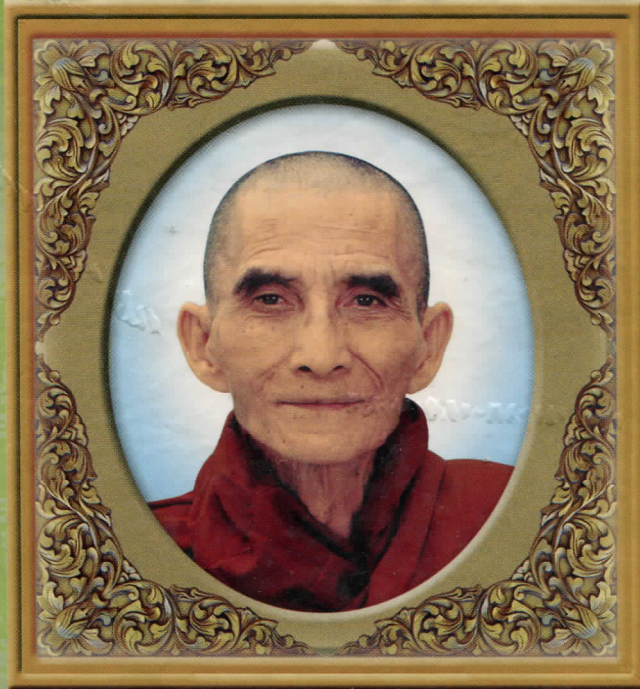

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ ဖခင် ကမ္ဘာကျော် မင်းကုန်းထေရ်ရှင်

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ ဖခင် ကမ္ဘာကျော်မင်းကုန်းထေရ်ရှင်

ဆရာတော်ဘုရားကြီး
သက်တော်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်
(၁၂၇၃-၁၃၇၃)
ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခဏာဘိဝံသ

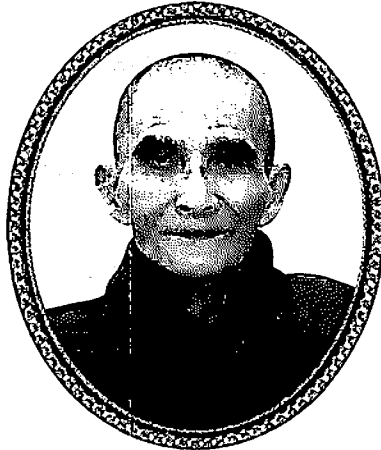
ရေးဖွဲ့ပူဇော်သည်

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ ဖခင် ကမ္ဘာကျော် မင်းကုန်းထေရ်ရှင်

‘တစ်ခေတ် တစ်ယောက်၊
ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်၊ အာဇာနည်’ ဟု၊
ဂုဏ်ရည်တင့်စွာ၊ ထေရ်မဟာ၏၊
ကြောင်းရာဇဗ္ဗတ်၊ ဘဝဇာတ်ကို၊
ဖတ်-မှတ်ပြီးကာ၊ နမူနာဖြင့်၊
ရှုကာဆင်ခြင်၊ ကျင့်ကောင်းတင်လျက်၊
ထေရ်ရှင်စိတ်မျိုး၊ စွမ်းရည်မျိုးဖြင့်၊
ကိုယ်ကျိုး-သူကျိုး၊ ဆင့်ဆင့်တိုးအောင်၊
သယ်ပိုးနိုင်ကြ စေသတည်း။

**တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်
ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်**

**ဆရာတော်ဘုရားကြီး
သက်တော်ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်
(၁၂၇၃ - ၁၃၇၃)**

ဘဒ္ဒန္တသီလကုန္တာဘိဝံသ ရေးဖွဲ့ပူဇော်သည်။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပျက်စားဖွဲ့စည်းပြုချက်အမှတ်
စာပေအဖွဲ့ပြုချက်အမှတ်
စီစဉ်သူ
ပုံနှိပ်သူ

- ၆၀၀၄၅၀၆၁
- ၆၀၀၄၅၀၆၁
- ဦးသိန်းဝင်း
- ဦးသူတော် (ယာယီအမှတ် ၆၆၄၈)
တိပိဋကနိကာယ(ပုံနှိပ်တိုက်)
- ၁၂ ကောဝိလင်း အုပ်စု၊ ပြင်ဦးလွင်၊ ရန်ကင်းမြို့
- ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခဏာဘိဝံသ
- နေပို့ရင်း(တိပိဋက - နိကာယပုံနှိပ်တိုက်)
- ၄၀၀၀/-
- Asia Plaza Shopping Center ပထမ အဆင့်(၄၆) အမှတ်(၂၇၇) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းနှင့် ၃ကလမ်းထောင့် ကျောက်တံတားပြင်၊ ရန်ကင်း ဖုန်းထု ၇၃၀ ၅၆၈၇၂ ထ-၃၉၁၀၇၀(လိုင်ဆွဲ ၆၂၇)

၂၉၁.၆

- ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခဏာဘိဝံသ
 - တိပိဋကဓရ အရှင်မြတ်များ၏ဖခင်
 ကမ္ဘာကျော်မင်းကွန်းထေရ်ရှင်
 ၁၄.၅ x ၁၉.၅ စင်တီ

နိဒါန်း

သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ ဘဝသံသရာ ကျင်လည်နေကြသော သတ္တဝါများ အနေဖြင့် လူ့ဘုံလူ့ဘဝ ရောက်ဖို့ လူ့ဖြစ်ဖို့ အင်မတန် ခဲယဉ်းလှသည်။ ထိုအကြောင်းကို “မနုဿတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘော” ဒေသနာတော်များအရ လည်းကောင်း “ဗြဟ္မာ့ပြည်က အပ်ကိုချ မြေကအပ်တစ်စင်း၊ အပ်သွား ချင်းသာ ထိဖွယ်ရာ ပမာမှတ်ကြမင်း” ဟူသော ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းသံပေါက်များအရလည်းကောင်း သိနိုင်ကြလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ရခဲသော လူ့ဘဝကို ရရှိ၍ တစ်ခေါက်တစ်ခါ လူရယ်လို့ ဖြစ်လာရသောဘဝဝယ် လူသားတို့သည် လူ့ဘဝမှတ်တိုင်များကို အမှတ် တရ စိုက်ထူသွားသင့်ကြသည်။ “ဘယ်ခေတ် ဘယ်အခါက ပေါ်ပေါက် ခဲ့သူ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က လောကကောင်းကျိုး အများကောင်းကျိုး ဘယ်လို လုပ်ငန်းမျိုးကို လုပ်ဆောင်သွားသည်” ဟူသော မှတ်တိုင်မျိုး ရေးထိုး စိုက်ထူသွားသင့်ကြပေသည်။ စိုက်ထူသင့်သော်လည်း အများစုသော လူသားတို့မှာ မည်သည့်မှတ်တိုင်မှ မစိုက်နိုင်ဘဲ လူ့ဘဝမှ မထင်မရှား ပြန်လည်ထွက်ခွါသွားကြရသည်က များလေသည်။

အချို့ကမူ ဘဝမှတ်တိုင် စိုက်ထူနိုင်ကြသော်ငြား ကိုယ်စိုက်လိုက် သည့် ဘဝမှတ်တိုင်မှာ မကောင်းသည့်မှတ်တိုင်၊ အများဒုက္ခရောက်မည့် မှတ်တိုင် ဖြစ်နေတာမျိုးလည်း ရှိလေသည် (ဥပမာ- နာဇီအာဏာရှင် ဟစ်တလာ၊ အိုက်ခ်မန်းတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး)။

အချို့ကား စောစောပိုင်းက ဘဝမှတ်တိုင်ကောင်းတွေ စိုက်ထူနိုင် ခဲ့သော်ငြား နောက်ပိုင်းတွင် အယူအဆတွေ လွဲမှားပြီး မကောင်းသည့် မှတ်တိုင်များကို ပြောင်းလဲစိုက်ထူသွားကြတာလည်း ရှိသည် (ဥပမာ-

နိဒါန်း

လူသေလူဖြစ် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် စောစော ပိုင်းက ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အာဇာနည်သူရဲကောင်းတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင်မူ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပြန်လည် အန္တရာယ်ပေးသည့်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွားခဲ့လေသည်။

ဘဝမှတ်တိုင် စိုက်ထူနိုင်သည့်အပြင် စိုက်ထူလိုက်သည့် မှတ်တိုင် ကလည်း ကောင်းသည့်မှတ်တိုင် ဖြစ်နေသူ လူသားကား အလွန်ရှားပါး လှသည်။ ထိုရှားပါးသူများထဲတွင် ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်သည် ထိပ်ဆုံးက ပါဝင်သူ စံပြလူသားကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

မှန်၏။ မင်းကွန်းထေရ်ရှင်သည် ၈၂-နှစ်တာမျှသော မိမိ၏ ဘဝ တစ်သက်တာတွင် မိမိအသက်ထက်ပင် ပိုသော မှတ်တိုင်ပေါင်းများစွာ ကို စိုက်ထူသွားသည်။ စိုက်ထူသွားသည့် မှတ်တိုင်တွေကလည်း မှတ်တိုင် ကောင်းတွေချည်း ဖြစ်သည်။ သာသနာအကျိုးပြု၊ လောကအကျိုးပြု၊ အများအကျိုးပြု မှတ်တိုင်များနှင့် နောင်လာနောက်သားတို့ အတုယူစရာ မှတ်တိုင်များချည်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မှတ်တိုင်ကောင်းအများဆုံး စိုက်ထူသွားသူ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်သည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးသည် ယခု (၁၃၇၃-ခုနှစ်တွင်) နှစ်တစ်ရာ ပြည့် တော့မည်ဖြစ်ရာ ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် ဤထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ကျမ်း စာကို အမှတ်တရ ရေးသား၍ ပူဇော်လိုက်ပါသည်။ မှတ်တိုင်ကောင်း အများဆုံး စိုက်ထူသွားသူ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးဖြစ်၍ အကြောင်းအရာများထဲ တွင် မပြည့်စုံမှု အများအပြား ရှိနေမည်ကား သေချာပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ မပြည့်မစုံ ဖြစ်ခဲ့ပါက စာရေးသူ၏ ဗဟုသုတ နည်းပါးမှု၊ သတိချွတ်ယွင်း မှုနှင့် ဉာဏ်ရည်နုနယ်မှုဟုသာ မှတ်ယူ၍ သည်းခံဖြည့်စွက်ဖတ်မှတ်ကြ ပါရန် တောင်းပန်ပါသည်။

နိဒါန်း

တစ်ခေတ် တစ်ပါး၊ ပြိုင်ဘက်ရှား၍၊
 ထူးခြားခဲ့သည်၊ အာဇာနည်-ဟု၊
 ဂုဏ်ရည်ထွန်းပေါ်၊ ထေရ်ဘုန်းမော်၏၊
 သက်တော်တစ်ရာ၊ ပြည့်ချိန်ခါဝယ်၊
 ကြောင်းရာ ဌုပ္ပတ်၊ ဘဝဇာတ်ကို၊
 အမှတ်တရ၊ ရေးစီသ-၍၊
 ညွတ်ခ ဝန္တနာ၊ ပူဇော်ပါ၏။

ကြောင်းရာလွဲမှား၊ ကျန်ခဲ့ငြား၍၊
 ထေရ်ဖျားဂုဏ်ဝါ၊ မြင့်မြတ်စွာနှင့်၊
 ကွဲကာ လွဲဘိ၊ မဟပ်မိသော်၊
 သတိလွတ်ကင်း၊ ချွတ်ယွင်းသုတ၊
 ဉာဏရည်နု၊ မမှီမှုဟု၊
 ရေးသူဝန်တာ၊ ခံယူပါ၏။

ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင် ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကိုယ်ရေးအကျဉ်း	၁
သူတော်ကောင်းများ ထွန်းကားပေါ်ရာ ဇမ္ဗူဒီပိ	၆
မြန်မာနိုင်ငံတော်	၇
မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	၇
ပညာရှိများ ထွန်းကားပြည့်လှုံ မြို့မြင်းခြံ	၈
မွေးမြေရပ်ရွာ မွေးချိန်ခါ	၁၁
ဇာတာတော်	၁၂
ဖခင်ဦးဆုံ ကွယ်လွန်	၁၃
ငယ်စဉ်ထူးခြား ဖြစ်ရပ်များ	၁၄
မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက်သို့	၁၅
သာမဏေဘဝ ရှင်ဝိစိတ္တသာရ	၁၆
သဒ္ဓါ-သင်္ဂြိုဟ် အာဂုံပြန်	၁၇
ရှင်ဝိစိတ္တသာရနှင့် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ	၁၇
ကဗျာဉာဏ်နှင့် ပါဠိဉာဏ်	၁၈
ကျေးဇူးသိတတ် ကျေးဇူးဆပ်	၁၉
မင်းကွန်းသို့ ရောက်ရှိပြီ	၂၀
မင်းကွန်းဒေသ သဘာဝ	၂၀

စ ကမ္ဘာကျော်မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
မင်းကွန်းဟူသောအမည်	၂၂
မွေးစားမိခင် ကျေးဇူးရှင်	၂၂
သစ္စဝါဒီဦးကာ	၂၄
ဓမ္မနာဒတွင် စာမျိုးစုံသင်	၂၅
ရဟန်းဘောင် ရောက်ရှိတော်မူ	၂၆
ပဌမကျော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရ	၂၇
ငယ်-လတ်-ကြီး-ကျော် စာပေလေ့လာပုံ	၂၈
သကျသီဟစာမေးပွဲ	၂၉
အရှုံးအတွက် ခံယူချက်	၂၉
သကျသီဟဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာ	၃၀
သကျသီဟ ဝဋ်သကာ အရှင်မြတ်များ	၃၁
ရွှေတံဆိပ်များ ဘုရားလှူ	၃၂
ဆရာသမားအတွက် ကလျာဏမိတ္တ ဖြစ်	၃၂
ဓမ္မနာဒဆရာတော် ပျံလွန်	၃၅
ဓမ္မနာဒဆရာတော်	၃၆
ဘာသန္တရ လေ့လာ	၃၇
သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ	၃၉
လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆန္ဒမွန်	၄၀
တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေး စာမေးပွဲကြီး	၄၀
ကျင်းပရခြင်း အကြောင်းရင်း	၄၁
တိပိဋကဓရဖြေရန် စိတ်အကြံ	၄၂
ဉာဏဗလ ပဓာန	၄၃

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

ပစ္စယ-ဓမ္မ ပြိုင်ပွဲကြီး	၄၄
ဝိနယဓရလမ်းစဉ်	၄၅
ထူးထူးခြားခြား ဇာနည်ဖွား	၄၇
ကျော်တာက နည်းပါသေးတယ်	၄၉
နတ်စောင်းသံမွန် ရေတံခွန် ဆိုင်းသံပမာ	၄၉
ထောမနာတေးထပ်	၅၂
ဝိသိဋ္ဌဝိနယဓရ မဟာဝိနယကောဝိဒ	၅၃
သာသနာ့အောင်လံတော်	၅၄
ဝိသိဋ္ဌ+မဟာ အဘိဓမ္မာ	၅၅
ဘုရားတ ၅-ဂါထာ	၅၅
ပဋ္ဌာန်းတရားတော်၏ တန်ခိုးအာနိသင်	၅၇
ဝန်ကြီးချုပ်လျှောက်ထား	၅၉
ပိဋကတ်သုံးပုံ ဂုဏ်ထူးစုံ	၆၁
တိပိဋကဓရ ပေါ်ထွက်လာပြီ	၆၃
တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက	၆၆
တိပိဋကဓရ ဖြစ်ရတဲ့အာနိသင်	၆၈
ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်	၆၈
ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဝိဿယက	၇၀
ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်၏ ချီးမွမ်းခန်း	၇၁
အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ချီးမွမ်းပုံ	၇၃
အထူးခြားဆုံး အချက်များ	၇၄
ပါဠိအသံထွက်ပြဿနာ	၇၅
'ပတ်ကျယို'မဟုတ်သည့် "ပစ္စယော"	၇၇

၆ ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

သာသနာ့မိခင်ကြီး၏ သတိပေးစာ	၇၈
ထူးထူးခြားခြား ဂါရဝတရား	၈၀
ခါတော်မှီ တိပိဋကဓရ မဟုတ်	၈၁
အဋ္ဌကထာ-ဋီကာ သင်္ဂီယနာ	၈၃
မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းပြုရှင်	၈၄
ထူးခြားသော အပိစ္ဆဂုဏ်ရှင်	၈၅
စာပေပို့ချ ဟောညွှန်ပြ	၈၆
ထူးခြားသည့် တရားဟောစဉ်	၈၇
အမှားရှာရင်း ကြည်ညိုသွားသူ	၈၉
သာသနာပြုဖော် တိုက်အုပ်ဆရာတော်	၉၀
မေတ္တာအဆောင် အမြဲဆောင်	၉၁
မေတ္တာတရား ကြိုတင်ပွား	၉၂
မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးများကို ပြုပြင်	၉၄
မဟောသဓာသုခမိန့်	၉၅
တိပိဋကဖခင် ကျေးဇူးရှင်	၉၆
တိပိဋကအတွက် ညွှန်ကြားချက်	၉၈
အာဂုံပြန်ဝယ် လိုက်နာဖွယ်	၉၉
ရေးဖြေရာဝယ် လိုက်နာဖွယ်	၁၀၁
ရပြီးဂုဏ်ကို မပျက်အောင် ထိန်းသိမ်း	၁၀၃
စိတ္တဝိဝေကဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်	၁၀၅
လာရင်းရည်ရွယ်ချက် မပျောက်ရေး	၁၀၆
စာကျက်မှ စကြာရမှာ	၁၀၆
မကြည့်သင့်တာတွေ မကြည့်ကြနဲ့	၁၀၇

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

ဈ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မဟာန အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်	၁၀၉
ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋကကျောင်းတော်	၁၀၉
အချိန်မကျသေး၍ အဘိဓမ္မာပွဲ လက်မခံ	၁၁၀
သက်တော်အငယ်ဆုံး အဘိဓမ္မာ	၁၁၀
န-ပ-သ များ ဦးစီးတည်ဆောက်ပေး	၁၁၁
ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသင်တန်းကျောင်းများ	၁၁၃
သာသနာရေး အားပေးမှုများ	၁၁၃
လူမှုရေး အားပေးမှုများ	၁၁၄
စိန်ရတုပူဇော်ပွဲ	၁၁၅
တိပိဋကအတွက် တပ်လှန်ခြင်း	၁၁၆
အဘိဓမ္မာအသင်းအား-အားပေး	၁၁၇
ဓမ္မသံဝေဂ ပွားများတော်မူ	၁၁၉
ပတ္တမြားရတုနှင့် အဘိဓမ္မာစာဝါ	၁၂၀
ဝါဆိုဝါခေါင် တစ်ရက်ရှောင်	၁၂၂
အဘိဓမ္မာအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက	၁၂၃
ကျန်းမာရေး ချွတ်ယွင်းစ ပြုလာ	၁၂၄
ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးအား တရားဂါထာ မိန့်ကြား	၁၂၆
ရောဂါဝေဒနာ စွဲကပ်လာ	၁၂၆
ဈာပနပူဇော် မှာတမ်းတော်	၁၂၈
သွေးအန်ဝေဒနာ ဖြစ်ရရှာ	၁၂၉
နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကုသပေးကြ	၁၃၁
တစ်ဘဝဇာတ်သိမ်း၍ ချုပ်ငြိမ်းတော်မူပြီ	၁၃၂

၉ ကမ္ဘာကျော်မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကမ္ဘာပျက်သည့်ပမာ	၁၃၃
စာကျက်နည်းများ မေးလျှောက်ထား	၁၃၅
စိတ်တံခါးကို ပိတ်ထား	၁၃၆
နိကာယ်ထဲမှာ စိတ်ကိုထား	၁၃၇
အသက်ရှည်ရန် နည်းတစ်တန်	၁၃၇
ရဟန္တာပြဿနာ	၁၃၈
ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းအကြောင်း	၁၃၉
ပွဲလမ်းသဘင် ကြည့်မှု	၁၄၀
သိက္ခာထပ်ကိစ္စ	၁၄၁
ရဟန်းလောင်းဆုံးမမှု	၁၄၂
သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဖြစ်ပါစေ	၁၄၃
ပဋိပတ်ပါသော အောင်မြင်မှု	၁၄၄
ဓမ္မနာဒသဘော	၁၄၅
အသက်ပေး၍ ရင့်ကျူး	၁၄၇
လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍ စာဖြေ	၁၄၇
ကမ္ဘာ့မှတ်ဉာဏ်အကောင်းဆုံး	၁၄၈
မိခင်ကြီးကို ဂရုစိုက်ပုံ	၁၄၉
မိဘကို မသေခင် လုပ်ကျွေး	၁၅၁
ဘာသာရေးအတွက် မိန့်ကြားချက်	၁၅၂
စိတ်ဓာတ်ကိုမြှင့် မြတ်အောင်ကျင့်	၁၅၃
ခြင်္သေ့ကြီးမှ ဆေးပေးခန်းသို့	၁၅၄
ဓမ္မနာဒမှ ရွှေရေးဆောင်သို့	၁၅၅

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ

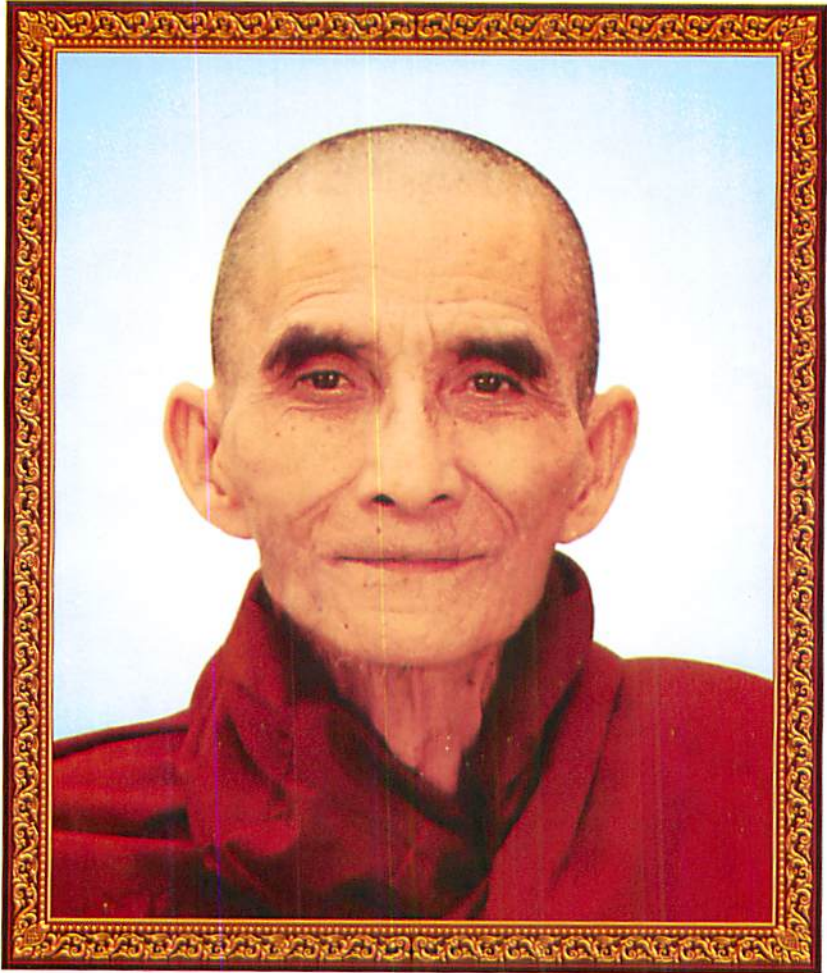
အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဘုန်းကြီးမို့ ဘုန်းကြီးအလုပ် လုပ်တာ	၁၅၇
ရောင်းကောင်းလို့ စိတ်ပျက်သလား	၁၅၈
အလုပ်များများလုပ်မှ ကျန်းမာ	၁၅၉
အဓိပတိတပ်ပြီး အလုပ်လုပ်	၁၅၉
ကိုယ်နားမလည်သောအလုပ်ကို မလုပ်	၁၆၂
နိဿရ ဣတ္ထပရိယတ္တိဖြစ်ပါစေ	၁၆၃
မအပ်စပ်သောပစ္စည်း လက်မခံ	၁၆၃
ပြည်တွင်း၌သာ သာသနာပြု	၁၆၄
ပေါများလျှင် အဖိုးမတန်	၁၆၅
ဘုရားထက် ပိုတက်ချင်သူ	၁၆၅
ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ	၁၆၉
ရှေးထုံးကို မပယ်	၁၇၁
အနုဂ္ဂရတနာစာတမ်းလွှာ	၁၇၂
ပညာနောက်သို့ သဒ္ဓါလိုက်	၁၇၄
အပြစ်မရှာ ထေရ်ဆရာ	၁၇၅
အတက်စုံလင် တတ်ကျွမ်းကျင်	၁၇၆
တပေါသုခ ရအောင်ယူ	၁၇၇
အလုပ်လုပ်နိုင်တုံး ကြိုးစားလုပ်	၁၇၈
မပူအောင်နေ	၁၈၀
ခွက်ထိုးခံစက္ကာလ မဖြစ်လို	၁၈၁
နေမကောင်းစဉ် သံဝေဂလင်္ကာစီရင်	၁၈၂
သပ္ပမာဒ ဓမ္မဂါထာ	
လေးကောင်ခါတ်မြွေ	၁၈၅
တစ်ရာနှင့် တစ်ရက်	၁၈၆

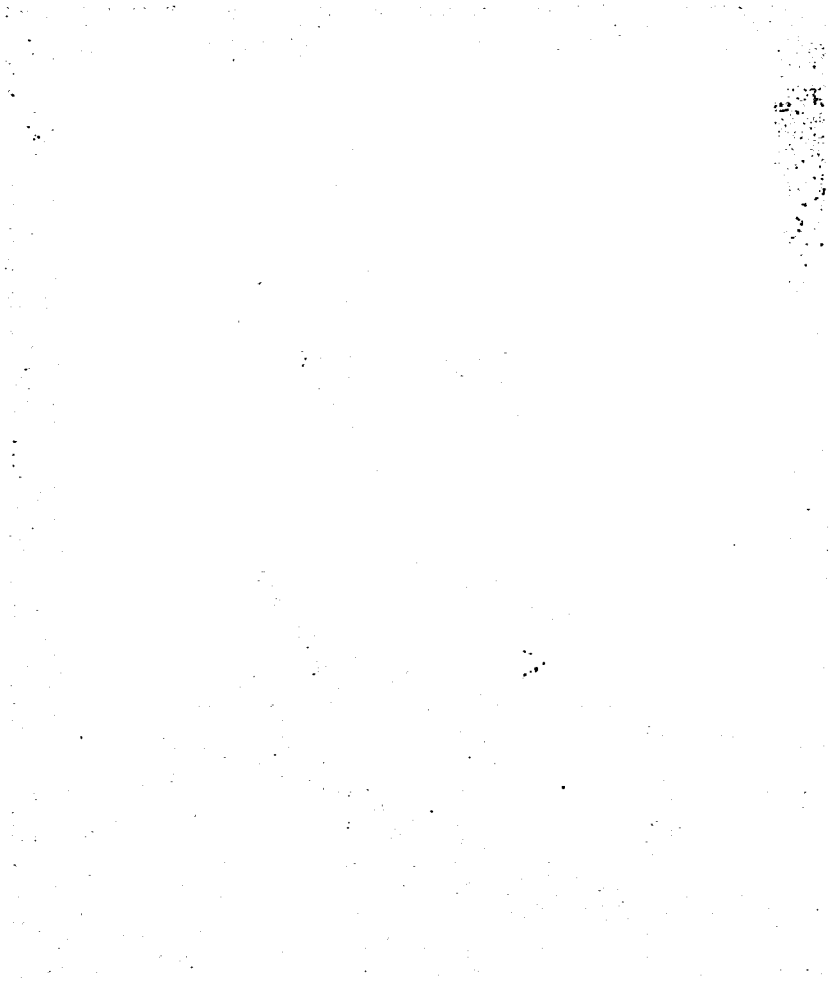
အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အဘိဏ္ဍရာဟုလောဝါဒ	၁၈၆
သမဏသုခ ၈-ပါး	၁၈၇
ပရိတ်ရွတ်သူ၏ အင်္ဂါ	၁၈၇
မြေလှုပ်ကြောင်း ၈-ပါး	၁၈၇
ချမ်းသာကြောင်းတရား	၁၈၈
အောင်ခြင်းရှစ်ပါး	၁၈၈
အကျဉ်းချုပ် မေတ္တာပွား	၁၉၀
သံဝေဂဂါထာ	၁၉၁
အရုံးသမား	၁၉၂
ဝိပဿနာဓမ္မလင်္ကာ	၁၉၂
ကိသာဂေါတမိ မျက်ရည်သိမ်းလင်္ကာ	၁၉၃
နောက်ဆက်တွဲ	
ကျေးဇူးရှင်များ	၁၉၅
ရစနာ ၅-ဂါထာ	၂၀၃
ဆရာတော်ဘုရားကြီးဇာတာတော်	၂၀၅
အံ့ဖွယ် ဝေဒပညာ	၂၀၆
စိတ်ဓာတ်အင်အား	၂၀၇
ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူပြီးနောက်	၂၀၈
အမှတ်တရ ပူဇော်မှုများ	၂၀၉
သက်တော်တစ်ရာ ပြည့်ချိန်ခါ	၂၁၃
သားတပည့် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ	၂၁၄

ကမ္ဘာကျော်မင်းကွန်းထေရ်ရှင် မာတိကာ ပြီးပါပြီ။

ပဌမတိပိဋကဓရ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာတိဝံသ

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင် ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

(၁၂၇၃ - ၁၃၅၄)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- မန္တလေးတိုင်း မြင်းခြံမြို့နယ် ကျည်းပင်ရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၂၇၃-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁ (၁-၁၁-၁၉၁၁) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးဆုံ+ဒေါ်ဆင်၊
- မွေးချင်း- ၃-ဦး (ဒုတိယသား)
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၄၂-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၄-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- ပဌမကျော်၊ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာ၊ သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ တိပိဋကဓရဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇမဟာရဌဂုရု၊ အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက။
- သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ- မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၌ စာပေများပို့ချ၊ ဆဌသင်္ဂါယနာအဖြေ၊ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီးပြု၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည် တရားဟော၊

၂

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်၊ မင်းကွန်း မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၌ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ထောင်၍ တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ စဉ်ဆက်မပြတ် ပေါ်ထွက်အောင် ကြိုးပမ်း၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ၊ အဆင့်မြင့်ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသင်တန်းကျောင်းများ၊ ဇီဝိတဒါန သာသနာ့အထူးကုဆေးရုံတော်ကြီးများ တည်ထောင်ပေး၊ မိုးမိတ်စေတီတော်၊ စက်တော်ရာစေတီတော်နှင့် တကွ မင်းကွန်းတောင်ရိုးရှိ စေတီပုထိုးများကို ပြုပြင်-ထီးတော်တင်၊ ပျံလွန်တော်မူခါနီး အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ-မူလဋီကာ-အနုဋီကာစာဝါများ ပို့ချ။

ရေးသားပြုစု ကျမ်းစာ-

မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီး ၆-တွဲ ၈-အုပ်၊ ဟောစဉ်တရားတော်များ၊ ပရမတ္ထသံခိပ်အဖြေ စကားပြေကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာအခါတော်နေ့ ကျူးရင့်သံများ၊ ဗြဟ္မယာစနကထာ သင်္ခေပဝိတ္ထာရ ဝိဿဇ္ဇနာကျမ်း၊ ဌာပနာပုံကျမ်း၊ ၃၇-ခန်း ကမ္မဝါစာ နှင့် ဓမ္မဂီတိအမျိုးမျိုး။

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ-

မာန်မာန တက်ကြွထောင်လွှားခြင်း မရှိ၊ ဂါရဝ နိဝါတတရား အမြဲလက်ကိုင်ထား၊ ဝိနည်းလေးစား၊ လေးစားသော်လည်း တယူသန်ဆန်မှုမရှိ၊ ငယ်စဉ်က ပွဲလမ်းသဘင် ကြည့်ရှုခဲ့သော်လည်း ပညာရအောင် ကြည့်ခဲ့၊ အနုပညာ ဝါသနာပါ၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်စဉ်က ပိဋကတ်တော်လာ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

အကြောင်းအရာ ပေါင်းစုံကို ၂-နှစ်တိုင် ရွတ်ဆို
 ဖြေကြားနေခဲ့သော်လည်း အသံဝင်သွားမှု မရှိ၊
 နဘော ကာရန် အသံအနိမ့်အမြင့်တို့ဖြင့် နာယူ
 သူများ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်လောက်အောင် ဖြေဆို၊
 သူတပါးပြုခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးကို အထူးသိတတ်၊
 ဖွားရာဇာတိမြေ၌ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၊ စာ
 သင်ကျောင်း၊ ကျန်းမာရေးဆေးခန်း၊ လမ်းတံတား
 စသည်တို့ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ မိခင်ကြီး
 ဒေါ်ဆင်နှင့် ကျွေးမိခင် ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ
 တို့အား ဂရုတစိုက် ပြုစုစောင့်ရှောက်၊ ပိဋကတ်
 သုံးပုံလုံးကို အာဂုံရော ရေးဖြေပါ ဂုဏ်ထူးဖြင့်
 ချည်း ထူးခြားစွာအောင်မြင်၊ သူတပါးကို အလွန်
 ငဲ့ညွှာ၊ မင်းကွန်းလမ်းကို ကတ္တရာလမ်းခင်းရန်
 လျှောက်ထားသည့်အခါ မင်းကွန်းသားများ
 လှည်းဖြင့် အသက်မွေးမှု ထိခိုက်သွားမည်စိုး၍
 ခွင့်မပြုခဲ့၊ မင်းကွန်းရွာ၌ စာကြည့်တိုက်၊ မီးစက်
 များ တည်ထောင်ပေး၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး ရေရ
 ရှိရေး ဆောင်ရွက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာလူအိုရုံအတွက်
 အစစ တာဝန်ယူ၊ မေတ္တာတရား အလွန်ကြီးမား၊
 ဖူးမြင်လိုက်ရလျှင်ပင် ငြိမ်းချမ်းသည့်အရသာကို
 သိသိသာသာ ခံစားကြရာ၊ ပါဠိတော်ဟောစဉ်
 အတိုင်း ဇာတ်တော်ကြီးများကို ပြီးစီးအောင်
 ဟောကြား၊ တရားနာသူများ သိနားလည်စေလိုမှု
 (ဝိမုတ္တာယတန) ကို ဦးစားပေး ဟော၊ ဣဿာ-
 မစ္ဆရိယ အထူးကင်းရှင်း၊ ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယ အလွန်

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

ကြီးမား၊ မည်သည့်ကိစ္စတွင်မဆို တစ်ဖက်စွန်း
မရောက်စေဘဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကျကျ ကျင့်ဆောင်၊
ဓမ္မစာပေကိစ္စသာမက လောကီကိစ္စများ၌လည်း
ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်၊ အလိုနည်းမှု အပိစ္ဆဂုဏ်
နှင့် အထူးပြည့်စုံ၊ အစိုးရလှူဒါန်းသည့် သံမဏိ
ကျည်ကာ မော်တော်ကားကို လက်မခံပဲ ပြန်ပေး၊
နိုင်ငံခြားသို့ မကြွ၊ ပညာ အလွန်ကြီးမားသော်
လည်း မကောက်ကျစ်၊ ပညာနောက်သို့ သဒ္ဓါ
လိုက်၊ ဟန်ဆောင်မှုကင်း၊ ပျံလွန်တော်မူခါနီး
သွေးအန်၍ အောက်သွေးသူည ဖြစ်သွားသော်
လည်း သတိမလစ် မငြီးမငြူ ဝေဒနာကို သိမ်း
ဆည်း သည်းခံတော်မူ။

နမူနာယူစရာများ-

မာနမကြီး၊ ဂါရဝထား၊ ဝိနည်းလေးစား၊ ကျေးဇူး
သိတတ် ကျေးဇူးဆပ်၊ လူကြီးသူမ အဆုံးအမကို
နာခံ၊ သူတပါးကို သနားငဲ့ညှာ၊ မေတ္တာပွားများ၊
ဇွဲ လုံ့လ ဝီရိယ အလွန်ကြီးမား၊ အလိုနည်းပါး၊
စကားပြောရာ၌ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့၊ မကောက်
ကျစ်၊ ဟန်မဆောင်၊ အစားအစာ သင့်တင့်မျှတရုံ
စား၊ ကိုယ့်မွေးရပ်ရွာနှင့် နေထိုင်ရာဒေသများကို
ကျေးဇူးပြန်ပြု၊ မည်သည့်ကိစ္စ၌မဆို တစ်ဖက်စွန်း
မရောက်၊ တရားလက်ကိုင်ထား။

တိပိဋကဓရဘဝဖြင့် နေခဲ့ရသည့်နှစ်- ၃၉-နှစ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းဝယ် နှစ်ပေါင်း၃၆၀ ကျော်မျှ တိမ်မြုပ်
ပျောက်ကွယ်နေသော ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင်ခေတ်ကို တစ်ခေတ်

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ဆန်းသစ်အောင် စွမ်းဆောင်တော်မူခဲ့သည့် သာသနာ့အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ် ထူးကြီးကား ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး တိပိဋကဓရ မဖြစ်သေးမီက 'ယခုလို သာသနာ့နောက်ပိုင်းကာလမှာ ပိဋကတ်သုံးပုံကို အာဂုံဆောင် ဖို့ဆိုတာ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး'ဟု အားလုံးက ထင်ခဲ့ကြသော်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အဓိပတိတပ်ပြီး တကယ်လုပ်လျှင် တကယ်ဖြစ် နိုင်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ပြသနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တိပိဋကဓရအဖြစ်ရောက်ရှိချိန် ၁၃၁၅-ခုနှစ်၌ ဝါတော် ၂၃-ဝါ မျှ ရနေပေပြီ။ ယခု မင်းကွန်းဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ပဓာနနာယက ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ကျောင်းထိုင်၍ သာသနာပြုနေခဲ့သည်မှာပင် နှစ်ပေါင်း ၁၆-နှစ် ရှိပြီဖြစ်၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲများကို ပြန်ဆို-ဖြေကြားခဲ့ရာ၌ စာကိုချည်း သက်သက် စိတ်အေးလက်အေး ကျက်မှတ် လေ့လာခဲ့ရသည် မဟုတ်ပေ။ ကျောင်းထိုင် ပဓာနနာယက ဆရာတော် ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် မိမိလက်အောက် တပည့်တပန်း ရဟန်း-သာမဏေ စာသင်သား သံဃာများကို စာပေပို့ချပေးခြင်း၊ ဩဝါဒပေး ထိမ်းသိမ်း ကွပ်ကဲခြင်း၊ အခြားဒါယကာဒါယိကာမများအား တရားဟောပြုခြင်း၊ ရေစက်ချပေးခြင်း၊ ကျောင်းတိုက်ကိစ္စ အဝဝကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက် ရခြင်းစသော သာသနာ့တာဝန်များကိုပါ ထမ်းဆောင်နေရသည်ဖြစ်ရာ သည်ကြားထဲမှ ပိဋကတ်သုံးပုံအလုံးစုံကို ၄-နှစ်တည်းဖြင့် (ဆရာတော် ဘုရားကြီးအလို စတင်ကျက်မှတ်သည့်နှစ်ကိုပါ ထည့်ရေတွက်၍ ၅-နှစ် ဖြစ်သည်။ တိပိဋကဓရ အမျှဝေစာတမ်း၌ '၅-နှစ်' ဟု ဖော်ပြထားသည်) အပြီးဖြေဆိုနိုင်ရုံမက အာဂုံ-ရေးဖြေ နှစ်ထွေစလုံး ဂုဏ်ထူးများဖြင့်ချည်း

အောင်မြင်တော်မူခဲ့သည်မှာ လွန်စွာ အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ သို့ကလောက် အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ် ကောင်းလှသော ကမ္ဘာကျော် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး၏ ကြောင်းရာအဋ္ဌပ္ပတ် တစ်ဘဝဇာတ်ကို မကျဉ်းမကျယ် မှတ်တမ်းတင်ရမည်ဆိုသော် ---

သူတော်ကောင်းများ ထွန်းကားပေါ်ရာ ဇမ္ဗူဒီပါ

မြင်းမိုရ်တောင်မင်းကြီးကို ဗဟိုပြုထားသည့် ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း (လေးကျွန်းတစ်မြင့်မိုရ်) ကို စကြာဝဠာတစ်ခုဟု ခေါ်ဆိုရာ ထိုသို့သော စကြာဝဠာတွေ အများအပြား ရှိသည့်အနက် ဤငါတို့ စကြာဝဠာ၌သာ ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ (လူသား)အရိယာသူတော်ကောင်းကြီးများ ပွင့်ပေါ် ဖြစ်ထွန်းလေ့ရှိသည်။ အခြားတပါးသော စကြာဝဠာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လေ့ မရှိကြပေ။ ဤစကြာဝဠာ၌လည်း ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းအနက် ငါတို့နေ ထိုင်ရာ ဤဇမ္ဗူဒီကျွန်းကို ဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးပေါက်ရောက်နေသည့်ပြင် မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၏ လက်ျာဘက်၌ တည်ရှိနေသည့်အတွက် “ဇမ္ဗူဒီပါ လက်ျာတောင်ကျွန်း၊ အတိတ် သြဘာနိမိတ် ထွန်းသည့်ကျွန်း” ဟု ခေါ်ကြသည်။ အဆိုပါ ဇမ္ဗူဒီပါလက်ျာတောင်ကျွန်းသည် ယူဇနာတစ်သောင်း ကျယ်ဝန်းသည်။ ယူဇနာတစ်သောင်းအနက် လေးထောင်မှာ သမုဒ္ဒရာ ရေပြင်ကြီး ဖြစ်ပြီး သုံးထောင်က ဟိမဝန္တာတောင်ကြီး ဖြစ်သည်။ လူနေ အိမ်ခြေ တည်ရာအရပ်သည် ယူဇနာသုံးထောင်သာ ရှိသည်။ ဤသည်ကို “လူနေ သုံးထောင်၊ တောနေ သုံးထောင်၊ ရေနေ လေးထောင်” ဟု ဆိုစမှတ် ပြုကြသည်။

ဤသည့် ဇမ္ဗူဒီပါ လက်ျာတောင်ကျွန်း၌သာလျှင် ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ (လူသား)အရိယာသူတော်ကောင်းကြီးများ၊ စကြာမင်းများ ပွင့်ထွန်း ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည်။ ကျန် ကျွန်းကြီးသုံးကျွန်းတို့၌ ဖြစ်ပေါ်လေ့ မရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံတော်

မြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာရောင် တောက်ပြောင် လင်းလက်ရာ ဌာနမွန်ဖြစ်၍ ဖော်ပြပါ ဇမ္ဗူဒီပါလကျာတောင်ကျွန်းတွင် ထင်ရှားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ အာရှတိုက် အိန္ဒိယကျွန်းဆွယ် အရှေ့ဘက်၌ တည်ရှိရာ အရှေ့ဘက်၌ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အနောက်ဘက်၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၊ တောင်ဘက်၌ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့် မလေးရှားနိုင်ငံ၊ အရှေ့မြောက်ဘက်၌ တရုတ်နိုင်ငံတို့ တည်ရှိကြ သည်။ အကျယ်အဝန်း စတုရန်းမိုင် ၂၆၁၇၁၉-ဖြစ်ပြီး အလျားမိုင် ၉၀၀- ကျော် ရှည်သော ဧရာဝတီ မြစ်နဒီသည် မြောက်မှ တောင်သို့ ဖြတ်ဆင်း လျက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အတွင်း စီးဝင်လေသည်။ ၎င်းပြင် အရှေ့ ရိုးမ၊ အနောက်ရိုးမ၊ အလယ်ရိုးမ တောင်တန်းကြီးများသည် စဉ်တန်း လျက် နိုင်ငံတော်ကို တန်ဆာဆင်ထားသကဲ့သို့ ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တော်သည် အလျားမိုင် ၁၂၀၀-ရှည်ပြီး အနံမိုင် ၅၇၅-မိုင် ကျယ်ပြော ကာ လောကီ-လောကုတ္တရာ ရတနာမျိုးစုံတို့ တည်ရှိထွက်ပေါ်ရာ နိုင်ငံ ဖြစ်လေသည်။

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး

မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ချင်းပြည် နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်ဟူသော ပြည်နယ်ကြီး ၇-ခုနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မကွေး တိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ဂန့်ကုန်တိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းဟူသော တိုင်းဒေသကြီး ၇-ခုတို့ ရှိကြရာ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသည် မြန်မာပြည်၏ အလယ် ဗဟိုတည့်တည့်လောက်တွင် တည်ရှိပြီး တိုင်းရုံးစိုက်ရာ မန္တလေးမြို့ကြီး သည် ရဟန်းသံဃာတော် အများအပြား သီတင်းသုံး၍ သာသနာတော်

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

အထူးစည်ပင်ထွန်းကားသည့် “သာသနာ့မြို့တော်ကြီး” ဖြစ်နေရုံမျှမက ကုန်းဘောင်ခေတ် တစ်ချိန်တစ်ခါက မင်းတုန်းမင်းနှင့် သားတော်သီပေါ မင်းတို့ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့ရာ ရတနာပုံနေပြည်တော်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်ရှိ တကောင်းမြို့ဟောင်းမှာ “မြန်မာအစ တကောင်းက” ဟု ဆိုရိုးပြုရသည့် မြန်မာအစ တကောင်း အဘိရာဇာတို့၏ ထီးနန်းစိုက်ရာ ဌာန ဖြစ်ခဲ့သည်။ ညောင်ဦးမြို့နယ်ရှိ ပုဂံမြို့မှာ ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မြို့တော်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ပြီး တံတားဦး မြို့နယ်ရှိ အင်းဝမြို့မှာ ဒုတိယမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မြို့တော်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ သည်။ တံတားဦးမြို့နယ်အတွင်းမှ အင်းဝမြို့၏ တောင်ဘက် ၅-မိုင်ခန့် အကွာတွင်ရှိသော ပင်းယမြို့မှာ တစီးရှင်သီဟသူ-မှစ၍ မင်း ၆-ဆက် စိုးစံခဲ့ရာ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အင်းဝမြို့တောင်ဘက် ၁၉-မိုင်အကွာတွင် ရှိ သော မြင်စိုင်းမြို့မှာလည်း အသင်္ခယာ၊ ရာဇသင်္ကြန်တို့၏ ထီးနန်းစိုက် ရာ နေပြည်တော် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမရပူရမြို့မှာ ကုန်းဘောင်ခေတ် ပဒုံ မင်း၊ မြေးတော်-သာယာဝတီမင်း၊ မြစ်တော်-ပုဂံမင်းတို့၏ ထီးနန်းစိုက် ရာ နေပြည်တော်ဖြစ်ခဲ့လေရာ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံ တော်တွင် ထူးခြားသော နေရာဌာနတစ်ခုဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ပညာရှိများ ထွန်းကားပြည့်လျှံ မြို့မြင်းမြီ

မြင်းခြံမြို့နယ်သည် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ်များ ထဲတွင် တစ်မြို့အပါအဝင် ဖြစ်ပြီး မန္တလေးမြို့နှင့် ရေလမ်းမိုင် ၈၀-ခန့်၊ ရန်ကုန်မြို့နှင့် ရေလမ်းမိုင် ၅၁၅-မိုင်ခန့် ကွာဝေးသည်။ ၃၇၄-စတုရန်း မိုင် ကျယ်ဝန်းပြီး စစ်ကိုင်းမြို့နယ်နှင့် မိုင် ၂၀၊ တောင်သာမြို့နယ်နှင့် ၁၅. ၉-မိုင်၊ နွားထိုးကြီးမြို့နယ်နှင့် ၂၈. ၇-မိုင်၊ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ၂၈. ၆-မိုင် ထိစပ်နေသည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

မြင်းခြံနယ်ပယ် မြင်းခြံဒေသသည် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းပညာ ရှိ၊ လူပညာရှိများ ထွန်းကားပေါ်ပေါက်ရာဌာန ဖြစ်လေရာ မြင်းခြံနယ်မှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်အချို့မှာ—

၁။ ပရမတ္ထဝိဇ္ဇာနိဿယ၊ ဘိက္ခုပါတိမောက်နိဿယ၊ ဝုတ္တောဒယ (ဆန်း) နိဿယစသော ကျမ်းပေါင်းများစွာကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သော သမ္မာသမ္မောဓိ ဆုကြီးပန် နွားပြင်းဆရာတော် အရှင်မုနိန္ဒသာရ (မြင်းခြံ နွားပြင်းရွာ)

၂။ သုဒဿနဝရ ဓမ္မသာမိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု၊ သုဒဿန အတုလာဓိပတိ သိရီပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ၂- ထပ်ရ စံကျောင်းဆရာတော် အရှင်သုဒဿန၊ (မြင်းခြံ နွားပြင်းရွာ)

၃။ ရဟန္တာဟု ကျော်ကြားထင်ရှားသော စွန်းလွန်းဆရာတော်ကြီး ဦးကဝိ၊ (မြင်းခြံ စွန်းလွန်းရွာ)

၄။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၊ ဟိတောပဒေသနိဿယ၊ အမရကောသနိဿယစသော ကျမ်းပေါင်းများစွာကို ပြုစုတော်မူသွားသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော် အရှင် အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၊ (မြင်းခြံ ဗလုံရွာ)

၅။ မဟာရူပသိဒ္ဓိနိဿယ၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကစွည်းသုတ်နက် ဋီကာ စသော ကျမ်းဂန်များကို ပြုစီရင်ခဲ့သည့် ဝိသုဒ္ဓါရုံ စည်ရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ကောသလ္လ၊ (မြင်းခြံ လယ်ကြီးရွာ)

၆။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော်ရ ပခုက္ကူ မဟာဝိဇယာရာမတိုက် ဆရာတော် အရှင်ဇောတိက၊ (မြင်းခြံ သိမ်တော်ရွာ)

၇။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော်ရ မန္တလေးမြို့ အနောက်ခင်မကန် တိုက် သူဌေးကျောင်းဆရာတော် အရှင်ရေဝတ၊ (မြင်းခြံ အင်းကန်ရွာ)

၈။ အဘောဂါဒိဒီပနီကျမ်း၊ ကမ္ဘာယနပဉ္စာဗျာကရဏဝိလာသိနီ ကျမ်း စသည်တို့ကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော်ရ

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

မန္တလေးမြို့မစိုးရိမ်တိုက် စာချနာယကဆရာတော် အရှင်စန္ဒောဘာသာ
ဘိဝံသ၊ (မြင်းခြံမြို့ လမ်းသစ်ရပ်)

၉။ လက္ခဏတ္ထယဝိနိစ္ဆယကျမ်း၊ ဝါကျသင်ခန်းစာ၊ မူလဋီကာဂဏ္ဍိ
ကျမ်း စသည်တို့ကို ပြုစုစီရင်တော်မူသွားသော ဖက်ပင်အိုင်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး အရှင်ဒီပ၊ (မြင်းခြံ ဖက်ပင်အိုင်ရွာ)

၁၀။ ဓာတ်ခြောက်ပါး သိမ်းဆည်းပုံကျမ်းစသည်ကို ပြုစုစီရင်တော်မူ
သွားသော မင်းကွန်း ပဌမဓမ္မနာဒဆရာတော် အရှင်ပညာစက္က၊ (မြင်းခြံ
မြို့ သပြေပင်ရပ်)

၁၁။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော်ရ မင်းကွန်း တတိယဓမ္မနာဒဆရာ
တော် အရှင်သုစိတ္တ၊ (မြင်းခြံမြို့)

၁၂။ နဝမမြောက် ရွှေစင်တိပိဋကဓရဆရာတော် အရှင်ဂန္ဓမာလာ
လင်္ကာရ၊ (မြင်းခြံ လေးအိမ်တန်းရွာ)

၁၃။ ကာယာနုပဿနာကျမ်း၊ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း၊ ရာဇဓမ္မ
သင်္ဂဟကျမ်း၊ လိပိဒိပိကာကျမ်း၊ မဟာသမထဝိနိစ္ဆယကျမ်း၊ ဝိမုတ္တိရသ
ကျမ်း၊ လောကဓာတ်ဆေးကျမ်း၊ နဝသိဒ္ဓန္တကျမ်း စသည်တို့ကို ပြုစုစီရင်ခဲ့
သော ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်၊ (မြင်းခြံ တလုပ်မြို့)

၁၄။ ရှေးခေတ် စာဆိုတော်ကြီး ဦးသံမှို၊ (မြင်းခြံ ကျောက်ဆောက်
မြို့ ရွာသာရွာ)

၁၅။ ကဗျသင်္ဂဟမေဒနီကျမ်းပြု ပညာအုပ်မင်း ဦးလွင်၊ (မြင်းခြံမြို့)

၁၆။ ရှေးခေတ် စာဆိုတော်ကြီး ဆရာခိုင်၊ (မြင်းခြံမြို့)

၁၇။ ရှေးခေတ် စာဆိုတော်ကြီး ဆရာဟင်း၊ (မြင်းခြံမြို့)

၁၈။ ရှေးခေတ် စာဆိုတော်ကြီး ဆရာအေး၊ (မြင်းခြံမြို့)

၁၉။ နိုင်ငံကျော်ဂီတစာဆိုတော် ရွှေခြံထွန်း (မြင်းခြံမြို့) တို့ ဖြစ်ကြ
ပေသည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

မွေးမြေရပ်ရွာ မွေးချိန်ခါ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်လောင်းလျာသည် ပညာရှင်အများအပြား ထွန်းကားပေါ်ပေါက်လေ့ရှိရာ အဆိုပါ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး မြင်းခြံမြို့နယ် ကျည်းပင်ရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မိဘများမှာ သူကြီးဦးဆုံ+သူကြီးကတော်ဒေါ်ဆင်တို့ ဖြစ်ပြီး မွေးဖွားချိန်ကား ၁၂၇၃-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁-ရက် (၁-၁၁-၁၉၁၁) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရေးပြည်ရာဘက်တွင် မိစ္ဆာမျိုးခြား အင်္ဂလိပ်များ အုပ်ချုပ်စိုးမိုးနေချိန် ဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော်ဘက်တွင်မူ ဗုဒ္ဓစာပေပါရဂူ ဒီလစ်ဘွဲ့ရ တောင်ခွင်သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြီးမှူးအုပ်ချုပ်၍ သာသနာ့အလုပ် အားထုတ်ကြိုးပမ်းတော်မူနေချိန် ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာတော်လောင်းလျာ ဖွားမြင်ရာမာသ တန်ဆောင်မုန်းလ-ကား သာယာလှသည့်အပြင် ရှေးဘုရင်များလက်ထက်က ဆီမီးရောင်စုံများ ထွန်းညှိကာ ကြတ္တိကာနက္ခတ်ပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပ၍ တိုင်းသူပြည်သားတို့ အေးချမ်းစွာ ပျော်ရွှင်မြူးထူးကြသည့် အခါသမယ ဖြစ်သလို မဟာကထိန် အလှူတော်ပွဲကြီးများကို ဆင်နွဲ့ကျင်းပ လှူဒါန်းနေကြသည့် အခါသမယလည်း ဖြစ်သည်။ သာသနာတော်ထမ်း ရှင်ရဟန်းများအနေဖြင့်လည်း ရာသီဥတု မပူမအေး သမသီတ သမဉ္ဇကျ ဖြစ်၍ ဓုရနစ်ပါးကို ချမ်းသာစွာ ပွားများအားထုတ်ကြသည့် အခါသမယ ဖြစ်ပေသည်။

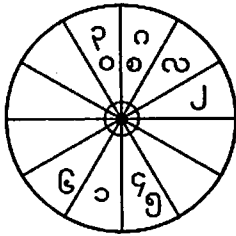
သားသမီးသုံးယောက် ရှိသည့်အနက် သားလတ်ဖြစ်ပြီး ငယ်စဉ်ကပင် လူချစ်လူခင် ပေါများလှသည့်အတွက် မိဘများက ‘မောင်ခင်’ ဟု အနွတ္တနာမည် ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ ဇာတာ၌မူ ဘေးရန်အန္တရာယ်များ ကင်းရှင်းရမည်-ဟူသော အတိတ်ကောင်း နိမိတ်ကောင်းဖြင့် နေ့သင့်နံသင့် ‘မောင်ရန်ရှင်း’ ဟု နားမည်ပေးခဲ့ကြလေသည်။

ဇာတာတော်

ဇေယျတု။ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၃-ခု၊ ဒီဃကလိယုဂ် ၅၀၁၂-နှစ်ကြွင်း၊ မြင်းခြံ ရဝိဖုဋ္ဌ တူရာသီ ဝေါဟာရ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁-ရက် ၄-ဟူး နေ့ ညနေ စက် ၃-နာရီ ၁၅-မိနစ်၊ မြန်မာ နေ့ ၃-ချက်တီးကျော် ၁-နာရီ ပါးပြည့် ၅-မိနစ် ၃-ပြန် ၅-ခရာ ကုံရာသီ သုဒ္ဓလင် ကုံစန်း ၂-လာ် ဟော ရတ် ၆-ကြာ ကြွင်း ၄-ဟူး နဝင်း စနေ ဒွါဒသင်း ၆-ကြာ တီသင်း လင် စီးနက္ခတ် ၂၄-လုံး ၂-ပါး ၁၃-ယဋီ ၂၆-ဝိယဋီ ၃၀-အနုယဋီထက် လင်စီး လျက် ထိုနာရီ၏ ဆာယာ ကုဋ္ဌဘဝါးသော်ကား ၁၂-ဘဝါး ၁၆-မုယော ၄၈-ဆံခြည်တွင် ကြည်လင်သဒ္ဓါ ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားလျက် ဘုန်း ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သတို့သား သန္ဓေစင်သည်။ နာမသညာ မောင်ရန်ရှင်း ဇာတာ၊ တက္ကာလဘုတ္တိ အာယု ၁၂၀-ရှည်စေသော်။

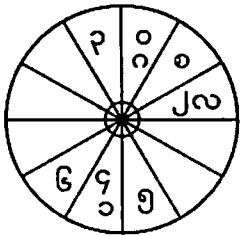
(၁)

ဘာဝဂက်

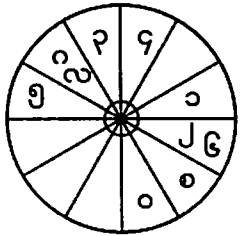
(၂)

ရာသီဂက်

(၃)

ဆံသာဂက်

ဖခင်ဦးဆုံ ကွယ်လွန်

မောင်ခင် လေးနှစ်သားအရွယ်တွင် မောင်ခင်ဖခင် ကျည်းပင်ရွာ သူကြီးဦးဆုံ ကွယ်လွန်သွားသည်။ သူကြီးပီပီ မှန်မှန်ကန်ကန်လုပ်သဖြင့် မကျေနပ်သော ဒုမြအဖွဲ့က လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဖခင် ကွယ်လွန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ကြီးက အလွန် ရင်းနှီးသော တပည့်များအား “ငါ့အဖေက လူမိုက်ကွ၊ လူမိုက်ဆိုတော့ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ သေရတာပေါ့။ အဖေက မိုက်ပေမယ့် ငါကတော့ မမိုက်ပါဘူးကွာ” ဟု မိန့်ကြားတတ်သည်။ (လူမိုက်- ဆိုသည်မှာ ခိုးဆိုး သောင်းကျန်းနေ၍ ပြောသည်မဟုတ်။ ရွာလူကြီး လုပ်သဖြင့် လူမိုက် ဟု ပြောခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

ဖခင် သူကြီး ဦးဆုံ ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် မိခင် ဒေါ်ဆင်သည် သူမ ၏ မိဘများဖြစ်ကြသည့် ဦးပေါ်+ဒေါ်ကျန်တို့ရှိရာ သဲဖြူဝရွာသို့ ပြောင်း ရွှေ့သွားရာ မောင်ခင်မှာ မိခင်နှင့်အတူ လိုက်ပါမသွားဘဲ ဖခင်ဘက်မှ အဖိုး-အဖွားများ ဖြစ်ကြသော ကျည်းပင်ရွာ ဆေးဆရာကြီး ဦးချယ်+ ဒေါ်အံ့တို့အိမ်၌ နေရစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ခင်သည် အဖိုး-အဖွား တို့၏ လက်ပေါ်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ ခြောက်နှစ်သားအရွယ် ရောက် သည့်အခါ အဖိုးဦးချယ်က မောင်ခင်ကို ကျည်းပင်ကျောင်းဆရာတော် ဦးသာသနထံ ပို့အပ်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသွား-ကျောင်းပြန်တိုင်းပင် အဖိုး ဦးချယ်က မောင်ခင်ကို ထမ်းပို့-ထမ်းကြို ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။ ညနေ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အိမ်ပြန်ရောက်သည့် အခါတွင်လည်း အဖိုးဦးချယ် သည် သူ၏သမီးငယ် (မောင်ခင်၏ ဒေါ်လေး) မငွေပေါနှင့်အတူ မြေး ကလေး မောင်ခင်အား တစ်ယောက်က “ကကြီး ဘယ့်နှယ်ရေးပါမယ်”၊ တစ်ယောက်က “ကကြီးရေက” စသဖြင့် မေးဖြေပြုလုပ်စေခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်ထူးခြား ဖြစ်ရပ်များ

နောင်တစ်ချိန် ထူးထူးခြားခြားဖြစ်မည့်သူများသည် ငယ်စဉ်ကပင် သူတို့၏ ဘုန်းကံပါရမီကြောင့် သူတကာထက် ထူးခြားနေတတ်လေရာ တိပိဋကဓရဆရာတော်လောင်းလျှာ မောင်ခင်မှာလည်း သူတကာထက် ထူးခြားသော ဖြစ်ရပ်များ ရှိခဲ့ပေသည်။

မောင်ခင် ၇-နှစ်သားအရွယ် အဒေါ် မယုံ နှင့် နွားကျောင်းလိုက် သွားစဉ် ညနေ နွားများရေသောက်အဆင်း ရှေ့ဆုံးမှ သန်ရောင်အမည် ရှိ နွားနက်ကြီးကို စီးလာစဉ် မြစ်ဆိပ်ရောက်ခါနီး နွားနက်ကြီးပေါ်မှ လိမ့်ကျသွားသောအခါ နွားနက်ကြီးသည် မောင်ခင်အား အခြားနွားများ မနင်းမိစေရန် ဝမ်းဗိုက်အောက် တည့်တည့်ထား၍ ရပ်နေပြီး ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့သည်။ အခြားနွားများအားလုံး သွားပြီး၍ ရှင်းသွားပြီ ဆိုမှ မောင်ခင်ကိုယ်ပေါ်မှ ဖယ်ပေးပြီး သူကိုယ်တိုင် ရေသောက်ဆင်း သွားခဲ့သည်။ ထူးထူးခြားခြား သာသနာပြုရမည့်သူ ဖြစ်၍ တိရစ္ဆာန်များ ကပင် ဘေးအန္တရာယ်မရောက်အောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ၎င်းဖြစ်ရပ်သည် ဘုန်းရှင်ကံရှင် ပါရမီရှင်အား အသက် အန္တရာယ်ပြု၍ မရနိုင်-ဟု ညွှန်ပြနေသလိုလည်း ဖြစ်ပေသည်။

နောက်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ- ကျည်းပင်ကျောင်းတွင် နေစဉ် ကျောင်း လှေခါး အနီးရှိ ရှောက်ချိုပင်ကြီးပေါ်၌ တစ်လုံးတည်း ကျန်ရှိနေသည့် ရှောက်ချိုသီးကြီးကို အခြားကျောင်းသားများ ဆူးစူး၍ ခူးမရ ဖြစ်နေစဉ် မောင်ခင်သည် ဆူးများကို ကွေကာရှောင်ကာ သစ်ပင်ပေါ်သို့ ခက်ရာ ခက်ဆစ် တက်ပြီး ရှောက်ချိုသီးကြီးကို ရအောင်ခူးယူနိုင်ခဲ့သည်။ ရသည့် အခါတွင်လည်း သူတစ်ဦးတည်း မစားဘဲ အဖော် ကျောင်းသားများနှင့်

အတူ ဝေငှစားခဲ့သည်။ သူတကာတို့ ရယူနိုင်ခဲ့သည့် ‘တိပိဋကဓရ’ ဘွဲ့ တော်ကြီးကို အရယူပြီးနောက် နိုင်ငံအနှံ့အပြား ဓမ္မရသများ ဖြန့်ဝေပေး မည့် အတိတ်နိမိတ် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

မည်သူနှင့်မျှ ခိုက်ရန်ဒေါသ မဖြစ်ပဲ အေးအေးဆေးဆေး နေတတ် ခြင်း၊ သည်းခံတတ်ခြင်း၊ အခြားကလေးများလို ဆော့ကစားမမက်ခြင်း၊ အားအားရှိလျှင် စာကိုသာ ဖတ်နေတတ်ခြင်း၊ အခြားသူများ စာအံသံ ကြားသည်နှင့် ၎င်းစာကို ရပြီးဖြစ်နေတတ်ခြင်း၊ အလိုက်သိ အကင်းပါး ခြင်း၊ မိမိ၏ဝတ္တရားကို ကျေကျော့ပွန်ပွန် မခိုမကပ် လုပ်ဆောင်တတ်ခြင်း စသော ထူးခြားချက်များလည်း ရှိပေသေးသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကျည်းပင်ကျောင်း ဆရာတော်ထံတွင် တစ်နှစ်ကျော်မျှ နေပြီးသောအခါ မောင်ခင်သည် ပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ်လုံးကို ကောင်းစွာ သင်ကြားရရှိပြီးပေပြီ။

မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက်သို့

မောင်ခင် ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် မိခင် ဒေါ်ဆင်နှင့် ဦးလေးဖြစ် သူ ဦးကောက်တို့က ဆရာတော်ဦးသာသနနှင့် တိုင်ပင်၍ မောင်ခင်ကို မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက် ရာဟုထောင့်ကျောင်း စာချအကျော် ဆရာ တော် ဦးသောဘိတထံသို့ ပြောင်းရွှေ့ပို့ဆောင်အပ်နှံခဲ့ကြသည်။ မောင် ခင်သည် ထိုစဉ်ကတည်းကပင် “ရုပ်သွင်ကလျာ၊ ပြည့်စုံပါလည်း၊ နံ့သာ ကြိုင်သင်း၊ ဂုဏ်မှကင်းမူ၊ အဆင်းလှဆန်း၊ လူ့ပေါက်ပန်းတည်း” ဟူသည် နှင့်အညီ အဆင်းသာ လှပပြီး ပညာမတတ်မည်ကို မလိုလားခဲ့ချေ။ ထို့ ကြောင့်လည်း ပညာတတ်ကြီးဖြစ်စေရန် စာကိုကြိုးစားကျက်မှတ်သည်။ တစ်နေ့ ကျက်ရမည့် စာကို တစ်နေ့ မရမချင်း နေရာမှ ထလေ့ မရှိခဲ့ပေ။

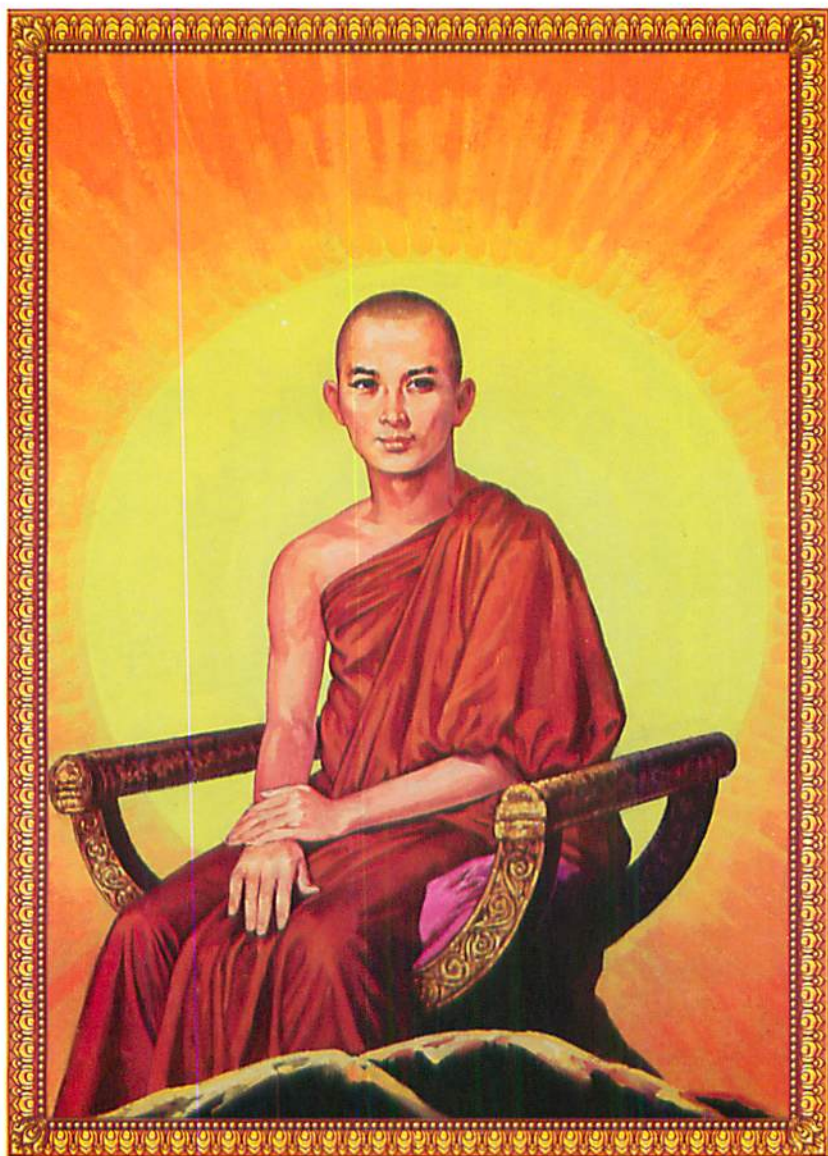
တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

ဥယျာမေနေဝ သိဇ္ဇန္တိ၊ န စိန္တာယ ကတာနိ ဝေ။
န ဟိ သုတ္တဿ သီဟဿ၊ ပဝိသန္တိ မုခေ မိဂါ။

(လုပ်ငန်းကိစ္စများသည် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်မှသာ ပြီးစီးသည်၊ ကြံစည်
နေရုံမျှဖြင့် မပြီးစီးနိုင်၊ အိပ်နေသော ခြင်္သေ့ကြီး၏ ပါးစပ်ထဲသို့ သားကောင်
ငယ်များ သူ့အလိုလို ဝင်လာကြမည်မဟုတ်) ဟူသော ရှေးပညာရှင်များ၏
အဆိုအမိန့်အရ ကျက်မှတ်စရာ စာပေများသည် ကျက်မှတ်မှသာလျှင်
နှုတ်ဖျားပေါ် ရောက်လာမည်၊ မကျက်မှတ်ပဲ ဒီအတိုင်း ထားလျှင်တော့
သူ့အလိုလို ရောက်လာလိမ့်မည်မဟုတ်သည်ကို နားလည်သည်၊ ထို့ပြင်
အပျင်းနှင့် အဖျင်း အချင်းချင်းလည်း ပစ္စည်းတပ်ကြသည်ကို (ပျင်းလျှင်
ဖျင်းတတ်သည်ကို) မောင်ခင် ရိပ်မိသည်၊ စာကျက်ဖို့ ပျင်းသောအခါဟု
တစ်ခါမှ မရှိခဲ့ဖူးချေ၊ စာကိုသာ တကုပ်ကုပ်နှင့် ကြိုးစားကျက်မှတ်နေခဲ့
သည်၊ သို့ဖြစ်၍လည်း မောင်ခင်၏ ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယကို အတူနေ ကျောင်း
သားများကသာမက ဆရာသမားများကပင် အသိအမှတ်ပြု ချီးကျူးခဲ့ကြ
ရလေသည်။

သာမဏေဘဝ ရှင်ဝိစိတ္တသာရ

မောင်ခင် ဆယ်နှစ်သားအရွယ်တွင် မိခင် ဒေါ်ဆင်က ရှင်ပြုပေး
ခဲ့သည်၊ မောင်ခင်အဖို့ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်ပြုမင်္ဂလာပွဲ ဖြစ်၏၊ ပထမ
အကြိမ်ကား ၆-နှစ်သားအရွယ်တွင် အဖိုး ဆရာကြီးဦးချယ်က သင်္ကန်း
ဝတ်ဖြင့် မြင်ချင်သည်ဆို၍ အေးမဏ္ဍပ်ဖြင့် ရှင်ပြုပေးခဲ့သည်၊ သို့ရာတွင်
ထိုစဉ်က သင်္ကန်းမနိုင်သေးသည့်အရွယ်ဖြစ်၍ ခေတ္တမျှသာ သင်္ကန်းဝတ်
ပေးခဲ့ကြသည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမှာ မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက်ဆရာတော်
ဦးသောဘိတပင် ဖြစ်သည်၊ မောင်ခင်၏ ဉာဏ်အမြင် ဆန်းကြယ်မှုကို
သတိပြုမိသော ဆရာတော်ဦးသောဘိတက မောင်ခင်၏ ရှင်ဘွဲ့အမည်

ကို ရှင်ဝိစိတ္တသာရ (ဆန်းကြယ်သော ဉာဏ်အမြင် အနှစ်သာရရှိသူ) ဟု ပေးတော်မူခဲ့လေသည်။

သဒ္ဓါ သင်္ဂြိုဟ် အာရုံပြန်

ကျက်ဉာဏ်ရော မှတ်ဉာဏ်ပါ ကောင်းလှသူ ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၂၈၆-ခုနှစ် ၁၃-နှစ်သားအရွယ်တွင် မြင်းခြံမြို့လုံးဆိုင်ရာ သံဃသာမဂ္ဂိ အသင်းက ဦးစီးကျင်းပသော စာပြန်ပွဲ၌ ကစွည်းသဒ္ဓါကြီးရှစ်စောင်ပါ၌ ကို အထောက်လွတ် ပြန်ဆိုအောင်မြင်ခဲ့ပြီး ၁၂၈၇-ခုနှစ် ၁၄-နှစ်သား အရွယ်တွင် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ သင်္ဂြိုဟ် ၉-ပိုင်း) ပါ၌ကို ပြန်ဆိုအောင် မြင်ခဲ့ပြန်သည်။ ရှင်ဝိစိတ္တသာရကား ငယ်စဉ်ကပင် ပညာရဲရင့် ပွဲလယ် တင့်သူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

“နရတ္ထံ ဒုလ္လဘံ လောကေ၊ ဝိဇ္ဇာ တတြ သုဒုလ္လဘာ။

ကဝိတ္ထံ ဒုလ္လဘံ လောကေ၊ သတ္ထိ တတြ သုဒုလ္လဘာ” ဟူသော ကဝိဒပ္ပဏနီတိစကားအတိုင်း (၁) လူ့အဖြစ်၊ (၂) အတတ်ပညာ၊ (၃) ပညာရှိမှု၊ (၄) ရဲရင့်မှုသတ္တိ ဆိုသည့် ဒုလ္လဘတရား ၄-ပါးကို ငယ်စဉ် ကပင် ပိုင်ပိုင်မိမိ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ရှင်ဝိစိတ္တသာရနှင့် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ

ရှင်ဝိစိတ္တသာရ ၁၄-နှစ်သားအရွယ်ရောက်သောအခါ ဆရာတော် ဦးသောဘိတက သင်ရိုး ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းများကို ပေးအပ်ခဲ့ သည်။ ဦးလေးဖြစ်သူ ဦးဖြူလွင်ကလည်း သင်ရိုးဋီကာကျမ်းအစုံ လှူဒါန်း ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၄-နှစ်သားအရွယ် သာမဏေ ငယ် ဘဝကတည်းကပင် သင်ရိုး ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများ ကို လက်ဝယ်ရရှိပြီးသား ဖြစ်နေပေပြီ။

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

စာအုပ်ဗိရိကလေးက ရှင်ဝိစိတ္တသာရ၏ခေါင်းရင်းတွင် အခန့်သား နေရာယူလျက်ရှိသည်။ ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် စာအုပ်ဗိရိကလေးကို နေ့စဉ် ကြည့်ပြီး ပီတိဖြာနေသည်။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းလည်း ထိုစာအုပ်ဗိရိလေးထဲမှ စာအုပ် တစ်အုပ်မဟုတ် တစ်အုပ်ကိုတော့ ထုတ်ယူကြည့်နေခဲ့သည်။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများတွင် ပါရှိသည့် ပါဠိပုဒ်အားလုံးကို မသိရှိသေးသော်လည်း တစ်ပုဒ်သိသိ နှစ်ပုဒ်သိသိ သိသမျှ အမြတ်ပဲဟု ကြည့်ရှုနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ထို စဉ်ကပင် ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများနှင့် များစွာရင်းနှီးနေပြီး ဖြစ် သည်။ ယင်းသည်ပင်လျှင် တိပိဋကဓရ၏ ရှေ့ပြေးနိမိတ်များဟု ဆိုနိုင် ပေသည်။

ကဗျာဉာဏ်နှင့် ပါဠိဉာဏ်

ရှင်ဝိစိတ္တသာရ ၁၄-နှစ်သားအရွယ်မှာပင် ဆရာတော် ဦးသောဘိ တက ပေါရာဏဒီပနီကျမ်းစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ် နှစ်အုပ်က ရှင်ဝိစိတ္တသာရအား ကဗျာမျိုးစေ့စီကို ချပေးခဲ့လေသည်။ ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ထိုစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ရရှိပြီးနောက် စာပေဝါသနာရှင် ပီပီ ကဗျာရေးခြင်း စာရေးခြင်းတို့ကို အခါအခွင့်သင့်တိုင်း လေ့ကျင့်ခဲ့ သည်။ ဆရာတော်ဦးသောဘိတကလည်း စာပေးစာယူကိစ္စရှိလျှင် ရှင်ဝိ စိတ္တသာရကိုပင် ရေးခိုင်းလေ့ရှိသည်။

၁၄-နှစ်သားအရွယ် သာမဏေငယ်ဘဝကပင် ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ် ပီဠိယက္ခမင်းအကြောင်းကို ရေးသားရာ၌—

“သမင်ကိုမျှ မပစ်အားဘဲ နဂါးလေလော သိကြားလေလော တွေး တောသံသယ နှစ်ဝသော အာဝဇ္ဇန်းသဘောဖြင့် ဝုဋ္ဌောတိုင် မရောက် လာ၊ တဒါရုံဘွင်မကျ၊ သုဝဏ္ဏသာမ ဘုရားအလောင်း၌သာ အကြောင်း

ကို သိချင်သော” စသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်သော အဘိဓမ္မာသဘာဝ တဒါရုံမကျသည့် စိတ်ဝီထိဖြစ်ပုံကို လေးနက်စွာ တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။

ယင်းကာလမှာပင် မိမိတပည့်ကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ တော်စေတတ်စေ လိုသော ဆရာတော် ဦးသောဘိတက ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို ပါဠိဉာဏ်ပါ ရင့်သန်စေရန် ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ ဇာတတ္ထကီ သောတတ္ထကီ စသော စာအုပ်များကို သုဓမ္မဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ တကူးတက မှာယူကာ ကြည့်ရှု စေခဲ့ပြန်သည်။

ကျေးဇူးသိတတ် ကျေးဇူးဆပ်

ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၅-နှစ်သားအရွယ် ၁၂၈၈-ခုနှစ်တွင် အစိုးရ ပထမငယ်တန်းစာမေးပွဲကိုဝင်ရောက်ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၆-နှစ် အရွယ် ၁၂၈၉-ခုနှစ်တွင် ပထမလတ်တန်းစာမေးပွဲကို ဆက်လက်ဖြေဆို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ပထမလတ်တန်း အောင်ပြီးနောက် ပထမကြီးတန်း စာပေများ ကြိုးစားအားထုတ်နေစဉ် ၁၇-နှစ်သားအရွယ်မှာပင် ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော် ဦးသောဘိတ ကိုယ်တစ်ခြမ်းလေဖြတ်သွားသဖြင့် မိမိစာပေ ကိစ္စများကို အသာဖယ်ထားကာ ကျေးဇူးသိတတ်သော တပည့်လိမ္မာပီပီ ဂိလာနဖြစ်နေသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ကိုသာ ၃-နှစ်တိုင်တိုင် ကိုယ်ဖိ ရင်ဖိ ပြုစုပေးခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ပြုစုနေရင်းနှင့်ပင် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ တော် ဦးသောဘိတ ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားသည်။

“ပညာရှိသူ၊ မရှိသူဟု၊ ကြီးသူ ငယ်သူ၊ ဘယ်မဟူပဲ၊ ဗိုလ်လူခပင်း၊ ထိုတသင်းကား၊ သေမင်းနိုင်ငံ၊ လိုက်ရမှန်၍၊ ဧကန်မုချ၊ အနိစ္စသည်၊ ဒုက္ခ အနတ္တပါတကား”

ဟူသော ဓမ္မသံဝေဂကို ရှင်ဝိစိတ္တသာရ ကောင်းကောင်းကြီး ရယူနိုင်ခဲ့ လေသည်။

ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ဘုရား၏ ဈာပနကိစ္စကို အစွမ်းကုန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော် မျိုးစေ့ချလမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သော ကဗျာဉာဏ်ကို အခြေခံ၍ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်၏ ဈာပနပူဇော်ပွဲတွင် ရွတ်ဖတ်ရန် ကောင်းကင်ကြိုး၊ လှေလှော်သံ၊ ရတု၊ တေးထပ်၊ ဂါထာစသည်တို့ကို အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် ပြောင်မြောက်စွာ ရေးသားပြီး ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်အား ကျေးဇူးဆပ်ခဲ့လေသည်။

မင်းကွန်းသို့ ရောက်ရှိပြီ

ဈာပနပွဲ အပြီးတွင် ဆရာတော် ဦးသောဘိတ၏ တပည့်ကြီးများ အစည်းအဝေးက ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်သို့ ပို့အပ်ရန် ဘုန်းကြီး ဦးဣန္ဒာလောကအား တာဝန်ပေးကြသည်။ သို့ဖြင့် ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၂၉၁-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် လိုက်ပါပို့ဆောင်ပေးသူ ဦးဣန္ဒာလောကနှင့် အတူ မင်းကွန်းတောင်ရိုး ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးပညာစက္က၏ ထံတော်မှောက်သို့ ရောက်ရှိသွားတော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ရှင်ဝိစိတ္တသာရ၏ အသက်မှာ ၁၉-နှစ် ရှိနေလေပြီ။

ည ၉-နာရီခန့် မင်းကွန်းဘက်ကမ်း ရောက်၍ ကမ်းနားမှ ဓမ္မနာဒတိုက်သို့ လှည်းဖြင့် သွားကြစဉ် လိုက်ပို့ပေးသူ ဦးဣန္ဒာလောကက ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို မေးသည်-

“ကိုရင် ... မင်းကွန်းတောရကတော့ ခပ်ခေါင်ခေါင်ပဲနော်၊ ကိုရင် နေရတာ ပျော်ပါ့မလား။”

“တပည့်တော်အဖို့တော့ နတ်များက ပို့လိုက်လေသလားလို့တောင် အောက်မေ့မိပါတယ်ဘုရား။”

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

သည်စကားဖြင့်ပင် ဆိတ်ငြိမ်သောဝိဝေကအရပ်ကို နှစ်သက်သော ရှင်ဝိစိတ္တသာရ၏ စိတ်နေသဘောထားမှာ ပေါ်လွင်နေတော့သည်။

မင်းကွန်းဒေသ သဘာဝ

မင်းကွန်းဒေသကား ဘိုးတော်ပဒုံမင်းတရားကြီး၏ ကောင်းမှုတော်များ ဖြစ်သည့် ပုထိုးတော်ကြီး၊ ခေါင်းလောင်းတော်ကြီး၊ ကန်တော်ကြီး၊ ခြင်္သေ့ကြီး ဆိုသော ကြီး ၄-ကြီးတို့အပြင် မြေးတော် စစ်ကိုင်းမင်းသား မောင်ရွှေစင် (ဘကြီးတော်) မင်းမဖြစ်မီ မြောက်သားတော် ဆင်ဖြူမယ် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်တွင် လွမ်းဆွတ်သတိရသည့်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် တည်ထားခဲ့သည့် မြသိန်းတန်စေတီ (လွမ်းစေတီ) တည်ရှိရာ သမိုင်းဝင်ဒေသဖြစ်ပြီး မင်းကွန်းရွာ၏အရှေ့ဘက်တွင် မြစ်မင်းကြီးဧရာဝတီ၏ ရေအလျဉ်က ရွှေသားသင်ဖျူးလားသို့ ထင်ယောင်မှားလောက်အောင်ပင် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ကြည်ကြည်လင်လင် တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသည်။ မြစ်အလယ်တွင် ဘိုးတော်ဘုရား ခေတ္တ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့သည့် အလယ်ကျွန်း ခေါ် နန်းတော်ကျွန်းရွာကလေး၊ အရှေ့ဘက်ကမ်းတွင် မန္တလေးတောင် ရန်ကင်းတောင် နှင့် သခင်မတောင်တော်များ၊ ထိုမှ အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်လက် ရှုမျှော်ကြည့်လိုက်ပါက လွမ်းမောဘွယ်ရာ ရှမ်းရိုးမ တောင်တန်းပြာကြီးများကို တွေ့မြင်နိုင်သလို အနောက်ဘက်တွင်မူ “မင်းဝံတောင်ပေါင်း ခြောက်သောင်း တောမြိုင်” ဟု တင်စားခဲ့ရသည့် မင်းကွန်း-မင်းဝံတောင်တန်းကြီးများနှင့် ရွှေမြင်တင်တောင်တန်းကြီးများကို တမျှော်တခေါ် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ တောင်သေလာကြီးများ ကာရံဆီးပြီး မြစ်ကြီး ဧရာဝတီ၏ ရေသီတာစမ်းတို့ဖြင့် အံ့မခန်းပြန်ကာ မြိုင်ယံတောထူ လူသူ အရောက်အပေါက် နည်းပါးလှသဖြင့် ဝိဝေကခင် သူတော်စင်များနှင့် အလွန်သင့်လျော်သောဒေသပင် ဖြစ်ပေသည်။

မျိုးကို ရှေးရှေးသူတော်ကောင်းကြီးတွေ ဒီပုံဒီနည်း ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြတယ်” စသည်ဖြင့် သားအရင်းပမာ ညင်ညင်သာသာ နားဝင်အောင် ပြောပြပေးလေ့ရှိသည်။ တေးထပ်လင်္ကာများဖြင့်လည်း ဆုံးမလေ့ရှိရာ ဆရာကြီးရေးစပ်ဆုံးမခဲ့သည့် တေးထပ်တစ်ပုဒ်မှာ—

မောင်ဆန်းကြယ် တယ်မဆန်းချင်နဲ့ အရွယ်တန်း ငယ်သည်၊
တကယ်ဆန်း ကြွယ်ပလီလျှင် မဖွယ်မည်အရေး၊
မကြိုသင့် ကြိုရမည်ကို တုန်လှသည် သည်းဖိုလှိုက်အေး၊
မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာမှာ အရာရာလိုသေး။
ပမာဒါ ခိုမမှေးစေနဲ့ ကိုယ်ရေးကို ကိုယ်မျှော်၊
သံသရာ ဘုံလေ့ကိုဖြင့် ကြိုမတွေ ဝေးကရွှောင်နော်၊
သာကီဇာတ် တစ်ပါးအမော်ရယ် တရားတော် အခြေမြင့်စေဖို့
အဆွေနှင့် ဆရာရှင် ဆုံးမသွန်သင်၊
ပြောသမျှ သောတဆင်လျှင်

လောကတွင် မောင်တင့်ပါလိမ့်လေး-ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ရှင်ဝိစိတ္တသာရကလည်း သားတော်ရာဟုလာကဲ့သို့ အဆုံးအမကို လိုလားသူပီပီမွေးစားမိခင် သွန်သင်ဆုံးမသမျှကို တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာမှတ်သားလေ့ရှိလေသည်။ “ပြောသမျှ သောတဆင်လျှင် လောကတွင် မောင်တင့်ပါလိမ့်လေး” ဆိုသည့်အတိုင်း မွေးစားမိခင် သွန်သင်သမျှ သောတဆင်ခဲ့သဖြင့် လောကအလယ်တွင် အတင့်တယ်ကြီး တင့်တယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သစ္စဝါဒီဒီကာ

၁၂၈၈-ခုနှစ်က ရန်ကုန်မြို့ မင်းတိုင်ပင်အမတ် သူဌေးဦးလွန်းသည် ‘သစ္စဝါဒီ’ဆိုသော သတင်းစာတိုက်ကို တည်ထောင်၍ သတင်းစာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ဦးလွန်းသည် ပါဠိစာပေ၊ မြန်မာစာပေတို့ကို မြတ်နိုး

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

သည်စကားဖြင့်ပင် ဆိတ်ငြိမ်သောဝိဝေကအရပ်ကို နှစ်သက်သော ရှင်ဝိစိတ္တသာရ၏ စိတ်နေသဘောထားမှာ ပေါ်လွင်နေတော့သည်။

မင်းကွန်းဒေသ သဘာဝ

မင်းကွန်းဒေသကား ဘိုးတော်ပဒုံမင်းတရားကြီး၏ ကောင်းမှုတော်များ ဖြစ်သည့် ပုထိုးတော်ကြီး၊ ခေါင်းလောင်းတော်ကြီး၊ ကန်တော်ကြီး၊ ခြင်္သေ့ကြီး ဆိုသော ကြီး ၄-ကြီးတို့အပြင် မြေးတော် စစ်ကိုင်းမင်းသား မောင်ရွှေစင် (ဘကြီးတော်) မင်းမဖြစ်မီ မြောက်သားတော် ဆင်ဖြူမယ် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်တွင် လွမ်းဆွတ်သတိရသည့်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် တည်ထားခဲ့သည့် မြသိန်းတန်စေတီ (လွမ်းစေတီ) တည်ရှိရာ သမိုင်းဝင်ဒေသဖြစ်ပြီး မင်းကွန်းရွာ၏အရှေ့ဘက်တွင် မြစ်မင်းကြီးဧရာဝတီ၏ ရေအလျဉ်က ရွှေသားသင်ဖျူးလားသို့ ထင်ယောင်မှားလောက်အောင်ပင် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ကြည်ကြည်လင်လင် တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသည်။ မြစ်အလယ်တွင် ဘိုးတော်ဘုရား ခေတ္တ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့သည့် အလယ်ကျွန်း ခေါ် နန်းတော်ကျွန်းရွာကလေး၊ အရှေ့ဘက်ကမ်းတွင် မန္တလေးတောင် ရန်ကင်းတောင် နှင့် သခင်မတောင်တော်များ၊ ထိုမှ အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်လက် ရှုမျှော်ကြည့်လိုက်ပါက လွမ်းမောဘွယ်ရာ ရှမ်းရိုးမ တောင်တန်းပြာကြီးများကို တွေ့မြင်နိုင်သလို အနောက်ဘက်တွင်မူ “မင်းဝံတောင်ပေါင်း ခြောက်သောင်းတောမြိုင်” ဟု တင်စားခဲ့ရသည့် မင်းကွန်း-မင်းဝံတောင်တန်းကြီးများနှင့် ရွှေမြင်တင်တောင်တန်းကြီးများကို တမျှော်တခေါ် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ တောင်သေလာကြီးများ ကာရံဆီးပြီး မြစ်ကြီး ဧရာဝတီ၏ ရေသီတာစမ်းတို့ဖြင့် အံ့မခန်းပြန်ကာ မြိုင်ယံတောထူ လူသူ အရောက်အပေါက် နည်းပါးလှသဖြင့် ဝိဝေကခင် သူတော်စင်များနှင့် အလွန်သင့်လျော်သောဒေသပင် ဖြစ်ပေသည်။

‘မင်းကွန်း’ဟူသောအမည်

မင်း-ဆိုသည်မှာ ရှင်ဘုရင်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ အထူးသဖြင့်ကား (အံ့ဩလှိုင်စွာ ရာဇာဘုန်းလျှံ ထီးနန်းစံ-အရ) ၁၁၄၃-ခုနှစ်တွင် ထီးနန်း စိုးစံခဲ့သော ကုန်းဘောင် ၆-ဆက်မြောက် ပဒုံမင်းခေါ် ဘိုးတော်ဦးဝိုင်း ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်း-ဆိုသည်မှာကား ခေတ္တခဏ ခိုနားရာဌာန ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

“စိမ်းလဲငယ်တဲ့ ညိုမှောင်
ပင်ဝါးရုံ လေယူသွဲတယ် ယိမ်းနွဲ့မြောက်တောင်၊
မြူခိုးငယ်မှောင် ဟိုတောင်ကြော့ခါးပန်း
ရွှေဥဒေါင်းငယ်တို့
မြိုင်စောင်းမှာ တွန်သံချိုလှတယ် ကွယ်
ကွန်းခိုတဲ့ နန်း”

ဟူသော ရှေးကဗျာနှင့်အညီ ကွန်း-ဆိုသည်မှာ ခေတ္တခိုနားရာဌာနကို ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မင်းကွန်း-ဆိုသည်မှာ ရှင်ဘုရင်၏ ခေတ္တ ခိုနားရာဌာနဟု အဓိပ္ပါယ်ရလေသည်။ (ဘိုးတော်ဦးဝိုင်းသည် ၁၁၅၀-ခုနှစ် ဝန်းကျင်တွင် မင်းကွန်းဒေသ၌ ခေတ္တ ခိုနားခဲ့သည်။)

ဓမ္မစားမိခင် ကျေးဇူးရှင်

ရှင်ဝိစိတ္တသာရ ဓမ္မနာဒသို့ရောက်ပြီး နောက်တစ်နေ့မှာပင် ဓမ္မနာဒ ကျောင်းတိုက်ကို ကျောင်းမြေနေရာနှင့်တကွ စတင်ပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့သူ သီလရှင်ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီနှင့် သိကျွမ်းခဲ့ရသည်။ ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မ စာရီက ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို မေးမြန်းလျှောက်ထားသည်—

“ကိုရင်လေးဘွဲ့အမည်က ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲဘုရား”

မျိုးကို ရှေးရှေးသူတော်ကောင်းကြီးတွေ ဒီပုံဒီနည်း ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြတယ်” စသည်ဖြင့် သားအရင်းပမာ ညင်ညင်သာသာ နားဝင်အောင် ပြောပြပေးလေ့ရှိသည်။ တေးထပ်လင်္ကာများဖြင့်လည်း ဆုံးမလေ့ရှိရာ ဆရာကြီးရေးစပ်ဆုံးမခဲ့သည့် တေးထပ်တစ်ပုဒ်မှာ—

မောင်ဆန်းကြယ် တယ်မဆန်းချင်နဲ့ အရွယ်တန်း ငယ်သည်၊
တကယ်ဆန်း ကြွယ်ပလီလျှင် မဖွယ်မည်အရေး၊
မကြိုသင့် ကြိုရမည်ကို တုန်လှသည် သည်းဖိုလှိုက်အေး၊
မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာမှာ အရာရာလိုသေး။
ပမာဒါ ခိုမမှေးစေနဲ့ ကိုယ်ရေးကို ကိုယ်မျှော်၊
သံသရာ ဘုံလေ့ကိုဖြင့် ကြိုမတွေ့ ဝေးကရှောင်နော်၊
သာကီဇာတ် တစ်ပါးအမော်ရယ် တရားတော် အခြေမြင့်စေဖို့
အဆွေနှင့် ဆရာရှင် ဆုံးမသွန်သင်၊
ပြောသမျှ သောတဆင်လျှင်

လောကတွင် မောင်တင့်ပါလိမ့်လေး-ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ရှင်ဝိစိတ္တသာရကလည်း သားတော်ရာဟုလာကဲ့သို့ အဆုံးအမကို လိုလားသူပီပီမွေးစားမိခင် သွန်သင်ဆုံးမသမျှကို တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာမှတ်သားလေ့ရှိလေသည်။ “ပြောသမျှ သောတဆင်လျှင် လောကတွင် မောင်တင့်ပါလိမ့်လေး” ဆိုသည့်အတိုင်း မွေးစားမိခင် သွန်သင်သမျှ သောတဆင်ခဲ့သဖြင့် လောကအလယ်တွင် အတင့်တယ်ကြီး တင့်တယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သစ္စဝါဒီဒီကာ

၁၂၈၈-ခုနှစ်က ရန်ကုန်မြို့ မင်းတိုင်ပင်အမတ် သူဌေးဦးလွန်းသည် ‘သစ္စဝါဒီ’ဆိုသော သတင်းစာတိုက်ကို တည်ထောင်၍ သတင်းစာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ဦးလွန်းသည် ပါဠိစာပေ၊ မြန်မာစာပေတို့ကို မြတ်နိုး

“ရှင်ဝိစိတ္တသာရလို့ ခေါ်ပါတယ် ဒကာမကြီး”

“ဝိစိတ္တ-သဒ္ဓါက ဆန်းကြယ်ခြင်း အနက်ကို ဟောတော့ ကိုရင့်ဘွဲ့ အမည်ကို မြန်မာလိုခေါ်ရင် ‘ကိုရင်ဆန်းကြယ်’ လို့ ခေါ်သင့်ပါသလား ဘုရား”

“ဒါကတော့ ဒီလိုရှိပါတယ် ဒကာမကြီး၊ နာမည်က ဆန်းကြယ်ပေမယ့် လူက ဆန်းကြယ်ချင်မှ ဆန်းကြယ်တာပါ။ ‘မောင်ချမ်းသာ’ ဆိုပေမယ့် သူ့ချမ်းသာချင်မှ ချမ်းသာသလိုပေါ့”

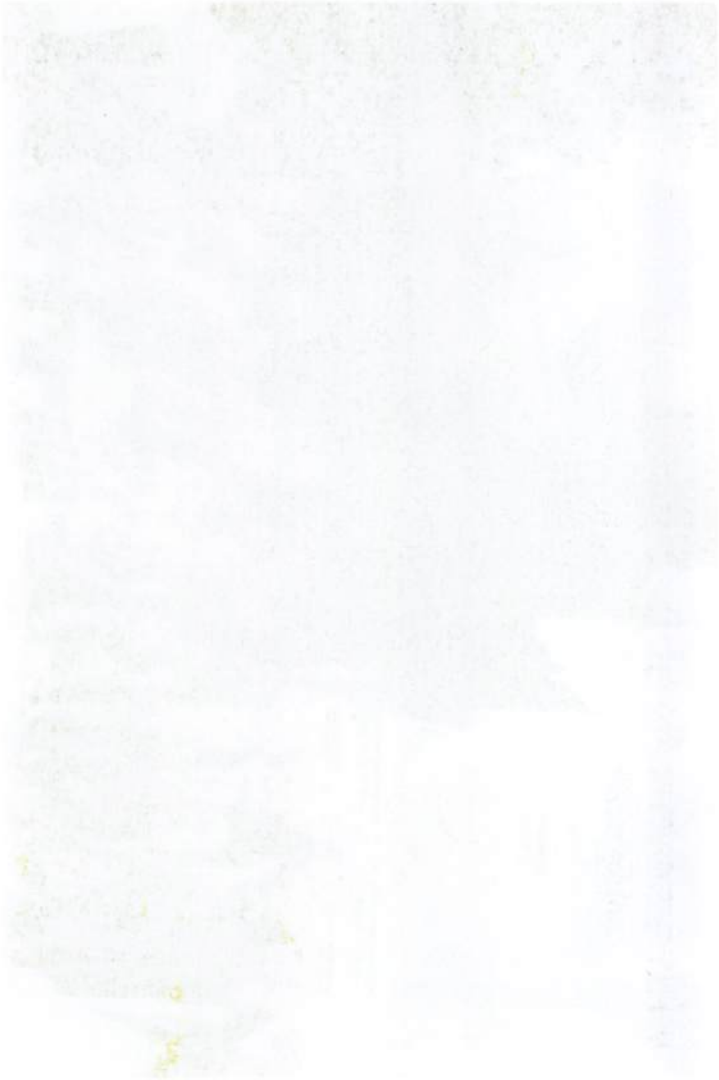
“ဟုတ်လိုက်လေ ကိုရင်၊ ဇာတ်တော်တွေထဲမှာလဲ ဇီဝက (မောင်သက်ရှည်)လို့ အမည်ရှိပေမယ့် အသက်ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ဘဲ ကွယ်လွန်သွားကြောင်း၊ ဓနပါလီ (မငွေရှင်) ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးလေးတစ်ယောက်လဲ အမည်ကသာ ‘မငွေရှင်’ ဖြစ်ပေမယ့် သူမမှာ သူတပါးကြွေးမြီ မပေးဆပ်နိုင်လို့ အနှောင်အဖွဲ့ ခံရတဲ့အကြောင်း၊ ပန္နက (လမ်းဗိုလ်) ဆိုတဲ့သူငယ် မျက်စိလည်လမ်းပျောက်နေကြောင်း စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင်က စုပေါင်းပြီး ဟောထားတဲ့ နာမသိဒ္ဓိဇာတ်တော် ရှိတာဘဲဟာ။

ဇီဝကဉ္စ မတံ ဒိသ္မာ၊ ဓနပါလိဉ္စ ဒုဂ္ဂတိ ။

ပန္နကဉ္စ ဝနေ မူဠံ၊ ပါပကော ပုနရာဂတော” တဲ့။

သီလရှင်ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီသည် ယင်းကာလနောက်ပိုင်းမှစ၍ ဓမ္မနာဒဆရာတော်ထံ ခွင့်ပန်ကာ ရှင်ဝိစိတ္တသာရကို မွေးစားမိခင်ပမာ ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် စောင့်ရှောက်လာခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီသည် ‘သစ္စဝါဒီဋီကာ’ ကျမ်းကိုပင် ဆရာတော်များနှင့် ယှဉ်ပြိုင် ရေးသားပြုစုနိုင်သည့် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ ရှင်ဝိစိတ္တသာရအတွက် ပြောစရာ ဆိုစရာ ကြုံတွေ့လာလျှင် “ကိုရင်၊ ဒီလိုကိစ္စမျိုးကို ရှေးရှေးသူတော်ကောင်းကြီးတွေ ပြုလုပ်လေ့မရှိဘူး ရှောင်ကြဉ်ကြတယ်၊ ဒီအလုပ်

သည့် မျိုးချစ်ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦး ဖြစ်၏။ သူ၏ သတင်းစာကိုလည်း သစ္စဝါဒီဟု အမည်ပေးထား၏။ သူ့သတင်းစာ၌ မုသားစကား မပါ၊ မှန်တာကိုသာ ရေးသားမည်-ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ နာမည်နှင့် လိုက်အောင်လည်း မှန်တာကိုသာ ရေးသားခဲ့သည်။ သို့အတွက် သူ၏သတင်းစာကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် သစ္စဝါဒီသတင်းစာနှင့် သက်ဆိုင်သော ‘သစ္စဝါဒီစာကိုယ်ပါဌ်’ စာတန်းတစ်စောင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားပေးပါရန် မြန်မာပညာရှိအသင်းသို့ တောင်းပန်ခဲ့သည်။ ဦးလွန်း၏ တောင်းပန်ချက်အရ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာလင်း၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးတို့ ခေါင်းဆောင်သော မြန်မာပညာရှိအသင်းကြီးက “သစ္စဝါဒီတိ နာမေန” အစချီ ကျမ်းဦးဂါထာဖြင့် ‘သစ္စဝါဒီ စာကိုယ်ပါဌ်’ ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုပေးခဲ့သည်။

သူဌေးဦးလွန်းသည် အဆိုပါ သစ္စဝါဒီစာကိုယ်ပါဌ်ကို သတင်းစာ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြပြီးနောက် ထိုစာကိုယ်ပါဌ်ကို ဋီကာကျမ်းကြီးများ ဖွင့်နည်းအတိုင်း ဖွင့်ဆို၍ ‘သစ္စဝါဒီဋီကာကျမ်း’တစ်စောင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုပေးရန်နှင့် အကောင်းဆုံး ရေးသားနိုင်သူအား ရွှေဒဂီးနှင့် ရွှေတံဆိပ်ဆု ပေးမည်အကြောင်း သတင်းစာတွင် ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်အရ ပါဠိပညာရှင်များ ယှဉ်ပြိုင်ရေးသားခဲ့ကြရာ ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီသည် တတိယဆုအဖြစ် ရွှေဒဂီး ၂-ပြားနှင့် ရွှေတံဆိပ်ဆုတို့ကို ရရှိခဲ့လေသည်။

ဓမ္မနာဒတွင် စာမျိုးစုံသင်

ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် မင်းကွန်းဓမ္မနာဒတိုက်သို့ ရောက်ရှိချိန်မှစ၍ ဓမ္မနာဒဆရာတော်ထံတွင် မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရိုဏ်းကျမ်း၊ ဆန်းအဘိဓာန် အလင်္ကာကျမ်းများနှင့် အလင်္ကာစာကိုယ် ဋီကာသစ်ကျမ်းများကို နေ့စဉ်

နေ့စာဝါများအဖြစ် သင်ကြားရသည်။ ညဝါအဖြစ် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ဦးအဂ္ဂ ဝံသထံတွင် သင်ကြားရပြီး ဘေဒစိန္တာနှင့် ကစ္စာယနသာရ ကျမ်းတို့ကို ဓမ္မနာဒဆရာတော်ထံတွင် ညစဉ် သင်ကြားရသည်။ ဝိနည်းသဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ် ယမိုက်စသောကျမ်းများကိုလည်း သင်ကြားရသည်။ ဓမ္မနာဒဆရာတော် ၏ စနစ်တကျ စီစဉ်ညွှန်ကြားချက်အရ ဥပုသ်နေ့များတွင် သင်္ဂဇာဆရာ တော်၏ ဓမ္မပဒနိဿယအကျဉ်း၌ ပါရှိသည့် ဝတ္ထုကြောင်းများကို ပါဠိ ဘာသာဖြင့် စီကုံးရသည်။ စာစီစာကုံးဘက်တွင် တော်စေရန် ‘မယဒေဝ လင်္ကာသစ်’ စာအုပ်ကိုလည်း ကြည့်ရှုရန် ညွှန်ကြားထားသည်။ ကဗျာ ရတုနှင့် ဩဘာစာများကိုလည်း အခါအားလျော်စွာ ရေးသားစေတော် မူခဲ့သည်။

ရဟန်းဘောင် ရောက်ရှိတော်မူ

ရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၂၉၂-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း၆-ရက်နေ့ (အသက် ၁၉-နှစ် ၅-လ) တွင် မင်းကွန်းငွေတောင်တောရကျောင်းတိုက် ခဏ္ဍသိမ်တော်၌ ဓမ္မနာဒဆရာတော် ဦးပညာစက္ကကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုလျက် ရဟန်းအဖြစ် ရောက်တော်မူခဲ့သည်။ ရဟန်းဒါယကာ-ဒါယိကာမများမှာ ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီနှင့် ရန်ကုန်မြို့မှ သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်+သူဌေး ကတော် ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီ၏ ဆက် သွယ်ဆောင်ရွက်ပေးမှုကြောင့် ရှင်ဝိစိတ္တသာရနှင့် ဆာဦးသွင်တို့ ဇနီး မောင်နှံ တွေ့ဆုံဖြစ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရှင်ဝိစိတ္တသာရ ရဟန်းပြုရာ၌ မန္တလေးမြို့မှ ရွှေရေးဆောင်ဆရာ တော်၊ ညောင်ကန်ဆရာတော်၊ မစိုးရိမ်ဆရာတော်၊ စစ်ကိုင်းမြို့မှ ရန်အောင်မင်္ဂလာ ဘုရားကြီးဆရာတော်၊ သမ္မာသတိဆရာတော်၊ မဟာ သစ်ဝင်ချောင်ဆရာတော်၊ မြင်းခြံမှ ကျည်းပင်ဆရာတော်၊ မင်းကွန်းမှ

ချမ်းသာကြီးဆရာတော်၊ ပေါင်းတောင်ကူဆရာတော်၊ ငွေတောင်တောရ ရွှေကျင်ဆရာတော် စသည့် အကျော်အမော် ဆရာတော်ကြီးများက ဝိုင်းဝန်းချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ကြသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးများသည် သာသနာတော်၌ နေလအသွင် ထင်ရှားကျော်ကြားကြသည့် ဆရာတော်ကြီးများဖြစ်ပေသည်။

ထိုဆရာတော်ကြီးများသည် အရှင်ဝိစိတ္တသာရ ရဟန်းခံပွဲပြီးသည့် နောက်၌ ထိုမျှလောက် စုံစုံညီညီ မစည်းဝေးမိကြတော့၊ ထို့ကြောင့်ပင် စစ်ကိုင်း ဘုရားကြီးဆရာတော်က “ဧရာမ မင်္ဂလာရှိသည့် ပွဲကြီး ဖြစ်ပေသည်။ မောင်ပဉ္စင်းကို အကြောင်းပြု၍ ငါတို့ နောက်ဆုံး စည်းဝေးရပါပေသည်” ဟု ဝမ်းမြောက်စကား မိန့်ကြားသည့်ပြင် နောက်ထပ် ၂-ရက်ခန့် ဆက်လက်သီတင်းသုံးကာ တရားစကား ပြောဆိုဆွေးနွေးတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

ပဌမကျော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရ

အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ဝါမရမီ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် အစိုးရ ပဌမကြီးတန်း အောင်မြင်တော်မူသည်။ ထိုခေတ် စာမေးပွဲစနစ်အရ ပဌမကြီးတန်းကို သာမန်အောင်မြင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ပဌမကျော်ဖြစ်လိုလျှင် ပဌမကြီးတန်းကို ထပ်မံဖြေဆိုခွင့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ပဌမကြီးတန်းကို သုံးကြိမ် ဝင်ရောက်ဖြေဆို၍ ‘ပဌမကျော်’ အောင်ပန်း ဆွတ်လှမ်းခဲ့သည်။ ပထမအကြိမ် (၁၂၉၃-ခုနှစ်) ၌ ပဌမကြီးတန်းကို ရိုးရိုးအောင်မြင်မြင်၍ ဒုတိယအကြိမ် (၁၂၉၄-ခုနှစ်) ၌ ခရေပွင့်ပြ ထူးခြားချက်အမှတ်အသားဖြင့် အောင်မြင်ပြီးလျှင် တတိယအကြိမ် (၁၂၉၅-ခုနှစ်) ၌ကား ပဌမကြီးတန်းကို အမှတ်အများဆုံးဖြင့် ဖြေဆိုအောင်မြင်၍ ပဌမကျော်-ဘွဲ့ကို ရရှိတော်မူသည်။

သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀-ပြည့် နှစ်က ပင် ပထမပြန်စာမေးပွဲများကို စတင်ကျင်းပခဲ့ပြီး ပဌမကျော် ပြန်ဆိုပွဲနှင့် ပဌမကျော်အောင်မြင်သူများ ရှိခဲ့သော်လည်း စာရင်းဇယား အတိအကျ မရှိခဲ့ပေ။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက် ၁၂၆၂-ခုနှစ်ကျမှ စာမေးပွဲပုံစံဖြင့် ကျကျနန ကျင်းပပေးခဲ့ရာ ပထမဆုံးသော ပဌမကျော်မှာ မော်လမြိုင်မြို့ ရတနာဘုံပျံကျောင်းမှ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ဆရာတော် အရှင်ကေတုမာလာ ဖြစ်ပြီး အရှင်ဝိစိတ္တသာရမှာ ၃၁-ပါးမြောက် ပဌမကျော် ဖြစ်လေသည်။

ငယ်-လတ်-ကြီး-ကျော် စာပေလေ့လာပုံ

အရှင်ဝိစိတ္တသာရ၏ ငယ်-လတ်-ကြီး-ကျော် စာပေများ လေ့လာပုံမှာ လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှသည်။ မေးခွန်းဟောင်းများကို စုဆောင်းလေ့လာကြည့်ရှု၍ “နံပါတ် ၁-ပုစ္ဆာ၌ ဤအချက်မျိုး မေးတတ်သည်။ နံပါတ် ၂-ပုစ္ဆာ၌ ဤအချက်မျိုး မေးတတ်သည်” စသည်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ အတန်းအလိုက် ပုစ္ဆာအကဲကို ဖြတ်ကြည့်သည်။ ထို့နောက်မှ ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများကို ကြည့်ရှုရင်း ဤအချက်မျိုးကို မေးတတ်သည်ဟု သတိပြု၍ နှုတ်တက်ဆောင်တန်လျှင် နှုတ်တက်ဆောင်၊ ထုတ်နုတ်၍ ရေးမှတ်သင့်လျှင် ထုတ်နုတ်ရေးမှတ်သည်။ ပဌမငယ်တန်း ဝင်ချိန်၌ ပဌမလတ်တန်း မေးခွန်းဟောင်းများကို ဖြေဆိုနိုင်သည်အထိ လေ့လာထားသည်။ ပဌမလတ်တန်း ဝင်ချိန်၌ ပဌမကြီးတန်း မေးခွန်းဟောင်းများကို ဖြေဆိုနိုင်သည်အထိ လေ့လာထားသည်။ ပဌမကြီးတန်း ဝင်ချိန်၌ ပဌမကျော် မေးခွန်းဟောင်းများကို ဖြေဆိုနိုင်သည်အထိ လေ့လာထားသည်။ မေးခွန်းဟောင်းများကို စုဆောင်းရှာဖွေလေ့လာပြီးနောက် မိမိစိတ်ကူးဖြင့် ပုစ္ဆာဆင်ထုတ်ကြည့်ပြီး စမ်းသပ်ဖြေဆိုကြည့်လေ့ ရှိပေသည်။

သကျသီဟစာမေးပွဲ

မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်းကြီးက ၁၂၆၅-ခုနှစ်တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့သော ပရိယတ္တိသာသနဟိတ စာမေးပွဲကြီးမှာ သာသနာတော်လောက၌ အထူးထင်ရှားသော စာမေးပွဲကြီး ဖြစ်သည်။ သကျသီဟဘုရားဝင်းအတွင်း ကျင်းပခြင်းဖြစ်သဖြင့် သကျသီဟစာမေးပွဲဟု လူသိများသည်။ ကျမ်းဂန်တိုက်ရိုက် အဆိုအမိန့်များအပြင် နောက်ဆရာတော်များ၏ အာစရိယဝါဒများကိုပါ ထည့်သွင်းမေးမြန်းလေ့ရှိသဖြင့် အောင်မြင်ရန် အလွန်ခက်သောစာမေးပွဲကြီး ဖြစ်သည်။ စာသင်တန်းနှင့် စာချတန်းဟူ၍ ၂-တန်း ခွဲခြားကျင်းပရာတွင် စာသင်တန်းကို ရဟန်းဝါ ၇-ဝါ အတွင်းသာ ဖြေခွင့်ရှိသဖြင့်လည်း ပို၍ခက်ခဲရသည်။ စာသင်တန်းတွင် အာဂုံပြန် နှင့် ရေးဖြေဟု ထပ်ခွဲလိုက်သေးသည်။ စာသင်တန်း နှင့် စာချတန်း ၂-တန်းလုံးအောင်မြင်သူ အရှင်မြတ်များအား “အဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။

အရှုံးအတွက် ခံယူချက်

အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၂၉၄-ခုနှစ်တွင် ယင်းသကျသီဟစာမေးပွဲ၏ စာသင်တန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ကျရှုံးခဲ့သည်။ (မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဘဝတစ်သက်တာတွင် တစ်ခုတည်းသော အရှုံးပွဲဖြစ်လေသည်။) အရှုံးနှင့် ကြုံတွေ့နေကျ မဟုတ်ပဲ ကြုံတွေ့လိုက်ရသော်လည်း အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် တုန်လှုပ်မှု မရှိခဲ့။ အပြုံးလည်း မပျက်ခဲ့ပေ။ “ဒီနှစ် စာမေးပွဲကျရှုံးခြင်းသည် နောက်နှစ် ဒီစာမေးပွဲမှာ ပထမရဖို့ ဖြစ်သည်” ဟု ခံယူတော်မူခဲ့သည်။ အသင်းလူကြီးများအားလည်း “နောက်နှစ် ဒကာကြီးတို့စာမေးပွဲမှာ ပထမဂုဏ်ထူးရှင်အဖြစ်နှင့် ပြန်လာခဲ့မည်” ဟု

မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ စိတ်ဓာတ်ကျနေမည့်အစား ယခုနှစ် မိမိ ကျန်း
ထားသော စာမေးပွဲ၌ နောင်နှစ်ဝယ် ထူးထူးခြားခြား အောင်မြင်နိုင်ရန်
အဖက်ဖက်မှ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားတော်မူသည်။ စာသင်တန်းအောင်ပြီး
လျှင် စာချတန်းကို အဆင်သင့် ဆက်လက်ဖြေဆိုနိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ
ကျမ်းကြီးများကိုပါ ကြိုတင်၍ ကြည့်ရှုလေ့လာထားသည်။ (စာမေးပွဲ
သမားများ အတုယူဖွယ်ပင်တည်း။)

သကျသီဟဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာ

အရှင်ဝိစိတ္တသာရသည် ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင် သကျသီဟ စာမေးပွဲ၏
စာသင်တန်းကို အောင်မြင်ပြီးနောက် ၁၂၉၆-ခုနှစ်တွင် စာချတန်း အဋ္ဌ
ကထာကြီး ၃-ကျမ်းကို နှစ်မခြားဘဲ ဆက်လက်အောင်မြင်ရာ မကြိုစဖူး
ထူးထူးခြားခြားဖြစ်သွားသည်။ ၁၂၆၅-ခုနှစ်မှ ၁၂၉၅-ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း
၃၁-နှစ်အတွင်း သကျသီဟဓမ္မာစရိယအောင် ၁၁၆-ပါး ပေါ်ပေါက်ခဲ့
သော်လည်း အဆိုပါ စာသင်တန်းနှင့် စာချတန်း ၂-တန်းကို ဆက်တိုက်
အောင်မြင်သူဟူ၍ တစ်ပါးမျှ မပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးပေ။ စာမေးပွဲသက်တမ်း
၃၂-နှစ်ကြာမှ ထူးခြားစွာ ပထမဆုံး အောင်မြင်ပေါ်ပေါက်လာသော
အရှင်ဝိစိတ္တသာရအား ရိုးရိုး အဘိဝံသဓမ္မာစရိယ-ဘွဲ့အပြင် ‘ဦးဆောက်
ပန်း’ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည့် ‘ဝဋ်သကာ’ ဆိုသော ဘွဲ့အသစ်ကို တီထွင်၍
“ဝိစိတ္တသာရဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာ”
ဘွဲ့တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ရန်ကုန် ပါဠိဆရာ မြန်မာပညာရှိ
အသင်းကြီးက “အဋ္ဌကထာပြန်အကျော်” ရွှေတံဆိပ်နှင့် အခြားအသင်း
အဖွဲ့ပေါင်းစုံကလည်း ရွှေတံဆိပ်အမျိုးမျိုးကို ရန်ကုန်မြို့ ဂျပလီဟောရုံ
ကြီး၌ ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

သကျသီဟ ဝဋ်သကာ အရှင်မြတ်များ

ထိုကဲ့သို့ သကျသီဟ စာသင်တန်းနှင့် စာချတန်း ၂-တန်းကို အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆက်တိုက်အောင်မြင်တော်မူပြီးမှ အခြားအရှင်မြတ် များလည်း အတုယူ ကြိုးစား အားထုတ်ခဲ့ကြသဖြင့် စာမေးပွဲသက်တမ်း နှစ် ၁၀၀-ကျော်လာသည့် ယခုအချိန်တွင် ဝဋ်သကာ-ဘွဲ့ရှင် သာသနာ့ အာဇာနည် ၉-ပါး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ —

- ၁။ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၊ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၊ မင်းကွန်း။
- (၁၂၉၆)
- ၂။ အရှင်ဥတ္တမာဘိဝံသ၊ မိုးကောင်းတိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၂၉၉)
- ၃။ အရှင်လက္ခဏာဘိဝံသ၊ မိုးကောင်းတိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၃၀၉)
- ၄။ အရှင်သုမနာဘိဝံသ၊ ထီးလင်းတိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၃၁၄)
- ၅။ အရှင်ကုမာရာဘိဝံသ၊ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၃၁၅)
- ၆။ အရှင်သုနန္ဒာဘိဝံသ၊ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၃၁၅)
- ၇။ အရှင်နာရဒါဘိဝံသ၊ မြင်းဝန်တိုက်၊ မန္တလေး။ (၁၃၁၅)
- ၈။ အရှင်ကစ္စာယနာလင်္ကာရာဘိဝံသ၊ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး။

(၁၃၁၇)

၉။ အရှင်ကေသရာလင်္ကာရာဘိဝံသ၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်းတိုက်၊ အမရပူရ။ (၁၃၄၈) တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ပထမဆုံးသော သကျသီဟ ဝဋ် သကာဘွဲ့ရှင် ဖြစ်သဖြင့် တစ်ခါတရံ ကဗျာလင်္ကာများ ရေးသားသည့် အခါ “မင်းကွန်း အာဒိဝဋ်သကာထေရ်” ဟု ကလောင်နာမည် တပ်လှေ့ ရှိပေသည်။

ရွှေတံဆိပ်များ တုရားလှူ

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် စေတနာရှင် အသီးသီးတို့ ဂုဏ်ပြုပူဇော်ကြသော ရွှေတံဆိပ် ၁၇-ခုအနက် ၁၄-ခုကို လှပတင့်တယ်စွာ မှန်ကလပ်ကဲ့သို့ မှန်ဘောင်အတွင်း၌ ချိတ်ဆွဲပြင် ဆင်ပြီး ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီးအား လှူဒါန်းပူဇော်ခဲ့သည်။

ဗောဓိယာ ပစ္စယော ဟောတု၊ ဣဒံ မေ ပုညမင်္ဂလံ။

သုမနေန ပသန္နေန၊ အတ္တမနေန သဗ္ဗိတံ-ဟုလည်း ဆုတောင်း ပတ္တနာပြုခဲ့သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ- 'ကြည်လင်ရွှင်လန်းသောစိတ်ဖြင့် ဆည်း ပူးပြုလုပ်အပ်သော ကျွန်ုပ်၏ ဤကောင်းမှုမင်္ဂလာသည် ဗောဓိဉာဏ်၏ အကြောင်းအထောက်အပံ့ ဖြစ်ပါစေသတည်း' ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဆရာသမားအတွက် ကလျာဏမိတ္တုဖြစ်

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ပဌမကျော်၊ သကျသီဟဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာဘွဲ့များကို ရထားပြီးဖြစ်သော်လည်း 'ဆရာသမား ထင်ရှားရှိ နေသေးသမျှ ဆရာသမားကို လက်မလွှတ်ပဲ ဆရာသမားထံမှ ပညာယူ ရှိသာ နေရမည်' ဆိုသည့် ရှေးမထေရ်မြတ်ကြီးတို့၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်း ဆရာတော် အရှင်ပညာစက္ကထံ၌ အထက်တန်းစာဝါများကို သင်ကြား အားထုတ်လျက်ပင် ရှိသေးသည်။ ထိုသို့ သင်ကြားနေရင်း လက်ထောက် စာချအဖြစ်ဖြင့် တပည့်သံဃာများအားလည်း စာဝါများ ပို့ချပေးတော်မူ လေသည်။

ထိုသို့နေရင်းမှ ၁၂၉၉-ခုနှစ်အရောက်တွင် ဆရာတော်အရှင်ပညာ စက္က၏ လည်ချောင်း၌ ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်ပွားလာသည်။ တစ်နေ့တခြား သွေးသားများ လျော့ပါးလာပြီး နားထင်ခွက်၍ မျက်တွင်းဟောက်ပက်

ဖြစ်လာသည်။ ကမ္မဇရုပ်များ သိသိသာသာ ညှိုးနွမ်း၍ သေမည့်နိမိတ် လက္ခဏာများ အထင်းသား ပေါ်လွင်လာလေသည်။ (ဆရာတော်အရှင် ပညာစက္ကသည် ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်ဝဖြူစင်ပြီး ပိဋကသုံးပုံ ပါဠိတော် ကြီးများကို အစ-အဆုံး အခေါက်ပေါင်း ၄၀-ကျော် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်၏နှုတ်ဖျားမှ တရားစကားသံများသာ အမြဲတန်း ထွက်ပေါ်နေခဲ့သည်။ ထိုသို့ တရားတော်ကို အမြဲမပြတ် ရွတ်ဖတ်ပူဇော် ခဲ့သူ ဆရာတော်ဘုရား၌ လည်ချောင်းကင်ဆာဆိုသော ရောဂါဆိုးကြီး ဖြစ်လာရသည်မှာ အံ့ဩစရာ ကောင်းလှတော့သည်။ “ဤကဲ့သို့သော သူတော်ကောင်းကြီးများ၌သော်မှ ဘဝနောက်ဆုံးအချိန်ဝယ် ဤသို့သော ရောဂါဆိုးကြီးတွေ ဖြစ်လာတတ်သေးသည်။ မာဒိသေသု ကထာဝ ကာ- ငါတို့လို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆိုလျှင်ကား ဘာပြောစရာ ရှိတော့မှာလဲ” ဟု ဓမ္မသံဝေဂယူကြရန် ဖြစ်ပေတော့သည်။)

‘ရောဂါနှိပ်စက်မှုဒဏ်ကြောင့် ငါ့ဆရာတော် သတိလက်လွတ် ဖြစ် လေမည်လား’ ဟု အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တွေးတောပူပန်မိသည်။ ဆရာသမားဖြစ်၍ တိုက်ရိုက်လည်း မလျှောက်ရဲ၊ ပရိယာယ်ဖြင့်သာ လျှောက်ထားရသည်—

- တပည့်- ဆရာတော်ဘုရား၊ အသညသတ်ဘုံ ရောက်သွားကြတဲ့ ဗြဟ္မာ တွေက နာမ်တရားကို ရွံရှာမုန်းတီးတာဟာ လမ်းမှန်ပဲမဟုတ် လားဘုရား။
- ဆရာ- အေး မှန်တယ်ကွ။
- တပည့်- အရူပဘုံ သွားကြတဲ့ ဗြဟ္မာတွေလဲ ရုပ်တရားကို ရွံရှာမုန်းတီး တာဟာ လမ်းမှန်ဘဲမဟုတ်လားဘုရား။
- ဆရာ- အိမ်း မှန်တယ်ကွ။

တပည့်- ဒါဖြင့်ရင်ဘုရား အဲဒီ အမှန်နှစ်ခုကို စုပြီးတော့ 'မိ နာမရူပံ၊ မိ နာမရူပံ-နာမ်ရုပ်တရားနှစ်ပါးသည် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်လန့်ဖွယ်ပါတကား' လို့ နှလုံးသွင်းရင် ပြည့်စုံနိုင်တယ်မဟုတ်လား ဘုရား။

ဆရာ- အေး ဟုတ်ပါတယ်ကွာ၊ ဝဇီရာထေရီ ဘိက္ခုနီမကလေးက မာန်နတ်ကို ပြန်ပြောတဲ့ 'ဒုက္ခမေဝ ဟိ သမ္ဘောတိ' ဂါထာ ရတယ်မဟုတ်လား၊ မင်း ရွတ်ကြည့်စမ်း။

တပည့်- ဒုက္ခမေဝ ဟိ သမ္ဘောတိ၊ ဒုက္ခံ တိဋ္ဌတိ ဝေတိ စ။
နာညတြ ဒုက္ခာ သမ္ဘောတိ၊ နာညံ ဒုက္ခာ နိရုဇ္ဈတိ။

ဆရာ- အေး သူတို့မှာတော့ ရဟန္တာဖြစ်လို့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့ကို ဒုက္ခလို့ဘဲ ထင်နေတဲ့အတွက် 'ဒုက္ခမေဝ ဟိ သမ္ဘောတိ' စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုကြတာ၊ ငါတို့ ပုထုဇဉ်များအဖို့က နာမ်ရုပ် တရားထင်မှ ပိုပြီးကောင်းတယ်၊ ဒီတော့-

နာမရူပံဝ သမ္ဘောတိ၊ တံဝ တိဋ္ဌတိ ဝေတိ စ။
နာညတြ တမှာ သမ္ဘောတိ၊ နာညံ တမှာ နိရုဇ္ဈတိ-လို့ ဆိုမှ ပိုပြီးကောင်းတယ်ကွ။

ဆရာတော်အရှင်ပညာစက္က မထေရ်မြတ်ကား တပည့်အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသ ထင်သလို သတိလက်လွတ် ဖြစ်မနေသည့်အပြင် ရောဂါ .ဝေဒနာ အပြင်းအထန် ခံစားနေရသည့်ကြားမှ တပည့်ဖြစ်သူအား တရား နှလုံးသွင်းနည်းကိုပင် နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ပေးလိုက်ချေသေး၏။ အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ဆရာသမား၏ နောက်ဆုံးမှာတမ်း ဆုံးမ စကားကို တစ်သက်မမေ့နိုင်အောင် ကဗျာလင်္ကာဖြင့် ဤသို့ မှတ်တမ်း တင်ခဲ့လေသည်—

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ဤကိုယ်ကာယ၊ တစ်လံမျှ၌၊ နှစ်ဝ နာမ်ရုပ်၊ ဖြစ်၍ချုပ်၏။
နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး၊ အလွတ်ထား၍၊ ဤကား လိပ်ပြာ၊ ဤကား
ငါတည့်၊ ဤမှာ ဇီဝ၊ ဤ အတ္တဟု၊ ညွှန်ပြဖွယ်ရာ၊ မရှိပါသည်။
ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်မျှသာတည်း။

နာမ်ရုပ်တရား၊ ဤနှစ်ပါးလည်း၊ ရှည်လျားကာလ၊ မတည်ကြ
ဘဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏။ နှိပ်စက်ခြင်းရာ၊ လိုမပါဘူး၊
သဘာဝအား၊ ဤသုံးပါးကြောင့်၊ ဖြစ်ပွားသမျှ၊ အနိစ္စသည်။
ဒုက္ခ အနတ္တချည်းသာတည်း။

ဓမ္မနာဒဆရာတော် ပျံလွန်

ဓမ္မနာဒဆရာတော် အရှင်ပညာစက္ကသည် လည်ချောင်းကင်ဆာ
ရောဂါဖြင့်ပင် ၁၂၉၉-ခုနှစ် တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၉-ရက်နေ့တွင်
ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခဲ့သည်။ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-၁၄-ရက်နေ့
များတွင် အန္တိမဈာပန သာဓုကီဠနသဘင်ကို ဆင်ယင်ကျင်းပရာ အရှင်
ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် တမ်းချင်းဂါထာ၊ တေးထပ်၊ သီဂီသံစသည့်
ဘုန်းကြီးပျံဆိုရာ ဓမ္မဂီတီများကို နောက်ဆုံးရေးသား၍ ဆရာသမား
ကို ပူဇော်ခဲ့သည်။ ထိုအထဲမှ ထူးထူးခြားခြား ၄-ပါးလုံး ဤ-ကာရန္တဖြင့်
အဆုံးသတ်ထား၍ လက်ရာမြောက်စွာ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည့် ဓမ္မသံဝေဂဂါထာ
တစ်ပုဒ်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပေသည်—

ပိဋကရညသဉ္ဇာရီ၊ ဓမ္မနာဒဂုဟာသယီ။
မစ္စုပိဒ္ဓသလ္လာပါတီ၊ ဟာ ပတိ ထေရကေသရီ။

ပိဋကရညသဉ္ဇာရီ- ပိဋကတ်ဂဇိုင် မဟာမြိုင်ဝယ် ပိုင်ပိုင်လူးလွန်
ဉာဏ်ထူးညွှန်ဖြင့် မြူးကွန်ကျက်စား ပျော်ပါးတော်မူလေ့ရှိထသော၊ ဓမ္မ

နာဒဂုဟာသယီ-ဓမ္မနာဒ အာရာမဟု သောဏ္ဏရောင်လူ စံရွှေဂူ၌ လေးဆူယာပိုထ် နှစ်ခြိုက်ရွှင်ပြုံး သီတင်းသုံးတော်မူလေ့ရှိထသော၊ ထေရု ကေသရီ- သီလသမာ ဓိပညာဟု သိက္ခာသုံးပါး စွမ်းပကားဖြင့် မားမား မတ်မတ် ခိုင်တည်လတ်သား ထေရ်မြတ်သနင်း ကေသရာ ခြင်္သေ့မင်း ကြီးသည်၊ မစ္ဆရိဒ္ဓသလ္လာပါတီ- သေမင်းမုဆိုး အယုတ်မျိုး၏ အုပ်စိုးပိုင် နက် သူ့စားကျက်ဝယ် ဆင်းသက်မိငြား ဂတိလား၍ တအားပစ်ချိန် ဗျာဓိ တည်းဟူသော မြားဒဏ်ရိန်၏ ဇီဝိန်ထွင်းဖောက် အသဲရောက်အောင် ကျရောက်စူးဝင်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဟာ ပတီ- တပည့်အများ ကြည့်စဉ် အားပင် တားခွင့်မပိုင် စစ်လုံးယိုင်သို့ မခိုင်တော့ဘဲ ထူမဆဲတွင် ဪ အလဲကြီး လဲတော်မူခဲ့ရလေပြီတကား။

ဓမ္မနာဒဆရာတော်

ဓမ္မနာဒဆရာတော်၏အန္တိမဈာပနပွဲ ပြီးသည့်နောက် ၁၂၉၉-ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့တွင် ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမျိုးပြုသော ဓမ္မနာဒသာသနာပြုသံဃာ့အစည်းအဝေးက အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသအား ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၏ ပဓာနနာယကဆရာတော် အဖြစ်ဖြင့် တင်မြှောက်ကြောင်း တညီတညွတ် ဆုံးဖြတ် တင်မြှောက်ကြ သဖြင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် သက်တော် ၂၇-နှစ်အရွယ်မှာပင် ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၏ ပဓာနနာယက ဆရာတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ တော်မူခဲ့သည်။ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၏ ပဓာနနာယက ကျောင်းထိုင် ဆရာတော် ဖြစ်သွားသော်လည်း အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် စာပေ လေ့လာအားထုတ်မှုကို မရပ်ဆိုင်းဘဲ တပည့် စာသင်သားများအား စာ ပေ ပို့ချပေးနေသည့်နည်းတူ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများကို ကြည့်ရှုလေ့လာလျက်ပင် ရှိပေသည်။

ဘာသန္တရ လေ့လာ

ဓမ္မနာဒဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် သက္ကတဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စသော ဘာသန္တရများကို သင်ကြားရန် စိတ်ဝင်ဝင်စားမှု နည်းပါး၏။ ဘုရားဟော ပိဋကတ်ပါဠိတော်များကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ရန်သာ လိုလား၏။ “ပိဋကပင်လယ် နယကျယ် အလွယ်တတ်ပြီ မထင်နှင့်” ဟူသော ရှေးဆရာတော်ကြီးများ၏ ဆုံးမဩဝါဒကိုလည်း သတိရနေ၏။ သို့အတွက် ပိဋကတ်ပါဠိတော်ကြီးများ၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို ဖောက်ထွင်းသိရှိနိုင်ရန်သာ စိတ်ဝင်စားတော်မူ၏။

သို့ရာတွင် ရွှေစေတီဆရာတော်ဘုရားကြီးက- “သက္ကတဘာသာသည် ပါဠိဘာသာ ကျွမ်းကျင်ရန်အတွက် များစွာ အထောက်အကူ ပြုကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သက္ကတဘာသာကိုလည်း လေ့လာသင့်ကြောင်း၊ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာတို့လို ဉာဏ်ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ်များ သက္ကတဘာသာ သင်ကြားပါက အလွယ်တကူနှင့် တတ်မြောက်နိုင်ကြောင်း” မကြာခဏ တိုက်တွန်းလေ့ရှိ၏။ သို့အတွက် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ရွှေစေတီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒကို လေးစားသည့်အနေဖြင့် သက္ကတဘာသာကို ခဏတာမျှ လေ့လာကြည့်ခဲ့ဖူး၏။

ရဟန်း ၇-ဝါအရ ၁၂၉၉-ခုနှစ်တွင် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော် အရှင်ပညာစက္က လည်ချောင်းကင်ဆာရောဂါ ပြင်းထန်စွာ ခံစားလာရသဖြင့် မန္တလေးမြို့ ကင်းဝန်မင်းကြီးတိုက် သီရိဝေပုလ္လကျောင်း၌ ခေတ္တသီတင်းသုံးကာ ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဂျန်း၏ အကူအသကို ခံယူနေစဉ်က ဖြစ်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် ဝေဒနာကို အပြင်းအထန် ခံစားနေရကား အချိန်ရှိသမျှ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ နှလုံးသွင်းလျက်ရှိသည်။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် အချိန်အနည်းငယ် အားလပ်နေသည့် အတွက် ဆရာတော်ကို အတူပြုစုဖက် ဟိန္ဒူကုလားကိုရင်ကြီး ရှင်ဉာဏ ထံ၌ သက္ကတဘာသာကို တစ်ရက်တာမျှ လေ့လာကြည့်ခဲ့သည်။

နံနက်ပိုင်းတွင် သက္ကတအက္ခရာတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန် ရေးဟန်ရေးနည်း ဘယ်ဆွဲ-ညာဆွဲ စသည်တို့ကို မှတ်မိအောင် အပြီးလေ့ကျင့်၏။ သက္ကတ အက္ခရာ ရေးနည်းနှင့်တကွ အသံထွက်တို့ကို တိတိကျကျ မှတ်မိသော နေ့လယ်ပိုင်းတွင် သက္ကတသိက္ခာမဉ္ဇရီခေါ် သက္ကတဘာသာသင်ဖတ်စာ အုပ်ကို စ၍ဖတ်လေတော့၏။ စာသင်ရာ၌ ဇွဲသန်လှသည့်အားလျော်စွာ မထတန်း ဖတ်ခဲ့ရာ နေကုန်သောအခါ ထိုဖတ်စာအုပ် ကုန်ခါနီးပေပြီ။ စာသင်ပေးသော ကုလားကိုရင်ကြီးမှာ လက်ဖျားတခါခါနှင့် “ဘုရားမှ ဘုရားပါပေ” ဟု နှုတ်မှ အာမေဓိတ်သံများ ပွင့်ထွက်လာသည်အထိ အံ့ အားသင့်သွားရသည်။ အကြောင်းမှာ- ယင်းဖတ်စာအုပ်ကို ဟိန္ဒူလူမျိုး များပင် ၆-လခန့် သင်ယူမှ တတ်မြောက်ကြသောကြောင့်ပါတည်း။

ထို့ပြင် အများတကာ အထင်တကြီး သင်ယူနေကြသည့် အင်္ဂလိပ် စာကိုလည်း မိမိညာဏ်ကို စမ်းသပ်သည့်အနေဖြင့် ၄-နာရီကြာမျှ သင်ယူ ကြည့်ခဲ့ဖူး၏။ သက်တော် ၂၈-နှစ်အရွယ်တွင် ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်သို့ ခဝါသင်္ကန်း လာကောက်သည့် ဒကာတစ်ဦးနှင့် စကားစပ်မိ၍ ထိုဒကာ အင်္ဂလိပ်စာတတ်ကြောင်း သိရှိသွားကာ သင်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သက္ကတ ဘာသာ သင်စဉ်ကလိုပင် အက္ခရာအရေးအသားနှင့် အသံထွက်များကို တိကျအောင် ရှေးဦးစွာ သင်ယူလေ့ကျက်ပြီးမှ အခြေခံဖတ်စာကို မနား တမ်း ဇွဲကောင်းကောင်းနှင့် ဖတ်၏။ နေ့လယ် ၁၂-နာရီမှစ၍ လေ့ကျင့် သင်ယူခဲ့ရာ ညနေ ၄-နာရီထိုးသောအခါ အခြေခံဖတ်စာအုပ် တစ်အုပ် ကုန်လေသည်။

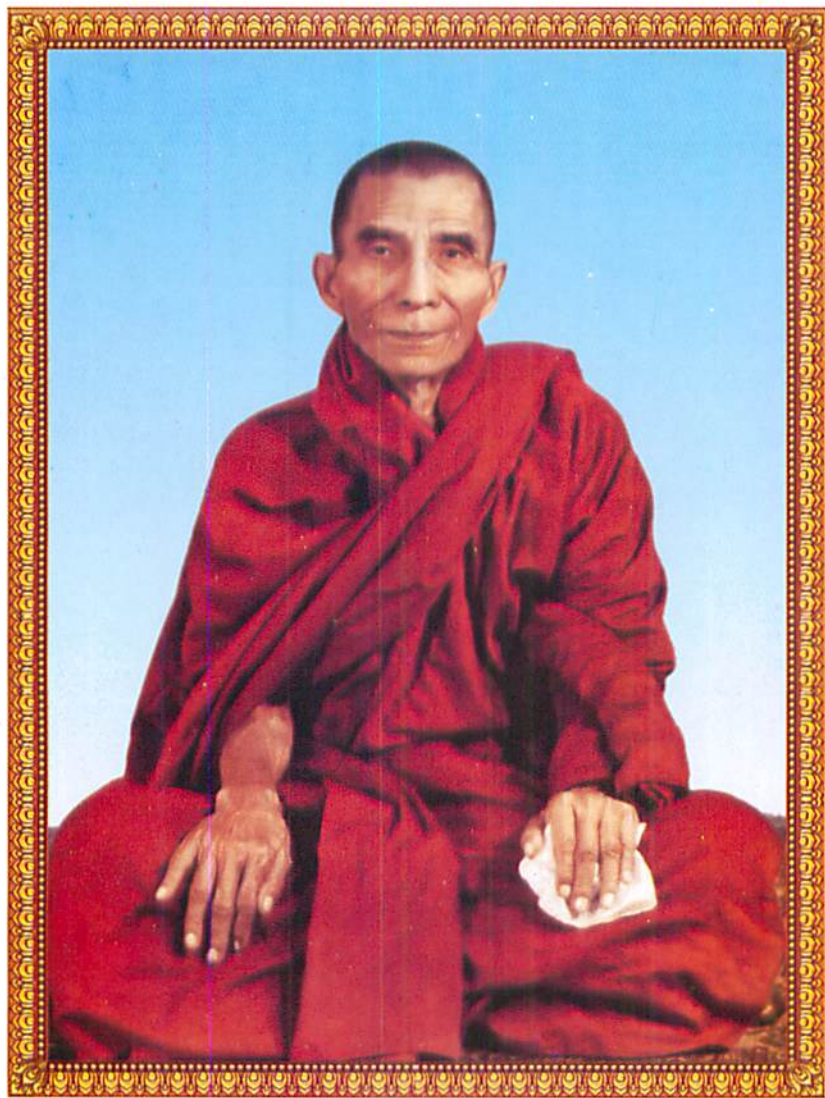
ဘာသန္တရများကို ဉာဏ်စမ်းသဘောမျှသာ သင်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပိဋကတ်ပါဠိတော်ကြီးများ သင်သလို ကျကျနနသာ သင်ခဲ့မည်ဆိုပါက ဘာသန္တရပါရဂူပင် ဖြစ်နိုင်လောက်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသသည် ဘုရားဟော ဗုဒ္ဓပါဝစနများကိုသာ အလေးဂရုပြု၍ ဘာသန္တရများကိုမူ စိတ်မဝင်စားလှပေ။

သာသနဇေသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ

၁၃၀၂-ခုနှစ်တွင် အစိုးရ ဓမ္မာစရိယ စာချတန်းစာမေးပွဲကို စတင် ကျင်းပသည်။ ဓမ္မနာဒဆရာတော်လေး အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ပထမဆုံး စတင်ကျင်းပသော အစိုးရဓမ္မာစရိယ စာချတန်းစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ဂုဏ်ထူးသုံးကျမ်းနှင့်တကွ ကျမ်းရင်းသုံးကျမ်းလုံး ပြီးစီးအောင်မြင်သဖြင့် “သာသနဇေ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ”ဘွဲ့ကို ရရှိ တော်မူခဲ့သည်။ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် သကျသီဟ ဝဋ်သကာ ဘွဲ့ကို ပထမဆုံးရရှိခြင်းဖြစ်သလို အစိုးရဓမ္မာစရိယဘွဲ့ကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး ရရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ထူးခြားချက်များဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ပထမဆုံး စတင်ကျင်းပသော အစိုးရဓမ္မာစရိယစာမေးပွဲ၌ အောင် မြင်သူ ရဟန်းတော် ၅-ပါးရှိ၍ ထို ၅-ပါးလုံးမှာ သကျသီဟစာမေးပွဲ အောင်မြင်ပြီး အဘိဝံသဘွဲ့ ရရှိပြီးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ဖြစ်ကြောင်း အရှင်နန္ဒမာလာဆိုသော ရဟန်းတော်က ဂါထာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထား ခဲ့လေသည်—

ဣန္ဒကော မာတင်္ဂေါ စေဝ၊ ဝိစိတ္တော ရေဝတော တထာ။
သဒ္ဓမ္မသိရိ ပစ္စေက-မဘိဝံသိကဓာရိနော။

လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆန္ဒမ္မန်

၁၃၀၉-ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၉-ရက် (၄-၁-၁၉၄၈) တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေး ရပြီဖြစ်ကြောင်း ကြေညာ လိုက်သည်နှင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသမှာ ဝမ်းသာလွန်းသဖြင့် ဂါထာ၊ လင်္ကာများဖြင့် ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ် ပေသည်—

ဘုဇိဿတ္တ မဝိညာယ၊ ရမေ မရမ္မရဋ္ဌိကာ။
သကံ ဓုရံ သန္ဓာရေန္တူ၊ ဧသာ အသွာက ပတ္တနာ။

သာသနာစက်ရောင်၊ ထက်ယခေါင်မှ၊ လက်ပြောင်ဝေပ၊
အောင်မြေချမှု၊ ဆွဆွနုပျို၊ လန်းလန်းစိုသား၊ နဂိုမူလ၊ သဘာဝ
ဖြင့်၊ မြ ပန်းချီဆေး၊ ကံရှိန်ရေး၍၊ သွေးဖြင့်တည်ထောင်၊ ကိုယ့်
ပြည်ထောင်ကို၊ နောင်တဖန်ခေတ်၊ ပြန်မနစ်ဖို့၊ အားသစ်မွေးမြူ။
အလေးမူလျက်၊ ရှင်လူနှစ်ခန်း၊ ကိုယ့်ဝန်လမ်းကို၊ ထမ်းမှ တော်
မည်၊ ချစ်သွေးရည်တို့၊ ကြည်တမြမြ၊ ကိုယ့်ငန်းမှလျှင်၊ မချသော
စိတ်၊ မမှိတ်မျက်စိ၊ သတိခိုင်ကြည်၊ လုံ့လစည်လျက်၊ ဉာဏ်ရည်
လင်းပွင့်၊ ကပ်လုံးတင့်အောင်၊ ဆင့်ဆင့် ကြိုးအား သန်ကြစို့။

တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲကြီး

၁၃၀၉-ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၉-ရက် (၄-၁-၁၉၄၈) တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် တစ်နှစ်ခန့်အကြာ ၁၃၁၀-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၆-ရက် (၃-၂-၄၉) နေ့တွင် နိုင်ငံတော်အစိုး ရ၏ အထောက်အပံ့ကို ရယူ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့က တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲကြီးကို စတင်ကျင်းပသည်။ (နိုင်ငံတော်လွတ်လပ်ရေး

ရပြီး၍ ၁-နှစ်ပြည့်သည့်အချိန်တွင် စာမေးပွဲကြီးကို ပထမအကြိမ် စတင် ကျင်းပခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤစာမေးပွဲကြီးကို “လွတ်လပ်ရေး၏ဖွားဖက်တော် စာမေးပွဲကြီး” ဟု မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားက နောက်ပိုင်းတွင် ကင်ပွန်း တပ်တော်မူခဲ့သည်။) အာဂုံပြန်နှင့် သဘောရေးဖြေ ဟု ၂-ပိုင်း ဖြေဆိုရ သော စာမေးပွဲဖြစ်သည်။ အာဂုံပြန်အပိုင်းတွင် တစ်နေ့ ၄-နာရီခန့် ပြန် ဆိုမှုအတွက် အလွန်ဆုံး ၅-ကြိမ်အထိသာ ထောက်ပေးနိုင်ပြီး ထို့ထက် ပိုထောက်ပေးရပါက ကျရှုံးသည်ဟု သတ်မှတ်သည်။ သဘောရေးဖြေ အပိုင်းတွင် ကျမ်းတစ်ကျမ်း (ဘာသာရပ်တစ်ခု) အတွက် မေးခွန်း ၁၂- ပုဒ် မေးပြီး ကြိုက်ရာ ၁၀-ပုဒ်ကို ဖြေဆိုရသည်။ တစ်ပုဒ်လျှင် ၁၀-မှတ်စီ သတ်မှတ်ထား၍ အမှတ် ၁၀၀-တန် မေးခွန်းဝယ် ၇၅-မှတ် ရမှ အောင် မြင်သည်။ စာမေးပွဲလောက ရှိရှိသမျှ စာမေးပွဲများတွင် “အခက်ခဲဆုံး စာမေးပွဲကြီး” ဖြစ်ပေသည်။

ကျင်းပခြင်း အကြောင်းရင်း

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးမရမီ ၁၀-နှစ်ခန့်အလိုက သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်+ဒေါ်ဒေါ်သိန်းမိသားစုတို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ ဘုရားရှင်၏ စွယ်တော်မြတ်ကို သွားရောက်ဖူးမြော်ကြသည့်အခါ နှုတ်ဆက်ပွဲတစ်ခု၌ စွယ်တော်အမတ်ကြီးနှင့် သာသနာရေး ဘာသာရေးစကားများ ပြောကြ စဉ် အမတ်ကြီးက “ခင်ဗျားတို့ မြန်မာပြည်မှာ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်တွေတော့ ပေါ့ပါရဲ့၊ တိပိဋကဓရပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့တော့ မကြားဖူးပါ” ဟု ပြောလေသည်။ သူဌေးကြီးစိတ်တွင် အလွန်ခံပြင်းစွာဖြင့် စွယ်တော် မြတ်ကို ဖူးမြော်ပြီးနောက် “တပည့်တော်တို့ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေး ရရှိပါက အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော တိပိဋကဓရ စာပြန်ပွဲတော်ကြီး ကျင်းပ၍ ပူဇော်ပါမည်” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြု ဆုတောင်းခဲ့လေသည်။

ထို့နောက်ပိုင်းတွင် သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်၏စိတ်ထဲ၌ တိပိဋကဓရ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတွေ ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ဖို့သာ စိတ်စောနေတော့သည်။ “ပိဋက သုံးပုံ အာဂုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ရွေးချယ်ချင်တယ်၊ ပိဋကသုံးပုံပြန် စာမေးပွဲ ကျင်းပပေးချင်တယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ အကြံဉာဏ်ပေးပါ” စသည်ဖြင့် မိတ်ဆွေများအား ပြောခဲ့သည်။

ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရလာလျှင်အခါ သာသနာ တော်နှစ်လည်း ၂၅၀၀-ပြည့်ခါနီးသဖြင့် သာသနာ ၂၅၀၀ ပြည့်ချိန်တွင် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်ကြရန်၊ တင်မည်ဆိုလျှင်လည်း ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အထွန်းကားဆုံးဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တင်ကြရန် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံခေါင်းဆောင်များ တိုင်ပင်ကြရာ သင်္ဂါယနာ တင်ရန် အစီအစဉ်ကို လက်ခံ သဘောတူကြသော်လည်း “သင်္ဂါယနာ တင်သည်” ဆိုသည်မှာ တိပိဋကဓရပုဂ္ဂိုလ်ရှိမှ တင်၍ရကြောင်း၊ မြန်မာ နိုင်ငံ၌ တိပိဋကဓရ မရှိသေးသဖြင့် တိပိဋကဓရ ရှိလာအောင် အရင် အားထုတ်သင့်ကြောင်း” ပြောလာကြသည့်အခါ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ ကျင်းပပေးရန် သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်၏ စိတ်အကြံသည် ပိုမိုပြင်းထန် လာခဲ့ရသည်။ ဤပြင်းထန်သောစိတ်အကြံဖြင့် တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့ကို ၁၃၀၉-ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းပြီး စာမေးပွဲကြီးကို ၁၃၁၀-ခုနှစ် စတင်ကျင်းပခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

တိပိဋကဓရပြဆိုရန် ခိတ်အကြံ

၁၃၁၀-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၆-ရက်နေ့ စတင်ကျင်းပသည့် တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲကြီးသို့ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ကြွရောက် ခဲ့ရသည်။ ပင့်သံယာ ၁၀၀-ကျော်တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်အဖြစ် ကြွရခြင်း

ဖြစ်သည်။ စာမေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး စဝ်ရွှေ သိုက် သံဃာတော်များအား လက်အုပ်ချီပြီး တက်ရောက်လာသည်ကို အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသက သာမန် ချီရိုးချီစဉ် လက်အုပ်ဟု မယူဆပဲ “တိပိဋကဓရ ရှာပုံတော် လက်အုပ်” ဟု မှတ်ယူကာ ‘ဤလက်အုပ်ကြွေး ကို တစ်နေ့ ငါ တိပိဋကဓရဖြစ်အောင် ကြိုးစားပြီး ပြန်ဆပ်ရမည်’ ဟု ခံယူတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုနှစ် ကျင်းပသော ပထမအကြိမ် တိပိဋကဓရရွေးချယ်ပွဲကြီးတွင် ၆-ပါး ဝင်ရောက်ဖြေဆိုသော်လည်း အောင်မြင်သူ တစ်ပါးမျှမရှိပဲ သူညာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းကို အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တည်းခိုနေထိုင် သည့် အောင်မြေသူခကျောင်းတိုက်သို့ ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီ ဆာဦးသွင် နှင့် ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့ ရောက်ရှိလာပြီး စိတ်မသက်မသာဖြင့် လျှောက် ထားကြသည်။ ဤတွင် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် “ယခု သာသနာ့ ဒါယကာကြီးသန္တာန် ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ်မသက်သာမှုများနေရာဝယ် ပီတိသောမနဿများဖြင့် ငါ အစားထိုးပေးမည်” ဟု ကြံစည်လိုက်ပြီး နောက် “သာသနာ့မယ်တော်ကြီးနှင့် လောကုတ္တရာ ခမည်းတော်-မယ် တော်ကြီးများ ဦးပဉ္စင်းကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့တဲ့ ကျေးဇူးများကို အနည်း ဆုံး ‘ဝိနယဓရ’ ဘွဲ့တံဆိပ်ဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ပါမည်။ ကျန်းမာရေး ကောင်း မွန်လျှင် ‘တိပိဋကဓရ’ အဖြစ်ဖြင့်ပင် ကျေးဇူးဆပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါ သည်” ဟု ရဲရင့်စွာ ဝန်ခံကတိစကား မိန့်ကြားခဲ့လေသည်။

ဉာဏမလ ပဓာန

ထို့နောက် မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ် ပိန်ပိန်လေးကို ကြည့်ပြီး မေးခွန်းထုတ် ကြည့်မိသည် “ငါ့ရှင်ဝိစိတ္တ၊ တိပိဋကဓရအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ချင်တာ

တော့ ဟုတ်ပါပြီ။ သို့ရာတွင် ငါ့ရှင်၏ခန္ဓာကိုယ်သည် ကြုံလို့ပိန်ချိုးလှ ချေ၏။ ဤခန္ဓာကိုယ် ပိန်ပိန်လေးဖြင့် ပိဋကတ်ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ကူး ခတ်နိုင်ပါ့မလား ?”

အဖြေက ထွက်လာသည် “ပိဋကတ်ပင်လယ်ပြင်ကြီးကိုကူးခတ်ရာ ၌ ကာယဗလသည် မပြဋ္ဌာန်း၊ ဉာဏဗလသာ ပြဋ္ဌာန်းသည် (ခန္ဓာကိုယ် ၀-ဖို့ အရေးမကြီး၊ ဉာဏ်ဝီရိယစသည် ပြည့်ဝနေဖို့သာ အရေးကြီးသည်)၊ ငါ့မှာ ထိုဉာဏဗလ ဝိုင်းငါးပါး အပြည့်အဝရှိသားဘဲ၊ ကူးနိုင်ပါတယ်” ။

“ဒါဖြင့် ပိဋကတ်ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ကူးခတ်ရင်း သေသွားမယ် ဆိုရင်ရော အသေခံနိုင်တယ်ပေါ့” ထပ်မေးကြည့်ပြန်သည်။

“အသေခံနိုင်ပါတယ်။ သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ တရားအားထုတ်ရင်း ဘဝဇာတ်သိမ်းသွားတဲ့ သမဏနတ်သားဝတ္ထု ရှိသားဘဲ၊ ဒီကိစ္စမျိုးကို အလုပ်ခွင်မှာ ဘဝဇာတ်သိမ်းခြင်းလို့ အဋ္ဌကထာဆရာတော်များကပင် ချီးကျူးခဲ့ကြတယ်။ ငါလဲ သာသနာ့စစ်မြေပြင်မှာ သူ့ရဲကောင်းပီသစွာ ကျဆုံးသွားခြင်းလို့ မှတ်ယူပါ့မယ်”

ဤသို့ အပြန်ပြန်အလှန်လှန် မေးခွန်းထုတ်ဖြေကြည့်ပြီး၍ ကျေနပ် အားရပြီဆိုမှ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရန် ဆုံးဖြတ်လိုက် ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပစ္စယ-ဓမ္မ ခြုံငုံပွဲကြီး

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး၏ လက်အုပ်ကို ‘တိပိဋကဓရရှာပုံတော် လက်အုပ်’ ဟု ထူးခြားစွာ ခံယူခဲ့သော အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် အခြား ခံယူမှုတစ်ခုကိုလည်း စာမေးပွဲအောင်မြင်ကြောင်း လက်နက် ကောင်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုခံယူမှုမှာ-

“ယခု တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီး ကျင်းပတယ်ဆိုတာ ဒကာနဲ့ဆရာ ပြိုင်တာတော့မဟုတ်ဖူး။ ဒါပေမယ့် နှလုံးသွင်းနည်းက ဒီလိုလာရမယ်၊ အရှင်ဘုရားတို့ဘက်က တိပိဋကဓရကိုယ်တော် ဖော်ပေးနိုင်ရင် ပေးပါ။ ပေးနိုင်ရင် တပည့်တော်တို့ ဒကာတွေဘက်က ထိုက်တန်တဲ့ပူဇော်မှုနဲ့ ပူဇော်မယ်။ အဲဒီလို ဆရာနဲ့ဒကာ ပြိုင်ရတာ၊ တိပိဋကဓရကိုယ်တော် တစ်ပါးမှ မထုတ်ပေးနိုင်ရင် ကျုပ်တို့ဘက်က ရှုံးတယ်။ ဒကာနဲ့ဆရာ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ၊ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟ တိုက်ပွဲ ပြိုင်နွဲ့တဲ့ပွဲကြီး ဖြစ်တယ်”။

ဝိနယဓရလမ်းစဉ်

ပြောသလိုလုပ်တတ်သည့် ယထာဝါဒီတထာကာရီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်သူ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ဝိနည်းပါဠိတော်ကြီးများကို အကြမ်း လေ့လာပြီးနောက် ‘ဝိနယဓရလမ်းစဉ်’ ဆိုသော စာကျက်နည်းလမ်းစဉ် တစ်ခုကို စဉ်းစားချမှတ်တော်မူသည်။

၁။ ဝိနည်းပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၌ ဝိနီတဝတ္ထုဥဒ္ဓါနဂါထာများကို နောက်ကထားရမည်ဖြစ်ပါလျက် ဝတ္ထုတို့၏ရှေ့၌ထားခြင်းကား- နောက် နောက်ပါဠိတော်ကြီးများ၌ ဥဒါန်းဂါထာများကို ကျက်ပြီးမှ ဝတ္ထုစာသား ကို ကျက်ဖို့ သံဂါယနာတင် ရဟန္တာမထေရ်တို့ ထားခဲ့သောဥပဒေသ ဖြစ်သည်။

၂။ ဧတဒဝေါစနှင့် ဧဝမာဟတို့ကို ဟောပုံမှာ- နားထောင်သူ ကံ ဝိသေသ ထင်ရှားရာ၌ ‘ဧတဒဝေါစ’ ဟု ဟောတတ်သည်။ ကံဝိသေသ မထင်ရှားရာ၌ ‘ဧဝမာဟ’ ဟု ဟောတတ်သည်။

၃။ စာကျက်စကပင် သရုပ်ပြသော နေရာ၌ သရုပ်ပေါင်း မည်မျှ၊ ဝိသေသနများစွာ လာသောနေရာ၌ ဝိသေသနပုဒ်ပေါင်း မည်မျှရှိသည် ကို အကျင့်ပါ အသားကျအောင် လက်ချိုးရေတတ်ရမည်။

၄၊ ရပြီးသောစာကို ပြန်သောအခါ ငါ့ဟာငါ ဟုတ်လှပြီ-ထင်ပြီး တစ်ယောက်တည်း မပြန်နှင့်၊ ဘေးက စာထောက်တစ်ပါးပါး ထားပြီး စာပြန်လေ့ကျင့်ပါ။ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း စာပြန်က စာတစ်ရွက်-နှစ်ရွက် ကျော်သွားသော်လည်း ကျော်မှန်းမသိ၊ အမှန်ချည်း ထင်တတ်သည်၊ ကိုယ့်အမှန်ကား ပွဲဝင်သောအမှန် မဟုတ်၊ စာအုပ်ထဲကအတိုင်း မှန်မှသာ အမှန်ဖြစ်သည်။ (ဤမူအရ မင်းကွန်းဆရာတော်လေး အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် စာကြည့်ပေးသူထံမှာသာ တစ်လျှောက်လုံး စာပြန်ခဲ့ရာ ဆရာတော်အား အများဆုံးစာကြည့်ပေးခဲ့သူမှာ တောင်ရင်းဆရာတော် ဦးကောဏ္ဍည ဖြစ်ပေသည်။)

၅၊ ရှေးဦးစွာ ဝတ္ထုကြောင်းကိုဖတ်ပြီး စာအုပ်ကိုပိတ်၍ မိမိဉာဏ်၌ ဝတ္ထုကြောင်းဝါကျအစုံပေါ်အောင် စဉ်းစားပါ။ မြန်မာလို ဝတ္ထုကြောင်း မှန်ကန်အောင် စဉ်းစားပြီးမှ ခက်လျှင် ခက်သလို လွယ်လျှင် လွယ်သလို ဝါကျ တစ်ခုတစ်ခု စကား တစ်ရပ်တစ်ရပ် ကန့်သတ်၍ ပါဠိတော်ကို ကျက်ပါ။

၆၊ ၅-ခေါက်လောက် ကျက်မိလျှင် စာအုပ်ကို မပိတ်ပဲ မျက်စိမှိတ်၍ စမ်းပြန်ကြည့်ပါ။ မရတတ်သေးလျှင် နောက်ထပ် ၅-ခေါက်လောက် ထပ်ကျက်ပါ။ အလွတ်ရသွားလျှင် စာအုပ်ပိတ်၍ အနည်းဆုံး ၁၀-ခေါက်လောက် ပြန်ပါ။ (ဉာဏ်ကိုချည်း အားမကိုးခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်။)

၇၊ စာပြန်သော အခါမှာလည်း မိမိ ရပြီးသော စာအုပ်တိုင်း နှံ့စပ်အောင် ပိုင်း၍ပိုင်း၍ ပြန်ပါ။ ဥပမာ- ဝိနည်း ၃-အုပ် ရပြီဆိုပါစို့၊ စာပြန်ချိန် ၃-ချိန်ထား၍ တစ်ချိန်တွင် တစ်အုပ်မှ၊ နောက်တစ်ချိန်တွင် နောက်တစ်အုပ်မှ၊ နောက်တစ်ချိန်တွင် နောက်တစ်အုပ်မှ ပြီးသမျှ ပြန်ပါ။ ဤနည်းဖြင့် မိမိဉာဏ်ကို စာအုပ်အနှံ့အပြားသို့ နေ့စဉ် စေလွှတ်ထားပါ။

၈။ အကယ်၍ စာကျက်စဉ်မှာ စာခက်၍ဖြစ်စေ ပင်ပန်း၍ဖြစ်စေ အားလျော့လိုစိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာပါက—

- အသင့်အဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ဤတရားများကို ဟောခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အသင် မသိအပ်သည့်တရားများကို အသင့်ဆရာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောခဲ့သည်မဟုတ်။ အသင်ကဲ့သို့သော ဘုရားသားတော်တစ်ပါးက မှ အဖဘုရား၏စကားတော်အစဉ်ကို မဆောင်လျှင် အဘယ်သူ သူစိမ်းပြင်ပက ဆောင်အံ့နည်း ?၊ အသင့်တာဝန်ကား ဝိမုတ္တိရသ ပုဒ်တိုင်းမှာ ပါရှိသည့် ချိုမြိန်လှသော မြတ်စွာဘုရား၏စကားတော်ကို စောင့်ထိန်းရန် ဖြစ်သည်။

- သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သဲစိုကိုပင် ရင်ပတ်ပေါ်တင်၍ ပိဋကတ်တော်ကို မပျောက်ပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ခဲ့သော သင့် နောင်တော်ကြီးများ၏ ထုံးကို နှလုံးပိုက်ပါ-ဟု မိမိကိုယ်ကို ဇွဲလုံ့လဝီရိယ တိုးတက်လာအောင် အားပေးပါ။

ဤနည်းလမ်းဥပဒေသ ၈-ချက်ကို အရင်းတည်လိုက်နာအားထုတ်ပါက မုချ ဝိနယဓရ ဖြစ်ရမည်-ဟု ယုံကြည်စဉ်းစားမိလေသည်။

ထူးထူးခြားခြား ဇာနည်ပွား

ဝိနယဓရလမ်းစဉ် ၈-ချက်ကိုချကာ အရင်းတည်လိုက်နာ၍ ဝိနည်း ၅-ကျမ်းပါဠိတော်များကို ကျက်မှတ်သည်။ လမ်းစဉ်က မှန်သဖြင့် ပရိဝါဇကုတ္တရိက၌ အခက်အခဲအချို့ တွေ့ရသည်မှအပ အခြားအခက်အခဲဟူ၍ သိပ်မတွေ့ခဲ့ရပေ။ ထိုပြင် ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သော ဓမ္မနာဒဆရာတော်သည် ပါဠိတော်ကြီးများကို အမြဲမပြတ် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်နေရာ တစ်ခေါက်မျှ ရွတ်မိလျှင်ပင် သိဒ္ဓိပေါက်သလိုဖြစ်ပြီး စိတ်ထဲက တောင့်တသောပစ္စည်း

များကို သိပ်မကြာခင် ရလာတတ်ခြင်း၊ ယနေ့ မိမိထံ ဘယ်သူ့ဘယ်ဝါ တို့ လာကြလိမ့်မည်ကို ကြိုတင်သိရှိနေခြင်း စသော ထူးခြားချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ တပည့်ဖြစ်သူ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသအားလည်း မိမိကဲ့သို့ ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထိုတိုက်တွန်းချက်အရ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသကလည်း ပါဠိတော်ကြီးများကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော် ခဲ့ဖူးရာ အာဂုံရအောင် မကျက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ပါဠိတော်လာ အနက် အဓိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာ အားလုံးကို သိနေပြီးဖြစ်သဖြင့် ကျက်မှတ် ရာ၌ များစွာ အထောက်အကူ ရခဲ့သည်။ ပါဠိတော်များကို ကျက်မှတ်ရင်း အဋ္ဌကထာဋီကာများကိုလည်း တပါတည်း ပူးတွဲကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့သည်။

၁၃၁၁-ခုနှစ် ဒုတိယအကြိမ် စာမေးပွဲကြီးတွင် ဝင်ရောက်ရန် ကြိုး စားခဲ့သော်လည်း ပရိဝါရပါဠိတော်၌ စိတ်တိုင်းကျ မကြေညက်သေး သဖြင့် မဝင်ရောက်ပဲ နေခဲ့ပြီး ၁၃၁၂-ခုနှစ် တတိယအကြိမ်မြောက် စာ မေးပွဲကြီးကျမှ စတင်ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ကျကျနန ကြိုတင်ပြင်ဆင်၍ လေ့ကျင့်ခဲ့သဖြင့် အာဂုံပြန်အပိုင်း၌ အထောက်အမလွတ်ကင်း၍ သန့် ရှင်းပီပြင်စွာ ပြန်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ သာယာနာပျော်ဘွယ် အသံအနေအထား ဖြင့် အဖြတ်အတောက် လေယူလေသိမ်းမှစ၍ စနစ်တကျ နိုင်နိုင်နင်းနင်း ပြန်ဆိုတော်မူသည်။ နာယကဆရာတော်များနှင့်တကွ စာထောက်စာမ ဆရာတော်များ အလွန်ကျေနပ်တော်မူကြသည်။

လာရောက်နားထောင်ကြသူ ပရိသတ်တို့မှာ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားမလည်ကြသော်လည်း သာယာသော အသံတော်၏ ဆွဲဆောင်ရာသို့ လိုက်ပါရ၍ အေးချမ်းမှုအရသာကို ခံစားကြရသည်။

ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဇာတ်မင်းသားကြီး ဘုရားဒကာကြီး ဦးဖိုးစိန်ကား တရားသံအရသာကို ခံစားရသည့်အပြင် လေယူလေသိမ်း အလှည့်

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲကြီးတွင် တိုက်(ပ်)ဖြင့်ရိုက်၍ စာဖြေနေပုံ

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲကြီးတွင် တိပိဋက အာဂုံပြန်ဆိုတော်မူနေပုံ

အပြောင်း စည်းချက်ဝါးချက်မှန်မှန် ရွတ်ဆိုနိုင်သော အသံတော်ကို အနုပညာနားဖြင့်ပါ နာယူနိုင်သဖြင့် အလွန်သဘောကျလျက်ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ လက်ဖျားခါ၍ “ကောင်းလိုက်တာ၊ ကောင်းလိုက်တာ” ဟု ပင် အသံထုတ်၍ပြောမိသည်။ စာပြန်ပြီးသောအခါ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာ ဘိဝံသ အနီး လာ၍ “အရှင်ဘုရား၊ စည်းဝါးနားလည်ပါသလား” ဟုပင် လျှောက်ထားမေးမြန်းမိလေသည်။

ကျော်တာက နည်းပါသေးတယ်

‘မင်းကွန်းမှ ဆရာတော်လေး အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဝိနည်း ၅-ကျမ်းကို အထောက်လွတ် အာဂုံပြန်ဆိုနိုင်ကြောင်း သတင်းပျံ့နှံ့သွား ရာတွင် မယုံကြည်နိုင်သော ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက “မဖြစ်နိုင်တာကွာ၊ ဝိနည်းပါဠိတော်ကြီးတွေကို သာမန်လူတစ်ယောက်က အထောက်အမ မရှိဘဲ အာဂုံပြန်နိုင်မတဲ့လား” ဟု မိန့်ကြားသဖြင့် ထိုဆရာတော်ကြီးကို စာမေးပွဲကျင်းပရာ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ပင့်ဆောင်ပြီး ကိုယ် တိုင် ကြည့်ရှုနားထောင်ခိုင်းရသည်။ သည်တော့မှ ထိုဆရာတော်ကြီးမှာ ပါဠိတော်စာအုပ်ကြီးကို ကြည့်လိုက်၊ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသကို ကြည့် လိုက်ဖြင့် ရင်သပ်ရှုမော တအံ့တဩဖြစ်ပြီးနောက် “အင်း...ကျော်တာက နည်းပါသေးတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုတော်မူသွားလေသည်။

နတ်ဓောင်းသံမွန် ဧရတံ့မွန် ဆိုင်းသံပမာ

စာပြန်ပွဲတွင် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသအား စာထောက်ပေးရန် တာဝန်ကျသူ စာပေပညာရှင် ပါဠိပါရဂူ ဦးအောင်မိုးကလည်း စာပြန်ပုံ ကောင်းလွန်းသဖြင့် ရစနာဂါထာ ၅-ပုဒ်ရေးသား၍ ဂုဏ်ပြုချီးကျူးသွား သည်။ ထိုဂါထာများ၏ မြန်မာပြန်အချို့မှာ-

“အရှင်ဝိစိတ္တသာရ ဝိနည်းပြန်ဆိုပုံကား ပဉ္စသီခနတ်သား၏ စောင်းသီချင်းသံပမာ အလွန်သာယာလှပါဘိတောင်း။ ရေတံခွန်မှ ရေပန်းများ တဖြောဖြော ဖြာဆင်းသလို အရှင်ဝိစိတ္တသာရ နှုတ်တော်မှ ပညာရှိတို့ နှစ်သက်လောက်အောင် ပါဠိတော်အစဉ်အတန်း ရေးပန်းတို့ တဖြန်းဖြန်း တဖြောဖြော ဒလဟော စီးဆင်းနေပါပကောလား” စသည်ဖြင့် ဖြစ်လေသည်။ (ရစနာဂါထာ ၅-ပုဒ်ကို နောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။)

ထို့အတူ ပါဠိပညာရှင် ဓမ္မာစရိယ ဦးညွန့်မောင်ကလည်း မိမိ စာထောက် အလှည့်ကျသည့်အချိန်တွင် ပါဠိဂါထာ၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ်တေးထပ်တို့ဖြင့် ရေးစပ်ချီးကျူးသွားရာ ထိုအထဲမှ အချို့မှာ-

“အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသကား လုံးထွေးထစ်ငေါ့ခြင်း ကင်း၍ နှုတ်ထွက်လည်း ရှင်းသည်၊ လိင်ဂုဏ်ပုဒ်ပါ၌ အထားအသို အပိုကိုလည်း ပြင်ဆင်နိုင်သည်၊ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်ကောင်းအရှင်မြတ်တစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူထိုက်သည်-ဟု ဆိုထိုက်ပေသည်”

“အရှင်ဘုရား၊ များသောအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သည် ဂုဏ်တစ်ခုကိုသာ ရရှိတတ်သော်လည်း အရှင်ဘုရားကား တစ်ဦးတည်း ဖြစ်ပါလျက် ဂုဏ်အများကြီးကို ရရှိစွမ်းသူပါတည်း၊ ဝိစိတ္တ-ဆိုသော အရှင်ဘုရားသည် အဆန်းတကြယ် အံ့ဘွယ်လိလိ ထူးဆန်းလှပါပေ၏ဘုရား။

အရှင်ဘုရား၊ အရှင်ဘုရားသည် လူသားစင်စစ် ရဟန်းတော် ဖြစ်ပါလျက် ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ပိဋကသုံးသွယ် တောကြီးအလယ်၌ စမ္မာယ် မြူးကွန် မရွံ့မကြောက် ဟိန်းဟောက်၍နေဘိ၏။ ဝိစိတ္တ-ဆိုသော အရှင်ဘုရားသည် အဆန်းတကြယ် အံ့ဘွယ်လိလိ ထူးဆန်းလှပါပေ၏ဘုရား” စသည်ဖြင့် ချီးကျူးရေးသားခဲ့လေသည်။

ဦးညွန့်မောင် ရုတ်တရက် ရေးသားချီးကျူးခဲ့သည့် တေးထပ်မှာ-

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ကဿပရှင်မဟာ ယင်လာသပ သင်္ဂါယန မပြတ်နည်းယူ
 တင်လာတမျှ တထပ်တည်းတူသည် နတ်လည်းမကူ လူပေတကား၊
 ရတနာပလ္လင်မဏ္ဍပ် ဆာသွင်ရဟန်းမြတ် စာသဘင်ကမ်းခတ်
 တန်ခိုးရှိညီသည် သတိုးသီရိ ရဟန်းပါတဲ့ဘုရား၊
 ကဝိတံဆိပ်အခါခါရ ဝိသိဋ္ဌပါကဋ ဝိစိတ္တသာရ
 ဉာဏ်ဆန်းကြယ်သည် အံ့မခန်းတကယ် ပြန်ဆိုသွား၊
 အနံ့ကျမ်းဝယ် အကျန်ပိုများကိုလ မချန်ဆိုထား ပြင်ဆင်ကာ
 မရပ်ရန် မပြတ်ပြန် မှတ်ဉာဏ်မယုတ်
 အတတ်ဉာဏ်ထုတ် လိင်ဝှစ်ပုဒ်အသွားအလာ၊
 အာဂမရှိ စာအရအမိ သဘာဝထိ မြင်သိပါသည်
 ထင်ရှိဉာဏ်မှာ ပထျာဖြန့်လို့
 အရဟာရဟန် ရှေးကသင်္ဂါယနာလို မတွေးရ လျှင်စွာသာဆို၊
 ထုတ်ဖော်ညွှန်းတင့် အဟုတ်တော်လွန်းသဖြင့်
 နှုတ်ဖော်ကွန်းနှင့် အထူးဖွဲ့ ထုတ်ဆိုသည်
 ထူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုလောက်ပါရဲ့လေး။

သာသနာတော် ထွန်းကားပြန့်ပွားရေး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး
 ချုပ် ဖြစ်ခဲ့သူ နှစ်ဖက်လှဦးကျော်လွင်ကလည်း သူ အရှင်ကေတုမာလာ
 ဘိဝံသ ရဟန်းတော်ဘဝက တိပိဋကဓရရွေးချယ်ပွဲကြီးကျင်းပရာ မဟာ
 စည်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ သွားရောက်နာကြားခဲ့ရပုံကို ထူးထူးဆန်းဆန်း
 မှတ်တမ်းတင်သွားသည်-

“မင်းကွန်းဆရာတော် စာပြန်ပုံမှာ ဥပမာပေးရလျှင် စိန်ဗေဒါကြီး
 ဆိုင်းဝိုင်းတီးနေသလိုပါဘဲ၊ တေန ခေါ် ပန သမယေန-ဆိုတာမျိုးလို
 လွယ်တဲ့နေရာမှာ စိန်ဗေဒါ ပတ်သေးလုံးကလေးတွေကို လက်ဖျားသတ်
 လိုက်သလို မြန်မှ မြန်၊ သရုပ်တွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု တန်းစီလို့ ခက်ခဲတဲ့

နေရာကျတော့ တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ဖြေးဖြေးပီပီ ကြည်ကြည်မြဲမြဲ ရွတ်ပြ နေလေရဲ့၊ စိန်ပေဒါကြီး ပတ်လုံးတစ်လုံးစီ တီးနေပြီကိုး” ။

မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ်ဆရာတော်၊ ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တနန္ဒဝံသ၊ ဟင်္သာတမြို့၊ သပြေပင်ဆရာတော်၊ ဓနုဖြူမြို့၊ သဒ္ဓမ္မဇောတိကာရာမ ဆရာတော် စသော ဆရာတော်များနှင့် တိုးတက် ရေး ဦးစိန်၊ ချပ်သင်းသူဌေး ဦးဘတင် စသော လူပုဂ္ဂိုလ် အများအပြား တို့လည်း လာရောက်နားထောင်ပြီးနောက် တအံ့တဩ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြု စာများ ရေးသားသွားခဲ့ကြလေသည်။

သဘောရေးဖြေအပိုင်းတွင်လည်း အမှတ် ၁၀၀-ပေးသော မေးခွန်း များ၌ ဘာသာရပ်တိုင်း ၈၅-မှတ်အထက်ရရှိ၍ ဂုဏ်ထူးဖြင့်အောင်မြင် ခဲ့သည်။ (ပရိဝါကျမ်း၌မူ အမှတ် ၁၀၀-အပြည့် ရတော်မူသည်။)

တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီး သမိုင်းတစ်လျှောက် ဖြေဆိုအောင်မြင်သူ အများအပြား ရှိသည့်အနက် ရေးဖြေ၌ အမှတ် ၁၀၀-အပြည့်ရသည်မှာ ယနေ့အထိ မင်းကွန်းဆရာတော် တစ်ပါးတည်းသာ ရှိသည်။ ကျမ်းစာ အနေဖြင့် ပရိဝါကျမ်း၊ အထက်ယမကကျမ်း၊ အထက်ပဋ္ဌာနကျမ်းဟု အမှတ် ၁၀၀-ပြည့်သည့်ကျမ်း ၃-ကျမ်းရှိသည်။ အလွန်အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ် ကောင်းလှတော့သည်။

ထောမနာဓေးထပ်

ထိုသို့သော အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ်ရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသား စပ် ဆိုပူဇော်ခဲ့ကြသော ကဗျာလင်္ကာများထဲမှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော်ဖြစ်ခဲ့သူ စာပေပါရဂူ ဒေါက်တာဘဒ္ဒန္တသီလာနန္ဒာဘိဝံသ၏ ခမည်းတော် ကမ္ဘာကျော်ဗိသုကာ

ပညာရှင် ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဆရာဆိုင် ရေးသားသီကုံးခဲ့သည့် ထောမနာ တေးထပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်—

ဝိစိတ္တသာရ-ဟု ဘိဝံသမထေရ်၊
ထူးမြတ်တဲ့အာဇာနည်ငယ် ဝိနည်းမည်ပဉ္စ၊
ငါးကျမ်းလုံး ပါဠိတော်ကို မချွတ်မချော် ရွတ်အံ့လို့ပြ၊
သူတစ်ယောက် ကူထောက် မပါတယ် အကွရာ ပဒ၊
သမ္ပန္နာ-ဗျဉ္ဇနတို့ ယင်းသည်မှတဖန်၊
ဌကထာ ဋီကာကျမ်း ပုစ္ဆာခန်း ပြုလုပ်ကြပြန်၊
ရှစ်ဆယ့်ကိုး အာဒိဇံတယ် ရက်စဉ်မှန် တစ်ရာကျအောင်ပ
သဘာဝရေးဖြေ စွမ်းနိုင်လှပေ၊
ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ရာကုဋေတွင် ရှာဖွေရန် လွယ်ဘူးဖျလေး။

(ရှစ်ဆယ့်ကိုး အာဒိဇံတယ်-ဆိုသည်မှာ ဝိနည်းငါးကျမ်း ရေးဖြေ ရာဝယ် ပထမဆုံး ပါရာဇိကဏ်ကျမ်း၌ ၈၉-မှတ် ရရှိသည်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ဝိနည်းငါးကျမ်း ရေးဖြေဝယ် အစဉ်အတိုင်း ၈၉၊ ၉၉၊ ၉၂၊ ၉၈၊ ၁၀၀-မှတ် ရရှိတော်မူသည်။)

ဝိသိဋ္ဌဝိနယဓရ မဟာဝိနယကောဝိဒ

ဝိနယပိဋက ဝိနည်းငါးကျမ်းလုံးကို အာဂုံရော သဘောရေးဖြေပါ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်တော်မူ၍ “ဝိသိဋ္ဌဝိနယဓရ မဟာဝိနယကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်၊ အောင်လက်မှတ်တော်၊ အရိုးဝါကနက္ကဒဏ် ထီးဖြူတော် တစ်လက်တံဆိပ်ပါရှိသော သာသနာ့အောင်လံတော်နှင့် ရထား-သင်္ဘော အထက်တန်း၌ တပည့်တစ်ဦးနှင့်အတူ အမဲစီးနင်းခွင့် ခရီးသွား လက် မှတ်၊ လစဉ် ဆွမ်းဆန်တော်တို့ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

သာသနာ့အောင်လံတော်

သာသနာ့အောင်လံတော်-ဆိုသည်မှာ ကနက္ကဒဏ်ထီးဖြူပုံရေးထိုးထားသော အလံကလေးဖြစ်၍ ထိုအလံကလေးကို ကြည့်ပြီး “ဒီအလံကလေးက ဘာလုပ်ရမှာလဲ?” ဟု အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသက မေးရာ “ပိဋကတစ်ပုံအောင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဆောင်အယောင်ဖြစ်၍ အထိမ်းအမှတ်တစ်ခုအဖြစ် ထားရှိဖို့နှင့် မြို့ထဲရွာထဲ ခရီးကြွသည့်အခါ မော်တော်ယာဉ်တွင် တပ်ဆင်သွားရန် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ သည်အလံကို တွေ့ရလျှင် အခြားမော်တော်ယာဉ်အားလုံး ရပ်ပေးရပါကြောင်း၊ သည်အလံ တပ်ထားလျှင် မီးနီပြထားသော မီးပွိုင့်များ၌လည်း ရပ်ပေးစရာ မလိုဘဲ ဖြတ်မောင်း၍ ရပါကြောင်း” တာဝန်ရှိသူများက လျှောက်ထားကြသဖြင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ထိုအတိုင်းပင် မှတ်သားထားတော်မူခဲ့သည်။

(ယခင်ရှေးအခါက ထိုအတိုင်း ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ယခု နောက်ပိုင်းခေတ်တွင်မူ ထိုအတိုင်း မဟုတ်တော့၊ သာသနာ့အောင်လံတော် ရရှိသူတွေ များလာသလို မော်တော်ယာဉ်တွေလည်း များလာ၍ အောင်လံတော်၏ ပါဝါမှာ ကျဆင်းသွားပြီး အသိအမှတ်ပြုသူလည်း နည်းပါး၍ အခြားမော်တော်ယာဉ်များက ရပ်မပေးတော့သလို မီးနီမီးပွိုင့်ကိုလည်း ဖြတ်မောင်း၍ မရတော့ပေ။

မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးကမူ ယခင်ကကဲ့သို့ မှတ်ထင်ပြီး မီးနီမီးပွိုင့်များကို ဖြတ်မောင်းခိုင်းခဲ့သဖြင့် ယခုနောက်ပိုင်း နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့အကျိုးတော်ဆောင်ဆရာတော်ဘဝမှာပင် မော်တော်ယာဉ်ချင်း အတိုက်ခံရမည့်ဘေးများနှင့် မကြာခဏဆိုသလို ကြုံတွေ့ခဲ့ရလေသည်။

ဝိသိဋ္ဌ+မဟာ အဘိဓမ္မာ

၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်စာမေးပွဲကြီး ၌ အဘိဓမ္မပိဋက ပထမပိုင်း ၅-ကျမ်းကို အာဂုံရော ရေးဖြေပါ ဂုဏ်ထူး ဖြင့် အောင်မြင်တော်မူပြန်သည်။ ဓာတုကထာ၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်းများ ပါဝင်နေသော်လည်း ဇွဲလုံ့လဝီရိယ ဉာဏ်ပညာတို့ဖြင့် အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၃၁၄-ခုနှစ် ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် စာမေးပွဲကြီး၌ အဘိဓမ္မပိဋက ဒုတိယပိုင်း ၂-ကျမ်းကို အာဂုံပြန်နှင့် သဘောရေးဖြေ နှစ်ထွေစလုံး ဂုဏ်ထူးဖြင့်ပင် အောင်မြင်တော်မူပြန်သည်။

ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်- ဆိုသော်လည်း လွယ်လွယ်ကူကူ အောင်ခဲ့သည်တော့ မဟုတ်ပါပေ။ အဘိဓမ္မာ ဒုတိယပိုင်းမှာ ယမိုက်- ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးများ ဖြစ်သဖြင့် အခက်အခဲများစွာ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ပုတီး ကလေးစိပ်ပြီး သမာဓိကောင်းအောင် ထူထောင်ခဲ့ရသည်။ ထက်သန်စူး ရှုသည့် ဉာဏ်ပညာ၊ ပြင်းထန်သည့် ဇွဲလုံ့လဝီရိယ၊ တည်ကြည်ငြိမ်သက် သည့် သမာဓိ၊ အားကောင်းသည့် သတိတို့ကို အစွမ်းကုန် ထုတ်သုံးပြီး ကြိုးစားတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာတရား သိမ်မွေ့နက်နဲလွန်းပုံကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရသဖြင့် ဘုရားရှင်ကို တ-ယူရသည်အထိ ဖြစ် ခဲ့ရသည်။ ဂါထာ ၅-ပုဒ် ရေးသားပြီး “အဘိဓမ္မာတရား နက်နဲလွန်းလှ၍ ဘုရားတ ၅-ဂါထာ” ဟု အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ကိုယ်တိုင် အမည် ပေးခဲ့လေသည်။

ဘုရားတ ၅-ဂါထာ

- ၁။ ဝိမလော တံ မဟာဝီရ၊ စိတ္တိဿရိယသုန္ဒရီ။
- တမဟံ အဘိဝန္ဓာမိ၊ သာရဂုဏံ နမဿိယံ။

- ၂။ ဂမ္ဘီရာ ဒုဒ္ဒသာ နာထ၊ တုမှံ ဘိဓမ္မဒေသနာ။
ဝိစိတ္တာ သဗ္ဗတော ဖုလ္လာ၊ မဟာသာလဝနံ ယထာ။
- ၃။ တုမှံဝ ဂေါစရော ဧသ၊ နာဟံ ဂါဓံ တဟိံ လဘော။
သသောဝ သာဂရေ နာထ၊ ဂဟိံတမ္ပိ ပမုဿတေ။
- ၄။ တထာပါဟံ ဝိစိတ္ထေသ၊ တုမှံ ဣဿရိယံ ဘဂံ။
ပဏမ္ပ သာဒရံ ဂါဟျ၊ ပညာဓိတိဗလံ ယုဂံ။
- ၅။ တေနာဟံ ပတရေယျာမိ၊ အဘိဓမ္မမဟဏ္ဏဝံ။
ပါလယဿု မမံ နိစ္စံ၊ တွဉ္စိ မယျ ပရာယဏော။

၅-ဂါထာအနက် ပထမဂါထာမှာ မိမိ၏ဘွဲ့တော်ကို အစဉ်တင်၍ ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးသောဂါထာ ဖြစ်သည်။ ဂါထာ ၄-ပါဒ၏ အစဉ် ဝိစိတ္တ သာရ-ဟူသော ဘွဲ့တော်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ဂါထာများ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်မှာ-

၁။ မဟာဝီရိယရှင် မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်ဘုရားသည် ကိလေသာ အညစ်အကြေး ကင်းတော်မူပါ၏။ စိတ်တော်ကိုအစိုးရခြင်းဖြင့် ကောင်းခြင်းဂုဏ်ရှိတော်မူပါ၏။ အနှစ်သာရ ဂုဏ်ပေါင်းခ-၍ ရှိခိုးသင့် ရှိခိုးထိုက်သော ထို ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို အကျွန်ုပ် ရိုသေစွာ ရှိခိုးပါ၏။

၂။ နာထဂုဏ်ရှင် မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်ဘုရားတို့၏ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည် နက်နဲလှပါ၏ မြင်နိုင်ခဲလှပါ၏ ဆန်းကြယ်လှပါ၏။ အင်ကြင်းတောကြီးကဲ့သို့ အလုံးစုံ ပွင့်လန်း၍နေပါ၏။

၃။ နာထဂုဏ်ရှင် မြတ်စွာဘုရား၊ ဤအဘိဓမ္မာဒေသနာသည် အရှင်ဘုရားတို့၏ကျက်စားရာသာ ဖြစ်ပါ၏။ အကျွန်ုပ်ကား မဟာသမုဒ္ဒ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ရာ၌ ယုန်သူငယ် ထောက်တည်ရာမရသလို ထိုအဘိဓမ္မာ၌ ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်ပါ။ ကျက်မှတ်ပြီးသော စာများလည်း မေ့ပျောက်၍သွားပါ၏။

၄။ သီလစသား ဆန်းကြယ်သော ဂုဏ်တော်များကို ရှာမှီးတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရားတို့၏ ဣဿရိယဘုန်းတော်ကို ရှိခိုးဦးချ၍ ပညာ+သမာဓိအစုံကို ရှိသေစွာ ယူဆောင်ပြီးလျှင်-

၅။ ထိုပညာ+သမာဓိအစုံဖြင့် အဘိဓမ္မာ သမုဒ်အဏ္ဏဝါကြီးကို အကျွန်ုပ် ကူးခတ်ပါအံ့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်ကို အမြဲမပြတ် စောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ အရှင်ဘုရားသည် အကျွန်ုပ်၏ အားထားမှီခိုရာအစစ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ဤသို့ နည်းမျိုးစုံကိုအသုံးပြုကာ မလျှော့တမ်းငွေဖြင့် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့် အောင်ပန်းပန်ဆင်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အောင်ပန်းဆင်နိုင်သဖြင့် “ဝိသိဋ္ဌအဘိဓမ္မိက မဟာအဘိဓမ္မကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော် အောင်လက်မှတ်တော်နှင့် အရိုးဝါကနက္ကဒဏ်ထီးဖြူတော်နှစ်လက် တံဆိပ်ပါရှိသော သာသနာ့အောင်လံတော်တို့ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့သည်။ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ပိဋကနှစ်ပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သွားခဲ့လေပြီ။

ပဋ္ဌာန်းတရားတော်၏ တန်ခိုးအာနိသင်

တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီး ကျင်းပရာ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး ပြန်ဆိုနေစဉ် မြန်မာနိုင်ငံပေါ်သို့ ကျရောက်လာမည့် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုးကြီးမှ လွတ်မြောက်သွားမှုတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ ‘ကြီးစွာသော ဆောင်းတွင်းမုန်တိုင်းကြီး

တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံဆီသို့ ဦးတည်တိုက်ခတ်လာနေကြောင်း၊ မကြာမီ တစ်နာရီအတွင်း ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်လာနိုင်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ အနှေးယာဉ် အမြန်ယာဉ်များ အားလုံး သွားလာမှုရပ်ဆိုင်းထားရန်နှင့် အရေးရှိက အသင့်ဖြစ်ရန် ရဲတပ်ဖွဲ့ အသင့်အနေအထား ရှိနေရန်’ အရေးပေါ်ကြေညာချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်ကြောင့် လူအများ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်၍နေကြသည်။ ပဌမကျော် ဦးခင်မောင်ကြီးသည် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်နေသော မိမိတပည့်များအား ‘မကြောက်ကြရန်’ သက်ပန်းဆရာတော်ကြီးနှင့် ပဌာန်းဒေသနာတော်အကြောင်း ပြောပြကာ အားပေးနှစ်သိမ့်ခဲ့သည်။ “ယခုအချိန်အခါမှာလဲ သာသနာ့ရိပ်သာတွင် ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ပဌာန်းပါဠိတော်ကြီးတွေ ပြန်ဆိုနေသည့်အတွက် စိုးရိမ်စရာမရှိကြောင်း၊ ဘေးအန္တရာယ် မရှိနိုင်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။

ဆရာ ဦးခင်မောင်ကြီး ယုံကြည်သည့်အတိုင်းပင် လေမုန်တိုင်းကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်မလာတော့ဘဲ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံဘက်သို့ ဦးတည်သွားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့လူထုအနေဖြင့် စိတ်အေးလက်အေး သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း မိုးလေဝသဌာနက ကြေညာချက်သစ်တစ်ရပ် ထပ်မံထုတ်ပြန်ခဲ့ရသည်။ နောက်နေ့တွင် ဦးခင်မောင်ကြီးသည် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ရောက်လာကာ ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသအား သက်ပန်းဆရာတော်အကြောင်းနှင့် မိမိတပည့်များအား အားပေးစကား ပြောကြားခဲ့ပုံ၊ လေမုန်တိုင်းကြီး ရှောင်ကွင်းသွားရပုံတို့ကို အားပါးတရ လျှောက်ထားလေသည်။

သက်ပန်းဆရာတော်ကြီးကား မန္တလေးခေတ်က ဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီးနှင့် ဘုရားဖူးအဖွဲ့သည် ဟင်္ဂပ်ရှိုင်းယားသင်္ဘောဖြင့် သီဟိုဠ်ဘုရားဖူး

ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ပင်လယ်ပြင်တွင် မုန်တိုင်းကြီးတစ်ခုနှင့် မကြာမီ ရင်ဆိုင်
 တွေ့ကြရတော့မည်ဖြစ်ရာ သင်္ဘောသားများနှင့် ခရီးသည်များ ယောက်
 ယက်ခတ်ကာ တုန်လှုပ်နေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် သက်ပန်းဆရာတော်
 ကြီးသည် မိမိ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်နေကျ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးကို သတိ
 ရလာသည်။ သင်္ဘောဦးသို့ထွက်ကာ လေမုန်တိုင်းကြီး လာမည့်ဘက်သို့
 မျက်နှာမူလျက် တည်ငြိမ်သော သမာဓိ၊ ကြည်လင်ပြတ်သားသောအသံ
 တော်ဖြင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သည်။ ရွတ်ဖတ်ပူဇော်
 ၍ နာရီဝက်ခန့်အကြာမှာပင် ရာသီဥတုအခြေအနေမှာ လုံးဝပြောင်းလဲ
 သွားတော့သည်။ မုန်တိုင်း၏ ဦးတည်လမ်းကြောင်း ပြောင်းသွားလေပြီ။
 သင်္ဘောမာလိန်မှူးနှင့်တကွ ခရီးသည်အပေါင်းတို့သည် အသက်ဘေး
 အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်ရသည့်အတွက် အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်ဝမ်း
 သာ ဖြစ်ကြသည်။ ဤသို့ လွတ်မြောက်ရသည်မှာ ပဋ္ဌာန်းတန်ခိုးကြောင့်
 ဟု ယုံကြည်ကြလေသည်။

ဝန်ကြီးချုပ် လျှောက်ထား

ဒွိပိဋကဓရ ဂုဏ်ပြုချီးကျူးပူဇော်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု
 ၏ မှတ်သားဖွယ်ရာ လျှောက်ထားချက်အချို့မှာ—

“လောကမှာ ကြာဖြူ ကြာနီ စသော ကြာအမျိုးမျိုးတို့သည် ရေ
 မျက်နှာပြင်ကို ရှုချင့်စဖွယ် တင့်တယ်အောင် တန်ဆာဆင်ရန် ဖြစ်ပေါ်
 လာသလို လူထုအပေါင်းဟူသော လောကကြီးကို အသီးသီးအသွယ်သွယ်
 စင်ကြယ်မွန်မြတ်လှတဲ့ ကုသိုလ်မင်္ဂလာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ဖို့ရန် မြတ်စွာ
 ဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရပါတယ်-လို့ ပါဠိအလင်္ကာကျမ်းများက ဖွဲ့နွဲ့ပြု
 ဆိုတဲ့အတိုင်း ရေနဲ့ ကြာတို့သည် အချင်းချင်း အတုံ့အပြန် အမှီသဟဲပြု

ကြပါတယ်၊ ရေမရှိလျှင် ကြာ မတည်နိုင်ပါ။ ကြာ မရှိလျှင်လဲ ရေပြင် မတင့်တယ်ပါ။ လောကလူထုနဲ့ ဘုရားသာသနာတော်လဲ အချင်းချင်း အတုံ့အပြန် အမှီသဟဲပြုကြပါတယ်။ လူထုက မပြုလျှင် ဂရုစိုက်လျှင် သာသနာတော် မတည်ထွန်းနိုင် ယိမ်းယိုင်ကွယ်ပျောက်သွားမှာဘဲ။ ကွယ် ပျောက်သွားလျှင် ကြာမျိုးငါးပါး မရှိတဲ့ ရေပြင်ဟာ ကြည့်ရှုချင်ဖွယ်ရာ တင့်တယ်ခြင်းအသရေ မရှိသလို ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာ-သာသနာမရှိတဲ့ လူထုလဲ လိမ္မာယဉ်ကျေးမှု မရှိ၊ အကောင်းအဆိုးကို မသိဘဲ မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်း စိတ်ထင်ရာစိုင်းနေတဲ့ လူရိုင်းတွေသာ ဖြစ်ကုန်ကြမှာပါဘဲ။ တစ်မျိုးပြောရလျှင် သာသနာ့အလင်းရောင် ကင်းပြီး မိစ္ဆာမှောင်အတွင်း မှာသာ ပညာမျက်စိမရှိ ထင်မိထင်ရာ စွဲလမ်းနေကြတဲ့ အကန်းတွေချည်း ဖြစ်ကုန်ကြမှာပါဘဲ။

အဲဒါကြောင့် ဘုရားသာသနာတော် ယိမ်းယိုင်ကွယ်ပျောက်သွားမှု မဖြစ်ရအောင် လူထုက အသီးသီး တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ အနည်းအများ စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ အသင်းဖွဲ့စည်း၍ဖြစ်စေ သာသနာတော်ကို အားပေး စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ကြဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ် --- ။

သမထဝိပဿနာ ကျင့်ဝတ်တရားဖြစ်တဲ့ ပဋိပတ္တိနှင့် သစ္စာလေးပါး ထိုးထွင်း၍သိမြင်ခြင်း ပဋိဝေဓ နှစ်ပါးတို့မှာ တရံတစ်ခါ လောကတွင် အလွန်စည်ပင်ထွန်းကားပြီး တရံတစ်ခါ တိမ်ကောပပျောက်နေတတ်ပါ တယ်။ ဘယ်လိုပင် ပပျောက်နေစေကာမူ အရင်းခံ ပရိယတ္တိ ခိုင်လုံစွာ ရှိပါက ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုပရိယတ္တိကို ကြားနာပြီးလျှင် ဖြောင့်မတ် တဲ့ ပဋိပတ္တိကျင့်စဉ်ကို သိမြင်၍ ကျင့်နိုင်ခြင်း၊ ကျင့်နိုင်သဖြင့် မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ ပဋိပတ္တိနှင့် ပဋိဝေဓတို့ကို ပြည့်စုံစေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါ ကြောင့် ပရိယတ္တိ တည်ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး သာသနာတော် တည်

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ရှိနေတယ်ဟူ၍ မှတ်ယူအပ်ပါတယ်။ ပရိယတ္တိကွယ်မှ သာသနာတော် ကွယ်ပါတယ်။ ပရိယတ္တိကွယ်တဲ့အခါ ပိဋကသုံးပုံအနက် အဘိဓမ္မာက စ၍ ကွယ်ပါလိမ့်မယ်။ အဘိဓမ္မာမှာလဲ အဆုံးမရှိတဲ့ နည်းနာနယတို့ဖြင့် ကျယ်ဝန်းလှစွာသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးက စ၍ ကွယ်ပါလိမ့်မယ်။ --- ယခုလို ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ၂၄-ကျမ်းလုံး အထက်နှင့်အောက် မွေနှောက် သိမြင် ကျမ်းကျင်တော်မူတဲ့ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး သာသနာတော် ကွယ်နိုင်မည် မဟုတ်ခြင်း ကြောင့် ဤလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ အစဉ်မပြတ် ပေါ်ပေါက်တည်ရှိတော်မူကြ ပါစေဟူ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဆုတောင်းပတ္တနာ ပြုလိုက်ပါတယ်။”

ပိဋကတ်သုံးပုံ ဂုဏ်ထူးစုံ

၁၃၁၅-ခုနှစ် ၆-ကြိမ်မြောက် စာမေးပွဲကြီးတွင် သုတ္တန်ပိဋက ဒီဃနိကာယ် ၃-ကျမ်းကို အာဂုံ-ရေးဖြေ နှစ်မျိုးလုံး ဂုဏ်ထူးဖြင့်ပင် အောင်မြင်တော်မူသည်။ အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသတို့ခေတ်က ပါဠိတော်များမှာ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်မူ၊ ဇေယျမိတ်ဆွေမူ စသည်ဖြင့်ရှိကြရာ ရှိသမျှပါဠိတော်အားလုံးပင် ရှေးခေတ်က ရိုက်နှိပ်တတ်သည့်ပုံစံအတိုင်း စာမျက်နှာတစ်ပြင်လုံး စာလုံးအပြည့်သွင်း၍ ခေါင်းစီးမရှိ၊ အဖြတ်အတောက်မရှိ၊ ပုဒ်ခွဲမှုမရှိဘဲ ရိုက်နှိပ်ထားသည့်အပြင် အမှားအယွင်းတွေကလည်း များလိုက်သေးသဖြင့် လေ့လာကျက်မှတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့ အသိဉာဏ်ရှုပ်ထွေးစရာ စိတ်ပျက်စရာအနေအထားပင် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ပါရမီရှင် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသကား အသိဉာဏ်ကို အစွမ်းကုန်ဖွင့်ကာ စိတ်မပျက်ပဲ လက်ရှိအနေအထားအတွင်းမှ အတတ်နိုင်ဆုံး အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ကြိုးစားတော်မူခဲ့သည်။ လေ့လာကြည့်

ရှုစရာ အဋ္ဌကထာ-ဋီကာစာအုပ်များကလည်း ထိုနည်းနှင့်နှင်ပင် ဖြစ်ရာ ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ နိဿယ စာအုပ်များကို ကျက်မှတ်လေ့ လာကြည့်ရှု၍ ဂုဏ်ထူးရအောင် ပြန်ဆို-ဖြေကြားတော်မူနိုင်ခဲ့သည်မှာ တကယ့်ကို အံ့ဩချီးကျူးဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေတော့သည်။

ထို့ထက်ပို၍ အံ့ချီးစရာကောင်းသည်မှာ-တိပိဋကဓရပေါ်ထွန်းရန် အရိပ်အရောင် မြင်နေရပြီဖြစ်၍ သေချာပေါက် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြပြီးလျှင် သင်္ဂါယနာတင်သည့်အခါ အဆင်သင့် ဖြစ်စေ ရန်အတွက် ပိဋကသုံးပုံ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများကို ကြိုတင်၍ သုတ်သင်ပြင်ဆင်မှု ပြုလုပ်ကြရသည်။ အဖွဲ့များဖွဲ့၍ မိမိတာဝန်ကျရာ ကျမ်းစာများကို အထပ်ထပ် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ကြရာဝယ် အရှင်ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသအားလည်း ဝိနည်း မဟာဝါပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ များကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပေးရန် တာဝန်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ပိဋကနှစ်ပုံသာ ပြီးသေးသည်။ တိပိဋက ဓရ ဖြစ်ရန် ဒီဃနိကာယ် ၃-ကျမ်းကို ကျက်မှတ်ပြန်ဆို-ဖြေကြားဖို့ လို သေးသည်။ ထို့ပြင် မိမိအား တာဝန်ပေးလာသည့်ကျမ်းစာမှာ ယခု မိမိ ကျက်မှတ်လေ့လာရမည့် ကျမ်းစာထဲမှ မဟုတ်ပဲ ဝိနည်းမဟာဝါ ဖြစ်နေ သဖြင့် သီးသန့် အားထုတ်ရမည့်အနေအထား ဖြစ်နေသည်။ သို့ရာတွင် သံဃာတော်များ ပေးအပ်သည့်တာဝန်ကို မည်းမညူ လက်ခံကာ နေ့စဉ် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ မဟာဝါ ပြီးတော့ ပရိဝါပါဠိတော် သုတ်သင် ပြင်ဆင်ရန် ဆက်လက်တာဝန်ပေးသဖြင့် ထမ်းဆောင်ရပြန်သည်။ မူလ ဝိသောဓကခေါ် အကြမ်းသုတ်သင်မှုလုပ်ငန်း ပြီးသည့်အခါ ပဋိဝိသော ဓကခေါ် အချောသတ် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆက်လုပ်ရ ပြန်သည်။

သည်ကြားထဲမှ အချိန်ရသမျှယူပြီး ဒီဃနိကာယ် ၃-ကျမ်းကို ကျက်မှတ်လေ့လာကာ ၆-ကြိမ်မြောက် တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီး၌ ဝင်ရောက်ပြန်ဆိုရာ ၁၃၁၅-ခုနှစ် ပြာသိုလဆန်း ၃-ရက်နေ့ ညနေ ၃-နာရီ ၁၇-မိနစ်တွင် ချောချောမောမော အာဂုံပြန်၍ ပြီးသည်။ ပြီးပြီးချင်း အောင်စာရင်း မထွက်သေးသော်လည်း မိမိ သေသေချာချာ ကျက်မှတ်ပြီး ဂရုတစိုက် ပြန်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ကျိန်းသေ အောင်မြင်မည်ကို သိနေသော အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် မိမိကိုယ်မိမိ တိပိဋကဓရ ဖြစ်ပြီဟု ခံယူကာ အမျှဝေစာတမ်းကို ကြိုတင်ရေးယူလာခဲ့ပြီး အာဂုံပြန်၍ပြီးသည်နှင့် “တိပိဋကဓရ အမျှဝေစာတမ်း” ဆိုပြီး ဖတ်ကြားအမျှဝေသည်။ မိမိဘက်က သေချာနေသဖြင့် ထိုသို့လုပ်ရဲခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အာဂုံပြန်ပြီးနောက် သဘောရေးဖြေကို ဆက်လက်ဖြေဆိုရာတွင်လည်း ချောမောစွာ ဖြေဆိုနိုင်သဖြင့် ဂုဏ်ထူးနှစ်ဆင့်ဖြင့်ပင် အောင်မြင်တော်မူသည်။ အောင်မြင်၍ “ဝိသိဋ္ဌဒီဃဘာဏက မဟာဒီဃနိကာယ ကောဝိဒ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော် အောင်လက်မှတ်တော်နှင့် အရိုးဝါကနက္ကဒဏ် ထီးဖြူတော်သုံးလက် တံဆိပ်ပါရှိသော သာသနာ့အောင်လံတော်တို့ကို အလှူခံရရှိတော်မူသည်။

တိပိဋကဓရ ပေါ်ထွက်လာပြီ

ပိဋကတ်သုံးပုံလုံးကို အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဂုဏ်ထူးများဖြင့် ချည်း ပြီးစီးအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေပြီ။ သာသနာတော်ကြီးနှင့် နိုင်ငံသူ-နိုင်ငံသားတို့၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဒုတိယအင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ အင်္ဂလိပ်ခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်၊ ပြည်ထောင်စုခေတ် ခေတ်အဆက်ဆက် မပေါ်ထွက်ခဲ့ဘူးသည့် တိပိဋကဓရပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပေါ်ထွက်လာခဲ့လေပြီ။ တစ်နိုင်ငံလုံး အုံးအုံးကြွက်ကြွက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြရလေသည်။

မြန်မာကို အထင်သေးသည့် နိုင်ငံခြားသားတို့အပေါ် မြန်မာတို့ ကောင်းကောင်းကြီး မော်ကြွားအနိုင်ယူနိုင်ကြပေပြီ။ “တိုင်း၍ရက်သည့် ကတ္တလာ မိုးရွာသည်နှင့် အခန့်သင့်” ဆိုသလိုပင် အချိန်အနေဖြင့်လည်း ဆဌသင်္ဂီယနာတင်ခါနီး သာသနာ ၂၅၀၀-ပြည့်ခါနီး အချိန်ကိုက် ဖြစ်နေပေပြီ။

အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် နိုင်ငံသူ-နိုင်ငံသား အားလုံးတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးကြည်နူးအောင် စွမ်းဆောင်တော်မူလိုက်နိုင်သလို နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး၏ တိပိဋကဓရရှာပုံတော် လက်အုပ်ကြွေးကိုလည်း ပေးဆပ်လိုက်နိုင်ပေပြီ။ သို့ရာတွင် ထိုစဉ်က တိပိဋကဓရကို ရှာဖွေခဲ့သူ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး စဝ်ရွှေသိုက်ကား သမ္မတဘဝ၌ မရှိတော့ပဲ စည်းမျဉ်းအရ အငြိမ်းစားသမ္မတကြီး နှင့် လူမျိုးစုလွတ်တော် နာယကကြီး ဖြစ်နေလေပြီ။

မှတ်ချက်။ တိပိဋကဓရ ပေါ်ထွက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက “သာသနာတွင် တိပိဋကဓရ ဆိတ်သုဉ်းကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော် ရှိပြီ” ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ၁၃၁၈-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့က ကျင်းပခဲ့သော တိပိဋကဓရနေ့ အခမ်းအနား၌ သာသနာ့ညွှန်ကြားရေးဝန် မဟာပညာဗလ ဦးကြီးဖေ၏ လျှောက်ထားချက်မှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်—

“တိပိဋကဓရပုဂ္ဂိုလ် ဆိတ်သုဉ်းကွယ်ပျောက်နေတဲ့အတွက် နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော်အတွင်းမှာ သာသနာဝင် ကြွေးတင်လာတာ သထုံခေတ်ကလဲ မဆပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ ပုဂံခေတ်ကလဲ မဆပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ စစ်ကိုင်း ပင်းယခေတ်ကလဲ မဆပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ အင်းဝခေတ်ကလဲ မဆပ်နိုင်ခဲ့ပါ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ကလဲ မဆပ်နိုင်ခဲ့ပါဘုရား။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကျတော့ သာသနာပြုမင်း မဟုတ်တဲ့အတွက် ကြွေးဆပ်တဲ့အထဲ ထည့်သွင်းပြီး စဉ်းစားရန် မလိုပါ။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ဘုရား။ အဲဒီ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော်အတွင်း ခေတ်အဆက်ဆက်က တင်လာခဲ့တဲ့ သာသနာဝင် ကြွေးတွေကို လွတ်လပ်တဲ့ ဖ ဆပလခေတ် (၁၃၁၅-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့) ရောက်တော့ တိပိဋကဓရ သာသနာ့အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အတွက် ၁၃၁၆-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့မှစ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပြီး သာသနာဝင် ကြွေးတွေ ဆပ်လိုက်တာ တစ်ခါတည်း ကျေသွားပါတယ်ဘုရား။” ။

ဤသို့ ဆိုသော်လည်း ဒုတိယမြန်မာနိုင်ငံခေတ် ဘုရင့်နောင် မင်း တရားကြီးလက်ထက် (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၅၀-ခန့်) အထိ တိပိဋကဓရ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ရှိခဲ့သေးကြောင်း သမိုင်းဆရာများက အထောက်အထား အခိုင်အမာဖြင့် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီးသမီးတော် သီဝလိဒေဝီ၏ ဆရာတော် အရှင်သုဝဏ္ဏဒီပသည် နောက်ဆုံး တိပိဋက ဓရဖြစ်ကြောင်း” ဖော်ပြကြသည်။ ဤအတိုင်းလည်း များစွာ ဖြစ်ဖွယ် ရှိ သည်။ ထို့ကြောင့် “တိပိဋကဓရ ဆိတ်သုဉ်းကွယ်ပျောက်နေခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၃၆၀-ကျော်” ဟု ဤကျမ်းအစ၌ ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပိဋကတ်သုံးပုံလုံးကို အာဂုံရော သဘောရေးဖြေပါ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်တော်မူ၍ “ဝိသိဋ္ဌတိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒ” ဘွဲ့ တံဆိပ်တော် အောင်လက်မှတ်တော်၊ အရိုးဝါ ကနက္ကဒဏ် ထီးဖြူတော် သုံးလက် တံဆိပ်ပါရှိသော သာသနာ့အောင်လံတော်၊ ကုန်း ရေ လေ သုံးဌာနတို့၌ နောက်ပါတပည့်နှစ်ဦးနှင့်အတူ အခမဲ့ အထက်တန်း ခရီး သွား လက်မှတ်များ၊ လစဉ် ဆွမ်းဆန်တော် ၃၁ဝိ (၁၉၅၄-ခုနှစ် မြန်မာ ငွေတန်ဖိုး အလွန်မြင့်မားနေချိန်က လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုခေတ် ငွေတန်ဖိုးအရ ဆိုလျှင် ၄-သိန်းကျော်ခန့် ရှိပါလိမ့်မည်။) နှင့် အဆောင် အယောင်များကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက

ထို့အပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရကလည်း ၁၃၁၅-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၀-ရက် (၁၃-၂-၁၉၅၄) စနေနေ့တွင် တိပိဋကဓရ ဆရာတော် အရှင် ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသအား သမ္မတအိမ်တော်၌ ဂုဏ်ပြုပူဇော်ပွဲ ခမ်းနားစွာ ဆင်နွှဲကျင်းပပူဇော်ပြီး “တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက” ဘွဲ့တံဆိပ်တော် နှင့် တိပိဋကဓရဆရာတော်တစ်ပါး၏ အဆောင်အယောင် အမှတ်အသား ဖြစ်သော “ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တိပိဋကဓရဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက” စာတန်း ရေးထွင်းထားသည့် ဆင်စွယ်ယပ်ဝန်းတော်တို့ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး အဂ္ဂမဟာသရေစည်သူ ဒေါက်တာဦးဘဦးကိုယ်တိုင် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ လေသည်။

လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ် ဓမ္မာရုံ၌ အသင်းအဖွဲ့ပေါင်းစုံတို့က ထပ်ဆင့်၍ ပူဇော်ကြပြန်သည်။ တိပိဋကဓရပူဇော်ပွဲများတွင် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ခဲ့သည့် ရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာများထဲမှ အချို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်-

❖ အောင်ပွဲ အောင်ပွဲ အောင်ပွဲဆင်ယင်၊
နေပြည်တော်ကြီး သိမ်ဟီးကျော်ထင်၊
မြေတုန်လှညောင်း ဗိုလ်ပေါင်းစုံလင်၊
ဘယ်အောင်ပွဲ သဲကွဲမိန့်စေချင်။

❖ တိပိဋက ဓရကျော်ထင်၊
ဇာနည်ဉာဏ်ကဲ အံ့အဲလူရှင်၊
မပေါ်စဖူး ပေါ်ထူး ပေါ်အင်၊
ပူဇော်ပွဲ ခြိမ့်သဲ မြေအပြင်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

❖ ဘယ်ကိုရည်စွဲ ဘယ်ပွဲကိုမျှော်၊
 ချိန်ခါသင့်ဘဲ ပေါ်ခဲ သူပေါ်၊
 ဘယ်မြေစွန်းက ပေါ်ထွန်းဆင်တော်၊
 အဖြေခွန်း ခြွေညွှန်းမိန့်စမ်းနော်။

❖ ခြောက်ကြိမ်ဆဋ္ဌ မြတ်လှလိုက်ပေါ်၊
 သင်္ဂါ ခြိမ့်သဲ ယင်ပွဲကိုမျှော်၊
 ပိဋကရိန်မြူး တိမ်ဦးမှာနော်၊
 ထွက်ပေါ်ထွန်း မင်းကွန်းဆင်ဖြူတော်။

❖ တိပိဋက ဓရဇာနည်၊
 မပေါ်စဖူး ပေါ်ထူး ပေါ်ပြီ၊
 သင်္ဂါဝှဲချီး ပွဲကြီးခါမို့၊
 တို့ပြည်ကြီး သာကြီးသာခဲ့ပြီ။

❖ သုတ္တန် ဝိနည်း ကြေကြီးကြေသည်၊
 ဘိဓမ္မာမိုး ရွာဖြိုးခဲ့သည်၊
 အာဝု-သဘော စုံပြောဉာဏ်ရည်၊
 ဝိ-ဝိသိဋ် ဝိစိတ် သာကီထေရ်။

ဆရာတော်အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် သကျသီဟ ဝဋ်သကာ
 ဘွဲ့၊ အစိုးရ ဓမ္မာစရိယဘွဲ့များကို ပထမဆုံး ရရှိတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သလို
 ယခု တိပိဋကဓရဆိုင်ရာ ဘွဲ့တော်များကိုလည်း ပထမဆုံး အာဒိကမ္ပိက
 အနေဖြင့် ရရှိတော်မူခဲ့ပေသည်။ ပထမဆုံး ထူးထူးခြားခြား ပေါ်ထွန်းတော်
 မူလာသည့် တိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားအား နိုင်ငံတော်အစိုးရနည်းတူ
 တိုင်းသူပြည်သားအပေါင်းကလည်း အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၌ ဂုဏ်ပြုချီး

ကျူးပူဇော်ပွဲများ ခြံ့ခြံ့သံ ဆင်နွဲ့ကျင်းပ ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ပူဇော်ပွဲတွေ များလွန်းလှသဖြင့် “ဒါလောက် ချီးကျူးပူဇော်ပွဲ ကျင်းပရလျှင် ကျေနပ် ကြပါတော့၊ ချီးကျူးပူဇော်မှုကိစ္စမှာ ဘုန်းကြီးကပဲ လက်မြောက်အရှုံးပေး ပါပြီဗျာ” ဟု မိန့်ကြားယူရတော့သည်။

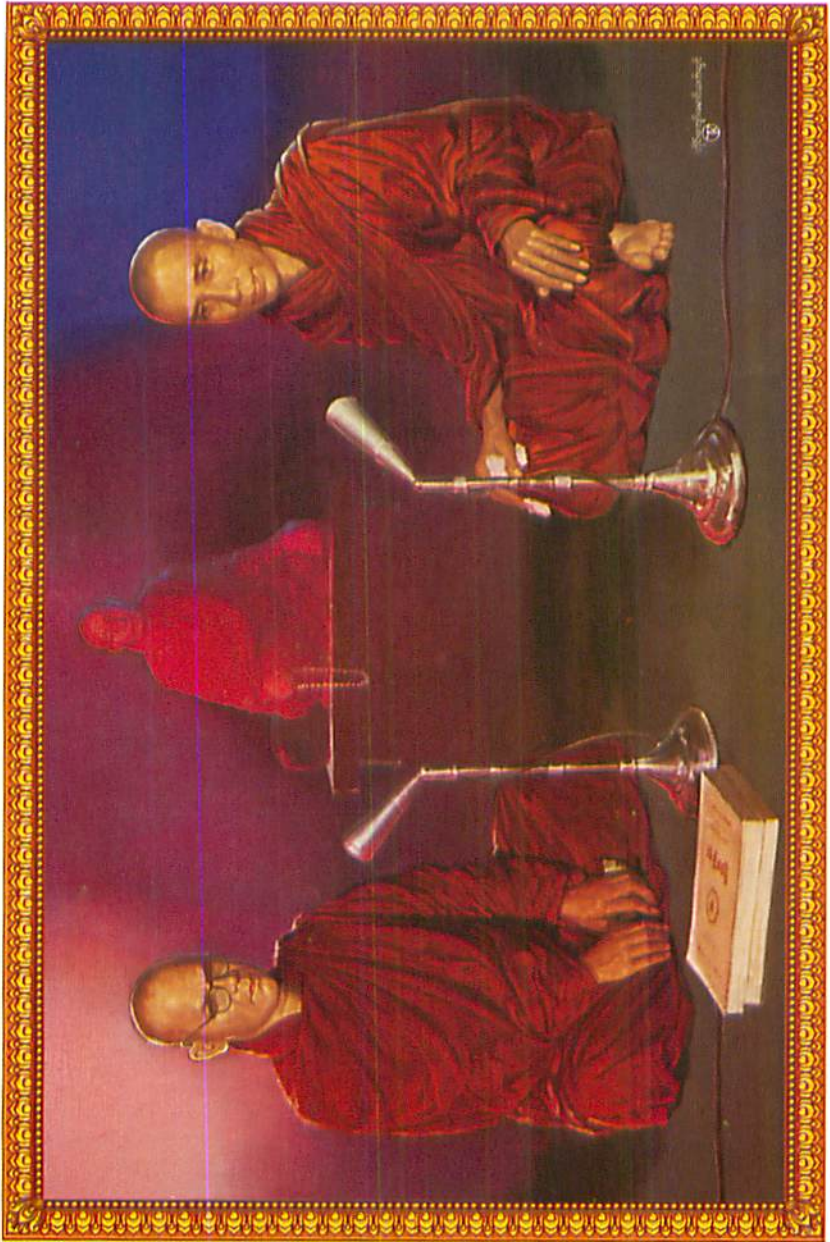
တိပိဋကဓရ ဖြစ်ရတဲ့အာနိသင်

တိပိဋကဓရ ဖြစ်ပြီးနောက် ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ သည် အနယ်နယ်အရပ်ရပ် တိပိဋကပူဇော်ပွဲများသို့ မနားမနေကြရောက် ချီးမြှောက်တော်မူရသလို မကြာမီကျင်းပတော့မည့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပွဲကြီး အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု အများအပြားကိုလည်း ကြိုးကြိုးစားစား ဦးစီး ဆောင်ရွက်ပေးတော်မူရသည်။ “သာသနာ့တာဝန် ငါ့တာဝန်၊ သာသနာ့ အလုပ် ငါ့အလုပ်” ဟု ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူထားသော်လည်း ပင်ပန်းလွန်း မက ပင်ပန်းလာသည့်အခါတွင်မူ ညည်းခြင်းကဗျာလေးဖြင့် ထုတ်ဖော် ညည်းညူမိလေသည်-

တိပိဋကဓရ ဖြစ်ရတဲ့အာနိသင်
ဒီကိုယ်တော် ဖတ်ဖတ်မောပါပေါ့ကွယ် ပြောမပြချင်၊
ကိုယ့်ကျောင်းနဲ့ ကိုယ့်ရပ်ခွင် နေချင်လျက် မနေရ
ပူအအေး ယှက်ထွေးကာ ဒဏ်ခံလို့
စုန်အဆန် မြန်းရတဲ့ခရီးမှာကွယ် ကြီးတဲ့ဒုက္ခ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်

ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ တိပိဋကဓရအဖြစ် ပေါ် ထွက်လာခဲ့၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ရန် သေချာသွားပြီးနောက် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု အမျိုးပြုသော နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရန်ကုန်မြို့တော် သိရိမင်္ဂလာ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ကမ္ဘာအေးကုန်မြေ၌ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပွဲနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသည့် မဟာပါသာဏ လိုဏ်ဂူတော်ကြီးနှင့်တကွ ကျောင်းဆောင်တော်ကြီးများ၊ အဆောက်အဦးကြီးများကို တည်ဆောက် သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မ-တည်ပြီး တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ လှူဒါန်း ငွေဖြင့် တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်ရာ လိုအပ်သောငွေပမာဏ ပြည့်သွား၍ အလှူခံမှု ရပ်ဆိုင်းလိုက်သည့်အခါ ကုသိုလ်ပါဝင်လှူဒါန်းခွင့် မရကြသူ များမှာ ငိုယိုကြရလေသည်။ အပြင်ဘက်က ကြည့်လိုက်လျှင် ပကတိ ကျောက်တောင်ကြီးလို ထင်ရပြီး အတွင်းထဲ ဝင်ကြည့်လိုက်လျှင်ကား နတ်ဗိမာန်ကြီးပမာ ရင်သပ်ရှုမော အံ့ဩဘွယ်ရာ တင့်တယ်ဆန်းကြယ် လှစွာသော မဟာပါသာဏ လိုဏ်ဂူတော်ကြီးကို မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားက အောက်ပါအတိုင်း ပါဠိဘာသာဖြင့် မှတ်တမ်းတင် ခဲ့လေသည် -

‘တဉ္စ ဗဟိ ဌတွာ အပေက္ခတံ သယံဇာတသေလပဗ္ဗတော ဝိယ ဒိဿတိ၊ အန္တော ပဝိသိတွာ ဩလောကယတံ ပန ဩလောကိတော- လောကိတဋ္ဌာနတော အတိတ္ထိကရမေဝ ဟုတွာ ဒေဝဝိမာနမိဝ ခါယ- တိ’။

အဆိုပါ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူတော်ကြီး၌ ထေရ ဝါဒ ၅-နိုင်ငံမှ သံဃာတော် ၂၅၀၀-တို့ စုပေါင်းကာ ၁၃၁၆-ခုနှစ် ကဆုန် လပြည့်နေ့မှစ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကို ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ပါဠိတော်သန္နိပါတ ၅-ကြိမ်၊ အဋ္ဌကထာသန္နိပါတ ၄- ကြိမ်၊ ဋီကာသန္နိပါတ ၂-ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ကြရာ ပါဠိတော်အတွက်

ပထမသန္နိပါတ ၁၃၁၆-ခု ကဆုန်လပြည့်နေ့မှ ၁၃၁၆-ခု ဝါဆိုလ ဆန်း ၆-ရက်နေ့အထိ၊

ဒုတိယသန္နိပါတ ၁၃၁၆-ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၅-ရက်
နေ့မှ ၁၃၁၆-ခု တပို့တွဲလဆန်း ၆-ရက်နေ့အထိ၊

တတိယသန္နိပါတ ၁၃၁၇-ခု ကဆုန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့မှ ၁၃၁၇-
ခု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့အထိ၊

စတုတ္ထသန္နိပါတ ၁၃၁၇ နတ်တော်လဆန်း ၂-ရက်နေ့မှ ၁၃၁၇
တပို့တွဲလဆန်း ၅-ရက်နေ့အထိ၊

ပဉ္စမသန္နိပါတ ၁၃၁၈ တန်ခူးလဆန်း ၉-ရက်နေ့မှ ၁၃၁၈ ကဆုန်
လဆန်း ၁၀-ရက်နေ့အထိ။

(၁၃၁၈-ခု ကဆုန်လဆန်း ၁၂-ရက်နေ့မှ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၃-
ရက်နေ့အထိ (၇-ရက်တိုင်တိုင်) ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအောင်ပွဲနှင့် သာသနာ
၂၅၀၀-ပြည့် ပူဇော်ပွဲတို့ကို ခမ်းနားစွာ ကျင်းပခဲ့ကြသည်။ အဋ္ဌကထာ
နှင့် ဋီကာ သန္နိပါတတို့ကို နောက်မှ ကျင်းပသည်။)

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝိဿဇ္ဇက

ယင်းဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဓမ္မသဘင်ပွဲကြီး၌ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာ
တော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ပထမသင်္ဂါယနာတင်စဉ်က
အရှင်မဟာကဿပ မေးတော်မူသမျှကို အရှင်ဥပါလိ၊ အရှင်အာနန္ဒာ
တို့ ၂-ပါးက တာဝန်ယူဖြေကြားခဲ့ကြသည့်အလား မဟာစည်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး မေးတော်မူသမျှသော ပိဋကတ်သုံးပုံဆိုင်ရာ အမေးပုစ္ဆာ
အဖြာဖြာကို တစ်ပါးတည်း တာဝန်ယူ၍ ပါဠိ-မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့်
ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည်။ အာဏာသံပါ၍ စူးရှထက်မြက်သော မဟာစည်
ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အသံတော်နှင့် မေတ္တာ-ကရုဏာသံပါပြီး သြဇာ
ပြည့်ဝသည့် မင်းကွန်းဆရာတော်၏ အသံတော်တို့မှာ ကြားနာရသူတို့
အဖို့ တစ်သက်မမေ့စရာပင် ဖြစ်တော့၏။

မင်းကွန်းဆရာတော်၏ အသံတော်မှာ ကြည်လင်သာယာလွန်းပြီး ရွတ်ပုံဖတ်ပုံ ဖြေကြားပုံမှာလည်း အပိုအလိုမရှိ ကွက်တိဖြစ်နေသဖြင့် နားထောင် နာယူရသူတို့မှာ နားထောင် နာယူ၍မဝနိုင်အောင် ဖြစ်ကြရသည်။ ဆရာတော်၏ ဖြေကြားတော်မူပုံကို တွေ့မြင်ကြားနာရသူ ရဟန်းရှင်လူ အပေါင်းတို့မှာ တအံ့တဩ ငေးမော၍ ကြည့်ကြရသည်။ သင်္ဂါယနာတင်နေစဉ် ကာလက ဆရာတော် သင်္ဂါယနာပွဲ၌ ဖြေကြားတော်မူပုံကို မြန်မာ့အသံ ရေဒီယိုမှ ထုတ်လွှင့်ပေးခဲ့သည်။ ပညာရှိ လူပြန်တော်တစ်ဦးသည် သူ ရဟန်းငယ်ဘဝ မန္တလေးမြို့၌ စာသင်နေစဉ် မြို့ထဲသို့ ဆွမ်းခံကြွနေခိုက် အိမ်တစ်အိမ်မှ ဆရာတော်၏ သင်္ဂါယနာအဖြေတရားတော် ဖွင့်နေသည်ကို ကြားလိုက်ရရာ လမ်းမှ ရပ်၍ နားထောင်နေမိတော့ကြောင်း၊ ရှေ့ဆက်ပြီး ဆွမ်းခံကြွရမှာ၊ ကျောင်းပြန်ပြီး ဆွမ်းစားရမှာတွေကိုပင် မေ့သလိုဖြစ်သွားကြောင်း ပြောပြဖူးသည်။

ပဏ္ဍန်းဆရာတော်၏ ချီးမွမ်းခန်း

သင်္ဂါယနာအမေးအဖြေများကို ကြားနာရသူ ရဟန်းရှင်လူတိုင်းက လစ်ဖျစ်ရိုက်တီး အံ့ချီးခဲ့ကြသည့်အနက် မန္တလေး မစိုးရိမ်တိုက် ပဌာန်းဆရာတော် (နောင်- အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု) ဘဒ္ဒန္တဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၏ ချီးမွမ်းပုံမှာ—

“မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ္တိဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာနုဿတိ အာရုံ ဆယ်မျိုးတို့တွင် ပရိယတ္တိအာရုံ တည်းဟူသော သော့ချက်ဖြင့် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ နှလုံးအကြည်သော့အိမ်ကို တစ်ချိန်တည်း ဖွင့်လှစ်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ရုပ်ခန္ဓာ-နာမ်ခန္ဓာယန္တရားတို့သည် မရပ်မနား သွားရာမှာလည်း စာ၊ အိပ်ရာမှာလည်း စာ၊ ဣရိယာပထ ၄-ပါးလုံးမှာ စာ၊ ပြောဆိုကြံစည်

မှုမှာလည်း စာ အာရုံစူးစိုက်ချက် အလွန်နာလှပေသည်။ အခြားတပါး ကုန်သော လောကီအာရုံ ၆-ပါး များပြားလှစွာသော သော့တူတို့ဖြင့် ဘယ်သူမျှ ဝင်ရောက်၍ ပိတ်နိုင်ခွင့်-ဖွင့်နိုင်ခွင့် မရနိုင်လေတော့ပြီ”

“အဋ္ဌကထာနှင့်တကွသော ပိဋကသုံးပုံ အလုံးစုံကို ဖြေကြားမှုနှင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဝိဿဇ္ဇက ဖြေဆိုသူတို့တွင် စံချိန်သစ် ထွင်၍ထားနိုင် သော အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ထိုပိဋကသုံးပုံတည်းဟူသော ဓမ္မာ-နုဿတိ တရားတော်အာရုံ၌ ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂ နိမိတ် စိတ်ဓာတ်အတွင်း ဉာဏ်အတွင်းတို့မှ လင်းရောင်ခြည် ယှက်ဖြာ ၍ ထိုဧကဂ္ဂတာ၊ ထိုသမ္မာသတိ မဂ္ဂပုဗ္ဗင်္ဂမတရားတို့ကိုလည်း သစ္စာ ၄- ပါးဖြင့် ခွဲခြမ်း အမြဲတန်း ထိန်းသိမ်းမွေးမြူနိုင်သော ဓမ္မဝိဟာရီပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးလည်း ဟုတ်မှန်လှပါပေသည်” ဤသို့စသည်ဖြင့် အားရပါးရ ချီးမွမ်းထောမနာ ပြုခဲ့သည်။ ဤမျှလောက် ချီးမွမ်းရသည်ကိုပင် အားမရ နိုင်သေးသော ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်သည် တေးထပ်များ ရေးစပ်၍လည်း ချီးမွမ်းခဲ့ပြန်လေသည်—

❖ တကယ့်ကို ရွှင်ကြည်မိပါရဲ့ သင်္ဂီတိမေးဖြေ၊
ဘွင်ကြည်အိ အေးစေသည် ရွေးပလေ သံဃ၊
ဆုတောင်းနှင့် လာခဲ့ပေသည် သာတဲ့မြေ သင်းယုံလိုက်ဝ၊
ဆင်စွယ်ယပ် ယပ်ကာသည် ပြဿနာဖြေပြ၊
ဓာတ်မြန်မာ သမ္ဘာကြွချိန်မို့ မဟာသမ္မတ ဦးချီ၊
မျိုးမတ်ပုံ ညီလာခံကြရ ဤကာလ အံ့ဖွယ်ဂုဏ်ရည်၊
မင်းသူဌေး စုံအညီတွင် ကိုယ်စားလည် စာတမန်တွေနှင့်
ကမ္ဘာနဲ့ ဖူးမြော်ကြရာ ဦးတော်သ-လာ၊
သုံးပုံဆောင့် သံသာသာကို ဖန်ခါခါ နာကြားပါလို့လေး။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

❖ ထင်ပေါ်လျှင် စင်တော်က ကောက်ကြရ
 မြင်မြော်ထောက် ထောက်ကာ၊
 ရွှင်ပျော်လောက် လောက်ပါသည် တစ်ယောက်သာ ဆိုစို့၊
 သုတ္တန္တ ဝိနယာပါ ဘိဓမ္မာ နှုတ်တက်ဆောင်လို့၊
 ဟိုစဉ်က နှစ်ပါးဟာကို တစ်ပါးသာ ယူလို့၊
 များပြဟွာ ယူငင်ပို့ရောထင့် မူတင်လို့ မှတ်ရန်၊
 ကေသရာ ရွှေအာမှုတ်သည်သို့ ဖြေကာထုတ် ဆဋ္ဌလိုက်ရမ်း၊
 ဟတ်ဒန္တ ပီဇန်ပါ ဝဇီရံ စိန်ယပ်နှင့်
 ထိန်လျှပ် ခန်းမပလ္လင် စန်းလအသွင်၊
 ကြားသူတိုင်း ကြည်ကြည်လင်အောင်
 ထေရ်သခင် ရင့်ကျူးပါလို့လေး။

အမျိုးမျိုးအပုံပုံ ချီးမွမ်းပုံ

“တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာ-
 ဘိဝံသသည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား အမေးတော်
 ရှိသမျှကို ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာ မျက်စိကိုမှိတ်၍ နှုတ်မဆိတ် အသံ
 မပြောင်း ချောင်းမဟန့် ရပ်တန့်ထစ်ငေါ့၍မနေ ပြေပြစ်ချောမောစွာ
 သာယာအောင်မြင်သော အသံတော်ဖြင့် ရွတ်ဆိုဖြေကြားတော်မူနေ
 သည်မှာ သာယာကြည်နူးဖွယ် ကောင်းလှပေသည်၊ နာယူ၍ အားမရ
 မတင်းတိမ်နိုင်လောက်အောင် စွမ်းဆောင်တော်မူနိုင်ပါပေသည်”

“အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် သံနေသံထား (သရဘည) တရား
 ဟောနည်းအတတ်ပညာ၌ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းလှရာ ကမ္ဘာ့ပရိသတ်ကြီး
 အလယ် စိုးရွံ့ခြင်းကင်းစွာဖြင့် အမေးပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေကြားတော်မူရာဝယ်

ကမ္ဘာပရိသတ်တို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားမလည်ကြသော်လည်း အရှင်
ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ လေးနက်တည်ကြည် ရှင်းလင်းပြတ်သားသေ
အသံတော်ပေါ်၌ နစ်မြော၍ ပါသွားကြကာ နှစ်သက်မှုရသများ ခံစား
ကြရ၏။ နာကြား၍ အားမရနိုင်အောင် ရှိကြရ၏” စသည်ဖြင့် ပညာရှိ
များက တအံ့တဩ ချီးမွမ်းကြသည်။

နိုင်ငံခြားသား ရဟန်းတော်များကား- တိပိဋကဓရဂုဏ်၊ သင်္ဂီတိ
ဝိဿဇ္ဇကဂုဏ်များအပြင် ဂါရဝ နိဝါတ နိမ္မာနစသော ဂုဏ်များနှင့်ပါ
အထူးပြည့်စုံတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်သိရှိကြရသဖြင့်- “ဤဒီသော
လင်္ကာဒီပေပိ နတ္ထိ၊ ဇမ္ဗူဒီပေပိ နတ္ထိ - ဤလိုအရှင်မျိုး သီဟိုဠ်ကျွန်း၌
လည်း မရှိပါ၊ ဇမ္ဗူဒီပိကျွန်း၌လည်း မရှိပါ” ဟူ၍ပင် လက်ဖျစ်ရိုက်တီး
အံ့ချီးကြလေသည်။

အထူးခြားဆုံး အချက်များ

သင်္ဂီယနာဖြေဆိုရာ၌ မင်းကွန်းဆရာတော်၏ အထူးခြားဆုံး ဂုဏ်
ရည်များကား- တရားစာပေ အကြောင်းအရာများကို လိုသလို ချုံးနိုင်-
ချဲ့နိုင်ခြင်းနှင့် အသံဝင်မသွားခြင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်ထားသော
အချိန်ပိုင်းအတွင်း အနက်အဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာနှင့် ပြီးစီးအောင် ဖြေကြား
နိုင်သောစွမ်းရည် ဆရာတော်၌ ရှိသည်။ ထိုစဉ်က သင်္ဂီယနာ အမေး-
အဖြေများကို တစ်ပြည်လုံး ကြားနာနိုင်ရန် ညစဉ် ၄၅-မိနစ်ခန့် ရေဒီယိုမှ
အသံလွှင့်ပေးခဲ့ရာ ၄၅-မိနစ်အတွင်း အမေး-အဖြေတစ်ခု ပြီးစီးအောင်
စီစဉ်ထားကြရသည်။ အမေးမှာ ခဏတာမျှ မေးလိုက်ရခြင်းဖြစ်၍ အရေး
မကြီးလှသော်လည်း အဖြေမှာမူ သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း အံ့ကိုက် ပြီးစီး
အောင် ဖြေကြားရသည်မှာ မလွယ်ကူလှပါပေ။ စနစ်တကျ အချိန်ယူ၍
လေ့ကျင့်ထားရသည်လည်း မဟုတ်သဖြင့် ပိုခက်သည်။ ထိုခက်ခဲသည့်

အလုပ်ကြီးကို ဆရာတော်သည် နေ့စဉ် အံ့ကိုက် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အချိန်က ပိုနေလျှင် အခြား ဆီလျော်သည့်အချက်များထည့်ကာ မသိ မသာ ချဲ့၍ ဖြေကြားပေးသည်။ အချိန်က လိုနေလျှင် သင့်လျော်အောင် လိုရင်းချုပ်ပြီး ဖြေကြားသည်။

သင်္ဂါယနာတင်နေသည့် ၂-နှစ်တာ ကာလအတွင်း အသံဝင်မသွား သည်မှာလည်း အံ့ဩစရာဖြစ်သည်။ တစ်ခါတရံ မဟာစည်ဆရာတော် အကြောင်းမညီညွတ်၍ မကြွရောက်နိုင်သည့်အခါ မေးခွန်းမပါဘဲ မိမိ တစ်ပါးတည်း တိုက်ရိုက်ဖြေကြား လျှောက်ထားလိုက်ရသည့်အခါလည်း ရှိသည်။ မေးသူ ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ဖြေဆိုသူ ဆရာတော် ဘုရားကား ရှိနေရသည်။ အဖြေစကားကိုလည်း နေ့စဉ်ပင် လျှောက်ထား ဖြေကြားနေရသည်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အသံဝင်သွားချင်စရာ ဖြစ်သော်လည်း ဆရာတော်ဘုရားမှာမူ အသံဝင်မသွားခဲ့သည်မှာ အံ့ဩ စရာ ကောင်းလှတော့သည်။

(သင်္ဂါယနာတင်ရာ၌ ဝိနည်းပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် အစမှ ပထမ ပါရာဇိကအထိ ပခုက္ကူ အရှေ့တိုက်ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇဝန (အဘိဇေ မဟာရဋ္ဌဂုရု) က မေးခဲ့ပြီး ဒုတိယပါရာဇိကမှစ၍ ကျန်ပိဋကတော်များ ကို မဟာစည်ဆရာတော်က မေးခဲ့သည်။)

ပါဠိအသံထွက်ပြဿနာ

မင်းကွန်းဆရာတော်သည် မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးစံ၊ ဘာသာယဉ်ကျေးမှု ရှေးအစဉ်အလာကောင်းများကို အလွန်မြတ်နိုးတော်မူသည်။ အစဉ်အလာ ကောင်းများကို ထိန်းသိမ်းလာခဲ့ကြသည့် ရှေးရှေးသော မထေရ်အဆက် ဆက်တို့အားလည်း အလွန်လေးစားတော်မူသည်။ သင်္ဂါယနာ တင်မည်

ဆိုသောအခါ ပါဠိတော်များကို ရွတ်ဖတ်ရာ၌ မြန်မာရဟန်းတော်များ အသံထွက်ပုံနှင့် လာအို ယိုးဒယား ကမ္ဘောဒီးယား သီရိလင်္ကာ စသော ရဟန်းတော်များ၏ ပါဠိအသံထွက်ပုံ မတူညီသည်ကို တွေ့ရသောအခါ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မင်းကွန်းဆရာတော်အား-

“ဦးဝိစိတ္တရေ၊ တပည့်တော်တို့ မြန်မာများ ရွတ်ဆိုနေတဲ့ ပါဠိသံက ကမ္ဘာ့အသံနဲ့ လုံးဝမတူ တမူထူးပြီး စုန်းပြူးသလို ဖြစ်နေပါတယ်” ဟု အမိန့်ရှိသည်။ ထိုအခါ မင်းကွန်းဆရာတော်က-

“ဆရာတော်၊ ပါဠိရွတ်ဆိုကြသောအခါ တပည့်တော်တို့သည် မိမိတို့၏ အမိမြန်မာအသံ၌သာလျှင် ကြုံကြုံတည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ပါဠိရွတ်ဖတ်တဲ့နေရာမှာ ဌာန်-ကရိုဏ်းမှန်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။ ဥပမာ- ‘သ’ အက္ခရာကို ရွတ်ဆိုရာမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများက ‘စ’ အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုကြရာ စိစစ်ကြည့်လျှင် သ-အက္ခရာသည် ဌာန်အားဖြင့် သွားအခြေ ဒန္တဌာန်၊ ကရိုဏ်းအားဖြင့် လျှာဖျား၏အနီး ဇိဂေါပဂ္ဂကရိုဏ်းတို့မှ ဖြစ်တဲ့အသံ ဖြစ်ရာ မြန်မာများရွတ်တဲ့ သ-ဆိုသည့်အသံက သွားအခြေ ဒန္တဌာန်နှင့် လျှာဖျားအနီး ဇိဂေါပဂ္ဂကရိုဏ်းတို့မှ ဖြစ်တဲ့အသံ ဖြစ်လို့ ဌာန်ရော ကရိုဏ်းပါ ထိမိလှပါသည်ဘုရား။ ကမ္ဘာကြီးက အမှားနောက်လိုက်၍ ‘စ’ဟု ရွတ်သော်လည်း မြန်မာက ဌာန်-ကရိုဏ်းမှန်သည့် ‘သ’ အသံဖြင့်ပင် ရပ်တည်သင့်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားခဲ့သည်။

(ထိုလျှောက်ထားချက်ကြောင့်သာ သင်္ဂါယနာ အမေး-အဖြေများ၌ “သုဏ္ဍာတု မေ ဘန္တေ သံယော” စသောအသံများကို ပီပီသသ ကြားနာခွင့် ရကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက ‘စုဏ္ဍာတု မေ ဘန္တေ စံယော’ စသောအသံတို့ကိုသာ နာကြားရဖို့ ရှိပေသည်။)

‘ပတ်ကျယို’ မဟုတ်သည့် “ပစ္စယော”

ထို့အတူပင် ပါဠိအသံထွက်နှင့်ပတ်သက်၍ မိန့်ကြားချက်တစ်ခုမှာ-
၁၃၄၄-ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၈-ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့ ပညာရေးတက္ကသိုလ်
လေ့ကျင့်ရေးကျောင်းမှ အလိမ္မာဝတ်အသင်း၏ သင်တန်းဆင်းပွဲနှင့် ဆု
ပေးပွဲ အခမ်းအနားတွင် အလိမ္မာဝတ်အသင်းသူကလေးများက ပဌာန်း
ပစ္စယုဒ္ဒေသပါဠိတော်ကို သနန္တနုဓမ္မပါလက ဟိန္ဒူအဖွဲ့က သင်ပေးထား
သည့်အတိုင်း ‘ဟေတုပတ်ကျယို အာရမ္မဏပတ်ကျယို’ စသည်ဖြင့် ရွတ်
ဖတ်ပူဇော်ကြသည်။

ဤတွင် မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးက- ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်စဉ်က
နိပေါဆရာတော် ဦးပညာလောက ပါဠိတော်ကြီးများ ရွတ်ဖတ်သွားသော
အသံသည် မြန်မာတို့၏ ပါဠိရွတ်သံအတိုင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်
မိန့်ကြားပြီး “ဘုရားရှင် ဖွားရာဒေသက အသံနှင့် တူသည်ကို ဂုဏ်ယူ၍
မြန်မာသံ ပီပီသသဖြင့် ‘ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော’ ဟုသာ
ရွတ်ကြစမ်းပါ။ ပတ်ကျယို-ကြီးကိုတော့ ပယ်လိုက်ကြစမ်းပါ” ဟု သြဝါဒ
ပေးတော်မူခဲ့လေသည်။

မင်းကွန်းဆရာတော် အသံတော် ပီသ ကြည်မြစွာ သင်္ဂါယနာ ဖြေ
ကြားတော်မူပုံကို မိတ္ထီလာ တောမဓမ္မာရုံဆရာတော်က ရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာ
များဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်-

- ❖ သူမကြံတောင်း ကြံကောင်းကြံစည်၊
- သင်္ဂါယနာပွဲ ဆင်နွဲ့နေပြီ၊
- ခြောက်ကြိမ်မှတ်ပြ ဆဋ္ဌခါညီ၊
- ကမ္ဘာကြီး မြိုက်သီးဝေငှမည်။

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

- ❖ ဥပါလိလား ထင်မှားလောက်သည်၊
အာနန်ညီလော တွေးတောကြံစည်၊
စာတော်ပြန်ရွတ် နှုတ်လွတ်ပီပီ၊
ဇာနည်ကဲ ရဲရဲတောက်ခဲ့ပြီ။
- ❖ ဂုဏ်တော်ပျံ့ပျူး အံ့မူးလောက်ပေ၊
ခန္ဓာတော်ထဲ တည်စွဲစံနေ၊
ဓမ္မက္ခန်ပေါင်း သောင်းသောင်းထွေထွေ၊
ပူဇာမ ဦးချ ညွတ်ရိသေ။

သာသနာ့မိခင်ကြီး၏ သတိပေးစာ

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူတော်
ကြီး၌ ဆရာတော် သင်္ဂီတိဝိဿဇ္ဇကတာဝန် ထမ်းဆောင်နေချိန်မှာပင်
မင်းကွန်းရှိ သာသနာ့မိခင်ကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီထံမှ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေး
သားထားသော အဖိုးတန် သတိပေးစာတစ်စောင် ရောက်လာသည်—

နမော ကတွာ ပဝေဒေမိ၊ သုဏသိ တာတ သင်္ခေပေန မာတုယာ
အဘိပတ္တနန္တိ၊ ဒါနိ မေ ပုတ္တကော တိပိဋကဓရော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော
ဝေရိက္ခယေ မဟာပါသာဏဂုဟာယံ နိကာယေသု အာဂတံ ဗုဒ္ဓဿ
ဘဂဝတော ဓမ္မံ ဝိဿဇ္ဇေတိ၊ ဧသော မေ ပုတ္တကော အပ္ပမာဒယုတ္တေန
စေတသာ အတ္တနာ ဝိဿဇ္ဇိတံ ဓမ္မံ ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခတု၊ ပစ္စ-
ဝေက္ခိတွာ ပန ဝိပဿနာပဋိပါဠိယာ ဧတိသံယေဝ မဟာပါသာဏ-
ဂုဟာယံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတု၊ နော စေ အာသ-
ဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စေယျ၊ ဟေဋ္ဌိမန္တေန ဝိရဇံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥပ္ပဇ္ဇတု
“ယံ ကိစ္ဆိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ၊ သေယျထာပိ တာတ
အာယသ္မတော နာဂသေနတ္ထေရဿ ဘိက္ခာဒါယိကာယ မဟာဥပါသိ-

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ကာယ ဘိက္ခုနုမောဒနံ ကတ္တာ အတ္တနာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ
 ဝိပဿနံ ပဌပေတွာ တသ္မိယေဝါသနေ ဝိရလံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥဒ-
 ပါဒိ “ယံ ကိစ္ဆိံ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ။ ဧဝမေဝ မမ
 ပုတ္တကဿပိ တိပိဋကဓရဿ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကဿ အတ္တနာ ဝိဿဇ္ဇိတံ
 ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဝိပဿနံ ပဌပေတွာ ဧတိသံယေဝ မဟာပါသာဏ
 ဂုဟာယံ ဝိရလံ ဝိတမလံ ဓမ္မစက္ခု ဥပ္ပဇ္ဇတု “ယံ ကိစ္ဆိံ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ
 တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ။ မာဂသိရမာသ ကာဠပက္ခဒသမိယံ ပဝေဒိတ’မိဒံ
 တေ မာတုယာတိ။

ထိုစာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ-

ရိုးခိုး၍လျှောက်ထားပါရစေ ချစ်သား၊ အကျဉ်းအားဖြင့် သင့် မယ်
 တော်၏ တောင့်တချက်ကို နားဆင်စေလိုပါသည်။ ယခုအခါ ငါ့သားငယ်
 တိပိဋကဓရ တရားဘဏ္ဍာစိုးကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့ မဟာပါသာဏလိုဏ်
 ဂူတော်ကြီး၌ နိကာယ်ငါးရပ်လာ ဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်၏ တရား
 အစဉ်ကို ဖြေဆိုတော်မူဘိ၏။

ငါ့သားချစ်သည် မမေ့မလျော့ သတိနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့် မိမိဖြေ
 ဆိုအပ်သော ထိုတရားအစဉ်ကို မှန်သောအမြင်ဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပါ
 လေ။ သို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် ထို
 မဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူတော်အတွင်းမှာပင် ချစ်သား၏စိတ်သည် တဏှာ
 ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မစွဲယူမှု၍ ကိလေသာ အာသဝေတို့မှ ကွာလျှောလွတ်မြောက်
 ပါစေ။ ချစ်သား၏စိတ်သည် ကိလေသာ အာသဝေတို့မှ အကယ်၍
 မလွတ်မြောက်နိုင်သေးလျှင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် “ဖြစ်သမျှ တရား
 အားလုံး ပျက်သုဉ်းရသည်” ဟု သိသော ကိလေသာမြူအညစ်အကြေး
 ကင်းစင်သည့် (သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်) တရားမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ပါစေ။

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

ဥပမာစကား လျှောက်ထားပါရစေ ချစ်သား၊ အရှင်နာဂသိန်သည် ဆွမ်းဒကာမကြီးအား ဆွမ်းအနုမောဒနာ ပြု၍ ကိုယ်ဟောသည့်တရား အစဉ်ကို ဆင်ခြင်လျက် ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုဖြစ်စေပြီး ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ဤအတူ ပိဋကသုံးပုံဆောင် တရားဘဏ္ဍာစိုး ငါ့သားချစ်မှာလည်း ကိုယ်ဖြေဆိုအပ်သော တရား အစဉ်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားဝိပဿနာပွား၍ ထိုမဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူကြီး ၌ပင် 'ဖြစ်သမျှ ပျက်ရသည်' ဟု သိသော ကိလေသာမြူအညစ်အကြေး ကင်းစင်သည့် တရားမျက်စိ ဖြစ်ပေါ်ပါစေလော၊ ဤကား သင့်မိခင်၏ တောင့်တချက်ပါတည်း။

နတ်တော်လဆုတ် ၁၀-ရက်နေ့၌ ဤစာကို သင့်မိခင် ရေးသားသိ စေလိုက်ပါသည်” ဟု ဖြစ်လေသည်။

ထူးထူးခြားခြား ဂါရဝတရား

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပွဲကြီးတွင် မင်းကွန်းထေရ်အရှင်သည် တိပိဋကဓရ ဂုဏ်၊ ဓမ္မဝိဿဇ္ဇကဂုဏ်ရည်များကြောင့် ပေါ်လွင်ထင်ရှားခဲ့သလို ဂါရဝ နိဝါတ တရားများကြောင့်လည်း ပို၍ထင်ရှားခဲ့သည်။ သံဃာ့ပရိသတ်ကို ရိုသေလေးစားပုံ၊ မာန်မာနမထားပုံ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်နှိမ်ချပုံတို့မှာ လွန်စွာအတုယူစရာကောင်းပြီး နိုင်ငံခြားသား ရဟန်းတော်များကပင် အသိအမှတ်ပြုလာကြရသည်။

နဂိုကပင် ဂါရဝနိဝါတတရား လက်ကိုင်ထားသည့် ဆရာတော်မှာ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပွဲကြီးတွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနီးစခန်းဆရာတော် ဘုရားကြီး မိန့်ကြားတော်မူသည့် “မင်းကွန်းဆရာတော်၊ စပါးနဲ့ အဆံ ပြည့်၍ ငုံ၊ လူကုံထံ စိတ်မာန်လျှော့၍ ကြို-တဲ့ဗျား” ဟူသော ဩဝါဒ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

တော်ကို နာကြားလိုက်ရသည့်အခါ ဂါရဝနိဝါတတရားများကို ပို၍ပင် လက်ကိုင်ထားတော်မူလာခဲ့သည်မှာ ဘဝတစ်သက်တာလုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။

(ထိုဩဝါဒ၏ဆိုလိုရင်းမှာ- စပါးနှံတို့တွင် အဆံမပြည့်သည့်စပါးနှံများကသာ ထိုးထိုးထောင်ထောင် ဖြစ်နေတတ်ပြီး အဆံပြည့်သည့် စပါးနှံများကား ငိုက်၍သာ နေကြသည်။ အဆံပြည့်လေ ပို၍ငိုက်လေ ဖြစ်သည်။ လူတို့တွင်လည်း ပညာမရှိသူများကသာ ထောင်လွှားတက်ကြွနေတတ်ကြပြီး ပညာရှိများကမူ နှိမ့်ချ၍သာ နေတတ်ကြသည်။ ပညာရှိလေလေ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပို၍နှိမ့်ချလေလေပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။)

ခါတော်မှီ တိပိဋကဓရ မဟုတ်

၁၃၁၆-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့မှ စတင်ကျင်းပခဲ့သော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကြီးကား ၂-နှစ်ခန့်အကြာ ၁၃၁၈-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၁၀-ရက်နေ့တွင် အလုံးစုံ အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။ သင်္ဂါယနာ မတင်ရသေးမီ ဆရာတော် တိပိဋကဓရ ဖြစ်ခါစက “ယခုပေါ်ထွက်လာသော တိပိဋကဓရသည် စံချိန်မှီ အရည်အချင်းပြည့် တိပိဋကဓရ မဟုတ်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်ချင်လွန်းသည့်အတွက် ဖော်ထုတ်ပေးရသည့် တိပိဋကဓရသာ ဖြစ်သည်။ နေ့စေ့ လ-စေ့ မဟုတ်ပဲ မွေးဖွားပေးရသော သားသည် ခွန်အားချိနဲ့ကာ လူရာမဝင်သလို အရည်အချင်း မပြည့်ဝသော ဤတိပိဋကဓရလည်း သာသနာတွင် တင့်တယ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီးနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ကြီးတို့၏ ဥက္ကဋ္ဌ သားရဟန်းက တိပိဋကဓရကဲ့ရတာ ဘာမျှမဆန်း၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် ဖျစ်ညှစ်မွေးဖွားပေးလိုက်ရသည့်

ခါတော်မှီ တိပိဋကဓရသာ ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းမသိသူများက ဝေဖန် ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ယခု ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပွဲဝယ် ဖြေပြုလိုက်သည့်အခါ၌မူ ဤတိပိဋကဓရသည် မိမိတို့ထင်သလို ခါတော်မှီ တိပိဋကဓရ မဟုတ်ပဲ တကယ့် အရည်အချင်းပြည့် တိပိဋကဓရ ဖြစ်ကြောင်း အားလုံး သိရှိ လက်ခံသွားခဲ့ကြသည်။

သိရှိသွားကြပြီးနောက် ယခင် ဝေဖန်ပြောဆိုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးသည် မင်းကွန်းဆရာတော်အား “အစ္စယော မံ ဘန္တေ အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠံ ယထာအကုသလံ” စသော တောင်းပန်စကားကို ရွတ်ဆိုကာ တောင်းပန်ကန်တော့ခဲ့သည်။ တစ်ပါး ကမူ လူပြန်တော်ဘဝ ရောက်သည့်အခါ ဆောင်းပါးရေး၍ တောင်းပန် ဝန်ချခဲ့လေသည်။

ဤသို့ အကြောင်းမှန်မသိသူများက ကဲ့ရဲ့စကား ဆိုကြသော်လည်း တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီးတွင် မင်းကွန်းဆရာတော်အား မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မေးစိစစ်ခဲ့ကြရသည့် ကြည့်မြင်တိုင် ကျောင်းကြီးတိုက် ဘုံပျံဆရာတော်၊ သရက်တောတိုက် ဖျာပုံတိုက်သစ်ဆရာတော် စသောပုဂ္ဂိုလ်များကမူ—

“ဤတိပိဋကဓရသည် ပထမသင်္ဂါယနာနှင့် တတိယသင်္ဂါယနာတို့ အတွက် အချိန်ကိုက် ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်ပေးရသော အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အရှင်မြတ်ကြီးများကဲ့သို့ အနာဂတ် သာသနာရေးကို ကြိုတင်သိမြင်တော်မူကြသည့် ရှေးရှေးမထေရ်မြတ် မြတ်ကြီးတို့၏ အစီအမံဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအတွက် အချိန်မှီ ပွင့်လာ သည့် ခါတော်မှီ ပန်းတည်း” ဟု ထောမနာစကား ဆိုကာ ချီးကျူး၍ အားမရနိုင်ပဲ ရှိကြလေသည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ဤတိပိဋကဓရကား တိပိဋကဓရမျှသာ မဟုတ်ပဲ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အမည်နှင့် လိုက်ဖက်အောင် ဓမ္မဘဏ္ဍာတိုက်ထဲမှ တရားရတနာတွေကို လိုရာရွေး၍ သုံးစွဲနိုင်ပုံကို ယခုသင်္ဂါယနာပွဲ၌ တွေ့ခဲ့ကြရပြီး နောက်ပိုင်း မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီးများနှင့် တရားပွဲများ၌လည်း တွေ့ကြရလိမ့်ဦးမည် သာတည်း။

အဋ္ဌကထာ-ဋီကာ သင်္ဂါယနာ

ပါဠိတော်များ သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် အဋ္ဌကထာ ၅၂-အုပ်ကို သန္နိပါတ ၄-ကြိမ်ခွဲ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြရာ-

ပထမသန္နိပါတ ၁၃၁၈-ခု နတ်တော်လဆုတ် ၉-ရက်နေ့မှ ၁၃၁၈-ခု တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်နေ့အထိ၊

ဒုတိယသန္နိပါတ ၁၃၁၉-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၅-ရက်နေ့မှ ၁၃၁၉-ခု တပို့တွဲလဆန်း ၄-ရက်နေ့အထိ၊

တတိယသန္နိပါတ ၁၃၂၀-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၅-ရက်နေ့မှ ၁၃၂၀-ခု တပို့တွဲလဆန်း ၃-ရက်နေ့အထိ၊

စတုတ္ထသန္နိပါတ ၁၃၂၁-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၄-ရက်နေ့မှ ၁၃၂၁-ခု တပေါင်းလဆန်း ၆-ရက်နေ့အထိ သင်္ဂါယနာ တင်ကြသည်။

အဋ္ဌကထာများ သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ဋီကာ ၂၆-အုပ်ကို သန္နိပါတ ၂-ကြိမ်ခွဲ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြရာ-

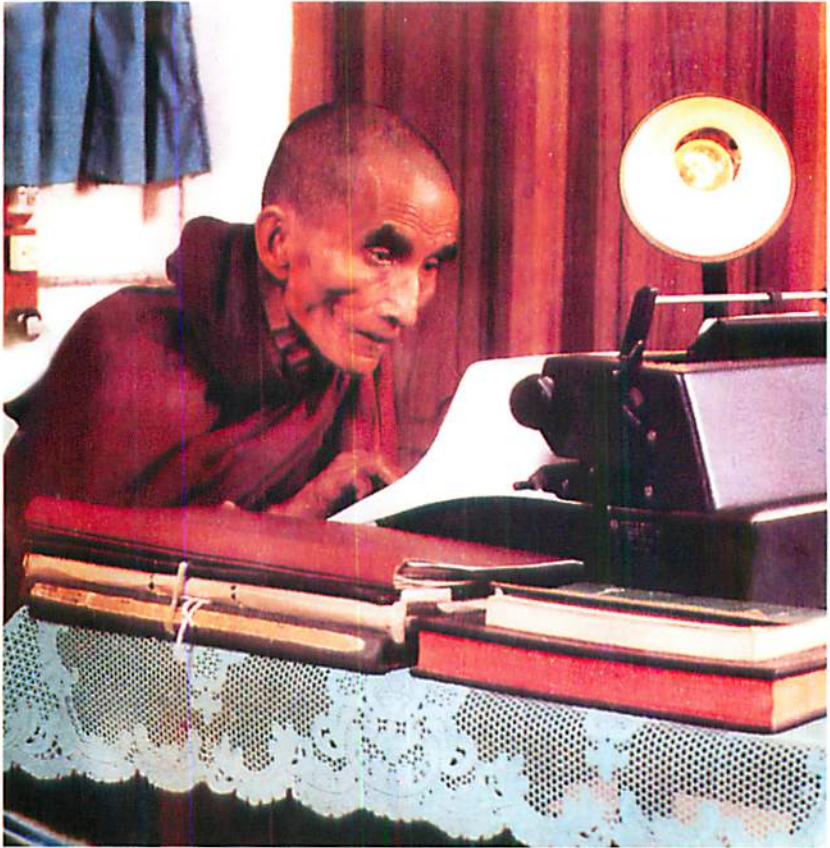
ပထမသန္နိပါတ ၁၃၂၂-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၃-ရက်နေ့မှ ၁၃၂၂-ခု ပြာသိုလဆုတ် ၁၃-ရက်နေ့အထိ၊

ဒုတိယသန္နိပါတ ၁၃၂၃-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၄-ရက်နေ့မှ ၁၃၂၃-ခု တပို့တွဲလဆန်း ၁၂-ရက်နေ့အထိ သင်္ဂါယနာ တင်ကြသည်။

မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းပြုရှင်

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲအပြီးတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်၏ တောင်းပန်ချက်အရ အခြားဆရာတော်များ ပြီးစီးအောင် မရေးသားနိုင်ခဲ့သည့် မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီးကို ပြီးစီးအောင် ရေးသားတော်မူသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ၁၃၁၃-ခုနှစ်နှင့် ၁၃၁၅-ခုနှစ်တို့ကလည်း လျှောက်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ယခု တတိယအကြိမ်မြောက် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓအကြောင်းအရာမှန်က အပ်ကျသည်မျှ မကျန်ရအောင် ရေးသားပေးပါရန်၊ စာအုပ်များမှုကို ဂရုမပြုဘဲ အကြောင်းအရာ စုံလင်ရန်ကိုသာ အဓိကထား ရေးသားတော်မူပါရန်၊ လူကြီးလူရွယ် လူငယ်တို့နှင့် တကွ ဘာသာခြားများပါ ဗုဒ္ဓအကြောင်း နားလည်စိတ်ဝင်စားလာအောင် ရေးသားပေးတော်မူပါရန်၊ ရှေးရှေးက ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီးသော ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းစာအစောင်စောင်တို့ထက် သာလွန်ပြည့်စုံ ကုံလုံစေ့စပ် ဖတ်၍မဝကြည်ညိုအားရဖို့ကောင်းလှသော ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီး ဖြစ်စေရန်နှင့် ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာတော်နှစ် ၂၅၀၀-သို့ ရောက်သောအချိန်က တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက အရှင်မြတ်တစ်ပါး စီရင်သွားသော မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကြီးဖြစ်သောကြောင့် နောင်လာနောက်သား လူအများတို့၏ ပစ္စုပ္ပန်တမလွန်နိဗ္ဗာန်အကျိုးစီးပွားအလို့ငှါ အနာဂတ်သာသနာတော်နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-တိုင်အောင် သာသနာ့ကျောက်တိုင် မော်ကွန်းကြီးအဖြစ်ဖြင့် ပြည့်စုံစိုက်ထောင်ထားနိုင်ရန် မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းတော်ကြီး ပြုစုရေးသားတော်မူပါမည့်အကြောင်း နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်၏ တောင်းပန်လျှောက်ထားချက်အရ ၁၃၂၂-ခုနှစ်တွင် စတင်ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓအကြောင်းအရာမှန်သမျှ အပ်ကျသည်မှ မကျန်ရအောင် ရေးသားပြုစုလိုက်သဖြင့် စာအုပ်ရေ များသွားသည်။

သာသနာ့ကိစ္စလုပ်နေရလျှင်၊ အစာလည်းမေ့ အအိပ်မေ့၏။
ပျော်မွေ့အားတက်၊ ဇွဲထက်ထက်ဖြင့်၊
ဇနကထုံး၊ မြကျင့်သုံးလျက်၊ လုံ့လဝီရိယ၊ ကြီးမားလှသည့်
သာသနာ့ထွဋ်ခေါင်၊ ပြည့်ဥသျှောင်ပါတကား၊
သာသနာ့ထိပ်တင်၊ ပြည့်ဥတင်ပါတကား၊
သာသနာ့လက်ရုံး၊ ပြည့်နှလုံးပါတကား။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် အတွဲ ၆-တွဲ၊ မဂ္ဂင် ၈-ပါး အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် စာအုပ် ၈-အုပ်၊ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဝါတော် ၄၅-ဝါ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် အခန်းပေါင်း ၄၅-ခန်းတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍ ၉-နှစ်ကျော်ကြာမျှ ရေးသားစီရင်တော်မူသည်။ သင်္ဂါယနာ ၆-တန်တင် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များထဲမှ အကြောင်းအရာများကိုသာ အပိုအလိုမရှိ တိတိကျကျ ရေးသားပြုစုထားသဖြင့် ပညာရှိများ ပမာဏထား၍ လေးစားကိုးကားရသော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တစ်ဆူ ဖြစ်ပေသည်။

ထူးခြားသော အပို့စွာရင်ရှင်

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မတင်မီ အချိန်၊ တင်နေဆဲ အချိန်တို့၌ သင်္ဂါယနာ ကိစ္စများကို အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်တော်မူသော မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်အား ရုရှားအစိုးရက ‘သာသနာရေးကိစ္စ ကြွရောက်ရာ၌ အဆင်ပြေပြေ ကြွရောက်အသုံးပြုနိုင်ရန် မော်တော်ယာဉ်တစ်စီး လှူဒါန်းလိုပါကြောင်း’ လျှောက်ထားပြီး ကျည်ကာ သံမဏိမော်တော်ကားတစ်စီး လှူဒါန်းသည်ကို နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက တစ်ဆင့်လှူဒါန်းရာ ဆရာတော်က “ဘုန်းကြီးက တောထဲမှာနေတဲ့ တောဘုန်းကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ တောဘုန်းကြီးအဖို့ ဒီလိုကားမျိုး စီးလို့မလျော်ပါ။ အစိုးရရဲ့ စေတနာကို ငဲ့ပြီး ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင် ကာလအတွင်းမှာသာ စီနင်းအသုံးပြုပါမယ်။ သင်္ဂါယနာပွဲ ပြီးက အစိုးရရဲ့ကားသာ ဖြစ်ပါစေ” ဟူသော ကန့်သတ်ချက်ဖြင့် ၅-ရက်မျှ လက်ခံအသုံးပြုပြီး အစိုးရသို့ ပြန်လည်လွှဲအပ်တော်မူခဲ့သည်။

သင်္ဂါယနာပွဲအပြီးတွင် ထိုကားကိုပင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက လှူဒါန်းပြန်ရာ ဆရာတော်က ယခင်မိန့်ကြားခဲ့သည့် မှုကိုပင် ပြန်လည်မိန့်ကြား

ကာ အတန်တန် ငြင်းဆန်တော်မူသည်။ စကားပြောကောင်းလှသော ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ပရိယာယ်ကြွယ်ကြွယ်ဖြင့် ထိုကားကို လက်ခံတော်မူ ပါရန် လျှောက်ထားပြန်သည့်အခါ ဆရာတော်သည် မပြောလျှင် မပြီး သဖြင့် “ဒကာကြီး၊ ရဟန်းတို့အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာထဲမှာ မော်တော် ကား မပါဘူးဗျ” ဟု အမိန့်ရှိပြီး ငြင်းပယ်တော်မူခဲ့သည်။ ထူးခြားသော အပို့စ္ဆဂုဏ်ရှင်ပါတည်း။

စာပေပို့ချ ဟောညွှန်ပြ

ဆဌသင်္ဂါယနာနှင့် ဆက်စပ်သည့်ကိစ္စများ အားလုံး ပြီးစီးသွားချိန် တွင်ကား မိမိသီတင်းသုံးရာ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်မှ စာသင်သားသံဃာ တော် အပါး ၁၂၀-ကျော်တို့အား နေ့စဉ် စာဝါများ ပို့ချသင်ကြားပေး တော်မူသည့်အပြင် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ ဓမ္မဒေသနာခရီး ကြွချီတော် မူ၍ တရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေး ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။ စာဝါပို့ချရာ၌ စာသင်သားသံဃာမျိုးစုံ၊ စာဝါကြီး-ငယ်မျိုးစုံကို တစ်ပုံစံ တည်း ပို့ချတော်မူသလို တရားဟောရာ၌လည်း တရားပွဲကြီး-ငယ်မျိုးစုံ၊ တရားဒေသနာမျိုးစုံကို တစ်ပုံစံတည်း ဟောကြားတော်မူသည်။

စာသင်သားသံဃာ တစ်ပါးတည်းအား သီးသန့်ပို့ချပေးသော စာဝါ နှင့် စာလိုက်သံဃာ ၁၀၀-ကျော်တို့အား ပို့ချပေးသည့် စာဝါ နှစ်မျိုးကို တန်းတူထား၍ ပို့ချပေးတော်မူသလို တရားနာပရိသတ်နှစ်ဦးသုံးဦးအား ဟောကြားရသောတရားပွဲနှင့် ထောင်သောင်းချီသော တရားနာပရိသတ် အား ဟောကြားရသောတရားပွဲ နှစ်မျိုးကို တန်းတူထား အားစိုက်၍ ဟောကြားတော်မူသည်။

သို့ရာတွင် ဆရာတော်သည် တရားဟောရာ၌ စိတ်ရှည်သလောက် စာချရာ၌မူ တစ်ခါတရံ စိတ်မရှည်တာမျိုး ရှိတတ်သည်။ မိမိလို တော်စေ

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

တတ်စေ သိစေလိုသဖြင့် အားမလို အားမရ ဖြစ်ကာ ဆူပူငေါက်ငမ်းမိ တာမျိုး ရှိတတ်သည်၊ တစ်ခါသော် စာလိုက်တပည့်များအား ထိုကဲ့သို့ ဆူပူငေါက်ငမ်း၍ စာချနေစဉ် မယ်တော်ကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ ရောက်လာ ကာ အသာရပ်နားထောင်နေပြီးနောက် စာဝါပြီးသည့်အခါ ဆရာတော် အား “မောင်ပဉ္စင်းနွယ် စာချနေတယ်မှတ်တာ လက်စသတ်တော့ နွား မောင်းနေတာကိုး” ဟု ပညာသားပါပါ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ စာချရင်း တပည့်များအား ဆူပူကြိမ်းမောင်းသည်မှာ လိုအပ်ချက်အရ စာချဆရာ တော်တိုင်း လုပ်နေကျအလုပ်ဖြစ်သော်လည်း မယ်တော်ကြီးမကြိုက်မှန်း သိသဖြင့် ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာတော်သည် စာချရင်း ဆူပူငေါက်ငမ်း မှု သိပ်မပြုတော့ဟု ဆိုသည်။

ထူးခြားသည့် တရားဟောစဉ်

မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရား၏ တရားဟောစဉ်မှာ- အခြားဓမ္မကထိကများ၏ဟောစဉ်နှင့် မတူညီတတ်ပေ။ ဘုရားဟောပါဠိ တော်ကြီးများကို ဒကာ-ဒကာမများ နားထဲသို့ ရောက်စေလိုသော ဆန္ဒ တော်ဖြင့် ပါဠိတော်များကို အပင်ပန်းခံကျက်မှတ်ကာ ပါဠိတော်ဟောစဉ် များအဖြစ် ဟောကြားတော်မူသည်။ ပါဠိတော်ရွတ်လိုက်၊ အနက်ပေးလိုက်၊ အဓိပ္ပါယ် ပြောလိုက်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပုံမှာ လွန်စွာ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလှသည်။

ပါဠိတော်ရွတ်ပုံက ဌာန်ကရိုဏ်းပီသ ကျနလှသလို အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုပုံကလည်း အပိုအလိုမရှိ တိကျလှသည်။ တိကျသည့် အနက်ထဲ တွင် နဘေကာရန်များပါ အချိတ်အဆက်မိမိ ယှဉ်တွဲပါဝင်နေသဖြင့် တရားစစ်စစ်ကို နာယူလိုသူတို့ လွန်စွာ သဘောကျနှစ်ခြိုက်ကြသည်။ အချို့နေရာ၌ ပိုပြီးမှတ်မိအောင် ဆောင်ပုဒ်ကလေးများပါ ချပေးသည်။

၂
၂
၂

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

အဓိပ္ပါယ် ပြောပုံကလည်း လူပြိန်းများပါ နားလည်နိုင်လောက်အောင် ပြောဟောနိုင်သဖြင့် “မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် သာမုက္ကံ သိက ဓမ္မဒေသနာဆိုတာ ဒါမျိုး နေမှာဘဲ” ဟုပင် မှန်းဆမှတ်ထင်ကြရ လေသည်။

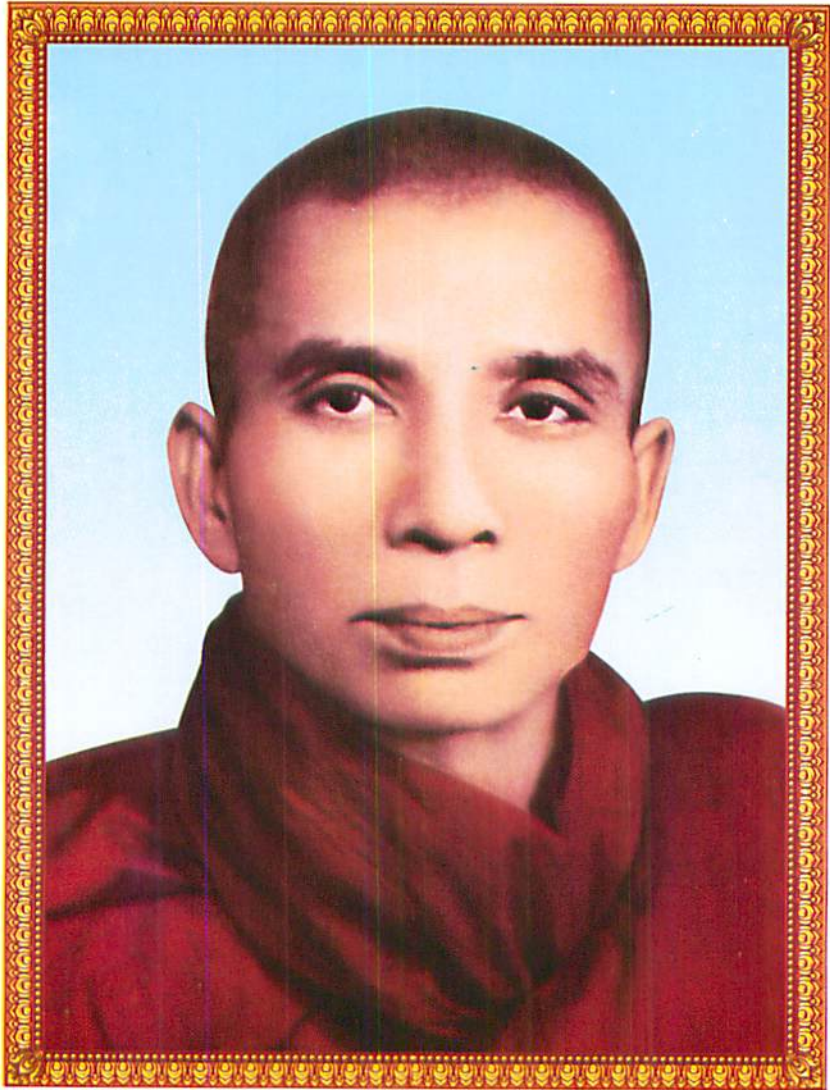
ထို့ပြင် ဘုရားရှင်လက်ထက်က အလွန်ဆန်းကြယ်လှစွာ ဥပမာ- ဥပမေယျတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ပြီး တရားဟောတတ်သော စိတ္တကထိက အရှင်ကုမာရကဿပ၊ အရှင်ပုဏ္ဏတို့နှင့်လည်းကောင်း၊

ရှုတ်တရက်ပေါ်လာသော အကြောင်းအရာ ဂါထာဗန္ဓ စကားဝါကျ တို့ကို ဆီလျော်အောင် ထည့်သွင်းရွတ်ဆို ဟောကြားတတ်သော ပဋိ- ဘာနဝန္တ အရှင်ဝင်္ဂီ သနှင့်လည်းကောင်း၊

အသံတော်မှာ အင်မတန် ချိုသာလွန်းသဖြင့် ကလျာဏဝါက္ကရဏ အရှင်သောဏ ကုဋိကဏ္ဍ၊ မဉ္ဇူဿရ အရှင်လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတို့နှင့် လည်းကောင်း နှိုင်းခိုင်းစံပြုထိုက်သော ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော် မူလေသည်။

ဆရာတော် ထိုသို့ တရားဟောသည်မှာလည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ သြဝါဒအတိုင်း ဟောကြားခြင်းဖြစ်သည်။ ရဟန်းမှန်က တရားဟောခွင့် ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါမျိုးဝယ် စနစ်တကျ ဟောပြောတတ်စေရန် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ဘုရားက—

- တရားဟောခွင့် ကြုံလာလျှင် ရောက်တတ်ရာရာ အရပ်စကား တွေကို မပြောကြားလေနှင့်၊
- သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်အရကျက်ပါ၊
- အဖွင့် အဋ္ဌကထာ-ဋီကာတို့မှ အထူးဖွင့်ပြချက်များကို သီးခြား ထုတ်နုတ်၍ အရကျက်ပါ။

-တရားဟောသောအခါ နှုတ်ရဆောင်ထားသော ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ-ဋီကာတို့ကို စဉ်းစားပြီး (သရဏည) ကြည်ညိုဖွယ်ရာ အသံထင်ရှား တရားဟောနည်းဖြင့် မိမိသိသမျှ ဣန္ဒြေရရ ဟောပါ-ဟု မပြတ် ဆုံးမတော်မူခဲ့သည်။

ဆရာတော်ကလည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်၏ ဩဝါဒကို တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာခဲ့သည်။ ဂါထာ တစ်ပုဒ်-နှစ်ပုဒ်မျှသာ ရွတ်ဆို၍ အရပ်စကား များများပြောခြင်းဖြင့် တရားပွဲကို အဆုံးသတ်လေ့မရှိ၊ သုတ္တန်တရားတော် တစ်ပုဒ်လုံးကို ပါဠိတစ်လှည့်-မြန်မာတစ်လှည့် ပြန်ဆိုကာ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းအောင် ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိပေသည်။

အမှားရှာရင်း ကြည်ညိုသွားသူ

ဆရာတော် တရားဟောစဉ်က တေမိယ၊ မဟာဇနက၊ ဝေဿန္တရာ၊ မဟောသဓာ၊ သုဝဏ္ဏသာမ စသော ဇာတ်တော်ကြီးများကိုလည်း ပွဲဆက်၍ ဟောကြားတော်မူရာ လူပြန်တော် မြန်မာပညာရှိ ဆရာကြီးတစ်ဦးသည် ဆရာတော်တရားပွဲများ ရှိရာနောက်သို့ ဇာတ်အဋ္ဌကထာစာအုပ်ကိုင်၍ လိုက်လံတရားနာသည်။ သူ တရားနာသည်မှာ ကြည်ညိုလွန်း၍ နာနေသည်မဟုတ်ဘဲ ဆရာတော်၏ ဟောပြောချက်များထဲမှ မှားသည့် အချက်များ တွေ့လျှင် အကွက်ကျကျ ထောက်ပြနိုင်ရန် လိုက်လံနာယူနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာတော် တရားဟောနေသည့်အခါ သူက ဇာတ်အဋ္ဌကထာစာအုပ်ကြီးကို လှန်ပြီး သေသေချာချာ လိုက်ကြည့်သည်။ ဂါထာရွတ်ရာ စုဏ္ဏိယစကားပြေ ပြောရာတို့၌ အစဉ်ကျ-မကျ၊ အနက်ပေးရာ၌ သဒ္ဒါနည်းကျ-မကျ၊ အဓိပ္ပါယ်ပြောရာ၌ စာအုပ်ထဲကအတိုင်း ဟုတ်-မဟုတ်

စသည်ကို ကျကျနန လိုက်ကြည့်သည်။ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း အလွန် ဉာဏ်ထက်မြက်သူ စာပေပညာရှင်ကြီး ဖြစ်သဖြင့် အမှားတွေသည်နှင့် တပြိုင်နက် အပြစ်တင်လိုက်မည်-ဟူသောအကြံဖြင့် လိုက်ပြီး တရားနာ ရာ တရားပွဲပေါင်း ၃၀၀၀-ကျော်၍ ဇာတ်တော်ကြီးများ အားလုံးသာ ပြီးဆုံးသွားသည်။ မှားသည့်အချက် တစ်ချက်မှ ရှာမတွေ့သဖြင့် ဆရာ တော် တရားဟောနေပုံကို ကြည့်လိုက်၊ ဇာတ်အဋ္ဌကထာစာအုပ်ကြီးကို ကြည့်လိုက်ဖြင့် တအံ့တဩဖြစ်နေပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မူ ဆရာတော်ကို အလွန်အလွန် ကြည်ညိုသွားလေတော့သည်။ (ထိုဆရာကြီးကိုယ်တိုင် ပြောပြချက်)

ဆရာတော်သည် ဇာတ်တော်များ ဟောကြားရာ၌ လူကြားထဲဝယ် ဟော၍မကောင်းလှသော ကုသဇာတ်၊ အလမ္မုသာဇာတ်၊ အသာတမန္တ ဇာတ်တို့လို ဇာတ်တော်မျိုးမှ တပါး ကျန်ဇာတ်တော်များ အားလုံးလိုလို ကုန်စင်အောင် ဟောတော်မူခဲ့ပေသည်။

သာသနာပြုဇော် တိုက်အုပ်ဆရာတော်

ထိုကဲ့သို့ တရားဟောမှုနှင့်တကွ သာသနာရေးသာသနာမှုအားလုံး ဆရာတော် အဆင်ပြေပြေ အောင်အောင်မြင်မြင် ဖြစ်အောင် နောက်ပိုင်း မှ အစစအရာရာ ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သူကား ဓမ္မနာဒတိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကံသာဘိဝံသ (သ-အ ဓမ္မာစရိယ) ပင် ဖြစ်သည်။ တိုက်အုပ် ဆရာတော်သည် ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်စုံမှု၊ စိတ်သဘောထား ပြည့်ဝဖြူ စင်မှု၊ သည်းခံနိုင်မှု၊ စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းမှု၊ ရိုးရိုးကုတ်ကုတ် နေ တတ်၍ မာန်မာန မထားမှု၊ ဝီရိယရှိမှု၊ ကဗျာလင်္ကာ ရေးစပ်သီကုံးနိုင်မှု စသည်တို့၌ ဆရာတော်ကို အမှီလိုက်နိုင်သူဟု သတ်မှတ်၍ ရပေသည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ဆရာတော် တိပိဋကအတွက် စာစကျက်ချိန်မှစ၍ နောက်ပိုင်းကာလ များအထိ သာသနာရေးလုပ်ငန်းများ စိတ်အေးချမ်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင် ရေးအတွက် တိုက်တာကိစ္စများနှင့်တကွ အောက်ခြေသိမ်းကိစ္စ အဝဝကို နောက်ပိုင်းမှ လူမသိ သူမသိ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည့် တိုက်အုပ်ဆရာတော်သည် ဇာတ်တော်ကြီးများကို ပွဲဆက်၍ဟောရသည့် တရားပွဲများတွင် ယနေ့ ည ဟောရမည့် အကြောင်းအရာ၊ ကျက်ရမည့် ဂါထာ-စုက္ခိယ၊ အနက်၊ ဆောင်ပုဒ် စသည်တို့ကို စာရွက်ပိုင်းကလေးများဖြင့် အဆင်သင့်ရေးသား ၍ ဆရာတော်အား ဆက်ကပ်ပေးထားသည်။

တရားပွဲသို့ မကြွရောက်မီနှင့် ကြွနေဆဲအချိန်များတွင် ဆရာတော် က ထိုစာရွက်ပိုင်းကလေးများကို ကြည့်၍ ကျက်သင့်တာ ကျက်၊ မှတ် သင့်တာ မှတ်သွားသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဆရာတော်သည် ဇာတ်တော်ကြီး များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဟောကြားနိုင်ခဲ့သည်။ တိုက်အုပ်ဆရာတော်သည် တိပိဋကဓရဆရာတော်၏ တကယ့်သာသနာပြုဖော်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဓမ္မဋ္ဌာအဆောင် အမြဲဆောင်

နိုင်ငံတော်တွင် တိပိဋကဓရဆရာတော် ၄-ပါးသာ ပေါ်ထွက်သေး သည့်အချိန်က အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၌ တိပိဋကဓရ ၄-ပါး ပူဇော်ပွဲများ ခြိမ်းခြိမ်းသဲ ဆင်နွှဲကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြရာ ပူဇော်သူ ဒကာ-ဒကာမများက ‘ဆရာတော် ၄-ပါးကို ပူဇော်သည်’ ဆိုပြီး အညီအမျှ လှူဒါန်းပူဇော်ကြ သော်လည်း လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကိုမူ မင်းကွန်းဆရာတော်ကသာ အများ ဆုံး ရရှိတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကျန်ဆရာတော် ၃-ပါးက “ဆရာတော် ဘုရား၊ ယခု ဒကာ-ဒကာမတွေက တိပိဋကဓရ ၄-ပါး ပူဇော်ပွဲ-ဆိုပြီး ကျင်းပကြပါတယ်။ ၄-ပါးစလုံးကိုလဲ အညီအမျှဘဲ လှူဒါန်းပူဇော်ကြပါ

တယ်၊ ဒါပေမယ့် လျှို့ဝှက်ပစ္စည်းကျတော့ ဆရာတော်ဘုရားကပဲ အများဆုံး ရရှိတော်မူတာ တွေရပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်လိုပါလဲဘုရား၊ ဆရာတော်ဘုရားမှာ အဆောင်ကောင်းတွေ ဘာတွေများ ရှိနေလို့လားဘုရား” ဟု မေးကြသည့်အခါ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားက “အေး - ရှိတယ်” ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ “ရှိရင် တပည့်တော်တို့ကိုလဲ ပေးစမ်းပါဘုရား” လျှောက်ထားကြရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “အေး - တပည့်တော်ရဲ့ အဆောင်ဆိုတာက မျက်စိနဲ့ကြည့်လို့ မြင်ရတာမျိုးမဟုတ်ဘူး၊ မမြင်ရတဲ့ အတွက် ‘ရော - အင့်’ လို့ ပေးလို့လဲ မရဘူး၊ တပည့်တော်ရဲ့အဆောင်က မေတ္တာဘဲဘုရော မေတ္တာဘဲ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူပြီး ပူဇော်ပွဲတွေ ကျင်းပသည့်အချိန်၌ မိမိ ပွားများကျင့်သုံးလေ့ရှိသည့် နည်းကို ပေးတော်မူလေသည်။ ထိုနည်းမှာ—

မေတ္တာတရား ကြိုတင်ပွား

ဆိုင်ရာ ဒကာ-ဒကာမများက ပင့်ဆောင်သွား၍ ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပသည့် မြို့နယ်ထဲကို ဝင်မိပြီဆိုလျှင်ပင် မြို့နယ်နာမည်ကို ဖော်၍ “ဒီ --- မြို့နယ်အတွင်းမှာ ရှိနေတဲ့ မြို့နယ်စောင့် နတ်များနှင့်တကွ မြို့နယ်သူ-မြို့နယ်သားအားလုံး ကျန်းမာကြပါစေ ချမ်းသာကြပါစေ ကောင်းမြတ်တဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေ ပြည့်ဝကြပါစေ” ဟု စူးစူးစိုက်စိုက် မေတ္တာပွားတော်မူသည်။ ထို့အတူ မြို့တွင်း ဝင်မိချိန်၌လည်း “ဒီ ---မြို့အတွင်းမှာ ရှိနေတဲ့ မြို့စောင့်နတ်များနှင့်တကွ မြို့သူ-မြို့သားအားလုံး ကျန်းမာကြပါစေ ချမ်းသာကြပါစေ ကောင်းမြတ်တဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေ ပြည့်ဝကြပါစေ” ဟု စူးစူးစိုက်စိုက်ပင် မေတ္တာပွားတော်မူသည်။

ပူဇော်ပွဲကျင်းပမည့်ဌာန ဓမ္မာရုံစသည်တို့သို့ ရောက်သည့် အချိန်၌လည်း “ဒီနေရာဌာန ဒီဓမ္မာရုံတော်ကြီးကို စောင့်ကြပ်နေကြသည့် နတ်

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

များနှင့်တကွ ပူဇော်ပွဲကျင်းပနေကြသူ ဒကာ-ဒကာမများအားလုံး ကျန်းမာကြပါစေ ချမ်းသာကြပါစေ ကောင်းမြတ်တဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေ ပြည့်ဝကြပါစေ” ဟု စူးစူးစိုက်စိုက်ပင် မေတ္တာပွားတော်မူသည်။

(လှူဖွယ်ပစ္စည်း များများရအောင် ပွားများခြင်းမဟုတ်၊ တကယ်ကို အကျိုးလိုလားသည့်စိတ်သက်သက်ဖြင့် ပွားများခြင်းဖြစ်သည်။ ရောင်ပြန်ဟပ်တတ်သည့် မေတ္တာ၏ သဘောတရားအရသာ လှူဖွယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းများများရရှိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။)

ထိုသို့ မေတ္တာတရား အမြဲ လက်ကိုင်ထားတော်မူသောကြောင့်ပင် ဆရာတော်ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ ချဉ်းကပ်ရောက်ရှိလာကြသူအပေါင်းတို့သည် မေတ္တာဓာတ် အရှိန်ဟပ်ပြီး အေးချမ်းသည့်အရသာကို သိသိသာသာကြီး ခံစားကြရသည်။ “ဆရာတော်ကို ဖူးလိုက်ရတာ ရင်ထဲကို အေးသွားတာဘဲ” ဟုပင် ထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြရလေသည်။ ဆရာတော်ဘုရား၏ မေတ္တာစွမ်းအားကား ကြီးမားလှပါပေ၏။

ဆရာတော်က “ယခုလို မိမိမှာ လှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ပိုမိုရရှိခြင်းသည် မေတ္တာအဆောင် ဆောင်ထား၍ဖြစ်ကြောင်း”မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်မှာ နည်းလမ်းတစ်ခု ပေးလို၍ မိန့်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ တကယ်တမ်း အားဖြင့်ကား “ခုနစ်အင်သီး၊ ဖြိုးမောက်ပြီး၊ လာဘ်ကြီးမိုးသို့ရွာ” ဟူသည်နှင့်အညီ ခြေဖမိုးနှစ်ဘက်၊ လက်ဖမိုးနှစ်ဘက်၊ ပခုံးစွန်းနှစ်ဘက်၊ လည်ဂုတ် ဟူသော ၇-ဌာနတို့ ပြည့်ဖြိုးမို့မောက်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ လာဘ်လာဘများ အထူးပေါများတတ်ရာ ဆရာတော်ဘုရားတွင်လည်း အဆိုပါ ၇-ဌာနလုံး ပြည့်ဖြိုးမို့မောက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အနီးကပ်ဖူးမြော်ကြည့်လျှင် ပို၍ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရသည်။ ထို ၇-ဌာန ပြည့်ဖြိုးမို့မောက်နေသည်မှာလည်း ရှေးရှေးဘဝများက ဆည်းပူးခဲ့သည့် ဒါန

စေတနာ၏သတ္တိကြောင့် ဖြစ်ရာ မိမိပြုခဲ့သည့် ဒါနကုသိုလ်၏ အကျိုးကို ပြန်လည်ခံစားရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ၄၅-ပါးခေတ်က သုံးဖွဲ့ခွဲ၍ သာသနာရေး ဆောင်ရွက်ကြရာ မင်းကွန်း ဆရာတော် ပါဝင်သောအဖွဲ့မှာ လာဘ်လာဘ အပေါများဆုံး ဖြစ်သဖြင့် “ရှင်သီဝလိအဖွဲ့” ဟု သမုတ်ခဲ့ကြရသည်။

မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးများကို မြဲပြင်

ဘိုးတော်ဘုရား မင်းကွန်းပုထိုးတော်ကြီးစသည်ကို တည်ထားနေ စဉ်က တပ်ချ၍ စောင့်ကြပ်ပေးခဲ့သူ ‘မင်းရဲရွှေတောင်’ ဘွဲ့ခံ သားတော် မိုးမိတ်မင်းသားက မိမိ တပ်ချနေထိုင်ခဲ့ရာ မင်းကွန်းရွာ၏ တောင်ဘက် တစ်မိုင်ခွဲခန့်အကွာရှိ တောင်ကုန်းပေါ်ဝယ် (၁၁၅၅-ခုနှစ်ခန့်က) စေတီ တော်ကြီးတစ်ဆူ တည်ထားခဲ့ရာ “မိုးမိတ်စေတီတော်” ဟု ထင်ရှားပြီး ထိုစေတီတော် ကိန်းဝပ်စမှာယ်ရာ တောင်ကုန်းမှာလည်း “မိုးမိတ်ကုန်း မြေ” ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ ထိုကုန်းမြေပေါ်မှာပင် ကြင်ယာတော် မိဖုရား အင်းကမော်ထိပ်ခေါင်တင်က “စက်တော်ရာစေတီတော်” ကို တည်ထား ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်မည့်သူ မရှိသဖြင့် စေတီတော် များမှာ ခြုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းများ ဖုံးလွှမ်းသွားတော့သည်။

၁၂၉၉-ခုနှစ် ဓမ္မနာဒဆရာတော် အရှင်ပညာစက္က ပျံလွန်တော်မူ ပြီးနောက်ဝယ် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသသည် ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီ၏ ဆန္ဒအရ ဘုရားရှင်ကို အလွန်ကြည်ညိုခဲ့သော ဆရာတော် အရှင်ပညာ စက္က၏ အရိုးတော်များကို စက်တော်ရာစေတီတစ်ဆူ၏ အောက်၌ ထား ရှိလိုသဖြင့် စက်တော်ရာ ရှာဖွေရင်း မိုးမိတ်ကုန်းမြေသို့ ရောက်ရှိပြီး ခြုံ နွယ်ပိတ်ပေါင်းများကို ရှင်းလင်းကာ စေတီတော်ကြီးများကို ခက်ခက်ခဲခဲ ပြုပြင်မွမ်းမံပေးတော်မူခဲ့သည်။ တဖန် ၁၃၁၈-ခုနှစ် (၁၆-၇-၅၆ နေ့) ၌

ကမ္ဘာကျော်မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

မြေငလျင်ကြီး လှုပ်ခဲ့ရာတွင် မိုးမိတ်ကုန်းမြေရှိ စေတီတော်ကြီးများမှာ အတော်များများ ပြိုကွဲပျက်စီးသွားသည်ကို ဆရာတော်ကပင် ထပ်မံ ပြုပြင်တော်မူခဲ့ရာ ယခုအချိန်အခါတွင်ကား မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးများကို ကြည်ညိုသပ္ပာယ်စွာ ဖူးတွေ့နေရပြီ ဖြစ်သည်။ ၁၃၂၃-ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ် မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးများ ဗုဒ္ဓပူဇော်ပွဲကို ဆရာတော် ဦးစီး၍ ကျင်းပပူဇော်ခဲ့ကြသည်။

မဟောသဓာသုဓမ္မိန်

ဆဌသင်္ဂါယနာ သံဃာ့ဝန်ဆောင်အဖွဲ့ဥက္ကဌ အဘိဇေမဟာရဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စာသင်သားများအား ဘုရားရှင်နှင့် အင်မတန်တွေ့စေချင်သူ ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်နှင့်တွေ့မှ ဘုရားရှင်အဆုံး အမတွေ့ကို သိခွင့်ရမည်။ သိမှ ကျင့်နိုင်မည်။ ကျင့်နိုင်မှ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပြီး သာသနာ့အနှစ်သာရတွေကို ရနိုင်မည်။ ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ဖို့ရန် နိကာယ်ငါးရပ် ပါဠိတော်ကြီးများကို ကျက်အံ့ကြံကြည့်နေရမည်။ ထိုသို့ ကျက်အံ့ကြံကြည့်ချင်အောင် နိကာယ်စာမေးပွဲတွေ ကျင်းပပေးရမည်-ဟု စဉ်းစားတော်မူမိသည်။ (ယနေ့ခေတ် နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ ဥက္ကဌ မြင်းခြံကိုးဆောင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ထိုအတိုင်း စဉ်းစားတော်မူခဲ့သည်။)

စဉ်းစားမိပြီးနောက် မန္တလေးမြို့၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဲခူးမြို့တို့၌ နိကာယ်စာမေးပွဲကြီးများ ကျင်းပစေတော်မူခဲ့သည်။ မန္တလေးမြို့၌ စက်သူဌေး ဦးသာဌေး၊ ရန်ကုန်မြို့၌ လူပျံတော်ပတ္တမြား ဦးမောင်မောင်၊ ပဲခူးမြို့၌ ပဲခူးမြို့မဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဣန္ဒာစာရ (နောင်-မဟာန ဥက္ကဌ) တို့အား တိုက်တွန်းညွှန်ကြား၍ ကျင်းပစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကျင်းပစေပြီးနောက် မိမိမှာ သက်ရွယ်တော် ကြီးလှပြီဖြစ်၍ မိမိကိုယ်စား ဆက်လက်

၉၆

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

ဦးဆောင်ရန် မင်းကွန်းဆရာတော်အား ရွေးချယ်ပြီးလျှင် “ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီး၏တာဝန်အရပ်ရပ်ကို မဟောသမာသုခမိန်က ထမ်းဆောင်သလို ငါ့တာဝန်အရပ်ရပ်ကို မင်းကွန်းဆရာတော်က ဆက်လက်ထမ်းဆောင် ပေးပါ” ဟု တာဝန်ပေးအပ်တော်မူရာ မင်းကွန်းဆရာတော်က အားရ ဝမ်းသာ ကျကျနပ်နပ် လက်ခံတော်မူခဲ့လေသည်။ (ရန်ကုန်နိကာယ် စာမေးပွဲအတွက် အဓိက ရည်ရွယ် မိန့်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်-ဟု ဆို သည်။)

တိပိဋကပဓင် ကျေးဇူးရှင်

၁၃၁၅-ခုနှစ်က တိပိဋကဓရဘွဲ့ ရတော်မူခဲ့သော မင်းကွန်း ဆရာ တော်ဘုရားသည် ၁၃၄၀-ခုနှစ်ရောက်သောအခါ တိပိဋကဓရသက်တမ်း ၂၅-နှစ်ပြည့်၍ ငွေရတုကာလသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ငွေရတုအထိမ်းအမှတ် အဖြစ် တိပိဋကငွေရတုပူဇော်ပွဲများ ကျင်းပပူဇော်ကြပြီးနောက် ဆရာ တော်ဘုရားထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားသော မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၌ “တိပိ ဋကဓရငွေရတုစေတီတော်” ကို တင့်တယ်သပ္ပာယ်စွာ တည်ထားပြီးခဲ့ပြီ။ ဤအချိန်သည် နိုင်ငံတော်၌ တိပိဋကဓရဆရာတော်၄-ပါး ပေါ်ပေါက် ခဲ့ပြီး၍ ‘တိပိဋကဓရ ၄-ပါး ပူဇော်ပွဲများ’ကို နိုင်ငံအနှံ့ ကျင်းပနေကြချိန် လည်း ဖြစ်သည်။

‘တိုင်းသူပြည်သားတို့၏သဒ္ဓါတရားနှင့် နှိုင်းစာလိုက်လျှင် တိပိဋက ဓရ အရေအတွက်က နည်းလွန်းလှသေးသည်’ ဟု တွေးမိသော မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားသည် “နိုင်ငံတော်မှာ မိမိလို တိပိဋကဓရအရှင်မြတ် တွေ အမြောက်အများပေါ်ထွက်လာအောင် ဖော်ထုတ်ပေးရလျှင် ကောင်းမှာဘဲ” ဟု အကြံရတော်မူသည်နှင့် မိမိအား နိုင်ငံတော်အစိုးရ နှင့် ပြည်သူပြည်သားများ လှူဒါန်းထားသည့် ဒါနဝတ္ထုများကို အခြေခံ၍

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

မိုးမိတ်ကုန်းမြေဝယ် 'တိပိဋကနိကာယကျောင်းတို့ကို' ဟူသော ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ထောင်ကာ တိပိဋကဓရလောင်းလျာ သံဃာတော်များကို ပင့်ဆောင်ပြီး တိပိဋကစာပေများကို စိတ်အေးချမ်းသာစွာ ကျက်မှတ်လေ့လာနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးတော်မူသည်။ တိပိဋကလောင်းလျာ သံဃာတော်များကို ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် အနီးကပ် ပြုစုထောက်ပံ့နိုင်ရန် 'တိပိဋကနိကာယ သာသနာပြုဥပဋ္ဌာကအဖွဲ့' ဆိုသော သာသနာပြုအဖွဲ့ကြီးကိုလည်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပေးတော်မူသည်။

ပိဋကတ်သုံးပုံစာပေများသည် ခက်ခဲနက်နဲလှသလို များလည်းများ ပြားလှရာ ရိုးရိုးကျောင်းတိုက်များမှာ နေပြီး အခြားကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရင်း ကျက်မှတ်လေ့လာကြမည်ဆိုလျှင် တိပိဋကဓရပန်းတိုင်သို့ ရောက်ဖို့ သိပ်မလွယ်၊ ထို့ကြောင့် တိပိဋကလောင်းလျာများအနေဖြင့် အခြားကျောင်းတိုက်များမှာ နေသလို-

- တပည့်တပန်း ရဟန်းသာမဏေများအား စာပေ ပြန်ပို့ချပေးရမူ တာဝန် မရှိရအောင်၊
- ကျောင်းတိုက်ဝေယျာဝစ္စ ကိစ္စအဝဝ မရှိရအောင်၊
- မိမိ၏ ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံမှုအတွက် ပူပင်ကြောင့်ကြ မရှိကြပဲ စိတ်အေးလက်အေး စာကြိုးစားနိုင်ကြအောင်၊ ထိုသို့ ကြိုးစားနိုင်သည့် အလျောက် မြန်မြန်နှင့်များများ တိပိဋကဓရပန်းတိုင်သို့ အရောက်လှမ်းနိုင်ကြအောင် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်တို့ဖြင့် တိပိဋကဓရ အရှင်မြတ်များကို မွေးထုတ်ပေးနိုင်ရန် ဤ တိပိဋကနိကာယ (တိ-နိ) ကျောင်းတိုက်ကြီးကို တည်ထောင်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ထောင်၍ ကျောင်းဆောင်များ ဆောက်လုပ်ရာ၌ တိပိဋကစာသင်သားများ သီတင်းသုံးရန် ဖြစ်သဖြင့် (စိတ်အေးလက်အေး လွတ်လွတ်လပ်လပ် စာကျက်

နိုင်အောင်) ကျောင်းဆောင်အကြီးကြီးတွေ ဆောက်ပြီး စုပေါင်းသီတင်းသုံးခိုင်းသောနည်းကို မကျင့်သုံးဘဲ ကျောင်းဆောင်ခပ်သေးသေးတွေ ဆောက်ကာ တစ်ကျောင်းလျှင် နှစ်ပါး၊ သုံးပါး၊ လေးပါး စသည် သီတင်းသုံးစေသည်မှာ နမူနာယူစရာ ကောင်းလှသည်။ ဤနည်းဖြင့် ကျောင်းဆောင်ပေါင်း ၅၀-ကျော် ဆောက်လုပ်ပြီးနောက် ထိုကျောင်းတိုက်ကြီးအတွက် လိုလေသေးမရှိ ထောက်ပံ့ဖြည့်ဆည်းပေးတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ကျောင်းတိုက်တည် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ကား “တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ ဖခင် ကျေးဇူးရှင်ကြီး” ပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

တိပိဋကအတွက် ညွှန်ကြားချက်

တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ထောင်ပြီး၍ ကြွရောက်စာပေအားထုတ်ကြရန် ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တော်တိုင် လက်မှတ်ထိုးပင့်လျှောက်ချက်အရ တိပိဋကလောင်းလျာ စာသင်သား အများအပြား တိ-နိ ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက်လာကြသည်။ တိပိဋကစာသင်သားဆိုသည်မှာ အစိုးရဓမ္မာစရိယဘွဲ့ ရပြီး၍ ကျောင်းတိုက်အသီးသီးတွင် စာပေပို့ချပေးနေကြသော စာချဘုန်းကြီးများ ဖြစ်ရာ ထိုစာချဘုန်းကြီးများကို ပင့်ခေါ်ယူလိုက်သဖြင့် ဆိုင်ရာကျောင်းတိုက် ဆရာတော်များသာမက အခြား အပြစ်ရှာလိုသော ဆရာတော်များကပါ တိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားအား “အညွန့်ခူးစားသူ” ဟု ဝိုင်းဝန်းပြစ်တင်ခဲ့ကြသည်။ (မိမိကိုယ်တိုင် ကလေးငယ်ဘဝကစပြီး မွေးမြူပျိုးထောင်ပေးခြင်းမပြုဘဲ သူတပါး ပြုစုပျိုးထောင်ပေး၍ အရည်အချင်းပြည့်စုံ၊ အဖူးအညွန့် ထွက်လာခါမှ အဆင်သင့် ခူးစားသူ-ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။)

သို့ရာတွင် မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားမှာကား မိမိကဲ့သို့ တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်တွေ အများအပြား ပေါ်ထွက်လာစေလိုသော ဆန္ဒမှတစ်ပါး

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

အညွန့်ခူးစားလို့မူ စသော အခြား မကောင်းသော ရည်ရွယ်ချက်ဟူ၍ လုံးဝ ရှိတော်မမူပေ။

တိပိဋကဓရလောင်းလျာများကို ပင့်ဆောင်ထားပြီး ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့ပေးရုံဖြင့်သာ စောင့်ရှောက်တော်မူသည် မဟုတ်၊ မိမိ တွေ့ကြုံ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံအမျိုးမျိုးကို အခြေခံ၍ တိပိဋကဓရ အတွက် အာဂုံကျက်မှတ်နည်း၊ ရေးဖြေကြည့်နည်း၊ သာသနာတော်ဝယ် တန်းစေ့အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်နည်း စသည်တို့ကိုလည်း ကျကျနန နည်းပေးညွှန်ပြတော်မူသည်။ နည်းပေးညွှန်ကြားချက်များစွာထဲမှ အဓိက အချက်အလက်အချို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်—

အာဂုံပြန်ဝယ် လိုက်နာပွယ်

၁။ စာကျက်တဲ့နေရာမှာ တစ်နေ့စာကျက်ပြီးပြီဆိုရင် စာကြည့်ပေး မယ့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြည့်ခိုင်းပြီး စာပြန်ရတယ်။ အားလုံး ကျက်ပြီးသွားလို့ အချောပြန်တဲ့နေရာမှာလဲ ဒီအတိုင်းဘဲ။ ဒါမှ အမှား-အမှန်၊ စာကျော် သွားတာ ရှိ-မရှိ စသည် သိနိုင်မယ်။ စာကြေ-မကြေလဲ ခန့်မှန်းနိုင်မယ်။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်တဲ့အခါကျတော့ ဒါတွေ မသိနိုင်ဘူး။

တပည့်တော်ငယ်ငယ်က သဒ္ဒါကြီးသုတ်စဉ်နာမကပ္ပကို ပြန်နေတာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်တော့ ဟုတ်နေတာဘဲ။ စာကျော်သွားတာ မသိလိုက်ဘူး။ ပြန်ရင်းပြန်ရင်းနဲ့ ဒုတိယကပ္ပ အဆုံးကိုရောက်မှ “ငါ့ က္ကတိ နာမကပ္ပ ပဌမော ကဏ္ဍော ဘယ်နား ကျန်ခဲ့ပါလိမ့်မလဲ” လို့ ဒီလိုဖြစ်ရတယ်။ ဒါ ကြောင့် ဒီလိုမဖြစ်ရအောင် တိပိဋကကျက်ခဲ့တဲ့ တစ်လျှောက်လုံးမှာ စာကြည့်ပေးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ချည်းပဲ ကျက်ခဲ့-ပြန်ခဲ့တယ်။ အခု ဦးပဉ္စင်းတို့လဲ အဲဒီလိုကျက်ကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုတယ်။

၂။ ပါဠိတော်တွေ ကျက်မှတ်တဲ့အခါ သရုပ်တို့ အခန်းကဏ္ဍအကူး အပြောင်းတို့မှာ လိုအပ်ရင် ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေ ဘာတွေ ရေးပြီး ကျက် ရတယ်။ (ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီး မိမိ စာကျက်ခဲ့စဉ်က ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိ တော် ဥရုဝေလပါဠိဟာရိယကထာ မြတ်စွာဘုရားက ဥရုဝေလကဿပ ရသေ့ကြီးအား ပြတော်မူခဲ့သည့် ၃၅၁၆-မျိုးသော တန်ခိုး ပြာဠိဟာများ အတွက် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်ပုဒ်များကို ရွတ်ပြတော်မူသည်-

- တင်းကုပ်နဂါး၊ နတ်လေးပါး၊ သိကြား မိုးဗြဟ္မာ။
- ကျောက်ကန် ကျောက်ခွက်၊ ရေခဲတက်၊ ဖြန့်ကြက် ကျောက်ပြားသာ။
- သပြေ သရက်၊ ရှစ်ရှားစွက်၊ တချက် သစ်ဆိမ့်ပါ။
- ပင်လယ်ကသစ်၊ နတ်တိုင်းဖြစ်၊ ရှင်ချစ်ဆောင်၍လာ။
- ထင်းလည်းကွဲစေ၊ မီးတောက်စေ၊ ငြိမ်းစေ ဖိုငါးရာ။
- ငါးရာအိုးကင်း၊ မိုးထန်ပြင်း၊ ရှင်ရင်းမစွတ်ပါ။
- သုံးထောင်ကျော်ဘိ၊ ငါးရာရှိ၊ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာ။
- ကဿပအား၊ ဒို့ဘုရား၊ ထင်ရှားပြခဲ့ပါ။)

၃။ ဟိုမှာ စာပြန်ရတာ တစ်နေ့ကို ၄-နာရီလောက်ရှိမယ်၊ ဒီတော့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လေ့ကျင့်ထားတာက အနည်းဆုံး တစ်နေ့ ၅-နာရီ လောက် ရှိဖို့လိုတယ်၊ ဒါမှ အမောခံနိုင်မယ်။

၄။ စာပြန်တဲ့အခါ ပြန်ခါစမှာ စာထောက်စာမ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကြား လောက်ရုံ အသံ ခပ်တိုးတိုးဘဲ ပြန်ရတယ်၊ နောက် အရှိန်ရလို့ အာပူ လာတဲ့အခါ အသံဟာ သူ့အလိုလို ကျယ်လာလိမ့်မယ်၊ အစကတည်းက အသံကို တင်ပြီး အကျယ်ကြီး ပြန်ရင် ခဏလောက် ကြာတယ်ဆို ရေ ငတ်- အာခြောက်- အသံဝင်ပြီး ဆက်မပြန်နိုင်ဘဲ ဖြစ်တတ်တယ်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

၅။ စာကျက်ရတာ လွယ်အောင် ပါဠိဂတိ ပါဠိအနေအထား စဉ်းစားတတ်ဖို့ နဲ့နဲ့ပြောမယ်။ ဆိုကြပါစို့ ဝိနည်း ပါရာဇိကဏ် နိဿဂ္ဂိကဏ္ဍ ပဌမကထိနသိက္ခာပုဒ် အနုပညတ်မှာ ဝတ္ထုကြောင်းကို ဖော်ပြတုန်းက “တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မတော အာနန္ဓဿ အတိရေက-စီဝရံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ အာယသ္မာ စ အာနန္ဓော တံ စီဝရံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဒါတုကာမော ဟောတိ၊ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော သာကေတေ ဝိဟရတိ” ဒီလိုရှိတယ်။

ဒါကို အရှင်အာနန္ဒာက ပြန်စဉ်းစားတဲ့အခါကျတော့ “ဣဒ္ဓ မေ အတိရေကစီဝရံ ဥပ္ပန္နံ၊ အဟဉ္ဇိမံ စီဝရံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဒါတုကာမော၊ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော သာကေတေ ဝိဟရတိ” ဒီလို ပြန်လာတယ်။ ဟောတိ-တို့ အမှို-တို့ ကြိယာတွေ မပါတော့ဘူး။ ကိုယ်နဲ့ တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်တဲ့အကြောင်းအရာကို ကြံစည်တာမို့ ကြိယာမပါတာ။ အဲဒါ ပါဠိဂတိဘဲ။ ကြိယာပါနေရင် ပါတဲ့စာအုပ်ကမှားတာ။ နောက်ဆုံး ဝါကျကတော့ ကိုယ်နဲ့ တိုက်ရိုက် မဆက်စပ်တဲ့အတွက် သူ့နဂိုအတိုင်း ရှိရတယ်။ ဒီသဘောနားလည်ရင် ပါဠိတော်တွေကျက်ရတာ တော်တော် လွယ်သွားမယ်။

၆။ စာမေးပွဲမှာ စာပြန်တဲ့အခါ ကြောက်စိတ်ဝင်လာရင် အဲဒီ ကြောက်စိတ်ကို ဖျောက်ပစ်။ ‘ငါ အနည်းဆုံး ၅-ခေါက်လောက် ကြေကြေ ညက်ညက် ပြန်ဆိုလာတဲ့စာကို ဒီမှာ ပြန်ရတာ ဘာကြောက်စရာရှိလဲ’ လို့ အားတင်းပြီး ပြန်ရမယ်။

ရေးဖြေရာဝယ် လိုက်နာဖွယ်

၁။ ရေးဖြေအတွက် လေ့လာကြတဲ့ နေရာမှာ စာမေးပွဲ မေးခွန်း ဟောင်းတွေကို ရနိုင်သမျှ ရှာဖွေစုဆောင်းပြီး ကြည့်ရှုလေ့လာကြရတယ်။

၁၀၂ တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

မေးခွန်းဟောင်းတွေကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းဟာ စာမေးပွဲအောင်မြင်ဖို့ အကြောင်း အထောက်အပံ့ကောင်း ဖြစ်တယ်လို့ ခံယူထားရမယ်။ (ဤ ခံယူချက်အတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားသည် တိပိဋကဓရစာမေးပွဲတွင် မေး ခဲ့ဖူးသည့် မေးခွန်းဟောင်းများကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရှာဖွေစုဆောင်းပြီး “တိပိဋကဓရ ပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်” စာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်ကာ တိပိဋကဓရ လောင်းလျာများအား လှူဒါန်းတော်မူခဲ့သည်။)

၂။ အာဂုံကျက်တုန်းကလိုဘဲ ဆောင်ပုဒ်တွေဘာတွေ ရေးပြီးမှတ်ဖို့ လိုရင် ရေးပြီးမှတ်ရတယ်။ နုတ်ထုတ်ရမယ့်နေရာမျိုးမှာ နုတ်ထုတ်ပြီး မှတ်ရမယ်။

(သတိသမ္ပဇဉ်၊ အမြီယုဉ်၍၊ ရှောင်ကြဉ် မုဋ္ဌ၊ ယုဉ်ရ သတိမာ၊ ဓိမုတ္တာ၊ လေးဖြာ သတိ ပွားကြောင်းတည်း။ ဆရာတော်ဘုရား ရေးသားခဲ့သည့် ‘သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း ၄-ပါး’ ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု)

၃။ စာမေးပွဲမှာ မေးခွန်းရောက်လာပြီဆိုရင် မေးခွန်းကို သေသေ ချာချာ ဖတ်၊ ဒါမှ အဓိပ္ပါယ်မှန် ပေါ်လာမယ်။ မေးခွန်းရောက်ရောက်ချင်း ကြောက်စိတ်မွန်ထူနေတဲ့ အချိန်မှာ စဉ်းစားလိုက်မိတဲ့ အချက်နဲ့ ခဏ ကြာလို့ စိတ်အေးသွားတဲ့အချိန်မှာ စဉ်းစားမိတဲ့အချက် မတူဘူး။ စိတ်လဲ အေးသွားအောင်၊ သေချာလဲ သေချာအောင် မေးခွန်းကို အနည်းဆုံး ၃-ခေါက်လောက် ဖတ်။

၄။ ဖြေပြီးသွားတော့လဲ ကိုယ့်အဖြေလွှာကို သေသေချာချာပြန်စစ်၊ အဖြေလွှာထဲမှာ အဂါရဝ အရေးအသားတွေ ဘာတွေ ပါနေရင် ဒါကို ပြင်ပေး၊ ပမာပုံ ကိုယ်က “ဖြစ်သည်” လို့ ရေးထားရင် နဲနဲရိုင်းသလို ဖြစ် နေတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီအလယ်က ‘ပါ’ တို့ ဘာတို့ ထည့်ပေးပြီး “ဖြစ် ပါသည်” လို့ ပြင်ပေးရတယ်။

အခြားဩဝါဒများထဲမှ အထူးခြားဆုံး ဩဝါဒများမှာ- “မရသေးသော ဂုဏ်ကို ရဖို့ထက် ရပြီးဂုဏ်ကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းထားဖို့က ပိုအရေးကြီးတယ်”၊ “စိတ္တဝိဝေကဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်အားထုတ်”၊ “မိမိတို့ လာခဲ့ရင်း ရည်ရွယ်ချက် မပျောက်အောင် သတိမူကြ”၊ “စာကျက်မှ စကြာရမှာ”၊ “မကြည့်သင့်တာတွေ မကြည့်ကြဖို့” ဩဝါဒများ ဖြစ်ပေသည်။

ရပြီးဂုဏ်ကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်း

ရပြီးဂုဏ်ကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းထားဖို့နှင့် ပတ်သက်၍-

“လောက၌ မရသေးသောဂုဏ်ကို ရဖို့ထက် ရပြီးဂုဏ်ကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းထားဖို့က ပိုအရေးကြီးကြောင်း၊ မိမိငယ်စဉ် သာမဏေ ၁၃-နှစ် ၁၄-နှစ်သားလောက်က လူငယ်ဘာသာဘာဝ မြင်းခြံမြို့မှာ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ သွားခဲ့ရောက်ခဲ့ ကြည့်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ထိုသို့ကြည့်ရာ၌ ပညာရအောင် ကြည့်ခဲ့ကြောင်း၊ ‘မင်းသမီး လက်ချောင်းကလေးတွေ ဘယ်လိုထားသည်၊ သူတို့ယဉ်ကျေးမှု ဘယ်လိုရှိသည်၊ သူတို့သည် ဤစာပိုဒ်ကို ဘယ်လိုလေယူလေသိမ်းဖြင့် ရွတ်ဆိုသည်’ စသည်ကို အမှတ်တရ ပညာရအောင် ကြည့်ခဲ့ကြောင်း။

၁၅-နှစ်သားအရွယ် ပထမငယ်တန်း အောင်ပြီးသွားသည့် နောက်ပိုင်းတွင်မူ ထိုပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ သွားမှု အလုပ်သည် တခါထဲ ပြတ်သွားတော့ကြောင်း၊ ဘာ့ကြောင့်ဆိုသော် မိမိရရှိပြီး ‘ပထမငယ်’ ဆိုသည့် ဂုဏ်ကို ထိန်းသိမ်းရလို့ ဖြစ်ကြောင်း၊ အရှင်မြတ်တို့မှာ ဓမ္မာစရိယ အောင်မြင်ပြီး တိပိဋက ကျက်မှတ်သည့်အဆင့် ရောက်နေ၍ သစ်ပင်ထိပ်ဖျား ရောက်နေကြသူများ ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့အတွက် ပိုပြီးဂရုစိုက်ထိန်းသိမ်းဖို့လိုကြောင်း၊

သစ်ပင်ထိပ်ဖျားမှ လိမ့်ကျလျှင် ပို၍နာတတ်ကြောင်း၊ အကျမခံကြစေ
လိုကြောင်း” မိန့်ကြားတော်မူသည်။

မိန့်ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားသည် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ
များတွင် ပညာရအောင် ကြည့်ရှုမှတ်သားခဲ့သဖြင့် တိပိဋကစာပြန်ချိန်၊
ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖြေဆိုချိန်တို့၌ အသံအတက်အကျ အနိမ့်အမြင့်သဘော
မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြင့် သာယာနာပျော်ဖွယ် ရွတ်ဆိုဖြေကြားတော်မူနိုင်ခဲ့
ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဂီတသဘောကိုလည်း အတော်အတန် ရိပ်စားမိတော်
မူသည်။ ၁၃၄၅-ခုနှစ် သက်တော် ၇၂-နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အကြို ပူဇော်ပွဲ
တွင် ဂီတပညာရှင်များသီဆိုပုံ အချိုးမကျသဖြင့် -

“မန်လည်ဆရာတော်အား အနုပညာရှင်များက ‘ပူဇော်လိုပါသည်’
ဟု လျှောက်ထားရာ ‘အေး- ပူဇော်လိုက ပူဇော်ကြ’ ဟု အမိန့်ရသဖြင့်
ပူဇော်ရာတွင် လူရွှင်တော်များ ခွန်းထောက်ဆိုရာ၌ ခွန်းထောက်အချ
ဝယ် အပေါက်မမိသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးက ကွမ်းညှပ်နှင့်ခေါက် အသံ
ပြုကာ အချမမှန်သေးကြောင်း မိန့်ကြားရာ လူရွှင်တော်များက အမျိုးမျိုး
ပြင်ဆိုပြမှ မှန်သွားကြောင်း၊ မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက ဒျန်သံ (ဝါ)
အောက်မြစ်သံ ပေါ်အောင် အဆိုခိုင်းခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုအချိန်မှာ
မန်လည်ဆရာတော်ကြီး ရှိက ယနေ့ပူဇော်သည့် အဆိုကျော်ကို ကွမ်းညှပ်
ဖြင့် ခေါက်၍ အသံပြုလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ‘လွမ်းပြို ပန်းစုံ ထုံတထုံနဲ့
မကြုံစကြုံ၊ ကြိုင့်တကြိုင်’ ဟူသောစာပိုဒ်၌ ဒျန်သံ (ဝါ) အောက်မြစ်သံ
ပါကြောင်း၊ အာသံ ပါမှ ကောင်းကြောင်း” မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။
(မိုးမိတ်ကုန်းမြေ ဘုရားပွဲနှင့် စာအောင်သံဃာပူဇော်ပွဲ တစ်ခု၌လည်း
အဆိုတော်များ သီဆိုပုံ အချိုးမကျသဖြင့် အလားတူ မိန့်ကြားတော်မူ
သည်။)

စိတ္တဝိဝေကဖြစ်အောင် ကျင့်စေအောင်

စိတ္တဝိဝေက ဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်ဖို့နှင့် ပတ်သက်၍လည်း -

“ကာယဝိဝေက စိတ္တဝိဝေက ဥပမိဝိဝေကဟု ဝိဝေက ၃-ပါးရှိသည် ကို သိကြပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ကာယဝိဝေကဖြစ်အောင် ဒကာ-ဒကာမများက လူသူလေးပါး ကင်းဆိတ်သည့်နေရာကို ရှာပြီး ကျောင်းဆောက်ပေးကြ ကြောင်း (မင်းကွန်း မိုးမိတ်ကုန်းမြေကို ဆိုလိုသည်)၊ စိတ္တဝိဝေကဖြစ် အောင်မူ ဒကာ-ဒကာမများက လုပ်ပေး၍မရကြောင်း၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်မှ ရကြောင်း၊ ဒါ့ကြောင့် မိမိတို့စိတ်ထဲ မဟုတ်တရုတ် မိစ္ဆာဝိတက်တွေ မဝင်အောင် ပိတ်ပင်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိစ္ဆာဝိတက် ပိတ်ပင်ရာ၌ အလောင်းတော် မဟာသုဒဿနမင်းကြီးထုံး နှလုံးမူရမည် ဖြစ်ကြောင်း။

မဟာသုဒဿနစကြာမင်းကြီးသည် မဟာဝိယူဟကူဌာဂါရပေါ်သို့ တက်မည်ပြုသောအခါ တက်ခါနီး တံခါးဝမှာရပ်လျက် တစုံတစ်ယောက် နှင့် စကားပြောသလို “တိဋ္ဌ ကာမဝိတက္က=ကာမဝိတက် မင်း ဒီနေရာမှာ နေခဲ့၊ တိဋ္ဌ ဗျာပါဒဝိတက္က = ဗျာပါဒဝိတက် မင်းလဲ ဒီနေရာမှာဘဲ နေခဲ့၊ တိဋ္ဌ ဝိဟိ သာဝိတက္က = ဝိဟိ သာဝိတက် မင်းလဲ ဒီနေရာမှာဘဲ နေခဲ့၊ ဟောဒီပြာသာဒ်ပေါ်ကို လိုက်မလာကြနဲ့၊ ဒီနေရာဟာ မင်းတို့လိုက်လာ ရမယ့်နေရာ မဟုတ်ဖူး” ဆိုပြီး မိစ္ဆာဝိတက်များကို ပြာသာဒ်ပေါ် အတက် မခံခဲ့ကြောင်း။

ဦးပဉ္စင်းတို့လဲ ဒီမိစ္ဆာဝိတက်တွေကို ကျောင်းတံခါးဝမှာဘဲ ထားခဲ့ ပြီး ကျောင်းပေါ်အတက်မခံကြစေလိုကြောင်း၊ မိစ္ဆာဝိတက်များ ရှင်းသွား လျှင် စိတ္တဝိဝေကကို ရလာမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ဤနည်းအားဖြင့် ဒကာ-

ဒကာမဘက်က ကာယဝိဝေက၊ မိမိတို့ဘက်က စိတ္တဝိဝေကဖြစ်အောင် ကျင့်ဆောင်လိုက်ကြလျှင် အမြတ်အစွန်းသဘောမျိုး ဥပမိဝိဝေကဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ရကြမှာဖြစ်ကြောင်း” ကျိုးကြောင်းပြည့်စုံစွာ ညွှန်ပြဆုံးမတော် မူလေသည်။

လာရင်း ရည်ရွယ်ချက် မပျောက်ရေး

မိမိတို့လာခဲ့ရင်း ရည်ရွယ်ချက် မပျောက်အောင် သတိဆောင်ကြဖို့ နှင့် ပတ်သက်၍လည်း - “မိမိတို့ ဒီနေရာကို လာခဲ့သည်မှာ ပိဋကတ် သုံးပုံ နိကာယ်ငါးရပ် စာပေတွေကို ကြိုးစားကျက်မှတ်ဖြေဆိုဖို့ လာခဲ့ကြ ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဒီက ပစ္စည်းလေးပါးကလည်း စာပေကြိုးစားကျက်မှတ် သူတွေအတွက် လှူဒါန်းထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဒီနေရာ ရောက်လာပြီး နောက် တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ လာခဲ့ရင်း ရည်ရွယ်ချက်ကို မေ့သလို ဖြစ်ပြီး ကိုယ့်အလုပ်မဟုတ်တာတွေ လျှောက်လုပ်နေကြကြောင်း၊ ‘ခါးတောင်းကြီး တခြား တင်တပါး (ယခု မြန်မာအပြော- ခါးတောင်ကြိုက်တခြား ဖင် တခြား)’ ဆိုသလို ဖြစ်နေကြောင်း၊ စာပေမကြိုးစားဘဲ ဒီပစ္စည်းများကို သုံးစွဲနေသည့်အခါ မထိုက်တန်သူတွေ ဖြစ်ပြီး အင်မတန် အပြစ်ကြီးလှ ကြောင်း” သတိပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

စာကျက်မှ စကြာရမှာ

“စာကျက်ကြ ဦးပဉ္စင်းတို့၊ စာကျက်မှ စကြာရမှာ” ဟုလည်း တိုတို ကျဉ်းကျဉ်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ စာကြိုးစားကျက်မှတ်ကြလျှင် စာမေး ပွဲတွေ အောင်မည်၊ စာမေးပွဲအောင်၍ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးကြီးများ ရလာလျှင် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို ထိထိရောက်ရောက် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်နိုင် ပေသည်။

မကြည့်သင့်တာတွေ မကြည့်ကြနဲ့

မြတ်စွာဘုရားသည်ပင် ရဟန်းတော်များအတွက် မမေးသင့်သည်ကို မေးတော်မူခဲ့ရသလို မမိန့်ကြားသင့်သည်ကို မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ရသေးရာ ဆရာတော်ဘုရားသည်လည်း ဤနည်းနှင့်နှင့် ကျင့်သုံးတော်မူခဲ့ရပေသည်။ အဝတ်မပါ ဗလာကိုယ်တုံးလုံးဖြစ်သော အမျိုးသမီးများ၏ ကာမစပ်ယှက်ပုံ ဝိဒီယိုဇာတ်ကားများ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ရောက်လာပြီဟု ကြားသိရသည့်အခါ ထိုဇာတ်ကားများကို မိမိတပည့်များ ကြည့်ဖြစ်သွားမှာ လွန်စွာစိုးရိမ်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “မာတုဂါမော ပဋိစ္စန္ဒော ဝိရောစတိ၊ နော ဝိဝဋ္ဌော တဲ့၊ အမျိုးသမီးဆိုတာ ဖုံးသင့်တာ ဖုံးထားမှ တင့်တယ်တာ ဦးပဉ္စင်းတို့၊ ဖုံးသင့်တာကို မဖုံးပဲ ဖော်ထားရင် မတင့်တယ်ဘူး၊ အဲဒီ မတင့်တယ်တာကို မကြည့်မိအောင် အထူးသတိပြု ရှောင်ကြဉ်ကြ၊ ‘ဒီရူပါရုံကို ကြည့်လိုက်လို့ ငါ့မှာ အကုသိုလ်ဘဲ ဖြစ်စရာ ရှိတယ်’ ဆိုရင် အဲဒီလို ရူပါရုံမျိုးကို ဘယ်တော့မှ မကြည့်ရဘူး။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီးမှာ ညီတော်အာနန္ဒာက မေးမြန်းလျှောက်ထားခဲ့တာ ရှိတယ် “ကထံ မယံ ဘန္တေ မာတုဂါမေ ပဋိပဇ္ဇာမ” တဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားက “အဒဿနံ အာနန္ဒ = မမြင်ရအောင် နေ” တဲ့၊ “မမြင်ရအောင် နေလို့မရရင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ” ထပ်မေးတယ်၊ “အနာလာပေါ အာနန္ဒ = မြင်ရင် စကားမပြောပဲ နေ” တဲ့၊ “မလွဲသာလို့ စကားပြောရရင်ကော ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဘုရား” မေးပြန်တော့ “သတိ အာနန္ဒ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ=မလွဲသာလို့ စကားပြောရရင် သတိထား ရမယ်” လို့ ဖြေတော်မူတယ်။

သတိထား-ဆိုတာ “မာတုမတ္တိသု မာတုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေထ၊ ဘဂိနိမတ္တိသု ဘဂိနိစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေထ၊ ဝိတုမတ္တိသု ဝိတုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေထ” လို့

သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ ဟောတော်မူထားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမယ်-လို့ ဆိုလိုတယ်။

❖ သံယုတ်ပါဠိတော်စကား- “အမေအရွယ် အမျိုးသမီးများ၌ ‘ဒါ ငါ့အမေဘဲ’ ဟူသောစိတ် ထားရမည်၊ နှမအရွယ် အမျိုးသမီးများ၌ ‘ဒါ ငါ့နှမလေးဘဲ’ ဟူသောစိတ် ထားရမည်၊ သမီးအရွယ် အမျိုးသမီးများ၌ ‘ဒါ ငါ့သမီးလေးဘဲ’ ဟူသောစိတ် ထားရမည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သာသနာတော်ဆိုင်ရာ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်များကို ၁၃၂၃-ခုနှစ်က နောက်ဆုံးဆက်ကပ်ခဲ့ပြီး နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ မဆက်ကပ်ပဲ နေခဲ့ရာမှ ၁၃၄၀-ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ဆက်ကပ်ရာ ပထမဆုံး ပြန်လည်ဆက်ကပ်သည့်နှစ်တွင် မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားသည် “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူသည်။ သာသနာတော်၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပညာရှိဆရာတော်ကြီးများအား အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက် ၁၂၇၆-ခုနှစ်မှစ၍ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ ဆရာတော်ဘုရားသည် ၂၁၃-ပါးမြောက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် ဖြစ်တော်မူလေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့ရသူများထဲတွင် လူဝတ်ကြောင်ပညာရှိဆရာကြီး ၄-ဦး ထူးထူးခြားခြားပါဝင်နေသည်။ ၎င်းတို့မှာ—
ပါဠိဆရာကြီးဦးဖြေ (၁၂၇၆-ဘွဲ့ရ)၊
ထရံကာဆရာကြီး ဦးအုန်းညွန့် (၁၂၇၉-ဘွဲ့ရ)၊
ဆရာကြီး ဦးလင်း (၁၂၈၇-ဘွဲ့ရ) နှင့်
လယ်တီဆရာမြို့ (၁၂၉၂-ဘွဲ့ရ) တို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

ယခုလက်ရှိ တိပိဋက ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်

(၁၃၇၂-ခုနှစ်အထိ ၈၉၄-ဦးတို့အား ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ် လျှို့ဝှက်ခံခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။)

မဟာနု အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်

၁၃၄၂-ခုနှစ်တွင် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာတော်တို့ မကြုံစဖူး ထူးထူး ခြားခြား ညီညွတ်မှုရသွားပြီးနောက် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ ဆရာတော်ဘုရားသည် အမြင့်ဆုံးနိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ကြီး၏ အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူသည်။ “သာသနာသန့်ရှင်းရေးကာလ” ဟု ခေါ်ကြသည့် အချိန်ကာလတွင် ဆရာတော်ဘုရားသည် အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်ပီသစွာ သာသနာတော်သန့်ရှင်းတည်တံ့ပြန့်ပွားရေးတာဝန်များကို ဆင်ဆင်ခြင်ခြင် ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။ အမှန်နှင့်အမှား ခွဲခြားမရလောက်အောင် ရောယှက်ရှုပ်ထွေးနေသော အချိန်မျိုးဝယ် တိုစဉ်က ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အခြေအနေများအရ ဆရာတော်ဘုရားသာ ဤအဖွဲ့ကြီးထဲတွင် မပါဝင်လျှင် သာသနာတော်အရေးမှာ မတွေ့ဝံ့စရာပင် ဖြစ်ကြောင်း အားလုံးက အသိအမှတ်ပြုကြရလေသည်။

ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋကကျောင်းတော်

ဆရာတော်ဘုရားသည် မင်းကွန်းတိ-နိကျောင်းတိုက်မှ သံဃာတော်များ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ၊ နိကာယ်စာမေးပွဲများ ဖြေဆိုရန်နှင့် ဆုနှင့် သဘင်ပွဲများ တက်ရောက်ရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွရောက်လာကြချိန်ဝယ် ချမ်းချမ်းသာသာ တည်းခိုသီတင်းသုံးနိုင်ရန် ၁၃၄၃-ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဒဂုံမြို့နယ် နယူလင်းလမ်း (ယခု-စကားဝါလမ်း)၌ တိပိဋကကျောင်းတော်ကို တည်ထောင်တော်မူသည်။ မင်းကွန်း တိ-နိ ကျောင်းတိုက်မှ ပိဋက

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

တစ်ပုံနှင့်အထက် အောင်မြင်ပြီးသော သံဃာတော်များကို ရန်ကုန်မြို့၊ တိပိဋကကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်စေရန် မူတစ်ခု ချမှတ်ပေး တော်မူခဲ့သည်။ ပိဋကနှစ်ပုံနှင့်အထက် အောင်မြင်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ကိုမူ မိမိတို့နှစ်သက်ရာနေရာ၌ နေထိုင်သီတင်းသုံးခွင့်ပေးတော်မူသည်။ စာပေကို စိတ်ချမ်းချမ်းသာသာ လေ့လာကျက်မှတ်နိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။

အချိန်မကျသေး၍ အဘိဓဇဘွဲ့ လက်မခံ

၁၃၄၃-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဆရာတော်ဘုရားအား အဘိ ဓဇမဟာရဋ္ဌဂုဏ်-ဘွဲ့တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလိုပါကြောင်း လာရောက် လျှောက်ထားကြရာ ဆရာတော်ဘုရားက “ဘုန်းကြီးရဲ့ရှေ့က ကြွရမည့် ဆရာတော်ကြီး ၂-ပါး ရှိနေကြောင်း၊ ပဲခူးမြို့မဆရာတော်ကြီးနှင့် ခရမ်း ကိုင်းကုန်းဆရာတော်ကြီးတို့ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤနှစ်ပါး၏ရှေ့က မိမိ မသွား ဝံ့ပါကြောင်း” မိန့်ကြား၍ ငြင်းပယ်တော်မူလိုက်သည်။

ဆရာတော်ဘုရား၏ ဤမိန့်ကြားချက်အရ ၁၃၄၃-ခုနှစ်တွင် ခရမ်း ကိုင်းကုန်းဆရာတော်ကြီးအားလည်းကောင်း၊ ၁၃၄၄-ခုနှစ်တွင် ပဲခူးမြို့မ ဆရာတော်ကြီးအားလည်းကောင်း ‘အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုဏ်’ဘွဲ့တော် ဆက် ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြီး ၁၃၄၅-ခုနှစ်ကျမှ မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားအား ‘အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုဏ်’ဘွဲ့တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ အလွန် ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော ဆရာတော်ဘုရားပါပေတည်း။

သက်တော်အငယ်ဆုံး အဘိဓဇ

မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားသည် ၁၃၄၅-ခုနှစ် ‘အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌ ဂုဏ်’ဘွဲ့တော် ဆက်ကပ်ခံရချိန်တွင် သက်တော် ၇၂-နှစ်သာ ရှိသေးရာ အဘိဓဇ ဆရာတော်များအနက် သက်တော်အငယ်ဆုံး အဘိဓဇ ဆရာ

တော် ဖြစ်တော်မူသည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တော် ရပြီးနောက် ကျမ်းစာများ ရေးသားပြုစုကာ နိုင်ငံတော်တလွှား၌ အထူးသဖြင့် ကျော်ကြားထင်ရှား၍ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ လေးစားကြည်ညိုမှုကို ခံယူတော်မူရသော သာသနာ့ ထိပ်ခေါင်တင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများအား ၁၃၁၅-ခုနှစ်မှစ၍ ‘အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အပါး ၂၀-မြောက် အဘိဓဇဆရာတော် ဖြစ်တော်မူလေသည်။

(၁၃၇၂-ခုနှစ်အထိ ဆရာတော်ကြီး ၈၁-ပါးတို့အား အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု-ဘွဲ့တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။)

န-ပ-သ များ ဦးစီးတည်ဆောက်ပေး

နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ၁၃၄၄-၁၃၄၅-ခုနှစ်များတွင် ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့တို့၌ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက် မင်းကွန်းဆရာတော် ဦးဆောင်သော တိ-နိ သာသနာပြု ဥပဋ္ဌာကအဖွဲ့အား တည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ကြီးများတည်ဆောက်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရအား တာဝန်ပေးလျှင် တာဝန်ယူမည်ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရမှာ သားသမီးများသော မိဘသဖွယ် ဖြစ်နေ၍ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ဆောက်ပေးလျှင် မိမိတို့အတွက်လည်း တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ဆောက်ပေးပါ’ ဟု ဘာသာခြားများက တောင်းဆိုလာနိုင်ကြောင်း၊ ထိုသို့ တောင်းဆိုလာလျှင် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှာ စိတ်ဆင်းရဲရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့အတွက် တက္ကသိုလ်ကြီးများတည်ဆောက်ရေးကို အစိုးရအား တာဝန်

၂၁

မပေးရန် မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားက သုံးသပ်တင်ပြသည်ကို နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က လက်ခံပြီး “အစိုးရအား တာဝန်မပေးစေလို လျှင် မင်းကွန်းဆရာတော် ဦးဆောင်သော တိ-နိသာသနာပြုအဖွဲ့ကပင် တာဝန်ယူပါ” ဟု တာဝန်ပေးအပ်လာရာ ဆရာတော်ဘုရားက ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လက်ခံတော်မူသည်။ “မိမိခေါင်းပေါ်သို့ ရေချမ်းအိုးကြီး တင် ပေးလိုက်သည်ဟု မှတ်ထင်မိကြောင်း” ဆရာတော်ဘုရားက မိန့်ကြား တော်မူသည်။

ထိုသို့လက်ခံပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအားလုံး ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမ ဖြစ်ရေးအတွက် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ ရထားတတန် ကားတတန် သင်္ဘောတတန်ဖြင့် အလှူခံကြွရောက်တော်မူရာ ဒကာ- ဒကာမများက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သူ့ထက်ငါ အလှူအယက်လှူဒါန်းကြ သည်။ ဤအချိန်၌ ဆရာတော်ဘုရား၏ ထူးခြားသော ဘုန်းကံတော်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာပါသာဏ လိုဏ်ဂူတော်ကြီး တည်ဆောက်စဉ်က မလှူလိုက်ရသူတွေ ငိုကြွေးကြ သလို ဤယခု တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ဆောက်ရာ၌လည်း အကြောင်း မညီညွတ်၍ မလှူလိုက်ရသူတွေ ငိုကြွေးကြရသည်။

ဒကာ-ဒကာမများ လှူဒါန်းသော ဝတ္ထုငွေများဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ နှင့် မန္တလေးမြို့များ၌ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများကို တက္ကသိုလ်အင်္ဂါရပ်များနှင့်အညီ ဂုဏ်နှင့်ဒြပ်ဟပ်မိအောင် ခမ်းနားထည် ဝါစွာ တည်ဆောက်ပေးပြီးနောက် နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သို့ ပြန်လည်အပ်နှံတော်မူခဲ့ရာ ယခုအခါ အဆိုပါ တက္ကသိုလ်ကြီးများ၌ ပြည်တွင်းပြည်ပ သာသနာပြုအရှင်မြတ်များ တက်ရောက်ပညာသင်နေ ကြပြီ ဖြစ်သည်။

သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သော မွေနှာဒကျောင်းတိုက်

ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသင်တန်းကျောင်းများ

ထို့နောက် သာသနာတော်ဝယ် အဆင့်မြင့်ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများ ပေါ်ထွက်လာစေရန် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း မြို့တော်များ၌ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး သင်တန်းကျောင်းများကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ပေးတော်မူပြန်သည်။ ထို့ပြင် မန္တလေးမြို့၌ ဇီဝိတဒါန သာသနာ့အထူးကုဆေးရုံတော်ကြီး တည်ဆောက်၍ အစစအရာရာ ထောက်ပံ့ဖြည့်ဆည်းပေးကာ တက်ရောက်ကုသသူ ရဟန်းရှင်လူတို့အား ဇီဝိတဒါနပြုတော်မူသည်။

သာသနာရေး အားပေးမှုများ

မိမိအား နိုင်ငံတော်အစိုးရက လှူဒါန်းသည့် တိပိဋကဓရ လစဉ်ဆွမ်းဆန်တော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက နှစ်စဉ်ဆွမ်းဆန်တော်များကို နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးဖြာ သာသနာတော်အား လှူဒါန်းခြင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုများနှင့် တကွ မင်းကွန်းတောင်ရိုး စေတီပုထိုးများ၊ မြင်းခြံနယ်ရှိ စေတီပုထိုးများ၊ အခြားနယ်မြေရှိ ပြုပြင်သင့်သည့် စေတီပုထိုးများကို ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း၊ ဇာတိရပ်ရွာ ကျည်းပင်ကျောင်း အပါအဝင် ပြုပြင်သင့်သည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများကို ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ပေးခြင်း၊ သိမ်၊ ဓမ္မာရုံ၊ ဇရပ်၊ တန်ဆောင်းများ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး၌ ရှင်သာမဏေစာမေးပွဲ ကျင်းပပေးခြင်း၊ မိဘမဲ့ ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များအား သာသနာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းချီးမြှောက်၍ ရှင်ပြုပေးခြင်း၊

မန္တလေးမြို့ မလွန်ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ ဆွမ်းဆန်တော်လှူဒါန်းပွဲသို့ ကြွရောက်တော်မူလာကြသော သံဃာတော်များအား နှစ်စဉ် ဆွမ်း

ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ၊ နိကာယ်စာမေးပွဲ၊ ဆူးလေ အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်းစာမေးပွဲများ၏ ဖွင့်ပွဲ၊ ဆုနှင်းသဘင်ပွဲများ သို့ နှစ်စဉ် ကြွရောက် ချီးမြှောက်တော်မူခြင်း၊ မင်းကွန်း မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်မှ တိပိဋက၊ နိကာယ် စာအောင်သံဃာ တော်များ၊ ရှင်သာမဏေစာမေးပွဲအောင် သာမဏေများအား သင်္ကန်း စသော ဒါနဝတ္ထုများဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော် ဂုဏ်ပြုချီးကျူးခြင်း ကုသိုလ် ကောင်းမှုများကို ပြုလုပ်ဆည်းပူးတော်မူသည်။

လူမှုရေး အားပေးမှုများ

မိမိ၏ဇာတိ ကျည်းပင်ရွာ၊ မိမိသီတင်းသုံးရာ မင်းကွန်းရွာတို့နှင့် တကွ ထန်းမြင့်ရွာ၊ တလိုင်းဆင်ရွာ၊ ကန်ကြီးကုန်းရွာ၊ ပြည်တော်သာရွာ စသည်တို့၌ အခြေခံပညာမူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းကျောင်း များကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံ/အသစ်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ စာသင်ကျောင်း များကို အဆင့်မြှင့်တင်ခွင့်ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လမ်း-တံတား များ တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ မင်းကွန်းတိုက်နယ်ဆေးရုံတွင် ပင်မဆေးပေး ဆောင်၊ သံဃာဆောင်၊ သီလရှင်ဆောင်၊ ဆရာဝန် ဆရာမ-ဝန်ထမ်းများ နားနေဆောင်၊ ဆေးရုံမုခ်ဦးများ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ အဆိုပါ ဆေးရုံသို့ တစ်နှစ်လျှင် ၄-ကြိမ် ဆေးမျိုးစုံ လှူဒါန်းခြင်း။

မင်းကွန်းရွာ၌ တိုင်းရင်းဆေးခန်းနှင့် သုတရောင်ခြည်စာကြည့်တိုက်၊ ပညာတံခွန်စာကြည့်တိုက်များ တည်ဆောက်ပေးခြင်း၊ မင်းကွန်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ဘိုးဘွားရိပ်သာ သက်ကြီးဘိုးဘွားများအား အာဟာရဒါန၊ ဓမ္မ ဒါန လှူဒါန်းခြင်း၊ မင်းကွန်းကျေးရွာနှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင် ကျေးရွာများ အတွက် လျှပ်စစ်မီးရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု များကိုလည်း ပြုလုပ်ဆည်းပူးတော်မူလေသည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ကလေးချစ်တတ်သော ဆရာတော်ဘုရားသည် ကလေးငယ်များအား မုန့်ဝေခြင်းလုပ်ငန်းကိုလည်း မကြာခဏဆိုသလို ပြုလုပ်တော်မူလေ့ရှိသည်။ ဤလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ “ကလေးတွေကို မုန့်ဝေလိုက်လို့ ဘုန်းကြီးမှာ မုန့်တွေကုန်သွားတာ ဘာမှ မပြောလောက်ဖူး၊ သူတို့ မုန့်စားလိုက်ရတာလဲ ဘာမှ မပြောလောက်ဖူး၊ တစ်ယောက်မှ နဲ့နဲ့ဘဲ ရကြတာ၊ ဒါပေမယ့် သူတို့ရသွားတဲ့ကုသိုလ်ကျတော့ အများကြီးဗျာ၊ ကလေးဆိုတာ ဘုန်းကြီးရဟန်းကို တွေပေမယ့်လဲ သူတို့ကို မုန့်မပေးဘဲ ဒီအတိုင်း ‘ရှိခိုးစမ်းပါ’ ဆိုရင် ရှိမခိုးချင်ဘူး၊ မုန့်ပေးတဲ့ဘုန်းကြီးကိုမှ ရှိခိုးချင်တာ၊ သူတို့ ရှိခိုးလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ဘဲ ရှိခိုးရှိခိုး ဒီကလေးတွေမှာ ကုသိုလ်တွေ အများကြီးရသွားတယ်၊ ဒီလို ကလေးတွေ ကုသိုလ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက မုန့်ဝေပေးနေတာ” ဟု ရှင်းလင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ သူတပါးအကျိုးကို ဤမျှအထိ လိုလားတော်မူသော ဆရာတော်ပါပေတည်း။

စိန်ရတုပူဇော်ပွဲ

၁၃၄၈-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (မွေးနေ့မွေးရက် တိုက်ဆိုင်နေသည်) တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏သက်တော် ၇၅-နှစ်ပြည့်၍ စိန်ရတုပူဇော် မင်္ဂလာပွဲတော်ကြီးကို ရန်ကုန် ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေနှင့် မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်တို့၌ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပပူဇော်ကြသည်။ ရန်ကုန်တွင် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၄-ရက်နေ့မှ ၈-ရက်နေ့အထိလည်းကောင်း၊ မင်းကွန်းတွင် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈-ရက်နေ့မှ ၁၁-ရက်နေ့အထိလည်းကောင်း ကြိုတောင့်ကြိုခဲ စိန်ရတုပွဲကြီးကို အားပါးတရ ပျော်ပျော်ပါးပါး တခမ်းတနား ဆင်နွှဲပူဇော်ကြသည်။ မင်းကွန်းတွင် စိန်ရတုပူဇော်မဏ္ဍပ်ကို မဟာပါသာဏလိုက်ဂူ

တော်ကြီး ပုံစံတူ ဆောက်လုပ်ပြီး ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ဟန်ဖြင့်ပါ ပူဇော်ကြရာ အထူးဆန်းသော သမိုင်းဝင် ပူဇော်မှုကြီး ဖြစ်သည်။ သင်္ဂါယနာအမေးအဖြေ ဆောင်ရွက်ကြသူများအနက် အရှင်တေဇနိယနှင့် အရှင်နန္ဒိယ (ပဓာနအနုနာယက) တို့ အတွဲမှာ အပီပြင်ဆုံး ဖြစ်သည်။ အရှင်တေဇနိယအသံက မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးအသံနှင့် တစ်ထပ်တည်း တူနေသလို အရှင်နန္ဒိယအသံကလည်း ဆရာတော်ငယ်စဉ်က အသံနှင့် တစ်ထပ်တည်းနီးပါး တူညီနေရာ ကြားနာရသူ ပရိသတ်များမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ် ၃၀-ကျော်ကို ပြန်ရောက်သွားသလို ခံစားကြရသည်။ ဆရာတော်ဘုရား ကိုယ်တိုင်လည်း ထိုအတိုင်းပင် ခံစားရဟန်ရှိသည်။ အရှင်နန္ဒိယတို့ အမေးအဖြေပြုနေရာအရပ်သို့ မကြာခဏ လှမ်းလှမ်းကြည့်တော်မူသည်။

ဆရာတော်ဘုရား၏ စိန်ရတု မွေးနေ့အချိန်အခါ၌ တပည့်သံဃာ ၁၀၀-၁၀၀၀ များ၏ အကျဉ်းချုပ်တောင်းဆိုကား- “ဝဇီရံဝ ဝိသိဋ္ဌာယံ၊ စိရာဘံ ဒေတု ဘူတလေ (စိန်ရတနာအသွင် ထူးခြားလှသော ဤဝိသိဋ္ဌအရှင်သည် မြေပထဗျာတခွင်၌ အရောင်အလင်းကို ကြာမြင့်စွာ ပေးတော်မူနိုင်ပါစေသတည်း)” ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

တိပိဋကအတွက် တပ်လှန်ခြင်း

မင်းကွန်းတိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်၍ သက်တမ်း ၁၂-နှစ်ရှိလာသည့် ၁၃၅၂-ခုနှစ်အရောက်တွင် ကျောင်းတိုက်ကြီးမှ ပိဋကနှစ်ပုံခွဲအောင် ၁-ပါး (အရှင်ဝါယာမိန္ဒာဘိဝံသ) နှင့် ပိဋကနှစ်ပုံအောင် ၁-ပါး (အရှင်သီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ) တို့သာ ပေါ်ထွက်သေးသည်ကို အားမလိုအားမရ ဖြစ်တော်မူသဖြင့် “တပည့်တော် တိပိဋကဓရအတွက် ကြိုးစားခဲ့တာ ၄-နှစ်ပဲ ကြာတယ်၊ အခု ဒီကျောင်းတိုက်ကြီး

တည်ခဲ့တာ ၄-နှစ် ၃-လီ ရှိခဲ့ပြီဆိုတော့ ဦးပဉ္စင်းတို့အထဲက တစ်ပါးလောက်တော့ တိပိဋကဓရ ဖြစ်ဖို့ကောင်းပြီ၊ ဒီမှာက ပိဋကနှစ်ပုံခွဲအောင် ၁-ပါး၊ ပိဋကနှစ်ပုံအောင် ၁-ပါးဆိုတော့ အင်မတန် နည်းလွန်းနေသေးတယ်၊ ဆရာဝန်ကြီးဦးသာလှက မိခင်စိတ်နဲ့ဆိုတော့ ကျေနပ်ချင် ကျေနပ်နေလိမ့်မယ်၊ တပည့်တော်ကတော့ ဖခင်စိတ်နဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် သိပ်အားမရသေးဘူး” ဟု ပိုမို ကြိုးစားကြရေးအတွက် တပ်လှန့်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ထိုစဉ်က တိပိဋကဓရ တစ်ပါးမှ မပေါ်ထွက်သေး၍ အားမလိုအားမရဖြစ်ခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားသည် ယခုအခါ မိမိ၏ကျောင်းတိုက်မှ တိပိဋကဓရ ၇-ပါးအထိ အောင်မြင်ပေါ်ထွက်လာသည်ကိုသာ တွေ့မြင်သိရှိရမည်ဆိုပါက မည်မျှလောက် ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်တော်မူလိုက်မလဲ-ဆိုသည်ကို တွေးတောကြည့်ရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို အထူးတလည် လွမ်းဆွတ်သတိရမိပါတော့သည်။)

အဘိဓမ္မာအသင်းအား အားပေး

ဆရာတော်ကြီးသည် သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သာသနာပြုအသင်းအဖွဲ့များအား အမြဲမပြတ် အားပေးတော်မူလေ့ရှိရာ ဆူးလေ အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်းကြီးမှ ဒါယကာကြီးများအား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည့် အားပေးဩဝါဒစကားတစ်ခုမှာ-

“အနုပုဏ္ဏာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပဏ္ဏာ စ နိရုဇ္ဈရေ။
နိစ္စံ နဝါဝ သင်္ခါရာ၊ ဘင်္ဂေါနတာ သုဝေ သုဝေ။

အနုပုဏ္ဏာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ = မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အမှန်တကယ်ရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားတွေဟာ တစ်နေရာရာမှာဖြစ်ပြီးတော့ ဒီနေရာမှာလာဖြစ်တဲ့သဘောမျိုး မဟုတ်ဘူး၊ နဂိုက မဖြစ်ကြသေးဘဲနဲ့ ဝတ္ထုအာရုံစတဲ့ အကြောင်းတွေ ပေါင်းဆုံလာလို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဥပ္ပန္နာ စ နိရုဇ္ဈရေ = ဖြစ်ပြီးပြန်တော့လဲ အမြဲမတည်ဘဲ ခဏငယ် သုံးချက် သူ့အသက် ပြည့်သွားရင် ဘယ်သူမှ ဆွဲထား-တားထားလို့ မရ ပါဘူး ချုပ်ပျောက်သွားကြရပါတယ်။ သင်္ခါရနယ်ပယ်မှာ ဘယ်ရုပ်နာမ်မှ နိစ္စထာဝရ တည်တံ့တာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

နိစ္စံ နဝါဝ သင်္ခါရာ= ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတွေဟာ အမြဲတမ်း အသစ် အသစ် ဖြစ်ချုပ်-ဖြစ်ချုပ် အဲဒီလို တည်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့။ အလွန် ကောင်းတဲ့ သဘာဝဒေသနာပါဘဲ။

သုဝေ သုဝေ - နက်ဖြန်ခေါ်၍ နောက်နောက်နေ့သို့ ရွှေ့ရွှေ့သက် ပိုင်း ရောက်လေတိုင်းမှာပင်၊ ဘင်္ဂေါနတာ - ပျက်ရန်ဖန်တီး ဘင်ခရီးသို့ နီး၍နီး၍ လာကြလေကုန်ပြီ၊ နောက်နေ့နောက်နေ့ ရောက်တိုင်းရောက် တိုင်း တစ်ရက်လွန်သွားရင် ဒို့သူငါဟာ သေဖို့ရန် တစ်ရက်ပိုနီးသွားပြီ၊ လောကဥပမာအားဖြင့် နွားသတ်ရုံသို့ အဆွဲခံရသောနွား ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းလိုက်ရင် သေဖို့ တစ်လှမ်းနီးသွားပြီလို့ ဆိုသလိုဘဲ။ ဤအပိုင်းက သံဝေဂအပိုင်း။

နိတိဆရာများက- တရားနှလုံး ကျင့်သုံးတဲ့အခါမှာ ကွေးတဲ့လက် မဆန့်ခင်၊ ဆန့်တဲ့လက် မကွေးခင် ငါသည် အချိန်မရွေး သေနိုင်တယ်၊ အဲဒီသတိကို ထားပြီးတော့ တရားနှလုံး ကျင့်သုံးပါတဲ့၊ လောကမှာ ဥစ္စာ စီးပွားရှာရင် သေခြင်းတရားကို မတွက်ပါနဲ့၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မသေအံ့ သကဲ့သို့ သဘောထားပြီးတော့ ဥစ္စာစီးပွား ရှာပါ။ သေမှာသိသော်လဲဘဲ အဲဒီသေမှာသိတဲ့ မရဏသတိကို ဘေးဖယ်ထားပြီးတော့ ဥစ္စာစီးပွား ရှာပါ။ ဒါမှ ဥစ္စာစီးပွားဟာ ဖြစ်နိုင်တယ်-လို့ နိတိဩဝါဒရှိတယ်။

အဲဒီနိတိဩဝါဒအတိုင်း မိမိတို့က ပညာဥစ္စာ ရတနာကို ဆည်းပူး နေတာ ဖြစ်ပါတယ် (အဘိဓမ္မာ ပို့ချ-သင်ယူနေသည်ကို ဆိုလိုသည်။)

ဒီပညာဥစ္စာလောက် မမြတ်တဲ့ လောကစီးပွား ရှာတာတောင် သေခြင်း တရား ဘေးချိတ်ထားပြီးတော့ မသေအံ့သော ယောက်ျားကဲ့သို့ စီးပွား ရှာရမယ်၊ အဲဒီလို ပြောပါတယ်။ ဥစ္စာတကာထဲတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အဘိဓမ္မာပညာဥစ္စာကို ရှာဖွေနေကြတဲ့အခါမှာတော့ ခုတင်ကပြောတဲ့ 'ဘင်္ဂေါနတာ သုဝေ သုဝေ' ကို အသာလေး မိမိအိပ်ရာဝင်မှ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ဖို့ထား၊ အဘိဓမ္မာစာပေကို လေ့လာသင်ကြား ပို့ချတဲ့အခါမှာ သင်ကြားပို့ချနေတုန်းပဲ သမ္မုတိမရဏ အချိန်ကျလို့ သေချင်သေသွား ပါစေ၊ မိမိတို့အနေနဲ့ကတော့ အဲဒီတရားကို မစဉ်းစားပါနဲ့" ဟူ၍ ဖြစ် ပေသည်။ (လောကီစီးပွားဥစ္စာ ရှာဖွေရာနှင့် လောကုတ္တရာတရား ရှာ ဖွေရာတို့၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစားရပုံနှင့် ကျင့်သုံးရပုံ ခြားနားချက်မှာ သတိပြု စရာ ကောင်းလှသည်။)

ဓမ္မသံဝေဂ ပွားများတော်မူ

၁၃၅၃-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့တွင် တိပိဋကဓရညီတော် ဖြစ်သော ပခုက္ကူဆရာတော် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားရာ ဈာပနပွဲသို့ ဆရာ တော်ဘုရားကြီး ကြွရောက်၍ ဓမ္မသံဝေဂဉာဏ် ပွားများတော်မူသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ယခုလို ဒုမင်္ဂလပွဲမျိုးကို ဂရုတစိုက်ကြွရောက် ၍ ကွယ်လွန်သူများကို နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူလေ့ ရှိ သလို ဓမ္မသံဝေဂဉာဏ်လည်း ပွားများတော်မူလေ့ရှိပေသည်။

အထူးအားဖြင့် ၁၂၉၉-ခုနှစ်က ပျံလွန်တော်မူသွားသော ဓမ္မနာဒ ဆရာတော်ဘုရား၊ ၁၃၁၆-ခုနှစ်က ပျံလွန်တော်မူသွားသော ဆဋ္ဌသင်္ဂီ ယနာဥက္ကဋ္ဌ အဘိဓဇ ညောင်ရမ်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ၁၃၂၃-ခုနှစ်က

ကွယ်လွန်သွားသော မယ်တော်ကြီးဒေါ်ဆင်၊ ၁၃၃၃-ခုနှစ်က ကွယ်လွန် သွားသော ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ၊ ၁၃၃၇-ခုနှစ်က ပျံလွန်တော်မူသွား သော အဘိဇေမဟာရဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ၁၃၃၉-ခုနှစ် က ပျံလွန်တော်မူသွားသော အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရား ကြီး၊ ၁၃၄၄-ခုနှစ်က ပျံလွန်တော်မူသွားသော မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၊ ၁၃၄၅-ခုနှစ်က ပျံလွန်တော်မူသွားသော ဓမ္မနာဒ တိုက်အုပ် ဆရာတော်ဘုရားနှင့် ယခု ပျံလွန်တော်မူသွားသည့် ပခုက္ကူတိပိဋကဓရ ဆရာတော်တို့၏ စျာပနပွဲများတွင် သာသနာတော်အတွက်၊ မိမိဘဝ အတွက် အလွန်ကြီးမားသော နစ်နာဆုံးရှုံးမှုကြီးများဖြစ်သဖြင့် သေမင်း ၏ မျက်နှာကြီးငယ် မလိုက်ပုံ၊ သေခြင်းတရား၏ လျှင်မြန်လှပုံ၊ အသက် ၏ အစိုးမရပုံ၊ သင်္ခါရတရားတို့၏ ထိတ်လန့်စရာကောင်းပုံ ဓမ္မသံဝေဂ ဉာဏ်များကို အထူး ပွားများတော်မူခဲ့လေသည်။

ပတ္တမြားရတုနှင့် အဘိဓမ္မာစာဝါ

၁၃၅၃-ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော် ၈၀-ပြည့်မည် ဖြစ်သဖြင့် ပတ္တမြားရတုဝိဇာတပူဇော်ပွဲ ဆင်နွှဲပူဇော်ကြမည်ဖြစ်ရာ ပတ္တမြား ရတု အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တိ-နိ ကျောင်းတိုက် အတွင်းဝယ် တိပိဋက နိကာယစာချကျောင်းတော်ဟူသော ကျောင်းတော်ကြီးကို (၁၃၅၂-ခုနှစ် ကပင် ကြိုတင်၍) ဒကာ-ဒကာမများ စုပေါင်းဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြ သည်။ ၁၃၅၃-ခုနှစ် ဝါဆိုဦးတွင် ထိုစာချကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ် ပြီးစီးသွားသဖြင့် ဝါဆိုလကွယ်နေ့တွင် တိ-နိ သံဃာတော်အားလုံးကို စုဝေးစေကာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် စာဝါများ ပို့ချပေး မည် ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်အတူ မန္တလေးမြို့မှ မြတောင်တိုက် သမ္မတစာချကျောင်းဆရာတော်၊ ဗန်းမော်

ဆရာတော်၊ မစိုးရိမ်တိုက်သစ် ဦးဝိစိတ္တာဘိဝံသ၊ ဦးဥေယျဓမ္မာဘိဝံသ တို့ကလည်း စာဝါများ ကူညီပို့ချပေးကြမည် ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထား ကြသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်၍ “စာဝါများ ကူညီပို့ချ ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း” ဝန်ခံထားခဲ့သူ မန္တလေးမြို့ ဘုရားကြီးတိုက် ဓမ္မာ ဝါရကျောင်းဆရာတော်မှာမူ မကြာသေးမီကမှ ရုတ်တရက် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားသဖြင့် သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်မြန်ပုံကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ကြရန်လည်း ဓမ္မသံဝေဂစကား မိန့်ကြားတော်မူသည်။ “ဗန်းမော် ဆရာတော် ဦးကုမာရ (ယခုလက်ရှိ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ) သည် ဓမ္မဝိနယ၌ တည်သည့်နေရာတွင် စံပြုရသူ ဖြစ်ကြောင်း” မိန့်ကြားပြီး ဗန်းမော်ဆရာတော်ကို တိ-နိ ကျောင်းတိုက် စာချနာယက ချုပ်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်တော်မူသည်။

ဗန်းမော်ဆရာတော်ဘုရားအား ချီးမွမ်းစကား မိန့်ကြားတော်မူရင်း တစ်ဖက်မှ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ဝင် ထိပ်တန်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီး များ အဓမ္မ-အဝိနယ-လဉ္စဂ္ဂါဟ အမှု ပြုလုပ်လုပ်ကြပုံကို ပြောမိသွားရာ ထိုကာယကံရှင်ဆရာတော်သည် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ပြီး “ဒီကိုယ်တော်ကြီးက သေခါနီးမှ ဘာ သူများမကောင်းကြောင်းတွေ လျှောက်ပြောနေတာလဲ” ဟု ရင့်ရင့်သီးသီးပင် ရန်တွေ့စကားပြောလာသည်။ ဆရာတော်ဘုရား ကြီးသည် ထိုဆရာတော်ကို စိတ်မဆိုးဘဲ “တပည့်တော် အမှန်အတိုင်း ပြောမိတာ ခွင့်လွှတ်ပါ” ဟု တောင်းပန်ရာ ထိုဆရာတော်မှာ ဘာပြန် ပြောရမှန်းမသိ ဖြစ်သွားတော့သည်။ ထူးခြားသော တောင်းပန်စကားပါ တည်း။ (မိမိစကား မမှားပါ။ ကာယကံရှင် မကျေနပ်၍သာ တောင်းပန် ခြင်း ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။)

ဝါဆိုဝါခေါင် တစ်ရက်ရှောင်

နောက်တစ်နေ့ဖြစ်သော ဝါခေါင်လဆန်း ၁-ရက်နေ့တွင် စာဝါများ စတင်ပို့ချမည်ဖြစ်ကြောင်း မန္တလေးဆရာတော်များက လျှောက်ထားကြ သောအခါ “မနက်ဖြန်သည် ဝါခေါင်လဆန်း ၁-ရက်နေ့ ဖြစ်နေ၍ စာ ဝါများ မစကြရန်၊ ‘ဝါဆို ဝါခေါင် တစ်ရက်ရှောင်’ ဟူသော ရှေးလူကြီး သူမတို့၏စကားအရ လဆန်း ၁-ရက်ကို ရှောင်၍ ၂-ရက်နေ့ကျမှ စတင် ပို့ချကြရန်” မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုလည်း ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ် နာကြား ကြရသည်။

(ဝါဆို ဝါခေါင် တစ်ရက်ရှောင်၊ တော်သလင်း သီတင်းကျွတ် နှစ်ရက်လွတ်၊ တန်ဆောင်မုန်း နတ်တော် သုံးရက်ကျော်၊ ပြာသို တပို့တွဲ လေးရက်လွဲ၊ တပေါင်း တန်ခူး ငါးရက်ကြား၊ ကဆုန် နယုန် ခြောက်ရက် ခုန်-ဟူသော မဟာရက်ကြမ်း မီးနှင့်ရမ်း-ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း မိန့်ခြင်းဖြစ် သည်၊ လုပ်ငန်းကြီးများ အစမပြုသင့်သော ရက်များတည်း။)

ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တော်တိုင်ကမူ ဝါခေါင်လဆန်း ၄-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ အနုဋီကာ စာဝါများကို စတင်ပို့ချတော်မူသည်၊ ဗန်းမော်ဆရာတော်နှင့် မစိုးရိမ် တိုက်သစ် ဦးဥေ ယျဓမ္မာဘိဝံသတို့ပါ တိ-နိ သံယာတော်များနှင့်အတူ စာလိုက်ကြသည်၊ ထိုစာဝါ၌ အရှင်သီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ (ယခု-သတ္တမ တိပိဋကဓရဆရာတော်)က စာဆိုသူအဖြစ်ဖြင့် စာဆိုရသည်၊ သက်တော် ၈၀-ပြည့်ခါနီးမှ ပို့ချတော်မူသည့် ကြုံတောင့်ကြုံခဲ စာဝါပင် ဖြစ်သည်။

အရှင်သီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ စာဆိုပုံကို သဘောကျသဖြင့် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် မိမိငယ်စဉ်က အသုံးပြုခဲ့သည့် အဘိဓမ္မာအဖွင့် မခု

ဋီကာပါဌ် စာအုပ် ၂-အုပ် ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ရာ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အစု အဆောင်း အသိမ်းအဆည်း ဝါသနာပါသူ အရှင်သီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ က လည်း ခေတ္တခဏသာ အသုံးပြုပြီး သမိုင်းဝင်ပစ္စည်းတစ်ခုအနေဖြင့် တရုတ်သေပင် ဆက်လက်သိမ်းဆည်းထားခဲ့လေသည်။

သက်တော် ၈၀-ပြည့် ပတ္တမြားရတု ပူဇော်ပွဲကြီးကို ရန်ကုန်မြို့၌ ၁၃၅၃-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၃-၄-၅-ရက်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ မင်းကွန်းမိုးမိတ်ကုန်းမြေ၌ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၉-၁၀-၁၁-ရက်နေ့ တို့တွင်လည်းကောင်း ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကျင်းပပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ စိန်ရတုပူဇော်ပွဲတုန်းကလိုပင် အကျဉ်းချုပ် ဆုတောင်းစကားအဖြစ် “ပသာဒကော မဏိဝါယံ၊ စိရာဘံ ဒေတု ဘူတလေ” ဟု ရွတ်ဆိုဆုတောင်း ခဲ့ကြသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ- “ရေပြင်နောက်ကျူ၊ ကြည်အောင်ပြုသား၊ လူ့ မင်းတရား၊ စက္ကဝတ်ဖျား၏၊ ပတ္တမြားအသွင်၊ များလူရှင်အား၊ ကြည်လင် စေတတ်၊ ထိုထေရ်မြတ်လည်း၊ လောကဓာတ်အတွင်း၊ ဉာဏ်ရောင်လင်း ကို၊ လွန်မင်းရှည်ထွေ၊ ပေးနိုင်ပါစေသတည်း” ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ၁၃၅၃-ခုနှစ်တွင် ဘွဲ့တံဆိပ်တော် အသစ် များ တီထွင်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာရောင် ထွန်းပြောင်အောင် ထူးထူးခြားခြား ရွက်ဆောင်သယ်ပိုးတော်မူကြသော သာသနာ့ထိပ်ခေါင်တင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးများအား အဆင့်အမြင့်ဆုံး သာသနာပြု “အဘိဓဇအဂ္ဂမဟာ သဒ္ဓမ္မဇောတိက” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထိုပထမဆုံးနှစ်မှာပင် အဆိုပါ ဘွဲ့တံဆိပ် တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့သည်။ ၁၃၇၂-ခုနှစ်အထိ ဆရာတော်ကြီး

၇၁-ပါးတို့အား ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ မင်းကွန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၂-ပါးမြောက် ဆရာတော် ဖြစ်လေသည်။ (နံပါတ် ၁ ဆရာတော်မှာ- မဟာန ဥက္ကဋ္ဌ ပဲခူးမြို့မဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြစ်သည်။)

ကျန်းမာရေး ချွတ်ယွင်းစ ပြုလော

သက်တော် ၈၀-ပြည့်ပြီးချိန်မှစ၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ တဖြေးဖြေးကျဆင်းလာသည်။ အစားအသောက် ပျက်၊ အပူအအေးဒဏ် မခံနိုင်၊ အလုပ်ပင်ပန်း မခံနိုင်၊ တရားတာရှည် မဟောနိုင် ဖြစ်လာသည်။ ရင်ကြပ် ချောင်းဆိုး ဖြစ်ကာ မောလာသည့် အတွက် အသံသွဲ့သွဲ့မျှသာ ထွက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၉၂-ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် မန္တလေး ဇီဝိတဒါနသာသနာ့အထူးကုဆေးရုံကြီးသို့ တက်ကာ ၇-ရက်ကြာမျှ ဆေးကုသမှု ခံယူတော်မူခဲ့ရသည်။ ဆေးရုံမှ ဆင်းလာပြီးနောက် အားနည်းတော်မူလျက်ပင် အောက်တိုဘာလ ၁၂-ရက်နေ့တွင် ဇာတိမြင်းခြံမြို့သို့ ကြွရောက်ကထိန်ခင်းသည်။ မြင်းခြံမှအပြန် ရန်ကုန်သို့ ကြွရောက်ပြီး တိပိဋကကျောင်းတော်၌ ရက်သတ္တ ၂-ပတ်ကျော်ကြာ ဆေးကုသမှု ခံယူခဲ့ရပြန်သည်။ သို့သော် ရောဂါအခြေအနေမှာ သိသိသာသာ တိုးတက်မလာ။ တိပိဋကကျောင်းတော်၌ ကျင်းပသည့် ၈၁-နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အကြို ပူဇော်ပွဲသို့ အဖူးမြော်ခံရန် ခေတ္တမျှသာ ကြွရောက်နိုင်သည်။

၁၃၅၄-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏သက်တော်မှာ ၈၁-နှစ် ပြည့်ခါနီးပြီ။ တိပိဋကဓရဆရာတော်ဘဝဖြင့် စာချ-တရားဟော စသော သာသနာ့တာဝန်များကို အားသွန်ခွန်စိုက် ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့တာသည်ပင် နှစ်ပေါင်း ၄၀-ခန့် ရှိခဲ့ပေပြီ။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ်အဖြစ် ဖြင့် သာသနာတော် သန်ရှင်းတည်တဲ့ ပြန်ပွားရေး တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်မှာလည်း ၁၂-နှစ်ကျော်၍ ၁၃-နှစ်ထဲသို့ ရောက်ခဲ့ပေပြီ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ထားသည့် မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီးမှလည်း တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ ပေါ်ထွက်ရန် တာစူနေကြပြီ။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးစီး၍ တည်ဆောက်ပေးခဲ့သည့် နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ၌ လည်း ပြည်တွင်းပြည်ပ သာသနာပြုအရှင်မြတ်တို့ တက္ကသိုလ်ပညာများ သင်ကြားအားထုတ်၍ နေကြပြီ။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အစီအမံဖြင့် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသင်တန်းကျောင်းများမှလည်း အဆင့်မြင့် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများကို အမြောက်အများ မွေးထုတ်ပေးလျက် ရှိနေပြီ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးပြုစုစိုက်ပျိုးထားသော သာသနာ့ပန်းဥယျာဉ်များအတွင်းဝယ် ပန်းပေါင်းစုံတို့ အဆင်အသွေးမျိုးစုံ ရနံ့မျိုးစုံဖြင့် လှပသင်းပျံ့ ကြိုင်လှိုင်၍နေချိန်မှာပင် ဥယျာဉ်မှူး ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ချွတ်ယွင်းစ ပြုလာတော့သည်။ နေ့မအား ညမနား လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့် သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်စက်ကြီးမှာ ပျက်စီးမည့် အရိပ်အရောင်များ ပေါ်လာသည်။ ခြေဖမိုးလေးများ အနည်းငယ် မို့လာသည်ကို ပြ၍ “သစ်ပင်တစ်ပင်မှာ အမြစ်ခြောက်သွားပြီဆိုရင် ပင်စည်က ဘယ်လောက်ပဲ စိမ်းလန်းနေနေ မကြာခင် သေရမှာပဲ။ အခု ဘုန်းကြီးလဲ အမြစ်ခြောက်တဲ့သစ်ပင်လို ဖြစ်နေပြီ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူသဖြင့် ကြားရသူ ဒကာ-ဒကာမများမှာ စိတ်လက်မချမ်းမသာ ဖြစ်ပြီး ကြိတ်၍ငိုကြွေးကြရလေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးအား တရားဂါထာ မိန့်ကြား

ထိုအချိန် ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋကကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူ
ခိုက် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ လာရောက်ဖူးမြော်
စဉ် ဆုံးမဩဝါဒစကား အနည်းငယ် မိန့်ကြားပြီးနောက် တရားဂါထာ
တစ်ပုဒ် ရွတ်ပြတော်မူလိုက်သည်-

နာဟံ ဒါသော ဘဋေတ တုယံ၊ နာဟံ ပေါသေမိ ဒါနိ တံ။
တံယေဝ ပေါသေန္တော စိရံ၊ သံသာရေ သံသရီ အဟံ။

(ဟဲ့ ခန္ဓာကိုယ်၊ ငါဟာ သင်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ ကျေးကျွန်လဲ မဟုတ်ဖူး၊
သူရင်းငှါးလဲ မဟုတ်ဖူး၊ ငါဟာ ယခုက နောက် သင်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို
ပြုစုလုပ်ကျွေးတော့မည်မဟုတ်၊ သင်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုဘဲ ပြုစုလုပ်ကျွေး
နေရတဲ့အတွက် ငါဟာ သံသရာထဲမှာ အကြာကြီး ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ-
ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤစကားမှာ မိမိကိုယ်မိမိ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပြီ-ဟု ညွှန်ပြ
သော စကားတည်း-ဟု ပညာရှိများက ယူဆကြလေသည်။)

ရောဂါဝေဒနာ ခွဲကပ်လာ

ထို့နောက်ပိုင်းတွင် ကျန်းမာရေးမှာ တစတစ ပိုမို၍ ဆိုးဝါးလာသည်။
နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် တကွ တပည့် ဒကာ-ဒကာမများက ရန်ကုန်မြို့မှာ
ဆေးကုသခံယူဖို့ရန် လျှောက်ထားကြသော်လည်း မိမိ ကျိန်းသေ ပျံလွန်
တော်မူရတော့မည်ကို သိနေသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လက်မခံပဲ
သီတင်းသုံးရာ မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်သို့သာ ပြန်လည်ကြွချီ
တော်မူခဲ့သည်။ “ဘုန်းကြီး ရန်ကုန်တို့ မန္တလေးတို့မှာ ပျံလွန်တော်မူရင်
မင်းကွန်းက ဒကာ-ဒကာမတွေ လာလို့ရမှာ မဟုတ်ဖူး၊ မင်းကွန်းမှာ
ပျံလွန်တော်မူရင်တော့ မြို့က ဒကာ-ဒကာမတွေ မင်းကွန်းကို အလွယ်

တကူ လာလို့ရနိုင်တယ်” ဟုလည်း မိန့်ကြားတော်မူသည်။ မင်းကွန်းမြေကို ဤမျှအထိ ငဲ့ညှာသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးပါပေတည်း။

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများနှင့် ဆရာဝန်ကြီးများ၊ ဒကာ-ဒကာမများသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒတော်ကို ဇွတ်မဆန့်ကျင်ကြဘဲ မင်းကွန်းသို့ ပြန်ကြွနိုင်အောင် စီစဉ်ပေးခဲ့ကြသည်။ ၂-၁၁-၉၂ နေ့ကား ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရန်ကုန်၌ နောက်ဆုံးသီတင်းသုံးခဲ့သောနေ့တည်း။ မင်းကွန်းပြန်ရောက်သည့်အခါ အပူဒဏ်မခံနိုင်၍ ဧကစီချွတ်ကာ လေအေးစက်ဖြင့် အအေးခံရာ အအေးပတ်သည်။ အဆုတ်ရောဂါ အခံရှိရာ တွင် အအေးထပ်မိသောကြောင့် နေမကောင်း ဖြစ်ပြန်သည်။ သလိပ်ထရင်ကြပ်၍ ချောင်း မပြတ်ဆိုးလာသည်။ မခံမရပ်နိုင်လောက်အောင် ရင်ဘတ်တစ်ခြမ်း အောင့်လာသည်။

သို့အတွက် မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၌ ကျင်းပသည့် ၈၁-နှစ်ပြည့် မွေးနေ့ပူဇော်ပွဲသို့ မကြွရောက်နိုင်ဘဲ မန္တလေး ဇီဝိတဒါနဆေးရုံကြီးသို့ တက်ရောက်ကုသရပြန်သည်။ ဆေးရုံမှ ဆင်းလာပြီးနောက် ရင်ဘတ်အောင့်ရောဂါကို ဆိုးဝါးစွာ ခံစားလာရသဖြင့် မန္တလေးမြို့ ရွှေဟင်္သာတိပိဋကကျောင်းတော်၌ ဆေးကုသမှုခံယူရပြန်သည်။ ဆေးကုသရာဝယ် ရောဂါမှာ တက်လိုက်-ကျလိုက် ဖြစ်နေသည်။ ဆရာတော်ကြီးမှာ အာဟာရများ မဘုဉ်းပေးတော့သဖြင့် နှာခေါင်းပိုက်ဖြင့် အစာနှင့် ဆေးဝါးများ သွင်းပေးကြရသည်။

“ဘုန်းကြီးအတွက် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြများပြီး သိပ္ပံအမြင် သိပ္ပံအစွမ်းများဖြင့် ဇွတ်မလုပ်ဖို့ တားပါတယ်။ သိပ္ပံအမြင်ကို လက်ခံသော်လည်း အဘိဓမ္မာအမြင်နှင့် ယှဉ်ကြည့်ပါက အဘိဓမ္မာဘက်ကို ဘုန်းကြီး လိုက်ရမှာပါ။ ဘုန်းကြီးကို အမြင်ကပ်စရာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ခေါင်းမာတယ်

လက်ပေါက်ကပ်တယ် ထင်မှာစိုးလို့ ဘုန်းကြီးစိတ်နဲ့ ဘုန်းကြီးကိုယ် ပြောခြင်းမဟုတ်ဘဲ အဘိဓမ္မာအမြင်အရ ပြောတာကို နားလည်ကြပါ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ၂၀-၁၁-၉၂ နေ့တွင်မူ ဆရာတော်ကြီး၏ ဆန္ဒအရ မင်းကွန်းသို့ ပြန်ပို့ပေးရသည်။ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ကိုသာ ဆေးရုံတစ်ရုံ၏အင်္ဂါရပ်နှင့် ညီညွတ်အောင် လူအင်အား ဆေးဝါးပစ္စည်း ကိရိယာမှ စ၍ အဖက်ဖက်က လိုလေသေးမရှိရအောင် ပေးပို့ပေးထား သည်။ ဓမ္မနာဒပြန်ရောက်မှ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ကောင်းသလို ဖြစ် လာပြီး တပည့်သံဃာတော်များအား-

“ဆရာဝန်တွေကတော့ ဆရာဝန်အမြင် သိပ္ပံအမြင်နဲ့ ပြောမှာဘဲ။ တပည့်တော်တို့ကတော့ ဓမ္မအမြင်နဲ့ ကြည့်ကြရမယ်။ ကွေးသောလက် မဆန့်ခင်၊ ဆန့်သောလက် မကွေးခင် အချိန်မရွေး သေနိုင်တယ်။ တပည့် တော်အတွက် မပူနဲ့။ ကာယဂတာသတိ ၃၂-ကောဋ္ဌာသကို အပုံလိုက် အစုလိုက် အသေးစိတ် ပိုင်းပိုင်း သုံးသပ်တယ်။ အားလုံး ရှင်းသွားပြီ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

“ဦးဇင်းတို့ ... တပည့်တော်ရဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ၃၂-ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းအမြင်ပေါက်အောင် သတိနဲ့ ကြည့်ကြ” ဟုလည်း သတိပေး တော်မူသည်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီး ပျံလွန်တော်မူခါနီးဝယ် “ခန္ဓာ ရထားတဲ့သူတိုင်း တွေ့ကြုံရမယ့် ဒုက္ခတွေကို မြင်အောင်ကြည့်ထားကြ” ဟု မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ညွှန်ပြမိန့်ကြားတော်မူသလို ဖြစ်တော့သည်။

ဈာပနပူဇော် မှာတမ်းတော်

မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီးတွင် ညီတော်အာနန္ဒာ မေးလျှောက်ချက်အရ မိမိ၏ ဥတုဇရုပ်အလောင်းတော်ကို ဈာပနပူဇာ

ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကြီး (တိ - နိဂျောင်းတိုက်၊ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ)

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ကျင်းပပူဇော်ရန် အစီအစဉ်များကို မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးကလည်း မိမိပျံလွန်တော်မူသည့်အခါ စျာပနပွဲ ကျင်းပပူဇော် ကြရန်အစီအစဉ်ကို (မမေးလျှောက်ပဲ) မိန့်ကြားတော်မူသည်။ မိမိပျံလွန် သွားလျှင် ရုပ်အလောင်းတော်ကို ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ မန်ကျည်း ပင်ကြီးအောက်တွင် ပြင်ဆင်ထားရှိကာ ၃-ရက်သာ ထားပြီး မီးသင်္ဂြိုဟ် ပူဇော်ရန်၊ ထို့နောက် အရိုးနှင့် ပြာများကို ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း မျော၍ ပူဇော်ကြရန် ဖြစ်ပေသည်။ မှာတမ်းတစ်ခုအဖြစ် မှတ်သားထားကြရ သော်လည်း ကြားရသူ တပည့်များမှာမူ မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ကြရလေသည်။

သွေးအန်ဝေခနာ ဖြစ်ရရှာ

၆-၁-၉၃ နေ့ နေ့လယ်ပိုင်းတွင် အသက်ရှူမရ ဖြစ်လာ၍ စစ်ဆေး ကြည့်ရာ လည်ချောင်းတွင်း၌ သွေးခဲများ တစ်ဆို့နေကြောင်း သိရသဖြင့် ဆရာဝန်ကြီး ဦးထွန်းသင်က သွေးခဲများကို ညှပ်ဖြင့်ဆွဲထုတ်ရာမှ သွေး ခဲများသာမက သွေးများပါ ဒလဟော ယိုစီးကျလာသည်။ သွေးများ ယို စီးနေသည်နှင့်အမျှ သွေးပေါင်လည်း တရိပ်ရိပ်ကျလာရာ နေ့ ၂-နာရီ အချိန်၌ကား အထက်သွေး ၆၀, အောက်သွေး သုညအထိ ဖြစ်သွား တော့သည်။ သွေးများကား မတိတ်သေး၊ ဆရာတော်ကြီးကား မငြီးမငြူ သတိမလစ်ပဲ မျက်လုံးဖွင့်လျက် ဝေဒနာကို သည်းခံတော်မူနေရှာသည်။ ညနေ ၃-နာရီခွဲခန့်တွင် ခြေထောက်မှ သွေးသွင်းပေးရာ ၄-နာရီကျမှ တဖြေးဖြေး သွေးပေါင်ပြန်တက်လာသည်။ သို့ရာတွင် သွေးကား ယိုစီး နေဆဲပင်။ ည ၉-နာရီကျော်ကျော်တွင် နားနှာခေါင်းလည်ချောင်း အထူး ကုဆရာဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဆွေက ဆရာတော်ကြီး၏ နှာခေါင်းတွင်းသို့ ဝှမ်းတောင့်များ ရာဘာပိုက်များ ထည့်လိုက်သည့်အချိန်ကျမှ သွေးတိတ်

သွားပြီး သွေးပေါင်လည်း တက်လာသည်။ အခြားသူများ အောက်သွေး သုညဆိုလျှင် သိပ်မကြာခင် သေတတ်သော်လည်း ဆရာတော်ကြီးက အောက်သွေးသုညဖြင့် ၂-နာရီတိုင်တိုင် သတိပင် မလစ်ပဲ ရှိခဲ့သည်မှာ အံ့ဩစရာ ကောင်းလှတော့သည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်၊ တိပိဋကဓရ ဂုဏ်၊ သာသနာပြုဂုဏ်တော်များနှင့် နှိုင်းစာလိုက်လျှင် ဤလိုရောဂါဝေ ဒနာမျိုး ခံစားရဖို့ မသင့်-ဟု ယူဆရန် ရှိသော်လည်း သုံးလူထွဋ်ထား မြတ်ဘုရားနှင့် လက်ျာတော်ရံအဂ္ဂသာဝက အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် မြတ်ကြီးစသော အရိယာသူတော်ကောင်းကြီးများပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူခါနီးဝယ် ဝမ်းတော်လားခြင်း (ဝမ်းသွားခြင်း)၊ သွေးအန်ခြင်း စသော ဝေဒနာများကို ခံစားတော်မူခဲ့ကြရသေးသဖြင့် “ဘဝနိဂုံး အဆုံးသတ် ခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်ဝယ် ဤသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ ဓမ္မတာတရားတစ်ခု ပေတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် နှိုင်းစာလိုက်လျှင် နံနဲတော့ တော်ပါ သေးသည်” ဟု ကြံဖန်ဖြေသိမ့်ကြရတော့သည်။

ဆရာတော်ကြီးသည် ထိုသို့ သွေးအန်ပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ နောက် ပိုင်းတွင် မလှုပ်မယှက် ငြိမ်သက်စွာ ကုသမှုမှန်သမျှကို သည်းခံတော်မူ သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းပိုင်းတွင် နွားထိုးကြီးမြို့နယ် အောင်သာရွာမှ အသက် ၉၁-နှစ်ရှိ အကြောပြင်ဆရာကြီး ဦးတင်ကို ပင့်ခေါ်၍ ဆရာ ဝန်ကြီး ဦးထွန်းသင်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ကုသစေသည်။ ဆရာကြီးဦးတင် နှိပ်ပေးလိုက်သည့်အခါ ဆရာတော်ကြီး၏ ပိတ်နေသောမျက်လုံးများ ပွင့်လာသည်။ လျှာသိမ်းနိုင်လာသည်။ လက်ဖျားများ အနည်းငယ် လှုပ် နိုင်လာသည်။ သို့ရာတွင် အားရကျေနပ်လောက်သည့် အနေအထားသို့ ကား ရောက်မလာ။

နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကုသပေးကြ

သက်တော် ၈၁-နှစ်ပြည့် မွေးနေ့တော်အပြီး ၁၃၅၄-ခု တန်ဆောင် မုန်းလပြည့်ကျော်မှ စ၍ တပို့တွဲလပြည့်ကျော်အထိ ၃-လခန့် ခန္ဓာကိုယ် ဝယ် စွဲကပ်လာသော ရောဂါဝေဒနာအမျိုးမျိုးကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး သည် ဖလသမာပတ် ဝင်စားနေသည့် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ပမာ မတုန် မလှုပ် မငြီးမငြူ ငြိမ်သက်စွာ သည်းခံတော်မူသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ လိုလေသေးမရှိ ထောက်ပံ့ကူညီ ဆောင်ရွက် ပေးမှုဖြင့် သမားတော်ကြီးဦးထွန်းသင်၊ ဦးခင်မောင်ဆွေ (နားနှာခေါင်း)، ဦးတင်ဦး (ဦးကျောက်နှင့် အာရုံကြော)، ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီးရဲသွေး (မင်္ဂလာဒုံ စစ်ဆေးရုံ)، အကြောပြင်ဆရာကြီးဦးတင် အစရှိသော ဆရာဝန်ကြီးများ အဖွဲ့က သိပ္ပံဆေးပညာ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားကုသပေးကြသလို တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက် သံဃာတော်များကလည်း နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအနီးသို့ သွားရောက်၍ ဗောဇ္ဈင်သုတ်ပရိတ်တော် ရွတ်ဖတ်ပေးခြင်း၊ ဆုတောင်းမေတ္တာပို့သခြင်းစသော ဗုဒ္ဓဒေသနာနည်း များဖြင့် ကုသပေးတော်မူကြသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကျန်းမာရေး ကျဆင်းလာနေသည့် အကြောင်း ကြားသိရသူ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ ဒကာ-ဒကာမများကလည်း ဆရာတော်များ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် “ဆရာ တော်ဘုရားကြီး ကျန်းမာရေးကောင်း၍ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ ကြောင်း” စုပေါင်းကုသိုလ်ပြု မေတ္တာပို့ဆုတောင်းပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ် ကြသည်။

ဤသို့ နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကုသပေးချက်အရ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၃- ရက်နေ့အရောက်တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေ မှာ အတော်လေး ကောင်းမွန်လာသည်။ ဦးဆောင်ကုသပေးနေသော

သမားတော်ကြီးဦးထွန်းသင်နှင့် ဆရာဝန်ကြီးများ၏ မျက်နှာဝယ် အားရ ကျေနပ်သည့် အရိပ်အရောင်များကို သိသိသာသာ တွေ့လာကြရသည်။ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး(၁) ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်ကလည်း လွန်ခဲ့သည့် ၂-ရက်ကပင် ဆရာတော်ဘုရား ကြီးအား လာရောက်ဖူးမြော်ရင်း “ကျန်းမာရေး အတော်အတန်ကောင်း မွန်လာလျှင် ရန်ကုန်သို့ပင့်၍ ဆေးကုသကြမည်ဖြစ်ကြောင်း” ဆရာဝန် ကြီးများအား မိန့်ကြားသွားသည်။

တစ်ဘဝဇာတ်သိမ်း၍ ချုပ်ငြိမ်းတော်မူပြီ

‘ကျန်းမာရေး အတော်အတန်ကောင်းမွန်လာလျှင် ရန်ကုန်သို့ပင့်၍ ဆက်လက်ကုသကြမည်၊ ဆက်လက်ကုသလိုက်လျှင် ကျန်းမာရေးအခြေ အနေ များစွာ ကောင်းမွန်လာနိုင်သည်’ ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် တပည့် ရဟန်းသံဃာ ဒကာ-ဒကာမများ၏ မျက်နှာဝယ် အပြုံးရိပ်များ ကိုယ်စီယှက်သန်းနေကြသည်။ ဤသို့ အပြုံးရိပ်များ ကိုယ်စီယှက်သန်း၍ ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်နေကြချိန်မှာပင် ညနေ ၄-နာရီတွင် အမောဖောက် လာသည်။ ခွဲစုပ်စက်ဖြင့် ခွဲများစုပ်ထုတ်ပြီး အောက်စီဂျင်ပေးရန် ပြင် ဆင်ကြရသည်။ ခွေးများ မပြတ်ထွက်နေသဖြင့် ခွေးသုတ်ပေးနေရသည်။ မိုးမိတ် တီ-နီ သံဃာတော်များက ပရိတ်ရွတ်ပေးနေကြသည်။ ၄-နာရီခွဲ ကျော်ကျော်တွင် အသက်ရှူပြင်းလာကာ အမောဖောက်လာပြီးနောက် အသက်ကယ်ဆေးထိုးပေးသော်လည်း မရတော့ဘဲ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၃-ရက် (၉-၂-၉၃) အင်္ဂါနေ့ ညနေ ၄-နာရီ ၄၀-မိနစ်အချိန် (သက်တော် ၈၂၊ ဝါတော် ၆၂ အရ) တွင် သီတင်းသုံးရာ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၌ပင် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များပင် မလွန်ဆန်နိုင်သော အနိစ္စသဘောသို့ လိုက်ပါရ၍

ပြုလက်စ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများနှင့် တပည့်တပန်း ရဟန်းသံဃာ ဒကာ-ဒကာမများကို ထားရစ်ခဲ့ကာ တစ်ဘဝဇာတ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတော် မူခဲ့လေသည်။

ကမ္ဘာပျက်သည့်ပမာ

“ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသွားပြီ” ဟု ကြား သိလိုက်ရလျှင်ပင် ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၊ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၊ မင်းကွန်းဒေသနှင့် မင်းကွန်းတောင်ရိုးတစ်ခွင်လုံးတွင် ဝမ်းနည်းပူဆွေး ငိုကြွေးတမ်းတသံများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသွားတော့သည်။ မြန်မာ့အသံနှင့် ရုပ် မြင်သံကြားမှ ထိုနေ့ည ၈-နာရီသတင်းတွင် ကြေညာပေးလိုက်၍ သိရှိ သွားချိန်၌ကား တစ်နိုင်ငံလုံး အုံးအုံးကြွက်ကြွက် ရတက်မအေး ငိုကြွေး တမ်းတ ပူဆွေးကြရရာ ကမ္ဘာပျက်သည့်အလား ထင်မှတ်မှားရလောက် သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

သက်တော် ၉၇-နှစ်ရှိနေပြီဖြစ်သော နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ပဲခူးမြို့မဆရာတော်ဘုရားကြီးက ကိုယ်တော်တိုင်ကြွရောက် ၍ ဓမ္မသံဝေဂ ပွားများတော်မူသလို အခြား သက်တော်ရှည်ဆရာတော် ကြီးများလည်း ကြွရောက်၍ ဓမ္မသံဝေဂ ပွားတော်မူကြသည်။ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးကလည်း “သာသနာတော်အတွက် အစားထိုးမရသော နစ်နာဆုံးရှုံးမှုကြီးတစ်ရပ်” အဖြစ် မှတ်တမ်းများ ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ ဤ ရက်ပိုင်းအတွင်း မြန်မာ့အသံမှလည်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ တင်စဉ်က ဆရာ တော်ဘုရားကြီး ဖြေကြားလျှောက်ထားခဲ့သည့် သင်္ဂါယနာအဖြေ တရား တော်များကို အသံလွှင့်ပေးသဖြင့် တရားနာရင်း အလွမ်းဖြေကြရသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသာမက ဘာသာခြားများကပါ ဝမ်းနည်းကြောင်း သဝဏ်လွှာများ ပေးပို့ဆက်ကပ်ခဲ့ကြသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အန္တိမဈာပနပုဇာ ပွဲတော်၌ အမှတ်တရ ရေးသားစပ်ဆို ပူဇော်ခဲ့ကြသည့် ကဗျာ လင်္ကာ စာတိုပေစများထဲတွင် စာဆိုရှင် ‘ကျောက်မဲအလင်္ကာ’၏ “တစ်ဆူကွယ် တူတယ်လေ့ ထေရ် ဘုရား၊ ချိုး-ချဲ့ မလုံ-မကုန်မို့ ဂုဏ်တော်ကို ပုံဖော်တဲ့အတိုင်း နှိုင်းရ မယ်လား” ဆိုသော ကဗျာလေးမှာ ပရိသတ်ကြား အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်ခဲ့ သည်။ “မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးသည် ဘုရားတစ်ဆူနှင့် တူပါသည်။ ဂုဏ် တော်များကို အကျဉ်းချုံးကြည့်သော်လည်း မလုံနိုင်ပါ။ အကျယ်ချဲ့ကြည့် သော်လည်း မကုန်နိုင်ပါ” ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဈာပနပုဇာ မှာတမ်းတော်ကို သိရှိကြ၍ လိုက်နာလိုသော်လည်း ဤမျှလောက် ကမ္ဘာကျော်ကြား ထင်ရှားသည့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဤမျှဖြင့်သာ ပူဇော်ရမည်ကို အားမရနိုင်ကြ သဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရဦးဆောင်သော တိုင်းသူပြည်သား တပည့်အများ တို့က လောင်တိုက်၊ ပြာသာဒ်၊ မဏ္ဍပ်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်၊ ပူဇော်ဖွယ် နည်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် အန္တိမဈာပနပွဲကြီး ဆင်နွှဲကျင်းပ၍ ပူဇော်ခဲ့ကြရာ နိုင်ငံတော်တွင် အထူးခြားဆုံး အစည်ကားဆုံးနှင့် အခမ်းနားဆုံးသော ဈာပနပွဲကြီးအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ကြရလေသည်။

အန္တိမဈာပန ကျင်းပပူဇော်ကြပြီးနောက် ကြွင်းကျန်ရစ်သော အရိုး တော်နှင့် ပြာများကိုမူ ဆရာတော်ဘုရားကြီး မှာကြားတော်မူခဲ့သည့် အတိုင်း ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း မျောချပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ မေခနှင့် မလိခတို့ ပေါင်းဆုံမိရာမှ ဧရာဝတီဟု စတင်အမည်တွင်ခဲ့သော မြစ်ကြီးဧရာဝတီ သည် ကချင်ပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ ပဲခူး တိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းတို့ အပါအဝင် တစ်နိုင်ငံလုံးအား သောက်ရေး၊ သုံး ရေး၊ မြေဆီမြေလွှာ မြေဩဇာ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ရေလမ်းခရီး အသွင်သဏ္ဍာန်

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

အမျိုးမျိုးဖြင့် ကျေးဇူးပြုနေသကဲ့သို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရား ကြီး၏ မေတ္တာတော် ရေအလျဉ်သည်လည်း မြစ်မင်းဧရာဝတီအသွင် တသွင်သွင်စီးဆင်း၍ နိုင်ငံသူ-နိုင်ငံသားများကိုသာမက ကမ္ဘာသူကမ္ဘာ သား အားလုံးကိုပါ အအေးဓာတ် အငြိမ်းဓာတ် စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ် များ ဖြစ်ပေါ်အောင် ရွက်ဆောင်ပေးနေလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသတည်း။

စာကျက်နည်းများ မေးလျှောက်ထား

ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က မေးမြန်း လျှောက်ထားဖြစ်ခဲ့သော တိပိဋကနှင့်ပတ်သက်သည့် မှတ်သားဖွယ် အချက်အလက်အချို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်-

“ဆရာတော်ကြီး တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ ဝင်ရောက်ဖြေဆိုခဲ့စဉ်က တစ်နေ့ စာ ဘယ်နှမျက်နှာရအောင် ကျက်နိုင်ခဲ့ပါသလဲဘုရား”

“စောတုန်းက တစ်ဘာဏဝါရ (စာမျက်နှာ ၁၆-မျက်နှာ) လောက် ရတယ်၊ ဘာဏဝါရ-ဆိုတာက သင်္ဂီတိဝေါဟာရ ဖြစ်တယ်၊ တိပိဋကဓရ ဝင်ဖို့ ဝိနည်းမကျက်ခင် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို အရင်ကျက်ကြည့်တယ်၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ကျက်ကြည့်တော့ ၃-ရက်ပေါ့ပေါ့နဲ့ ရတယ်၊ ဗြဟ္မ ဇာလသုတ်က ၃-ဘာဏဝါရ ရှိတယ်။ အဲ - ကိုယ်တိုင်ကျက်လာတဲ့အခါ ကျတော့ ပါရာဇိကဏ်တို့ ပါစိတ်တို့ တစ်နေ့ တစ်ဘာဏဝါရ ရအောင် ကျက်နိုင်ခဲ့တယ်။

ပရိဝါကျတော့ တစ်နေ့ကို တစ်ဘာဏဝါရ မရတတ်တော့ဘူး၊ ပရိ ဝါကျတော့ စာကျက်ရတာဟာ သံချောင်းကို ကြွက်ကိုက်ရသလိုဘဲကွယ်၊ ဥပမာပြောရရင် သားက မိဘကို ပေးတဲ့အခါ ရေးတဲ့စာမှာ အကြောင်း အရာတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ရှေ့နဲ့နောက် အဆက်အသွယ်ရှိတယ်၊

ဒါ့မျိုးကျက်ရတော့ လွယ်တယ်၊ ဇာတိပျိုလ်၊ လေးညှင်းစတဲ့ ဆေးနည်းစာ မျိုးကျတော့ စာကြောင်းရေ နည်းပေမယ့် ကျက်ရတာ ခက်တယ်၊ တော် တော်နဲ့ မရချင်တတ်ဘူး၊ ပရိဝါကျက်ရတာလဲ ဇာတိပျိုလ်၊လေးညှင်းစတဲ့ ဆေးနည်းစာကျက်ရသလိုဘဲ ကျက်ရတာ ခက်တယ်”

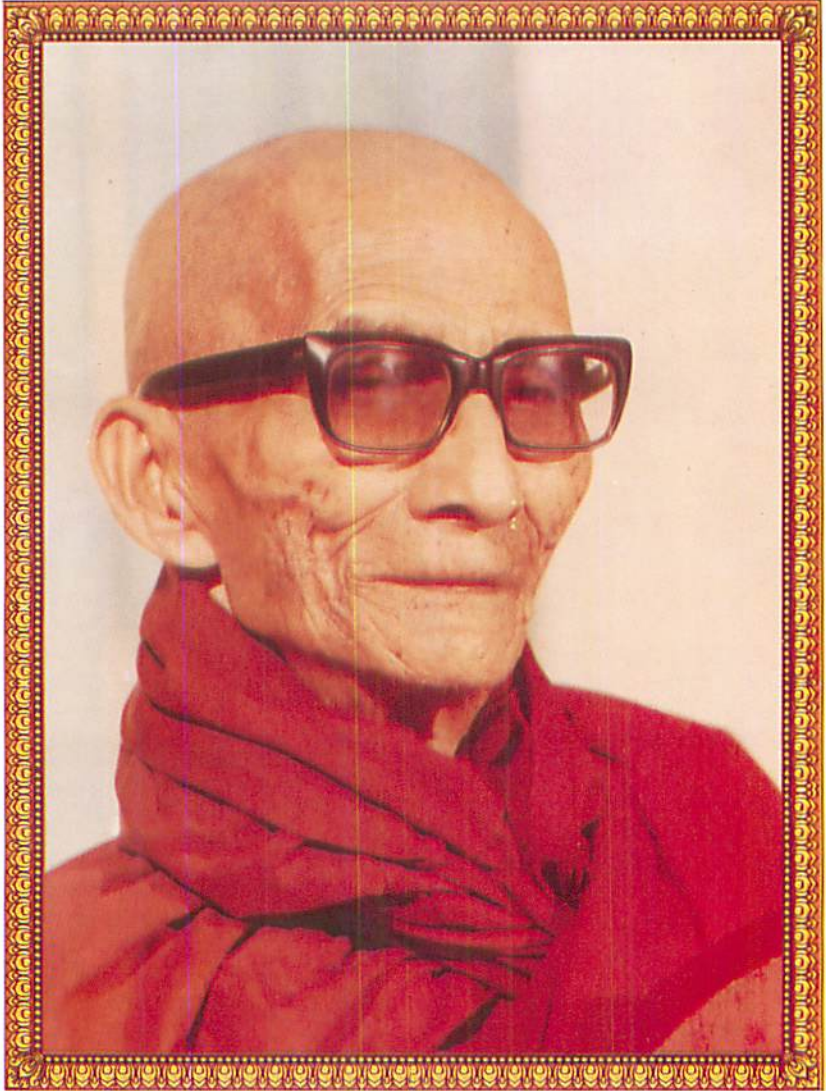
“ဆရာတော်ကြီး တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲ ဝင်ရောက် ဖြေဆိုခဲ့စဉ်က တစ်နေ့ စာပြန်ချိန် ဘယ်နှနာရီ ထားခဲ့ပါသလဲဘုရား”

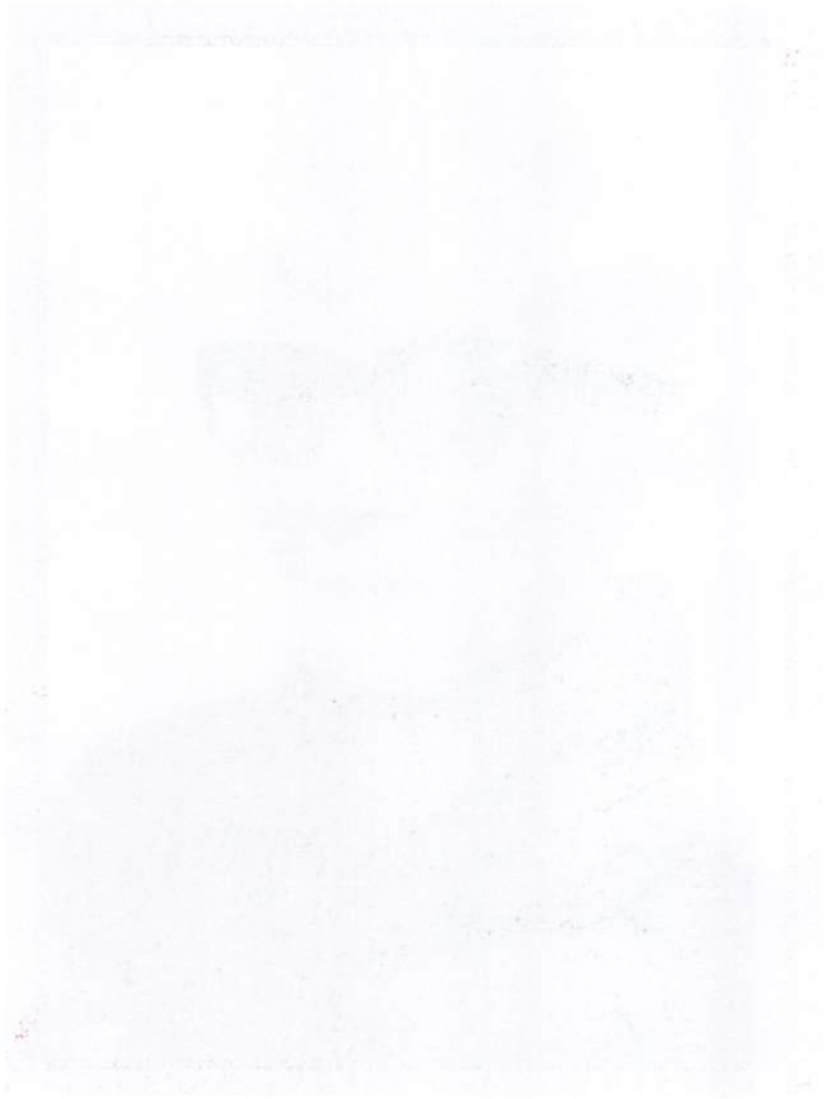
“စာမေးပွဲမှာ နှုတ်မဆိတ် ပြန်ရတာက တစ်နေ့ ၄-နာရီ ကြာတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် မိမိကျောင်းမှာ နေ့စဉ် နှုတ်မဆိတ် အပြန်လှေ့ကျင့်တော့ တစ်နေ့ ၅-နာရီ လှေ့ကျင့်ထားတယ်၊ အမောခံနိုင်အောင်ပေါ့၊ စာပြန်တော့ နာရီဝက်လောက် ပြန်လိုက်၊ နာရီဝက်လောက် နားလိုက် လုပ်တယ်၊ နားတဲ့အချိန်ဟာ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ကြည့်တဲ့အချိန်ဘဲ” (ဆရာတော်ကြီး မည်မျှဉာဏ်ထက်ကြောင်း ဤအဖြေဖြင့် သိသာထင်ရှားသည်)။

စိတ်တံခါးကို ပိတ်ထား

မေးမြန်းလျှောက်ထားခြင်း မရှိဘဲ နည်းပေးလို၍ မိန့်ကြားတော်မူ သဖြင့် သိခဲ့ရသော နည်းတစ်ခုမှာ-

“တပည့်တော် စာကျက်တဲ့အခါ ကျောင်းတံခါးကို ပိတ်ထားတယ်၊ ဧည့်သည်ရောက်လာရင် တံခါးဖွင့်ပေးပြီး ခေတ္တခဏဘဲ စကားပြောတယ် အကြာကြီး မပြောဘူး၊ ပြီးလို့ ဧည့်သည်ပြန်သွားပြီဆိုရင် ကျောင်းတံခါး ပြန်ပိတ်လိုက်တယ်၊ ကျောင်းတံခါး ပိတ်လိုက်တာဟာ စိတ်တံခါးကိုလဲ ပိတ်လိုက်တဲ့သဘောဘဲ၊ ‘လူက ကျောင်းထဲမှာ ကျန်ခဲ့သလို စိတ်ကလဲ ကျောင်းထဲမှာဘဲ ကျန်ခဲ့ရမယ်၊ ဧည့်သည်ဆိုတဲ့ အာရုံနောက်ကို လိုက် မသွားရဘူး’ ဆိုပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို ချုပ်လိုက်တဲ့သဘောဘဲ၊ နောက် ကာမ

ဝိတက် စသည်တို့အတွက်လဲ ‘မင်းတို့ ကျောင်းအပြင်မှာဘဲ နေခဲ့ကြ၊
ကျောင်းထဲ မဝင်ခဲ့ကြနဲ့’ လို့ နယ်မြေသတ်မှတ်လိုက်တဲ့သဘောဘဲ။

အဲဒီလို စိတ်တံခါးကိုရော ကျောင်းတံခါးကိုရော လုံလုံခြုံခြုံ ပိတ်
ထားနိုင်မှ ကျွန်ုပ်တို့သံဝရသီလနဲ့လဲ ပြည့်စုံ၊ သမာဓိလဲ အားကောင်းပြီး
ကိုယ့်ရဲ့ လုပ်ငန်းတွေ အောင်မြင်နိုင်မယ်” ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။ အလွန်
မှတ်သားလိုက်နာ နည်းယူစရာကောင်းသော နည်းလမ်းပါတည်း။

နိကာယ်ထဲမှာ စိတ်ကိုထား

“အရှင်ဥပါလိမထေရ် မိန့်ကြားခဲ့တဲ့ ဂါထာလေး ရှိတယ်-

ဝိနယော အာသယော မယံ၊ ဝိနယော ဌာနစကံမံ။

ကပ္ပေမိ ဝိနယေ ဝါသံ၊ ဝိနယော မမ ဂေါစရော-တဲ့၊ အင်မတန်
အားကျအတူယူဖို့ ကောင်းတယ်၊ ဒါကို နမူနာယူပြီး တိပိဋက နိကာယ်
ကြီးစားအားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ-

နိကာယော အာသယော မယံ၊ နိကာယော ဌာနစကံမံ။

ကပ္ပေမိ နိကာယေ ဝါသံ၊ နိကာယော မမ ဂေါစရော-လို့ ထပ်
တလဲလဲ ရွတ်ပေးပြီး ရွတ်တဲ့အတိုင်း တကယ်ဖြစ်အောင်လဲ ကိုယ်ကျက်
မှတ်လေ့လာနေတဲ့ တိပိဋက-နိကာယ် စာပေထဲမှာဘဲ ကိုယ့်စိတ်ကို နှစ်
မြှုပ်ထားကြရမယ်” ဟုလည်း နမူနာယူဖွယ် မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

အသက်ရှည်ရန် နည်းတစ်တန်

“ဆရာတော်ကြီး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလို့ကော ကောင်းပါရဲ့လား ဘုရား”
ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားကြည့်ရာ-

“သင့်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အစားနဲ့ပတ်သက်လို့ ‘ကိုယ်နဲ့ သင့်တော်

တာကို လျှော့စား' ဆိုတဲ့ဆောင်ပုဒ်ကို အမြဲသတိထားပါတယ်။ ဆွမ်းစား တဲ့နေရာမှာ-

စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေ။

အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္ထဿ ဘိက္ခုနော-ဆိုတဲ့ ဂါထာလေးကို သတိရပြီး ဆွမ်းလေးငါးလုတ်တော့ လျှော့စားပါတယ်။ ဒါဟာ အသက်ရှည်တဲ့ စားနည်းဘဲ” ဟုလည်း ဖြေကြားနည်းပေးတော် မူသည်။ (သောကကို ရှောင်၊ ဝအောင် မစား၊ လှုပ်ရှားကိုယ်လက်၊ ဤ သုံးချက်၊ အသက်ရှည်ကြောင်းတည်း-ဆိုသော နည်းလမ်း ၃-ခုထဲမှ ၁-ခု ဖြစ်သည်။)

ရဟန္တာပြဿနာ

ဆရာတော်ကြီးကို လူအများက 'ရဟန္တာ' ဟု ယုံကြည်ထားကြရာ ဆရာတော်ကြီးက မိမိ ရဟန္တာ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပြခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ် တစ်ခုလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဧရာဝတီတိုင်း မြန်အောင်မြို့သို့ တရားဟောကြွ ရောက်စဉ်က မြန်အောင်မြို့၌ မြင်းခြံဇာတိ ပရိက္ခရာကုန်သည် ဦးရွှေ လှိုင်ဆိုသူ ဒကာကြီးတစ်ဦးသည် မိမိတိုက်သို့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တစ်ပါး ကြွလာကြောင်း ကြိုတင်၍ အိပ်မက်မြင်မက်ထားရာ ဆရာတော်ကြီး မြန်အောင်မြို့သို့ရောက်၍ ဖူးတွေ့ရလျှင်ပင် 'ဤအရှင်မြတ်သည် ငါ၏ အိပ်မက်ထဲ၌ ဖူးတွေ့ခဲ့ရသော ရဟန္တာပါပေတည်း' ဟု ပီတိသောမနဿ အထပ်ထပ်ပွားပြီးလျှင် “ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟာ ရဟန္တာ အရှင်မြတ် ပါဘဲဘုရား၊ တပည့်တော်ကို သမ္မာဒေဝနတ်များက ကြိုတင်၍ အိပ်မက် ပေးထားပါသည်ဘုရား” ဟု နှုတ်မှထုတ်၍ပင် လျှောက်ထားမိလေသည်။

ဤတွင် ဆရာတော်ကြီးက ပြုံး၍ “ဒကာကြီး၊ ဘုန်းကြီး ရဟန္တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ဆိုတာ လွယ်တာမဟုတ်ဖူး ဒကာကြီး” ဟု

ဘွင်းဘွင်းရှင်းရှင်း ငြင်းဆိုတော်မူသည်။ ဦးရွှေလှိုင်ကမူ “အရှင်ဘုရား ဘယ်သို့ပင် ငြင်းစေကာမူ အရှင်ဘုရားဟာ ရဟန္တာအစစ်ပါဘဲဘုရား” ဟု ဇွတ်အတင်းထပ်၍ လျှောက်ထားနေသဖြင့် နောက်ပါ တပည့်ဖြစ်သူ ထံ မိမိသောက်နေကျ ပြောင်းဖူးဖက်ဆေးပေါ့လိပ်ကြီးကို တောင်းယူ၍ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လျက် လက်တစ်ဖက်က ဆေးလိပ်ခွက်ကို ခံကာ မီးခြစ်ကို ရှဲကနဲချစ်ပြီး ဆေးလိပ်မီးညှိ၍ အားရပါးရ နှစ်ဖွာသုံးဖွာမျှ ရှုရှိုက်တော်မူပြီးလျှင် “ဒကာကြီး၊ ဒါလားဗျ ရဟန္တာ၊ ရဟန္တာဆိုတာ ဒီလိုပဲလိဗောဓတွေ မရှိတော့ဘူး” ဟု ဟန်ဆောင်မှုကင်းစွာ မိန့်ကြား တော်မူလေသည်။ (သက်တော် ၇၀-အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်စဉ်က မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သောစကား ဖြစ်ပါသည်။)

ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းအကြောင်း

ဆရာတော်ကြီးထံ အဖူးအမြော် ရောက်ရှိချိန်တွင် ဆရာတော်ကြီး သည် သူ၏ခေါင်းရင်း၌ ချိတ်ထားသော မိခင် ဒေါ်ဆင်၏ ဓာတ်ပုံကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီးလျှင် -

“ဟောဒါ အမေဗျ အမေ၊ အမေဖြစ်တဲ့ ဟောဒီ ဒကာမကြီးဟာ ဆေးလိပ်လိပ်တဲ့နေရာမှာ အင်မတန်ထူးချွန်တယ်၊ သူများတွေထက် နှစ်ဆ-သုံးဆလောက် ပိုပြီးအောင် လိပ်နိုင်တယ်၊ တကယ့်ပါရမီရှင်၊ ဒါ့ကြောင့် ဘုန်းကြီးကလဲ အမေကို ဂုဏ်ပြုရင်းနဲ့ ဆေးလိပ် သောက်ဖြစ်သွားတာ၊ ဆရာဝန်တွေက ဆေးလိပ်မသောက်ဖို့ လျှောက်ကြတယ်၊ ဘုန်းကြီးကလဲ ဆေးလိပ်သောက်တာကိုက အမေကို ဂုဏ်ပြုတဲ့အနေနဲ့ သောက်တာ ဆိုတော့ မဖြတ်ချင်ပဲ ဖြစ်နေတယ်၊ ‘ဆရာတော် အသက်ရှည်ချင်သေးရင် ဆေးလိပ် မသောက်ပါနဲ့ဘုရား’ လို့ လျှောက်ကြတော့မှ ‘ဒါဖြင့်လဲ ဖြတ်ပါမယ်ဗျာ’ ဆိုပြီး ဖြတ်လိုက်ရတယ်” ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

(ဆေးလိပ်ဖြတ်သည်-ဆိုသော်လည်း လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် ဖြတ်နိုင်ခဲ့သည်တော့ မဟုတ်၊ အကျင့်ပါနေသော အလုပ်တစ်ခုကို ဖြတ်ရသည်မှာ မလွယ်ကူလှ၊ တရားဟောနေရင်း ခေတ္တနားသည့်အချိန်လေးမှာပင် ဆေးလိပ်သောက်၍သာ အပန်းဖြေတော်မူခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် “ယောက်ျားဘဲ၊ တကယ်လုပ်ရင် တကယ်ဖြစ်ရမှာပေါ့၊ ဘာလို့ မဖြစ်ရမှာလဲ” ဟု ကြိုးဝါးကာ အားတင်းပြီး ကြိုးစား၍ ဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးဆိုသည်နှင့် ဆေးလိပ်နှင့် ပတ်သက်သမျှသော ဆေးလိပ်ခွက်-စသည့်ပစ္စည်းများကို အပြီးအပြတ် ရှင်းလင်းဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။)

ပွဲလမ်းသဘင် ကြည့်မှု

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရှင်ငယ်-ရဟန်းငယ်များ ပွဲလမ်းသဘင်ကြည့်မှုအတွက် လူပုဂ္ဂိုလ်များက အပြစ်တင်စကားပြောတတ်ကြသည်ကို နှစ်သက်တော်မမူပေ၊ တစ်ခါသော် “မြို့ကြီး ပြကြီးများက ကိုယ်တော်လေးတွေ အငြိမ့်ဇာတ်သဘင် ရုပ်ရှင်ဘောလုံးပွဲ နေရာတကာ သူတို့ပါနေ၍ မကြည်ညိုနိုင်ပါကြောင်း၊ တောထဲတောင်ထဲဝယ် အေးအေးလူလူ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော ဆရာတော်ဘုရားကိုသာ ကြည်ညိုပါကြောင်း” မြို့မှ ဒါယကာတစ်ဦးက လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်ကြီးက-

“ဒကာကြီး၊ အဖိုးတန်တဲ့ ကျွန်းသစ်တို့ ရှားပင်တို့မယ် အကာရယ် အနှစ်ရယ်လို့ နှစ်မျိုး ရှိကြရာမှာ အနှစ်က ပိုပြီး အဖိုးတန်တာတော့ မှန်တယ်၊ သို့သော် ဒီလိုအနှစ်ပြည့်ဝလာဖို့ရာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် မွေးယူရတယ်၊ အနှစ်မပြည့်သေးတဲ့ အပင်နုလေးတွေကို အနှစ်မရှိရပါမလားလို့ မမွေးပဲ ခုတ်လှဲသတ်ပစ်လိုက်မယ်ဆိုရင် အနှစ်ရှိတဲ့ ကျွန်းပင် ရှားပင်ကို ရနိုင်ပါဦးမလား ?၊ ဒီလိုပဲ မြို့က ကိုယ်တော်လေးတွေ အနှစ်

မပြည့်မီ ပွဲကြည့်ကြဦးမှာဘဲ၊ အနှစ်ပြည့်လာတဲ့အခါ ဒကာကြီးများက ‘ဘောလုံးပွဲ ရုပ်ရှင်ပွဲ ကြည့်ရအောင် ကြွတော်မူကြပါဘုရား’ လို့ ကားနဲ့ သွားပင့်တောင် မလိုက်တော့ဘူး။ အခုနေ နန္ဒငယ်ငယ် အနှစ်ထည့်နေ ခိုက်မှာ အနှစ်မပြည့်ရပါမလားလို့ မကြည်ညို မလေးစားဘဲ ခုတ်လှဲပစ် လိုက်မယ်ဆိုရင် တန်ဖိုးရှိတဲ့ သီလ-သမာဓိ-ပညာ အနှစ်တရားတွေ ပြည့်ဝလာနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ဖူး ဒကာကြီး” ဟု မှတ်သားဖွယ် မိန့်ကြား တော်မူလိုက်လေသည်။ (ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်များအား အပြစ်ပြောချင် သူတွေ သတိပြုဖွယ်ကောင်းလှသည်။)

သိက္ခာထပ်ကိစ္စ

ဆရာတော်ကြီးသည် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးအား “လူဝတ် ကြောင်များကို အဘိဓမ္မာမျက်စိ ဖွင့်ပေးတော်မူသွားသူ” အဖြစ် လွန်စွာ ကြည်ညိုလေးစားတော်မူသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သံခိပ် လင်္ကာများကို အမြတ်တနိုးထား ရွတ်ဆိုပြီး တရားပွဲများ၌ အကျယ်ချဲ့ ထွင်၍ ဟောကြားတော်မူလေ့ရှိသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပရမတ္ထသံခိပ်လင်္ကာများကို စကားပြေ ရေးသားဖွင့်ပြပြီး “ပရမတ္ထသံခိပ် အဖြေ စကားပြေကျမ်း” ကို စီရင်တော်မူသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဤမျှလောက် ကြည်ညိုလေးစား သော မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးသည် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မူတစ်ခုကိုမူ မယူဘဲ ထားသည်ကို အံ့ဩဘွယ်ရာ တွေ့ကြရသည်။

လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ရဟန်းတော်များအား သိက္ခာ ထပ်ပေးသည်မှာ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အာဏာဒေသနာ ကမ္မဝါစာဖြင့် ဝိုင်းဝန်း ရွတ်ဖတ်မန်းမှုတ်ပေးခြင်းဖြစ်၍ သိက္ခာထပ်ခံရသူ ရဟန်းတော်အတွက်

ရဟန်းတို့ဆိုင်ရာ ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်များ တိုးတက်စေတတ်သဖြင့် လွန်စွာ အကျိုးများသည်' ဟု ယူဆပြီး မိမိကျောင်းတိုက်ရှိ ရဟန်းတော် များအား သိက္ခာထပ်စေတော်မူသည်။ သိက္ခာထပ်ပေးမည့် ဒကာ-ဒကာမ မရှိလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သင်္ကန်းသပိတ် ပရိက္ခရာများ လှူဒါန်း၍ သိက္ခာထပ်ပေးတော်မူသည် (အဘိဓဇ သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး မိန့်ကြားချက်)။

မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးသည် ဤအချက်တစ်ခုကို မယူခဲ့ပေ။ မိမိ အား သိက္ခာထပ်လိုကြောင်း လျှောက်ထားလာသူများအနက် သာသနာ တော်အား ကျေးဇူးများသူ သုံးလေးဦးမှတစ်ပါး အားလုံးကိုပင် ငြင်းပယ်၍ ထိုသူတို့မှာ ပရိက္ခရာဒါနဖြစ်စေရန် သင်္ကန်းသပိတ် ပရိက္ခရာမျှကိုသာ အလှူခံတော်မူခဲ့လေသည်။

ရဟန်းလောင်းဆုံးမမှု

ဆရာတော်ကြီးသည် သိမ်သမုတ်နှင့်ရဟန်းခံ ကိစ္စနှစ်ခုကို လွန်စွာ အလေးထား၍ ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ရဟန်းခံကိစ္စများတွင် ရဟန်း လောင်းကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် ရဟန်းလောင်း ဆုံးမလေ့ရှိရာ ဆုံးမတိုင်းပင် ထိုင်၍သာ ဆုံးမတော်မူသည်။ ကိုယ်တော် တိုင်သာ ထိုင်၍ ဆုံးမသည်မဟုတ်ဘဲ ဆရာတော်ကြီးပါဝင်သည့် ရဟန်း ခံပွဲများတွင် အခြားဆရာတော်များ ဆုံးမလျှင်လည်း ထိုင်၍သာ ဆုံးမ စေတော်မူသည်။

ဆရာတော်ကြီးပါဝင်သည့် ရဟန်းခံပွဲတစ်ခုတွင် ဗန်းမော်ဆရာ တော် (ဘဒ္ဒန္တကုမာရာဘိဝံသ) က ရဟန်းလောင်းဆုံးမရာ မတ်တတ်ရပ် ၍ ဆုံးမမည်အပြုတွင် ဆရာတော်ကြီးက-

“ဦးကုမာရ...၊ မရပ်နဲ့ ထိုင်ထိုင်၊ ‘အမုမိ သြကာသေ တိဋ္ဌာဟိ’ မှာ ‘ဋ္ဌာ = ဂတိနိဝတ္တိမိ’ ဆိုတာ မတ်တတ်ရပ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဖူး၊ ရှေ့ဆက်မသွားနဲ့တော့လို့ ဆိုလိုတာ၊ ‘ဋ္ဌိတော ဝါ ဋ္ဌိတောမ္ပိတိ ပဇာနာတိ’ စတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်များမှာလို့ ဣရိယာပုထ် ၄-ပါးလုံးနဲ့ ဆိုင်တဲ့နေရာမျိုးကျမှ ရပ်ခြင်းအနက်ကို ယူရတာ” ဟု မှတ်သားဖွယ် မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ဆရာတော်ကြီး၏မိန့်ကြားချက်သည် နစ္စဂိတသိက္ခာပုဒ် အနာပတ္တိ အာရာမေ ဋ္ဌိတာ ပဿတိ ဝါ သုဏာတိ ဝါ-အတွက် သာရတ္ထဋီကာ၏ ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် အလွန်ညီညွတ်သည်၊ ကြည်ညိုဖွယ်လည်း ဖြစ်သည်၊ ဆရာတပည့် နှစ်ဦးလုံးအတွက် သက်တောင့်သက်သာလည်း ရှိသည်၊ သို့ရာတွင် ယခုခေတ်လုလင်ခံပွဲများ၌ကား ရပ်၍သာဆုံးမနေကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။)

သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဖြစ်ပါစေ

ဆရာတော်ကြီး၏ ထူးခြားသောဩဝါဒတစ်ခုမှာ- “သာသနာတော် ရဲ့အရိပ်ကို ဝင်ရောက်ခိုလှုံလာပြီဆိုရင် သာသနာတော်ကြီးရဲ့တာဝန်ကို တတ်နိုင်သမျှ ထမ်းရွက်တော်မူကြပါ။ သာသနာ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တဲ့ “သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ” ဖြစ်ကြပါစေ၊ သာသနာတော်ကြီးက ထမ်းရွက်ထားရတဲ့ ‘သာသနာ့ထမ်းဝန်များ (သာသနာတော်ရဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ)’ မဖြစ်ကြပါစေနဲ့၊ ကိုယ်က ထမ်းရွက်ရမယ့် သာသနာတော်ကြီးကို မထမ်းရွက်ပဲ ခိုစီးနေကြမယ်ဆိုရင် ဝန်လေးလို့ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ဘဲ ရှိနိုင်ပါတယ်ဘုရား” ဟု ဖြစ်သည်။ “ငါသည် သာသနာတော်အတွက် ဖြစ်စေရမည်၊ သာသနာတော်သည် ငါ့အတွက် မဖြစ်စေရ”

ဟူသော ခံယူချက်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ခံယူကျင့်သုံးကြရန် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပဋိပတ်ပါသော အောင်မြင်မှု

“စာပေကိုလည်း ကြိုးစားကြပါ။ အကျင့်ပဋိပတ်ကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ ကျင့်သုံးကြပါ။ ‘အကျင့်မပါသော စာအောင်ခြင်း’ မဖြစ်ပါစေနဲ့၊ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုတော့ စာမေးပွဲဆိုတာ ကြိုးစားဖြေနေရင် တစ်ချိန်ချိန်တော့ အောင်မြင်လာမှာပါ။ အကျင့်ပါသော အောင်မြင်မှုသာ ဖြစ်ပါစေ၊ အကျင့်ပဋိပတ် မပါဘူးဆိုရင် အောင်မြင်မှုအပေါ်မှာ ယစ်မှုးပြီး မြွေဖမ်းဆရာ ဥပမာလို ဖြစ်တတ်ပါတယ်ဘုရား” ဟုလည်း အကျင့်ပဋိပတ်နှင့် မကင်းကွာဖို့ သတိပေးဆုံးမတော်မူခဲ့ပေသည်။

တစ်ဆက်တည်း ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနှင့် ယှဉ်ပြီး မိန့်ကြားတော်မူသွားသည်မှာ-

“တပည့်တော် တိပိဋကဓရဖြစ်ပြီးစက ကိစ္စလေးရှိလို့ မန္တလေးဘက်ကူးခဲ့ပါတယ်။ ကမ်းနားမှာပါ။ တပည့်တော်ကို တချို့က တိပိဋကဆရာတော်-ဆိုတာ မသိကြပါဘူး။ လူကလဲ ပိန်ပိန်မို့ အိုစာနေတော့ ပိုဆိုးပါတယ်။ မြစ်ကမ်းနားကနေ ကားရှိရာဘက် ခြေကျင့်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဘာတွေ့ရလဲဆိုတော့ ကားသမားတွေက ‘ဦးဇင်းကြီး ကားငှါးမလား’တဲ့၊ ‘ဘယ်သွားမှာလဲ’တဲ့၊ ဆိုက်ကားဆရာတွေကလဲ ‘ဘယ်ပို့ပေးရမလဲ’တဲ့၊ သမညဘုန်းကြီးတစ်ပါးတွေလို့ မေးတဲ့ပုံစံမျိုး မေးကြပါတယ်။ အထမ်းသမားတစ်ယောက်ကဆို ပစ္စည်းတွေသယ်ရင်း တပည့်တော်ကို တိုက်သွားပါတယ်။ နောက်မှ ‘ဦးဇင်းကြီး မတော်လို့နော်’တဲ့၊ နောက်တစ်ယောက်က ‘ကိုယ်တော်ကြီး ဖယ် ဖယ် တိုက်မိမယ်’တဲ့ ပြောသွားကြတာ

ဆက်ဆံသွားကြတာ၊ ဒီလိုဖြစ်တဲ့ကိစ္စမှာ သူတို့အပြစ်မရှိပါဘူး၊ သူတို့ အလုပ် သူတို့လုပ်နေကြတာကိုးဘုရား၊ တပည့်တော်ကိုလဲ ဘယ်လိုဘုန်းကြီး၊ ဘာစာမေးပွဲ အောင်ထားတာဆိုတာ သူတို့ စိတ်မဝင်စားနိုင်ကြဘူးလေ။

ဒီမှာ တပည့်တော် ဘာစဉ်းစားမိသလဲဆိုတော့ ‘ဪ - ငါအောင်ထားတဲ့ စာမေးပွဲဟာ အောင်ကြောင်းသိတဲ့သူတွေထဲမှာ အသုံးဝင်တာပါလား၊ ပူဇော်ပွဲအခမ်းအနားမှာသာ တန်ဖိုးရှိတာပါလား၊ ငါ့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မပေးကြပါလား၊ သိသူထဲရော မသိသူတွေကြားမှာပါ အသုံးဝင်တာက အကျင့်ပဋိပတ်ပါလား၊ ငါ့ကိုယ်တိုင်ကျင့်ထားတဲ့ သီလသမာဓိပညာတွေကသာ ငါ့ကို အမှန်တကယ် ပစ္စုပ္ပန်-သံသရာ စောင့်ရှောက်မှာပါလား’ စသည်ဖြင့် စဉ်းစားမိတယ်ဘုရား၊ ဒါ့ကြောင့် တပည့်တော်ဟာ တိပိဋကစာမေးပွဲကြီး အောင်ထားပေမယ့်လဲ မာန်မာနတွေ ဖယ်ရှားလို့ ‘သူများတွေလဲ လုပ်ရင် အောင်နိုင်တာဘဲ’ ဆိုတဲ့အတွေးကို တွေးပြီး သီလသမာဓိပညာ သင်္ဘောကြီးသုံးစင်းနဲ့ ဘဝပင်လယ်ကြီးကို ကူးခတ်နေတာပါ။ အရှင်ဘုရားတို့လဲ တပည့်တော်ရဲ့ဘဝအတွေ့အကြုံကို နည်းယူပြီး အကျင့်ပဋိပတ်ပါသော စာအောင်ခြင်းဖြစ်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်တော်မူကြပါဘုရား”။

ဓမ္မနာဒသဘော

မိမိသီတင်းသုံးရာ ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်နှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာ မိန့်ကြားတော်မူသည်မှာ—

“ဤကျောင်းတိုက်ဟာ တရားတော်ကို အခါမလပ် ရင့်ကျူးဟိန်းဟောက်ရာ ကျောင်းတိုက်-ဆိုသောအဓိပ္ပါယ်နဲ့ ဓမ္မနာဒ ဟူသောအမည်

ကို မှည့်တာ၊ ဓမ္မနာဒ ဟူသောအမည်ဟာ ယနေ့ သာသနာ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူး၊ ထူးထူးချွန်ချွန် မျှော်လင့်ချက်ကြီးစွာဖြင့် ဆရာတော်က (အရှင် ပညာစက္ကကို ဆိုလိုသည်) သူတိုက်ကို နာမည်မှည့်ခဲ့တယ်။

ဒီနေရာမှာ ခဏရပ်ထားပြီးတော့ ဆရာတော် ပျံတော်မူပြီးခါစက ကွယ်လွန်သွားသော ဒကာကြီး ဦးလှတင် ပြောသောစကားကို အမှတ်ရ တယ်။ ဒကာကြီး ဦးလှတင်က ဘာပြောသလဲဆိုတော့-

‘ဦးပဉ္စင်း ... ၊ ဆရာတော်က ‘ဓမ္မနာဒ’ ဆိုတာ ဒီတိုက်မှာ စာသံ ပေသံ မတိတ်ဆိတ်အောင်ဆိုပြီးတော့ အမြတ်တနိုးမှည့်ထားခဲ့တဲ့နာမည် ပါတဲ့၊ အဲဒီ ဓမ္မနာဒမှာ ဦးပဉ္စင်းဆောင်ရွက်ဖို့ဟာကဖြင့် ဓမ္မနာဒဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ လိုက်အောင် စာသံပေသံ မတိတ်ဆိတ်အောင် ဆောင်ရွက်ပါ။ ဆောင်ရွက်ရင် မတိုးတက်သော်လဲ မယုတ်လျော့ပါဘူး၊ အကယ်၍ ဤ တိုက်မှာ စာသံပေသံ တိတ်ဆိတ်သွားလျှင်ဖြင့် ‘နာဒ’ ပျောက်ပြီးတော့ ‘ဓမ္မ’ ချည်းပဲ ကျန်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို နာဒ-ပျောက်ပြီးတော့ ဓမ္မ-သာ ကျန်တဲ့အဖြစ်မျိုး အဖြစ်မခံပါနဲ့၊ ဓမ္မနာဒ-ဆိုတဲ့ ဒီနှစ်လုံးကို အသက် ပေးပြီးတော့ ‘မဟာဓမ္မနာဒ’ ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ရင် လုပ်ပါ’ လို့

ဒကာကြီး ဦးလှတင် ပြောတာကို အမှတ်ရတယ်။ မိမိ ပုဂ္ဂလိက အနေနဲ့တော့ မဟာဓမ္မနာဒလို့ ခေါ်ဆိုရအောင် အသက်ကိုပေးပြီးတော့ တရားတော်ကို ရင့်ကျူးခဲ့ပါပြီ၊ ငါ့ရှင်တို့တာဝန်ဘဲ ရှိပါတော့တယ်။”

(ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ရှိ တပည့် ရဟန်း သာမဏေများ ဓမ္မနာဒ ဟူသော ဂုဏ်ရည်နှင့်လိုက်အောင် တရားတော်ကို (စာကို) အမြဲမပြတ် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်၍သာ နေထိုင်သီတင်းသုံးကြဖို့ သြဝါဒပေးတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။)

အသက်ပေး၍ ရင့်ကျူး

“အသက်ကိုပေးပြီးတော့ တရားတော်ကို ရင့်ကျူးခဲ့ပါပြီ” ဟူသော စကားတော်နှင့် ပတ်သက်၍ အသက်ပေးပြီး ရင့်ကျူးခဲ့ပုံ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုမှာ—

၁၃၁၄-ခုနှစ် တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီးတွင် အဘိဓမ္မာနောက်ပိုင်း ကျမ်းကြီးများကို ပြန်ဆိုနေစဉ်က ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာနောက်ပိုင်း ယမိုက် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးများမှာ စာအုပ်ပေါင်း ၈-အုပ်၊ စာမျက်နှာပေါင်း ၃၅၉၈-မျက်နှာရှိ၍ ၁၈-ရက်တိုင်တိုင် ပြန်ဆိုရ၏။ အာဂုံပြန်ပွဲရက် အစမှ အဆုံး ထိ ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာနောက်ပိုင်း ပြန်ဆိုသူများ အလွန်ပင်ပန်းနွမ်းနယ် ကြ၏။ ဆရာတော် အဘိဓမ္မာနောက်ပိုင်းကို ပြန်ဆိုနေစဉ် အထွေထွေ သာသနာ့အကျိုးဆောင် မင်္ဂလာဦးအောင်မြင်နှင့် ဦးစန်းမောင်တို့ အနား တွင် ရှိနေကြ၏။ ထိုစဉ် ဆရာတော်နှုတ်တော်မှ အမှုန်ကလေးများထွက် နေသည်ကို မသင်္ကာဖွယ်ရာ တွေ့မြင်နေကြရ၏။ သို့အတွက် စက္ကူဖြူ တစ်ရွက်ယူ၍ ဆရာတော် နှုတ်ခမ်းအနီး၌ ထားကြည့်ရာ သွေးမုံ သွေး စက်ကလေးများ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုအကြောင်း နာယကကြီး ဆာဦးသွင်အား တင်ပြရာ နာယကကြီးက ဆရာတော်အား ‘သုံးရက်ခန့် အနားယူပြီးမှ ဆက်လက်ပြန်ဆိုရန် လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း ဆရာ တော်က လက်မခံဘဲ ပြီးဆုံးအောင် ဆက်လက်ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။

လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍ စာဖြေ

ဆရာတော် တိပိဋကဓရ ဖြေဆိုခဲ့ရာ၌ ဝိနယပိဋက ဖြေဆိုစဉ်သာ ဘာသာရပ်တူ ဖြေဆိုသူများရှိ၍ လက်ရေးဖြင့် ရေးသားဖြေဆိုခဲ့သည်။ ဘာသာရပ်တူ ဖြေဆိုသူ မရှိသော အဘိဓမ္မပိဋကနှင့် သုတ္တန္တပိဋကတို့ကို

ဖြေဆိုရာ၌ကား လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ဖြေဆိုတော်မူသည်။ စာမေးပွဲ ဖြေဆိုရာ၌ လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍ ဖြေဆိုသည်ကို မမြင်ဖူးကြသူတို့သည် ဆရာတော် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ဖြေကြားနေသည်ကို တဖန်တပြင် ကြည့်ရှုကြကာ မှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံများ ရိုက်ယူကြသည်။ လက်နှိပ်စက် ရိုက်ဖြေရာ၌ ဆရာတော်သည် ပြင်ရာ၊ ဖျက်ရာ မပါ။ အပို-အလို မရှိ၊ အစိပ်အကျဲ အထားအသိုမှစ၍ လှပသေသပ်စွာ ရိုက်နှိပ်ဖြေကြားတော် မူသည်။ ကြီးကြပ်ရေးဆရာတော်များက “လက်နှိပ်စက်ကို လက်ချောင်း နှစ်ချောင်းတည်းနဲ့ အလွန်မြန်အောင် ရိုက်နိုင်သကိုး” ဟု ချီးမွမ်းကြရာ “ဒါက ဆင်းရဲသားရိုက် ခေါ်ပါတယ်ဘုရား” ဟု ဆရာတော်က ပြန်လည် လျှောက်ထားသဖြင့် အားလုံး ရယ်မောကြရသေးသည်။

ကမ္ဘာ့မှတ်ဉာဏ်အကောင်းဆုံး

ကမ္ဘာပေါ်တွင် သူတကာထက် ထူးခြားစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများအကြောင်း စုပေါင်းမှတ်တမ်းတင်ထားသည့် စာအုပ်ကြီးကို “ဂင်းနစ်မှတ်တမ်း” ဟု ခေါ်သည်။ အလွှာပေါင်းစုံမှ လူပေါင်းစုံတို့၏ လုပ်ငန်းမျိုးစုံ ပါဝင်ပြီး ဆိုင်ရာဆိုင်ရာလုပ်ငန်း၌ ထူးချွန်စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်သူများကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အများအတွက် အကျိုး ရှိမည့် လုပ်ငန်းများလည်း ပါသည်။ အကျိုးမရှိမည့် လုပ်ငန်းများလည်း ပါသည်။ အကျိုးရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ထူးထူးခြားခြားဆိုလျှင် အားလုံးကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည့်သဘောပင် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတ်တမ်း စာအုပ်၌ ဆရာတော်ကြီးသည် “ကမ္ဘာ့ မှတ်ဉာဏ်အကောင်းဆုံး ပုဂ္ဂိုလ် ကြီး” အဖြစ် ၂-နေရာတိုင်တိုင် မှတ်တမ်းတင်ခံရလေသည်။

မှတ်တမ်းတင်ခံရလောက်အောင်လည်း မှတ်ဉာဏ်ကောင်းကြောင်း လက်တွေ့သိခဲ့ကြရသည့်အချက်တစ်ခုမှာ- သတင်းစာထဲမှ နာမည်ပေါင်း

များစွာ၊ နေရပ်၊ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟ များစွာ၊ ဂုဏ်ထူးဝိသေသ များစွာ ပါသည့် မင်္ဂလာဆောင်ကြော်ငြာရှည်ကြီးကို တစ်ခေါက် ကြည့်၍ ဖတ်ပြ လိုက်ပြီးနောက် အမှားအယွင်းမရှိ အလွတ်တစ်ခေါက် ပြန်ရွတ်ပြတော် မူနိုင်သည်ကို အံ့ဩဖွယ် တွေ့ကြရလေသည်။

မိခင်ကြီးကို ဂရုစိုက်ပုံ

ဆရာတော်သည် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်တရားဟော စဉ် တရားနာပရိသတ်ထဲ၌ မိမိ၏မိခင်ကြီး ဒေါ်ဆင်နှင့် သက်တူရွယ်တူ အမျိုးသမီးများ ပါ၍ သူတို့ဝတ်ထားသော အဝတ်အစားကလည်း မိခင် ကြီးနှင့် လိုက်ဖက်မည်ထင်လျှင် “သည်အဝတ်အစား နာမည် ဘယ်လို ခေါ်ကြောင်း၊ ဘယ်နေရာတွင် ဝယ်၍ရနိုင်ကြောင်း” စသည်ကို အခြား သူများ မသိစေဘဲ မိမိတပည့်များကို ထိုအမျိုးသမီးများထံ တိုးတိုးတိတ် တိတ် သွားရောက်မေးမြန်းစေသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းပြန်ရောက်သည့် အခါ တပည့်များကို ထိုအဝတ်အထည်မျိုး အဝယ်ခိုင်းပြီး မိခင်ကြီးအား ပေးတော်မူသည်။ မိခင်ကြီးနှစ်သက်သည့် အစားအစာ စသည်ကိုလည်း ဂရုတစိုက် ပေးကာ ကျွေးကာ၊ နေစရာ နေအိမ် ဆောက်လုပ်ပေးကာ၊ သင့်တော်မည့်တရားများလည်း ဟောကြားပြသပေးကာဖြင့် အလောင်း တော်မြတ် ဗောဓိသတ်ပမာ မာတုပေါသကလုပ်ငန်းကို ဝမ်းမြောက်စွာ ဆောင်ရွက်တော်မူလေသည်။

မိခင်ကြီးကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဘုရား၏ မိန့်ကြားချက်တစ်ခုမှာ—

“ဘုန်းကြီးများ ရဟန်း ၄-ဝါလောက်အရ သကျသီဟ စာသင်တန်း စာချတန်း အောင်တဲ့နှစ်မှာ မှတ်မှတ်ရရ မန္တလေး မင်းကြီးတိုက် သီရိ

ဝေပုလ္လဆရာတော် (ဦးဇာဂရ) က ‘မင်း ကံကောင်းလို့ မွေးသမိခင်ကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ခွင့်ရတယ်၊ ကြီးစားပြီး ပြုစုကွယ်’ လို့ ဆုံးမတယ်။

ဆုံးမတဲ့အချိန်ကစပြီးတော့ မွေးသမိခင်ကို ပြုစုခဲ့တာ၊ ဖြူတာကို မည်းတယ်လို့ သူကပြောလဲပဲ ဆန့်ကျင်ဘက် မပြောခဲ့ဘူး၊ ရယ်ပြီးတော့ နေခဲ့တယ်၊ မည်းတာကို ဖြူတယ်လို့ ပြောရင်လဲပဲ သူ့ကို ဆန့်ကျင်ဘက် မပြောဘူး၊ ရယ်ပြီးတော့ဘဲ နေခဲ့တယ်။

ပြီးတော့ ဘုန်းကြီးများရဲ့ မိခင်က အင်မတန် လောဘနည်းတယ်၊ သူ့ကို ဘုန်းကြီးများက တစ်လ တစ်ဆယ်လောက် ထောက်ရင် သူ ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးနဲ့ သဘောကျနေတယ်၊ တစ်ခါတလေတော့ အကြောင်းညီညွတ်လို့ နှစ်ဆယ်လောက် သုံးဆယ်လောက် ထောက်လိုက်ရင် ဘာပြောတယ် မှတ်လဲ၊ ‘လူကို ဒမြတိုက်ခံရအောင် လုပ်တာလား’ တဲ့၊ နှစ်ဆယ်သုံးဆယ် လောက်ဆိုရင် အင်မတန်များပြီး ဒမြတိုက်ခံရမှာ ကြောက်တဲ့သဘောက ဒီလိုဖြစ်နေတယ်။ (ရှေးဖြစ်ဟောင်း အောက်မေ့ဖွယ်-ဟု ဆိုရပါမည်၊ ယခုခေတ် ငွေကြေးတန်ဖိုးနှင့် ဆိုလျှင်ကား တကယ့်ကို ရယ်စရာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။)

ထို့အတူ ဘုန်းကြီးများ ရန်ကုန်မြို့ လာတဲ့အခါ ဒီပြင် ဘယ်မှမဝင် ပေမယ်လို့ စာပေဝါသနာပါတော့ စာရွက်စက္ကူ ရောင်းတဲ့ဆိုင်တော့ ဝင်တယ်၊ အဲ သိမ်ကြီးဈေးဘက် အထည်ဆိုင်နားရောက်ရင် ကြည့်ပြီးတော့ ‘ဪ- ဒီအဆင်တော့ ငါ့အမေနဲ့ သင့်တော်တဲ့ အဆင်ဘဲ’ ဆိုပြီးတော့ ခါးဝတ်တစ်ထည် အကျီ လေးတစ်စုံ ဒီလိုယူပြီး ကပွိုပြီးတော့ သူ့ကိုပေးရင် သူ့စိတ်ထဲမှာ ကျေနပ်တယ်၊ တစ်ခါတလေ မိမိစိတ်ထဲမှာ ‘ဪ- ဒီအဆင်ဟာဖြင့် ငါ့မိခင်နဲ့ သိပ်တော်တဲ့အဆင်ဘဲ’ ဆိုပြီးတော့ ခါးဝတ်

နှစ်ထည် အကျီ နှစ်ထည် နှစ်စုံယူသွားရင် ဘာပြောသလဲ၊ ‘ဒီလောက် များများကြီး ဒကာမကြီး ဘယ်နှယ်လုပ် ဝတ်နိုင်မှာတုန်း’ သူက ပြော တယ်”။

မိဘကို မသေခင် လုပ်ကျွေး

ဆရာတော်သည် ၁၃၁၇-ခုနှစ်ခန့်တွင် မိခင်ကြီး ဒေါ်ဆင်အတွက် သဲဖြူဝရွာ၌ အိမ်ကြီးတစ်လုံး ဆောက်ပေးရာ ၁၃၂၅ ကုန်ကျခဲ့သည်။ တစ်ရပ်တစ်ရွာတွင် နေထိုင်သူ ညီ-ဦးဘသင်ကိုလည်း ထိုအိမ်အတွက် ကုသိုလ်ပါဝင်စေလိုသည်။ (ဆရာတော်၏ညီ ဦးဘသင်သည် ပဲခူးတိုင်း ကဝမြို့နယ် သပြေကန်ရွာ၌ နေထိုင်သည့် လယ်ပိုင်ရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်) သို့ဖြစ်၍ ညီဖြစ်သူအား ပြောပြရာ ဦးဘသင်က အိမ်ဆောက်သည့်အထဲ ကုသိုလ်မပါဝင်ဘဲ မိခင်ကြီးအား ငွေ ၁၀၀ သီးသန့်ပေးပို့သည်။

၁၃၂၃-ခုနှစ် မိခင်ကြီးဒေါ်ဆင် ကွယ်လွန်သွားချိန်တွင် ဦးဘသင် ရောက်လာပြီး မိခင်ကြီး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ကြည့်ကာ ရှိုက်ကြီးတငင် ငို ကြွေးလေရာ ဆရာတော်သည် ညီဖြစ်သူ ဦးဘသင်အား-

“ငိုရမှာပေါ့ကွာ၊ အေး - မင်းက အခုမှ နောင်တရပြီး ငိုကြွေးနေ တာ၊ အမေ အသက်ရှိစဉ်က မင်းဟာ အမေ့ကို ထောက်ပံ့ရမှန်း ကျွေး မွေးရမှန်း မသိဘူး၊ မင်းရဲ့ ပူဆွေးသောကဟာ နောက်ကျသွားပြီ၊ ငါက တော့ တစ်သက်လုံး မငိုရအောင် လုပ်ခဲ့တယ်၊ မင်းလို ငိုကြွေးစရာ ပူပင် သောက ရောက်စရာမလိုတော့ဘူး၊ ငါကတော့ မငိုပါဘူး၊ မိခင်အပေါ် လိုသည်ထက် ပိုပြီး ပြုစုထားတာဖြစ်လို့ ငါ ငိုဖို့မလိုဘူး၊ မင်းကတော့ နဝကမ္မ ၁၀၀ ဆိုပြီး ပို့တဲ့လူဆိုတော့ ငိုပေတော့ပေါ့ကွာ၊ ငိုကွ ငိုကွ” ဟု ကရုဏာဒေါသောဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူသည်။ (ညီအရင်းဖြစ်၍ ဤသို့

အားမလိုအားမရ မိန့်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားသူများကိုကား ယခုလို တစ်ကြိမ်မှ ရင့်ရင့်သီးသီး မပြောကြားခဲ့ဖူးပေ။)

ဦးဘသင်ကို အကြောင်းပြုပြီး သိကျွမ်းရသည့် ဒေါက်တာနေလင်း ဆိုသူ လူငယ်ဆရာဝန်လေးအား မိန့်ကြားသည့် သြဝါဒတစ်ခုမှာ-

“ကိုရင်.. မိဘကို လုပ်ကျွေးဗျား၊ ဘုန်းကြီးအသက် ၂၄-နှစ်အရွယ် တုန်းက ဘုန်းကြီးအကျိုးလိုလားတဲ့ ဆရာတော်တစ်ပါးက ဆုံးမဖူးတယ် ‘ဦးဇင်း မိဘကို ရိုရိုသေသေ လုပ်ကျွေး၊ မိဘက ဖြူတယ်ဆိုရင် ဖြူလိုက်၊ မည်းတယ်ဆိုရင် မည်းလိုက်၊ ကိုယ်က ဝါးလုံးလို့ သိရက်သားနဲ့ မိဘက ဝါးခြမ်းဆိုရင် ခြမ်းလိုက်ဗျာ’ လို့ သြဝါဒပေးခဲ့တယ်။ ဘုန်းကြီးလဲ အသက် ၂၄-နှစ်ကတည်းက မယ်တော်ကြီးကွယ်လွန်သည်အထိ ဒီအဆုံးအမ အတိုင်း လိုက်နာခဲ့တယ်။ ယခုလဲ ကိုရင် မိဘကို လုပ်ကျွေးဗျာ၊ ကိုရင် အသက်ရှည်မှာပါ” ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည်။

ဘာသာရေးအတွက် မိန့်ကြားချက်

တစ်ချိန်က မိမိကျောင်းတိုက်မှ ရဟန်းငယ်များ ဘာသာခြားဆိုင်မှ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ ဝယ်ယူလာသည်ကို သိရှိရသဖြင့် “ဘာဖြစ် လို့ ဒီဆိုင်က ဝယ်လာရသလဲ ?” မေးတော်မူရာ “ဒီဆိုင်က ဈေးလည်း သက်သာ၊ ဆက်ဆံရေးလည်း ကောင်း၍ ဝယ်လာခြင်းဖြစ်ပါကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆိုင်များမှာ ဈေးလည်း ကြီး၍ ဆက်ဆံရေးလည်း ညံ့လှပါ ကြောင်း” လျှောက်ထားကြသည့်အခါ ဆရာတော်ကြီးက “အေး - ဗုဒ္ဓ ဘာသာဆိုင်က တစ်ဆယ်အမြတ်ယူပြီး ဘာသာခြားဆိုင်က တစ်ကျပ်ပဲ အမြတ်ယူတယ်ဆိုရင်တောင် ဦးဇင်းတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်မှာဘဲ ဈေးဝယ် ရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် အဲဒီ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဈေးဆိုင်တွေ ယူလိုက်တဲ့

အမြတ်တစ်ဆယ်က ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုရားကျောင်းကန်တွေဆီကိုဘဲ ပြန်
ရောက်မှာ၊ ဘာသာခြားတွေ ယူလိုက်တဲ့ အမြတ်တစ်ကျပ်ကျတော့ ဦးဇင်း
တို့လည်ပင်းကို ကြိုးကွင်းစွပ်မယ့်နေရာ ရောက်သွားမှာ”ဟု မိန့်ကြား
တော်မူလေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အားလုံး အထူးသတိထား၍ လိုက်နာ
ကျင့်ဆောင်သင့်သော လမ်းညွှန်ဩဝါဒစကား ဖြစ်ပေသည်။

စိတ်ဓာတ်ကိုမြှင့် မြတ်အောင်ကျင့်

မိမိတို့၏စိတ်ဓာတ်ကို မြင့်မြင့်မြတ်မြတ်ဖြစ်အောင် ထားရှိကြဖို့နှင့်
ပတ်သက်၍ မိန့်ကြားသွားသည့် ဩဝါဒတော်တစ်ခုမှာ—

“မိမိတို့စိတ် ညံ့ဖျင်းနေတာကို ပြင်ရင်ရတယ်၊ ဘယ် - စိတ်ဆိုတာ
အမိမွေးကတည်းက ပကတိ ဘယ်ကောင်းမလဲ၊ ပုထုဇဉ်စိတ်ဆိုတာ ဟို
တောင်ပေါ်က ရေ တောင်အောက်ကျဖို့ရာ ဘာမှ စက်တွေ ဘာတွေ
မလိုဘူး၊ သူ့အလိုလို လျှောကျသွားတယ်၊ အဲဒီလိုဘဲ ညံ့တဲ့အပိုင်းကို
စိတ်ဟာ အင်မတန် ဆင်းလွယ်တယ်၊ အဲဒီတော့ သတိပြု၊ တကယ့်အမျိုး
ကောင်းသားပီပီ ဦးဇင်းတို့ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရနဲ့တကွ တိုင်းပြည်လူထု
က ‘မြင့်မြတ်တဲ့စိတ်ဓာတ် ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဘဲ’ လို့ ဒီလို အသိအမှတ်ပြု
တယ်။

သူတို့ပြုတဲ့ အသိအမှတ်နဲ့လဲ လိုက်လျောအောင်၊ ကိုယ်ရည်ရွယ်တဲ့
ဥပဓိဝိဝေကဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုလဲဘဲ မျက်မှောက်ပြုနိုင်အောင် ဦးဇင်းတို့
စိတ်ထဲမှာ မဟုတ်တရုတ် အကုသိုလ်စိတ်တွေ မဝင်အောင် ကျင့်ဆောင်
ကြ၊ စိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်၍ မြှင့်၍ မြတ်အောင်ကျင့်ကြ၊ ကိုယ့်စိတ်ဓာတ်ကို
မြင့်မြတ်အောင် ပြုလုပ်ရတာကတော့ ဟို - အောက်မြေပြင်က ရေကို
တောင်ပေါ်တင်ရတာနဲ့ တူတယ်၊ အောက်မြေပြင်က ရေကို တောင်ပေါ်

တင်ချင်ရင် စက်အားကောင်းကောင်းနဲ့ တင်ပေးရတယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ နှလုံးသွင်းကောင်းကောင်း ယောနိသောမနသိကာရ စက်အားကောင်းကောင်းနဲ့ တင်ပေးလိုက်ရင် တကတည်း အသက်မရှိတဲ့ ရေတောင်မှ အသက်မရှိတဲ့ စက်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ နည်းလမ်းမှန်ရင် တက်သေးတာဘဲ၊ အခု မိမိတို့မှာ အသက်ရှိတဲ့ ဥပါဒိန္နကခန္ဓာအစဉ် ဘာလို့ မဖြစ်ပဲ ရှိရမှာလဲ” စသည်ဖြင့် ဖြစ်လေသည်။

ခြင်္သေ့ကြီးမှ ဆေးပေးခန်းသို့

ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက် အဝင်ပေါက် တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် သေးငယ်သော ခြင်္သေ့ရုပ်နှစ်ခု ရှိသည်။ ကျောင်းတိုက်သို့လာနေကျ ကျောင်းဒါယကာကြီးဦးဘိုးမှီ+ကျောင်းဒါယိကာမကြီး သုဓမ္မသိင်္ဂီ^၁ ဒေါ်ရွှေညွန့် (ရွှေရတုတိပိဋကဓရ မြင်းမူဆရာတော်၏ မူလရဟန်းဒါယကာ) တို့က ထိုခြင်္သေ့ရုပ်ကလေးများကို မြင်ရတိုင်း ‘အမြင်မတော် ဆင်တော်နှင့် ခလောက်’ ဆိုသလို အမြင်မတော်ရှိလှ၍ ၁၃၂၂-ခုနှစ် ဇူလိုင်လက သင်္ဂါယနာပထမသန္နိပါတ်မှ ပြန်ကြွလာသော ဆရာတော်အား “အရပ်ဆယ်တောင်လောက် မြင့်သည့် ခြင်္သေ့ရုပ်ကြီး ၂-ရုပ် လက်ရာကောင်း မုံရွာဆရာမြကို လုပ်ခိုင်း၍ လှူဒါန်းမည့်အကြောင်း” လျှောက်ထားကြသည်။

ဦးဘိုးမှီနှင့် ဒေါ်ရွှေညွန့်တို့မှာ ဆရာတော်နှင့် မိဘတမျှ ရင်းနှီးကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် ဆရာတော်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပင် မိန့်ကြားတော်မူသည်-

“ဒကာကြီး၊ ခြင်္သေ့ကြီးနှစ်ကောင်က ငွေကုန်ကြေးကျများပြီး လူအများကောင်းကျိုးကို ပြုနိုင်မှာမဟုတ်ဖူး၊ လူအများ ကောင်းကျိုးရှိမည့် အလှူကိုသာ လှူသင့်တယ်”

“တပည့်တော်တို့ ဘာလှူရမလဲဘုရား” ဟု ဦးဘိုးမှီက ပြန်လျှောက်ရာ ဆရာတော်က-

“မင်းကွန်းကျေးရွာ ဆေးပေးခန်းကလေးမှာ အလျား ၃-ခန်း၊ အနံ ၂-ခန်း အလွန်ကျဉ်းမြောင်းပါတယ်။ မျောတိုင် ထရံကာ သက္ကယ်မိုး ဆိုတော့ မကြာခင် ခြစာဖြစ်မှာဘဲ။ ရွာက ဆင်းရဲတော့ ဒွါထက်လဲ တတ်နိုင်မှာမဟုတ်ဖူး။ အဲဒီနေရာမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရက သတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း စံချိန်မှီ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးခန်း အဆောက်အဦး ဆောက်လှူလိုက်လျှင် လူအများ လက်တွေ့အကျိုးများမှာဘဲ” ဟု မိန့်သည်။ ဦးဘိုးမှီ+ ဒေါ်ရွှေညွန့်တို့ကလည်း ဆရာတော်ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း အခိုင်အမာ သွပ်မိုး အုတ်နံကပ် စံချိန်မှီဆေးပေးခန်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားလိုအပ်သည့် ကျန်းမာရေးမှူး နေအိမ်၊ အမှုထမ်းများနေထိုင်ရန် တန်းလျား၊ သောက်သုံးရေကန်စသည် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စီမံပေးတော်မူလေသည်။

ဓမ္မနာအမှ ရွှေရေးဆောင်သို့

ပုထုဇဉ်တို့သဘာဝ မိမိထံရောက်လာသော လာဘ်ကို မိမိလက်မခံဘဲ တခြားသင့်တော်ရာသို့ ညွှန်ကြားနိုင်ဖို့ အတော်ခက်သည်။ လိုသည်ဖြစ်စေ မလိုသည်ဖြစ်စေ ရသမျှ လက်ခံထားလေ့ရှိသည်။ အလှူရှင်များကလည်း တော်သည်-မတော်သည် အရှည်မစဉ်းစားကြတော့ဘဲ သဒ္ဓါပေါက်သည်ဆိုလျှင် မဆင်မခြင် လှူဒါန်းတတ်ကြသည်။ နောင် မိမိတို့ လှူဒါန်းထားသည့်ပစ္စည်း သာသနာအတွက် မဖြစ်ပဲ ပျက်စီးသွားမှ နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ကြရသည်။ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ကား ထိုသို့မဟုတ်။ မိမိထံ ရောက်လာသော လာဘ်ကို တခြားသင့်တော်သည့်နေရာသို့ ညွှန်ကြားတော်မူသည်။

ဆရာတော်၏ တရားဓမ္မများကို နာကြားရ၍ သဒ္ဓါတရားပေါက်နေသော မန္တလေးမြို့ ဒါးတန်း မဟာဗန္ဓုလသင်္ကန်းတိုက်ပိုင်ရှင် ဦးဆိုင်+ဒေါ်စောတင်တို့ ဆရာတော်ထံ ရောက်လာပြီး ဓမ္မနာဒတိုက်မှာ ခမ်းခမ်းနားနား တိုက်ကျောင်းကြီးတစ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းလိုပါကြောင်း၊ ငွေကြေးကုန်ကျမှု ဂရုမစိုက်ဘဲ ဆရာတော်စိတ်ကြိုက် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းမည်ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားကြသည်။

ထိုအခါ ဆရာတော်က ရှင်းပြသည် “ဒကာကြီး၊ ဒီဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်မှာ ဘုန်းကြီးမို့ သံဃာဒီလောက်များများ လက်ခံထားနိုင်တာ၊ မှီခိုနေရတာက မင်းကွန်းရွာကလေးကို မှီနေရတာ၊ ဒီရွာလေးကလဲ ခုံဖိနပ်ခုတ်ပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေရတဲ့ ရွာကလေးဖြစ်တယ်၊ တခြားဘုန်းကြီးဆိုရင် ဘယ်နည်းနဲ့မှ သံဃာဒီလောက်များများ မထားနိုင်ဘူး၊ သံဃာမရှိရင်လဲ အဆောက်အဦး ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်း မကြာမီပျက်စီးမှာဘဲ၊ သာသနာအား အကျိုးမများလို့ ဒီမှာမဆောက်ပါနဲ့၊ မန္တလေးမြို့မှာ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကြောင့် ပျက်စီးနေတဲ့ ကျောင်းတိုက်ကြီးများကို ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ပေးပါ၊ မန္တလေးမြို့ကြီးဆိုတော့ မှီရာပစ္စည်းလေးပါး ရလွယ်လို့ စာချဆရာတော် တစ်ပါးမဟုတ်တစ်ပါး ပေါ်မှာပါ၊ မန္တလေးမှာ ဆောက်ရင်တော့ ဒကာကြီးကျောင်းဟာ အစဉ်ထာဝရ သာသနာအကျိုးပြုမှာ ဖြစ်ပါတယ်၊ မန္တလေးမြို့ကြီးမှာသာ ဆောက်ပါ ဒကာကြီး၊ ဒီမှာ မဆောက်ပါနဲ့” ။

ဆရာတော်၏ညွှန်ပြချက်ကို သဘောပေါက်၍ ဗန္ဓုလဦးဆိုင်+ဒေါ်စောတင်တို့ မန္တလေးမြို့ ရွှေရေးဆောင်ကျောင်းတိုက် အလယ်တိုက်ကျောင်းကြီးကို ပြင်ဆင်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။ အလျား ၁၇-ခန်း၊ အနံ ၁၃-ခန်းရှိသည့် တိုက်ကျောင်းကြီးကို မူလပုံစံ မပျက်စေဘဲ ဆောက်

လုပ်လှူဒါန်းပြီး သံဃာတော်များအတွက် ရေလောင်းကုဋီ အဝီစိရေတွင်း ရေစက်-ရေစင် စသည်ဖြင့် လိုလေသေးမရှိ ဖြည့်ဆည်းလှူဒါန်းကြသည်။

ထိုကျောင်းကြီးပေါ်၌ ဘဒ္ဒန္တပဏ္ဍဝဆရာတော်ဘုရားကြီး ရာပေါင်း များစွာသော တပည့်သံဃာတော်တို့အား စာပေပို့ချနေသည်ကို တွေ့မြင် ရသဖြင့် ကျောင်းဒကာ-ဒကာမကြီးများမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အပရ စေတနာ ပွားကြပြန်သည်။ ဆရာတော်ကား ပုထုဇဉ်တိုင်းမှာ ရှိတတ် သည့် ဣဿာ-မစ္ဆရိယတရားဆိုးများ အထူးကင်းစင်တော်မူသည့် ပုဂ္ဂိုလ် ထူး-ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးပါတည်း။

အကျိုးများအောင် ညွှန်ကြားပေးသည့် တိပိဋကဓရဆရာတော်အား တိုး၍ကြည်ညိုကာ ‘ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်မှာလည်း ဓမ္မာရုံကြီးတစ်လုံး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခွင့် ပြုပါရန်’ အတန်တန် တောင်းပန်နေ၍ ခွင့်ပြု လိုက်ရသည်။ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ပြာသာဒ်ကြီးနှင့်တကွ အလျား၁၀-ခန်း၊ အနံ ၆-ခန်းရှိ ဓမ္မာရုံကြီးကို ခမ်းခမ်းနားနား ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြန်သည်။ ဆွမ်းစားကျောင်း၊ သံမဏ္ဍာပ၊ ဆွမ်းချက်ဆောင်၊ လူအိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်း စသည်တို့ကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြလေသည်။

ဘုန်းကြီးမို့ ဘုန်းကြီးအလုပ် လုပ်တာ

တစ်ချိန်က ဆရာတော် တရားပွဲတွေများလွန်း၍ ဟောရပြောရတာ ပင်ပန်းလွန်းသည်ကို သိရှိသဖြင့် အလင်္ကာကျော်စွာ စာရေးဆရာကြီး ဦးသုခက “ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ငဲ့ညှာပြီး တရားဟော လျော့သင့်တယ်ထင်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်က “ဒကာကြီးနှယ် ဘုန်းကြီးမို့ ဘုန်းကြီးအလုပ် လုပ်နေတာ ဘာ လာပြီး ကန့်ကွက်နေတာလဲ၊ ဂန္ဓဓုရ ဝိပဿနာဓုရတဲ့ ဘုန်းကြီးလုပ်ရမှာ ဒီနှစ်ခု

ရှိတယ်၊ ဒကာကြီးတို့ လူတွေ လူ့ကိစ္စလုပ်ရင်း ဖျားနာသေကြတာမဟုတ် လား၊ ဖျားနာသေချင်လဲ သေပေါ့၊ အလုပ်လက်မဲ့ ဘုန်းကြီးတော့ အဖြစ် မခံနိုင်ပါဘူး၊ သုခ-ဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ချမ်းသာအောင် လုပ်စမ်းပါ ဦး” ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ (တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အလွန်ရင်းနှီး၍ လျှောက်ကြ-ပြောကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးနှင့် ဆရာကြီးတို့ သည် စာပေသမားချင်းဖြစ်၍ အချင်းချင်း အလွန်လေးစားမြတ်နိုးကြပါ သည်။)

ဧရောင်းကောင်းလို့ စိတ်ပျက်သလား

ဆရာတော်၏ မိခင်အရင်းလို ဖြစ်နေသူ မြင်းခြံမှ ဒါယိကာမကြီး ဒေါ်အိုကလည်း ဆရာတော်ကို ‘တရားလျှော့ဟောဖို့’ လျှောက်ဖူးသည်၊ ဆရာတော်က ပြန်မေးသည်-

“ဒကာမကြီးဆေးရောင်းတုန်းက ရောင်းလို့အလွန်ကောင်းတဲ့အခါ မရှိဘူးလား”

“ရှိပါတယ်ဘုရား၊ တစ်ခါတစ်ခါ လက်မလယ်အောင် ရောင်းရပါတယ်”

“အဲဒီလိုအခါ စားချိန်-သောက်ချိန် ထမင်းမှန်း-ဟင်းမှန်း သိသေး သလား”

“ထမင်းစားဖို့ အချိန်မရလို့ နေ့စာ နဲ့ ညစာ ပေါင်းစားလိုက်ရတဲ့ အခါမျိုးလဲ ရှိပါတယ်ဘုရား”

“ဒီလို လက်မလယ်အောင် ရောင်းရလို့ စိတ်ကောပျက်သေးလား”

“အရှင်ဘုရားနှယ် ကြံကြံဖန်ဖန် ဈေးရောင်းကောင်းလို့ စိတ်ပျက် ပါ့မလား၊ ပျော်တောင် ပျော်သေးတာပေါ့”

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

“ဒကာမကြီး တစ်ဘဝစာ လောကီစီးပွားရေးကိုတောင် ထမင်းမှန်း မသိ ဟင်းမှန်းမသိ လုပ်သေးတာ၊ ဦးဇင်း သံသရာရေး ဓမ္မရေးမှာ ပိုပြီး မလုပ်သင့်ဘူးလား။”

ဤသို့ ပြောလိုက်ရာ ဒကာမကြီးမှာ ဘာမှ ဆက်မလျှောက်တတ် တော့ဘဲ လက်မြှောက်အရှုံးပေးခဲ့ရလေသည်။

အလုပ်များများလုပ်မှ ကျန်းမာ

၁၃၄၇-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀-ရက် အမျိုးသားနေ့ တွင် ရန်ကုန် နိကာယ်သာသနာတော်ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ် စာမေးပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ ပိဋကဘာသာပြန်အသင်း ဥက္ကဋ္ဌကြီး (နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း) ဦးနု တက်ရောက်ကြည့်ညိုသည်။ အခမ်း အနားမစမီ ဆရာတော်ထံ လာရောက်၍ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ မေး မြန်းလျှောက်ထားပြီးနောက်- “တရားဟောရပြောရတာ မပင်ပန်းသေး ဘူးလားဘုရား” ဟု မေးရာ ဆရာတော်က “ခုထိအောင် ဦးဇင်းတော့ မောတယ်-ပန်းတယ်ဆိုတာ မသိသေးပါဘူး” ဟု ပြန်ပြောသည်။

“ဆရာတော်က အလုပ်များများလုပ်ရမှ စိတ်ရွှင်လန်းပြီး ကျန်းမာ တဲ့ ဆရာတော်မျိုးဆိုတော့ သာသနာအတွက် အလုပ်များများသာ လုပ် ပါဘုရား” ဟု ဆရာတော်စိတ်ကြိုက် လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်က ပြုံးပြီး “ဟုတ်တယ် ဒကာကြီး” ဟု ပြန်ပြောလေသည်။

အဓိပတိတပ်ပြီး အလုပ်လုပ်

“လက်နှိပ်စက်ကလေး တချောက်ချောက်ရိုက်ပြီး သာသနာပြုသွား တဲ့ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ သာသနာပြုစံနှုန်းကို ကွန်ပျူတာတွေ အင်တာနက်

တွေ အသုံးပြုရတဲ့ နှောင်းခေတ် ကွန်ပျူတာ-အင်တာနက် သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဘာဖြစ်လို့ လိုက်မမှီနိုင်ရတာလဲ” ဟူသော မေးခွန်းတစ်ခု ပေါ်ခဲ့ဖူးသည်။ အကျဉ်းချုပ်အဖြေကား- အဓိပတိတပ်မူချင်း ကွာခြား သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီးက မိမိလုပ်ငန်းအပေါ် အပြည့် အဝ စိတ်စိုက်ပြီး အဓိပတိတပ်၍ အလုပ်လုပ်တော်မူသည်။

အာဓိပစ္စေန သံယုတ္တော၊ ယာနိ ကမ္မာနိ စေ ကရေ။

တာနေ'ကန္တေန သိဇ္ဈန္တိ၊ ဧသာ လောကဿ ဓမ္မတာ (အဓိပတိ တပ်ပြီးလုပ်ဆောင်သော လုပ်ငန်းကိစ္စမှန်သမျှ ပြီးစီးအောင်မြင်ရမည်မှာ လောကဓမ္မတာပင် ဖြစ်သည်) ဟူသော ဆိုရိုးစကားအရ အဓိပတိတပ်ပြီး လုပ်ဆောင်၍ အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်ပျူတာအင်တာနက်သမား တွေက ဆရာတော်ကြီးလောက် အဓိပတိမတပ်ကြ၊ မိမိတို့၏ ကွန်ပျူတာ အင်တာနက်များကို အားကိုးလွန်းကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သာသနာပြု စံနှုန်းချင်း ကွာခြားသွားတာ ဖြစ်သည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဓိပတိတပ်ပုံအနေအထားကို လေ့လာ ကြည့်ညိုကြည့်မည်ဆိုလျှင်- တိပိဋက ကျက်မှတ်ဖြေဆိုနေစဉ်က ဆရာ တော်၏နှုတ်ဖျားမှ 'တိပိဋက တိပိဋက' ဟူသော အသံများသာ ကြိမ်ဖန် များစွာ ထွက်ပေါ်ခဲ့သလို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ချိန်၌လည်း 'သင်္ဂါယနာ သင်္ဂါယနာ' ဟူသော အသံများသာ များစွာထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းကြီး ပြုစုနေချိန်တွင် အချိန်ရှိသရွေ့ 'မဟာဗုဒ္ဓဝင် မဟာဗုဒ္ဓဝင်' အသံများ လွှမ်းမိုးနေသလို တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီး တည် ထောင်နေချိန်၌ 'တိ-နိ တိ-နိ' အသံများ၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့ တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ထောင်သည့်အချိန်၌ 'တက္ကသိုလ် တက္ကသိုလ်' အသံများ လွှမ်းမိုး၍နေပြန်သည်။ ဤသည်မှာ မိမိလုပ်ဆောင်နေသည့်

လုပ်ငန်းအပေါ် အပြည့်အဝ စိတ်စိုက်၍ နှစ်မြှုပ်ထားသည်-ဆိုသည်ကို ဖော်ပြနေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့်- နောက်ဆုံးသာသနာပြုလုပ်ငန်းဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ထောင်ပေးသည့်လုပ်ငန်းတွင် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဖြစ်၍ လုပ်ငန်းပမာဏ ကြီးမားလှခြင်း၊ မိမိ၏အသက် တော်ကလည်း ၈၀-ပြည့်ခါနီး၍ အရွယ်တော်ကြီးရင့်နေခြင်းတို့ကြောင့် အမြန်ဆုံးပြီးစီးနိုင်အောင် ပိုမိုအာရုံစူးစိုက် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။ ‘ဝိနယော အာသယော မယံ’ စသော အရှင်ဥပါလိ၏ ဝါထာကိုပင် ပြင်ဆင်ကာ “တက္ကသိုလ် အာသယော မယံ၊ တက္ကသိုလ် မမ ဝေါစရော” စသည်ဖြင့် နှုတ်မှ ထုတ်ဖော်ရွတ်ဆိုတော်မူနေလေ့ရှိသည်။ စားလည်း တက္ကသိုလ်၊ သွားလည်း တက္ကသိုလ် ဆိုရလောက်အောင်ပင် စိတ်ထဲ၌ အထူးစွဲမြဲတော်မူသည်။

မည်မျှအထိ စွဲမြဲသနည်းဆိုလျှင် ကျိန်းစက်အနားယူနေသည့်အချိန် ၌ပင် တက္ကသိုလ်ကြီးများတည်ဆောက်ရေး ရေစက်ချတရားများကို ယောင်ယမ်း၍ ဟောတော်မူသည်အထိ ဖြစ်သည်။ ယောင်ယမ်း၍ဟော သည်မှာလည်း အခြားသူတွေလို တစ်လုံးစ နှစ်လုံးစ ယောင်ယမ်းခြင်း မဟုတ်။ တရားပွဲကြီးတစ်ပွဲ ဟောသလို အစ-အဆုံး (ရေစက်ချပြီးသည် အထိ) ဟောခြင်းဖြစ်သည်။ ယောင်ယမ်းနေသည်နှင့်မတူ တကယ့်တရား ဟောနေသလို တရားသားအစစ်ကိုသာ အမှားအယွင်းမရှိ ဟောနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ယောင်ယမ်းတရားဟောသည်ကို တပည့်များ လေးငါး ကြိမ်မက ကြိုကြရသည်။ “ဪ - စိတ်ထဲမှာ ဒါလောက်စွဲမြဲထားလို့လဲ ဒီလို အောင်မြင်တော်မူတာဘဲကိုး” ဟု တွေးမြင်သိရှိကာ ကြည်ညိုမဆုံး ဖြစ်ကြရလေသည်။

ကိုယ်နားမလည်သောအလုပ်ကို မလုပ်

ဆရာတော်ကြီးသည် ကိုယ်နားလည်ကျွမ်းကျင်သော အလုပ်ကို ကြိုးစားပမ်းစား မနားမနေ လုပ်ဆောင်တော်မူသလောက် ကိုယ်မကျွမ်းကျင်သော အလုပ်ကိုမူ လုပ်ဆောင်လေ့မရှိပေ။ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းများ စတင်ဖွဲ့စည်းခါနီးအချိန်က ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များ ရွေးချယ်ရာတွင် စစ်ကိုင်းအခြေခံဒေသမှ ဝန်ဆောင်ဆရာတော် ၂-ပါးရရှိရာ ဆရာတော် အရွေးမခံသဖြင့် မေးမြန်းလျှောက်ထားကြည့်သည့်အခါ “တပည့်တော်က အကြောင်းအကျိုး ဘာမှမသိရသေးဘဲ ‘ဝန်ဆောင်’ ဆိုရုံနဲ့ ဘာဝန်ဆောင်ရမှန်းမသိလို့ လက်မခံလိုက်တာပါ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။

၁၉၈၈-ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီအရေးအခင်းကြီးတွင်လည်း ပါဝင်ပေးရန် တောင်းဆိုလာကြသည့်အခါ-

“ဘုန်းကြီးသည် ရှေးကစ၍ ယခုအချိန်အထိ ဘယ်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့မှာမှ မပါဝင်ခဲ့ဖူးပါ။ နောင်လဲ ပါဝင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးကိစ္စ နားမလည်ပါ။ ဗဟုသုတမရှိပါ။ နိုင်ငံရေး လောကီရေးနှင့် ပတ်သက်သော စကားတို့ကို နားလည်းမလည်၊ ပြောလည်း မပြောတတ်ပါ။

နားမလည်ပဲ၊ ပြောလည်း မပြောတတ်ပဲနှင့် နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သော စကားတို့ကို ပြောကြားလျှင် ပြောမှားဆိုမှား ဖြစ်မည်ကို အလွန်စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့လှပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် ဘုန်းကြီးသည် သာမဏေဘဝ ၁၉-နှစ်သားက စ၍ တောအရပ်၌သာ နေခဲ့သူပီပီ ယခုအခါမှာလည်း နိုင်ငံရေး၌ ပြောဆိုပါဝင်မှု လုံးဝမပြုဘဲ တောအရပ်၌နေကာ မေတ္တာတရား ပွားများနေပါမည်။ အားလုံး ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြပါစေ” ဟု ပြန်လည်မိန့်ကြားပြီး ငြင်းပယ်တော်မူခဲ့လေသည်။

နိဿရဏတ္ထပရိယတ္တိ ဖြစ်ပါစေ

တပည့်တော်တို့နဲ့ဆိုင်တဲ့ ပရိယတ္တိက မကောင်းတဲ့ပရိယတ္တိတစ်မျိုး ကောင်းတဲ့ပရိယတ္တိ တစ်မျိုး၊ ဒီနှစ်မျိုးမှာ- “သီလဟောတဲ့သူထွန်ကို မိမိ လေ့လာတယ်ဆို ထိုစာက လာတဲ့သီလ ငါ့ကိုယ်ရောက်စေမယ်၊ သမာဓိ ဟောတဲ့သူထွန် ရောက်တဲ့အခါ သူထွန်က သမာဓိ ငါ့ကိုယ်ရောက်စေ မယ်၊ ပညာဟောတဲ့သူထွန် ရွတ်အံ့ကြံကြည့်ရင် သူထွန်က လာတဲ့ပညာ ငါ့ကိုယ်ရောက်စေမယ်” လို့ အဒီလိုနှလုံးသွင်းပြီးတော့ စာကျက်-စာအံ- စာကြည့် ပရိယတ္တိအလုပ်ကို ပြုလုပ်ရင် အရှင်တို့ရဲ့ စာပေပရိယတ္တိဟာ သံသရာမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်း နိဿရဏအကျိုးရတဲ့ ပရိယတ္တိ၊ ကောင်းတဲ့ ပရိယတ္တိ ဖြစ်ပါပြီ၊ အဲဒီလိုဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြ၊ မကောင်းတဲ့ အလ ဂဒ္ဒူပမ ပရိယတ္တိမျိုး မဖြစ်စေနဲ့-ဟုလည်း သတိပေးစကား မိန့်ကြားတော် မူသည်။

မအပ်စပ်သောပစ္စည်း လက်မခံ

၁၃၅၂ (၁၉၉၀)-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက် ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးစောမောင်ကိုယ်တိုင် မင်းကွန်းသို့ လာ ရောက်၍ ဆရာတော်ကြီးအား ရုပ်မြင်သံကြားစက်တစ်လုံး လှူဒါန်း သည်၊ မအပ်စပ်သောပစ္စည်းဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီးက လက်မခံ အတန် တန် ငြင်းပယ်သည်၊ “ရဟန်းတော်များနှင့် မအပ်စပ်ကြောင်း” ရှင်းပြ သည်၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးက အလျှော့မပေး၊ “မဟုတ်ပါဘူးဘုရား၊ ဆရာ တော်ကြီး သတင်းလေးဘာလေး ကြည့်ရအောင်လို့ပါဘုရား” ဟု အတင်း အကြပ် လျှောက်ထားသည်၊ မလှူရ မနေသည့်ပုံစံ ဖြစ်လာသည်။

ဘယ်လိုမှ ငြင်းပယ်၍ မရတော့သည့်အဆုံး၌ ဆရာတော်ကြီးက “ဒကာကြီး၊ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်မှာ သံဃာ

တွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒါလဲ ဘုန်းကြီးရဲ့ကျောင်းတိုက်ပါဘဲ။ အဲဒီမှာ လှူထားခဲ့ပါ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူလိုက်လေသည်။ (မအပ်စပ်သောပစ္စည်း ဖြစ်ပြီး လှူဒါန်းသူကလည်း အာဏာပိုင်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေသဖြင့် မလွဲသာ မရှောင်သာ စီမံလိုက်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု လှူဒါန်း သော မော်တော်ကားကို ရအောင်ငြင်းပယ်ခဲ့သည့် ဆရာတော်ကြီးသည် စစ်ဦးဘိလူးလို ဖြစ်နေသည့် အာဏာရှင်ကိုမူ ဇွတ်မဆန့်ကျင်လိုသဖြင့် ဤသို့ စီမံလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။)

ပြည်တွင်းနွံသာ သာသနာပြု

ဆရာတော်သည် ‘နိုင်ငံခြားသို့ ကြွရောက်သာသနာပြုဖို့’ လျှောက် ထားလာမှု မှန်သမျှကို ငြင်းပယ်တော်မူခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ “တခြား စွမ်းနိုင်တဲ့ဆရာတော်တွေ ကြွကြပါလိမ့်မယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့ ကိုယ့် ပြည်တွင်းမှာတောင် နွံအောင် သာသနာမပြုရသေးဘူး” ဟု မိန့်ကြား၍ နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ တစ်ခါမှ ကြွတော်မမူခဲ့ပေ။ ဗုဒ္ဓဂယာသို့ပင် ဘုရားဖူး မကြွခဲ့။ “ဘုန်းကြီးတို့ အထွဋ်အမြတ်ထားတဲ့ နေရာမှာ ဘာသားခြားတွေ မတော်တရော် လုပ်နေတာတွေရရင် အလကားနေရင်း အကုသိုလ်ဖြစ် နေပါ့မယ်” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ ပစ္စည်းများ အသုံးပြုရာတွင်လည်း နိုင်ငံခြားဖြစ်ကို သိပ်အသုံးမပြုခဲ့။ တစ်ချိန်က ဆရာတော်အား ဒါယကာ များက နိုင်ငံခြားဖြစ် စက္ကူထုပ်များ လှူဒါန်းကြရာ ဆရာတော်က-

“ဘုန်းကြီးကတော့ ဒေလီကို မသုံးဘူး။ ရေနီကိုဘဲ သုံးတယ်” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။ (ဒေလီ-ဆိုသည်မှာ နယူးဒေလီ - နိုင်ငံခြားဖြစ် စက္ကူကို ဆိုလိုသည်။ ရေနီ-ဆိုသည်မှာကား ရေနီစက္ကူစက်ရုံမှ ထုတ် လုပ်သည့် ပြည်တွင်းဖြစ်စက္ကူကို ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။) ‘ပြည်တွင်းဖြစ်ကို

မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ကြီး၏ သက်တော် - ၈၀ ပတ္တမြားရတု အထိမ်းအမှတ်

တိပိဋက နိကာယ စာချကြောင်းတော်

အားပေးပါ' ဆိုသော ယနေ့ခေတ် ကြွေးကြော်သံကို ဆရာတော်ကြီးက စောစောကပင် လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။

ပေါများလျှင် အဖိုးမတန်

နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့ တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ထောင်ပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပ သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များကို မွေးထုတ်ကာ ကမ္ဘာအရပ်ရပ် သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပြန့်ပွားသွားအောင် ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း ကြားသိရသော ရဟန်းငယ်တစ်ပါးသည် ဆရာတော်ကြီးထံ လာရောက် ၍ “ယခုအခါ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌ ဘာသာခြားများ အလွန်အလွန် ပေါများပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဦးရေ နည်းပါးလှသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ကိစ္စ လွယ်ပါမည်လားဘုရား” လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်ကြီးက “အဖိုးတန်သောပစ္စည်းဆိုသည်မှာ နည်းနည်းသာ ရှိတတ်ကြောင်း၊ ပေါများလျှင်လည်း အဖိုးမတန်တတ်ကြောင်း” ပြန်လည် မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ဘုရားထက် ပိုတတ်ချင်သူ

၁၃၄၅-ခုနှစ် ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ အပရဂေါယာန ကျောင်းဆောင်တွင် နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ၌ ဆရာအဖြစ် တာဝန်ယူကြမည့် ဆရာတော်များအား ၆-လ မွမ်းမံသင်တန်းပေးခဲ့စဉ်က ဖြစ်သည်။ သင်တန်းတက်ရောက်သူ ဆရာတော်များအတွက် ဆွမ်းကွမ်းကိစ္စကို မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီး ဦးဆောင်သော တိ-နိ သာသနာပြုအဖွဲ့က တာဝန်ယူရသည်။ ဆွမ်းကပ်သည့်အခါ ဆရာတော်များအား ဇွန်း-ခက်ရင်းတို့ဖြင့် စီစဉ်ဆက်ကပ်သည်ကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ပညာရှိ လူပြန်တော် အရာရှိကြီးတစ်ဦးသည် လုံးဝ သည်းမခံနိုင် ဖြစ်နေ

သည်၊ ‘ထိုသို့ ဇွန်း-ခက်ရင်းများဖြင့် မကပ်ရန်’ တိ-နိ အဖွဲ့ကို ပြောသည့် အခါ ‘ဆရာတော်ကြီး၏ အစီအမံအတိုင်း ဆက်ကပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း’ ပြန်ပြောသဖြင့် ထိုအရာရှိကြီးသည် နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ပဲခူးမြို့မဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ သွားရောက်၍ “မင်းကွန်းဆရာတော်က မွမ်းမံသင်တန်းသား ဆရာတော်များကို ဇွန်း-ခက်ရင်းတို့ဖြင့် ဆွမ်းကပ်ခိုင်းနေသဖြင့် မင်းကွန်းဆရာတော်အား ပြောဆိုဆုံးမပေးပါရန်” လျှောက်ထားရာ ပဲခူးမြို့မ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“ဟေ့ကောင် ---၊ မင်းက ဘုရားထက် ပိုတတ်ချင်တဲ့အကောင်ဘဲ၊ မင်းကွန်းဆရာတော်က ခိုင်းတာကို ဘာဖြစ်လို့ ပြန်ဝေဖန်နေရတာလဲ၊ ခိုင်းရင် ခိုင်းတဲ့အတိုင်း လုပ်ပေးလိုက်ပါလား” ဟု ငေါက်ငမ်း မိန့်ကြားတော်မူလိုက်လေသည်။ (မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးကို ဘုရားဟု တင်စားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အကျိုးတော်ဆောင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်အား ဂုဏ်ပဋိမာနနုအနေဖြင့် လွန်စွာ လေးစားမြတ်နိုးတော်မူလေသည်။)

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးနှင့် ထိုအရာရှိကြီးတို့ တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံ၍လည်း လျှောက်ထားပြောကြားဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကြီးက နားဝင်အောင် ရှင်းပြသော်လည်း နားမဝင်နိုင်ဘဲ ထိုအရာရှိကြီးသည် မာန်မာနခက်ထန်သူပီပီ “ဘုန်းကြီးတွေ ဇွန်း-ခက်ရင်းနဲ့ ဆွမ်းစားရမယ်လို့ ဘယ်ဘုရားက ဟောခဲ့လို့လဲ” ဟု မေးရာ ဆရာတော်ကြီးက “အေး - ဒါဆိုရင် ဇွန်း-ခက်ရင်းနဲ့ ဆွမ်းမစားရဘူးလို့ရော ဘယ်ဘုရားက ဟောခဲ့လို့လဲ” ဟု ပြန်မေးတော်မူသည်။

ရဟန်းများ ဇွန်း-ခက်ရင်းတို့ဖြင့် ဆွမ်းစားဖို့-မစားဖို့ကို တိုက်ရိုက်ပညတ်ချက်မရှိ၊ ထိုသို့ တိုက်ရိုက်ပညတ်ချက် မရှိသည့်နေရာ၌ ဤလုပ်

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

ငန်းသည် အပ်စပ်ဖို့ အကြောင်းရှိသည် (ကပ္ပိယာနုလောမ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ရဟန်းများလုပ်လျှင် အပြစ်မဖြစ်နိုင်) ဆိုလျှင် ထိုအလုပ်မျိုးကို ရှေးရှေး ဆရာတော်ကြီးများလည်း လုပ်လေ့ရှိခဲ့ရာ မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးကလည်း ဤအတိုင်းပင် ယူဆ၍ စီမံပေးတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဇွန်းခက်ရင်းတို့ဖြင့် ဆွမ်းကပ်လျှင် လက်ဆေးရေး ဆပ်ပြာခွက်၊ ထွေးခံ စသည်တို့ကို ထားပေးနေစရာ မလို၊ ညစ်ပတ်ပေရေမှုလည်း မရှိနိုင်၊ ထို့ပြင် ကမ္ဘာကို သာသနာပြုဖို့ ကြိုးစားနေသော ဤအခါမျိုးဝယ် တစ်ကမ္ဘာလုံး လိုလိုက ကျင့်သုံးနေသောမူနှင့်လည်း ကိုက်ညီသည်-ဟူသော မြော်မြင်ချက်တို့ဖြင့် စီမံဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

(ဆရာတော်ကြီးကို ယခုလို ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ပြန်ပြောရဲသော ထိုအရာရှိကြီးသည် ဆရာတော် တိပိဋကဓရ အောင်မြင်ခါစကလည်း သူက ရဟန်းငယ်ဘဝဖြင့် “အလကားပါ၊ ဆာဦးသွင်ရဟန်းမို့ အအောင်ပေးနေတာပါ၊ အထင်ကြီးစရာ မရှိပါဘူး” ဟု စွပ်စွဲပုတ်ခတ်ခဲ့ဖူးသည်။)

ဆရာတော်ကြီးသည် ဤကဲ့သို့ လျှော့ပေါ့၍ရသော လုပ်ငန်းများ၌ လျှော့ပေါ့၍ စီမံခဲ့သော်လည်း လျှော့၍မရသော ဂရုကသိက္ခာပဒပဋိသံယုတ္တကိစ္စများ၌မူ မလျှော့ပေါ့ဘဲ ဂရုတစိုက် စီမံတော်မူခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ နမူနာတစ်ခုမှာ-

၁၉၆၄-ခုနှစ် တစ်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ တက္ကသိုလ်များဓမ္မာရုံကြီး၌ တရားဟောရန် လက်ခံထားပြီးမှ တရားပွဲကို ဖျက်သိမ်းပြီး မင်းကွန်းသို့ အရေးတကြီး ပြန်ကြွသွားသည်။ တရားနာပရိသတ်များ လာသည့်အခါ တရားပွဲက မရှိတော့၊ ဤကိစ္စမှာ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲကိစ္စ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် တရားပွဲကို ဖျက်သည်ဟု သိပ်မရှိတတ်၊ ကျန်းမာရေး မကောင်းလျှင်ပင် အိပ်ရာထဲ လဲမနေသမျှ ဟောဖြစ်အောင် ဟောတတ်

သည်။ သို့ပါလျက် ယခု တရားပွဲဖျက်ပြီး အရေးတကြီး ပြန်ကြွသွားသည် ဆိုသောအခါ ဒကာ-ဒကာမများ စိတ်ပူကြသည်။ အကြောင်းမသိသော သာသနာ့ဒါယိကာမကြီးတစ်ဦးက ပြန်မကြွဖို့ တားမိသည်။ “ဘုန်းကြီးကို ဘုန်းကြီးလို ကြည်ညိုနေချင်ရင် ဘုန်းကြီးကို မတားနဲ့” ဟု တိုပြတ်ပြတ် မိန့်ကြားတော်မူသွားသည်။

နောက် ၁၀-ရက်ခန့်ကြာမှ တက္ကသိုလ်ဓမ္မာရုံသို့ ကြွရောက် တရား ဟောသည်။ တရားပွဲအပြီး လူရှင်းသွားချိန် ဆရာကြီးဦးသုခက အကျိုး အကြောင်း သွားရောက်မေးမြန်းလျှောက်ထားကြည့်ရာ-

“အရေးတကြီးဆို မပြန်မဖြစ်လို့ ပြန်ရတာ ဒကာကြီးရဲ့၊ အကြောင်း က ဒီလို...။ အဲဒီနေ့က အစိုးရက တစ်ရာတန်နဲ့ ငါးဆယ်တန် ငွေစက္ကူ တွေ တရားမဝင်တော့ဘူး၊ သတ်မှတ်တဲ့ နှုန်းထားနဲ့ အမြန်ဆုံး လဲလှယ် ခွင့်ပြုမယ်လို့ ကြေညာလိုက်တယ်မဟုတ်လား၊ အဲဒါ ဘုန်းကြီးကျောင်း မှာ ဒကာ-ဒကာမများက သူတို့ငွေကို ရဟန်းတွေရဲ့ငွေ အလုပ်ခိုင်း၊ ရဟန်းငယ်တွေက သူတို့ငွေကလေးများ ရှိကြလို့ ဒကာ-မကာမရဲ့ငွေ အလုပ်ခိုင်း ဖြစ်ကုန်ကြရင် ရဟန်းငယ်တွေ ပါရာဇိကကျကုန်မှာ၊ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်တော်ကြီးကို ကြည့်၊ ဒါကြောင့် အုပ်မိ ဆိုင်းမိအောင် မြန်မြန်ပြန်စစ်ရတာ၊ တော်ပါသေးရဲ့ အပြစ်အနာအဆာ အမှားအယွင်း မရှိကြလို့” ဟု ရှင်းပြမိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(မိမိတပည့်များ ပါရာဇိက ကျသွားနိုင်သည့် အရေးကြောင့် တရား ပွဲကိုဖျက်ပြီး ကမန်းကတန်း ပြန်ကြွတော်မူခဲ့သည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ဘဝတွင် ငွေစက္ကူ တရားမဝင်ကြေညာမှုကို ပထမဆုံး ကြိုတွေ့လိုက်ရ ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၅, ၁၉၈၇-ခုနှစ်များ၌ ဒုတိယအကြိမ်နှင့် တတိယ အကြိမ် ထပ်မံ ကြိုတွေ့ကြရပြန်လေသည်။)

ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ

ဆရာတော်ဘဝတွင် ဖြေရှင်းပေးခဲ့ရသော ပြဿနာ အများအပြား ရှိခဲ့သည့်အနက် အချို့ပြဿနာများတွင် မည်သူ့ဘက်က လွန်သည်ဟု ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်၍ရသော်လည်း နှစ်ဘက်စလုံး လွန်နေသဖြင့် (သို့ မဟုတ်) နှစ်ဘက်စလုံးက မှန်နေသဖြင့် တိတိကျကျ မဆုံးဖြတ်လိုသော ပြဿနာအချို့လည်း ရှိခဲ့ရာ ထိုအခါမျိုးဝယ် ဆရာတော်သည် မည်သူ မှန်သည်-မည်သူ မှားသည်ဟု မဆုံးဖြတ်ဘဲ “ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ” ဟုသာ ညည်းညူတော်မူလေ့ရှိသည်။ ထို ‘ခက်တာဘဲ’ များအနက် အချို့ မှာ—

၁။ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းများ ပေါ်ပေါက်ခါစ သာသနာသန့်ရှင်းရေး ကာလတွင် အန္တိမပြစ်မှုကြီးများ လွန်ကျူးထားသူများကို အာဇာနည်စက် ဖြင့် ဖော်ထုတ်အရေးယူခဲ့ရာ အတော်များများမှာ တကယ်ပင် အပြစ်ရှိ သူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း အချို့အပြစ်မရှိသူများလည်း ရောယောင်ပြီး ပါသွားတာ ရှိသည်။ အပြစ်မရှိသူများ အရေးယူ (လူဝတ်လဲ) ခံရသဖြင့် သာသနာတော် ထိခိုက်နစ်နာရသည့်အကြောင်းကို ဆရာတော်ကြီးအား ဝိုင်းဝန်းလျှောက်ထားကြသည့်အခါ ဆရာတော်ကြီးသည် အတတ်နိုင်ဆုံး ပြန်လည်စီစစ်ကြည့်ပြီးနောက် “ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ” ဟု ညည်းညူ တော်မူသည်။ (ထိုအချိန်က အရေးယူခံရသူ အများစုမှာ မာတုဂါမမှု ဖြင့် အရေးယူခံရခြင်း ဖြစ်ရာ ရဟန်းများကလည်း အမျိုးသမီးများနှင့် သံသယဖြစ်လောက်အောင် ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံနေကြ၍ အထောက် အထားများအရ ဟုတ်သလိုလို ရှိနေပြီး ကာယကံရှင်က မဟုတ်ကြောင်း ငြင်းဆိုနေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သံဃဝိနိစ္ဆယရုံးက ဝိနည်းနှင့်အညီ နေဝသုဒ္ဓ နာသုဒ္ဓဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ နေဝသုဒ္ဓနာသုဒ္ဓ-ဆိုသည်နှင့် လူဝတ်လဲခိုင်း

ရမည်-ဆိုသည့်မှုကို နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ပေးထားရာ နေဝသုဒ္ဓနာသုဒ္ဓ များမှာ လူဝတ်လဲကြရတော့သည်။ ကာယကံရှင်များကိုလည်း မယုံရဲ၊ အာဏာပိုင်များ၏ လုပ်ပုံကိုလည်း သဘောမကျသဖြင့် ‘ခက်တာဘဲ’ ဟု သာ ညည်းတော်မူရတော့သည်။)

၂။ မိမိတည်ထောင်ထားသည့် မင်းကွန်းတိပိဋကနိကာယကျောင်း တိုက်တွင် သံဃာတစ်ပါးက စာကျက်နေစဉ် တစ်ပါးက ကက်ဆက်ဖွင့် မိသည်။ စာကျက်နေသူက စာကျက်၍မရ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သဖြင့် အရေးယူပေးပါရန် ဆရာတော်ကြီးထံ စာရေးတိုင်ကြားသည်။ ဆရာ တော်ကြီးသည် စာကိုဖတ်ပြီး “ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ” ဟု ညည်းတော် မူသည်။ စာကျက်သူနှင့် ကက်ဆက်ဖွင့်သူ ဖြစ်၍ ကက်ဆက်ဖွင့်သူကို အရေးယူလိုက်ရန် ဖြစ်သော်လည်း စာရေးတိုင်ကြားသူမှာ ပြဿနာမရှိ ပြဿနာရှာတတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်း သိထားသဖြင့် ယခုလို ညည်း တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ ၁၉၉၀-ပြည့်နှစ် ရှစ်လေးလုံး ၂-နှစ်ပြည့်ချိန်တွင် ဆွမ်းလောင်း ပွဲသို့ ကြွလာသည့် သံဃာတော်များနှင့် လုံခြုံရေးစစ်သားများ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရာမှ သံဃာတော်များက အစိုးရကို သပိတ်မှောက်သည်အထိ ကျယ် ပြန့်သွားသည်တွင် ဆရာတော်ကြီးသည် “ခက်တာဘဲ ခက်တာဘဲ” ဟု ညည်းတော်မူသည်။ အစိုးရဘက်ကရော သံဃာတော်များဘက်ကရော နှစ်ဘက်စလုံး မှန်သည်ဟု သဘောရသဖြင့် ညည်းတော်မူခြင်းဖြစ်မည် ထင်သည်။ ဆွမ်းလောင်းသောကြောင့် သံဃာတော်များက အလှူခံကြွ သည်။ အပြစ်မရှိ၊ အစိုးရအနေနှင့်ကလည်း ‘ပြဿနာတစ်ခုခု ဖြစ်လေ မည်လား စိုးရိမ်ပြီး တားဆီးခြင်းဖြစ်၍ အပြစ်မရှိ’ ဟု ငြင်းခဲ့သည်။ ထို အခါ ဆရာတော်ကြီးလည်း ညည်းရုံသာ ညည်းနိုင်တော့သည်။

ရှေးထုံးကို မပယ်

ဆရာတော်ကြီးသည် ရှေးလူကြီးသူမတို့ သတ်မှတ်ထားခဲ့သည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို မပယ်ရှားခဲ့၊ တစ်ဖက်သတ် အယူသီးမှုလည်း မရှိ၊ ငြင်းပယ်သည့်သဘောလည်း မပါဘဲ မျှတစွာ ကျင့်သုံးတော်မူခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

နမူနာများမှာ- ၁၂၉၉-ခုနှစ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သူ ဓမ္မနာဒဆရာတော် ဘုရား ပျံလွန်တော်မူသွားသည်၊ အဂ္ဂိဈာပနပွဲ ပြီးသည့်အခါ ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီက “ဓမ္မနာဒဆရာတော်သည် မြတ်စွာဘုရားကို အင်မတန် ကြည်ညိုသူ ဖြစ်သဖြင့် ဆရာတော်၏ အရိုးတော်များကို စက်တော်ရာ စေတီ တစ်ဆူဆူ၏ အောက်၌ ထားရှိပူဇော်လိုကြောင်း” လျှောက်ထားသည်၊ မယ်တော်ကြီးစကားကို ငြင်းပယ်ရန် မသင့်သဖြင့် ဓမ္မနာဒတိုက် အတွင်း၌ စက်တော်ရာ အရိုးအိုးစေတီတစ်ဆူ တည်ပေးခဲ့သော်လည်း ဆရာတော် အရှင်ပညာစက္က၏ အရိုးတော်တို့ကိုမူ ထိုအောက်၌ မထားရှိခဲ့ပေ၊ စေတီတည်သည့် ပန်းရံဆရာတို့အား ညအချိန်တွင် မယ်တော်ကြီး မသိအောင် မြစ်တွင်းသို့ မျှောချပူဇော်စေခဲ့သည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုလေးစားသော်လည်း ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ အရိုးအိုးဂူပုထိုးများရှိက ထိုကျောင်းတိုက် မကြီးပွား မတိုးတက်-ဟု ရှေးဆရာတော်ကြီးများ ယူဆကြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ (မယ်တော်ကြီးကမူ ထိုအကြောင်းကို မသိသဖြင့် ထိုစက်တော်ရာစေတီတော်၏အောက်၌ ဆရာတော်ဦးပညာစက္က၏ အရိုးတော်များ ရှိသည်-ဟုသာ တစ်သက်လုံး မှတ်ယူသွားလေသည်။)

၁၉၅၂-ခုနှစ် တိပိဋကနိကာယ စာချကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်သည့်အခါ အနောက်မြောက်ထောင့်သည် မိမိ၏ ဘုမ္မိအရပ် ဖြစ်၍

ကုဋီနှင့် ရေချိုးခန်းကို ထိုထောင့်၌ ထားရှိဖို့ရန် အမိန့်ရှိတော်မူသည်။
(ပရိဝါရ နေထမျှော်ရှု အာယုရပ်တွင် နံပင်စိုက်ကောင်း တစ်ကြောင်းနဂရ
တည်ထမြို့ရွာ ဘုဗ္ဗိမှာမူ ထားရာ သုသာန်-စသော လင်္ကာလေးကိုလည်း
ရွတ်ပြတော်မူသည်။)

၁၃၅၃-ခုနှစ် ဝါခေါင်လ တီ-နီ သံဃာတော်များအား စာဝါများ
စတင်ပို့ချမည်ပြုသောအခါ 'ဝါဆိုဝါခေါင် တစ်ရက်ရှောင်' ဟူသော ရှေး
လူကြီးသူမတို့ စကားအတိုင်း ဝါခေါင်လဆန်း ၁-ရက်နေ့သည် မဟာ
ရက်ကြမ်း ဖြစ်နေ၍ စာဝါများ မစကြဘဲ ၂-ရက်နေ့ကျမှ စတင်ပို့ချကြ
ဖို့ရန် မိန့်ကြားတော်မူသည်။

အနုတ္တရတနာ ဓာတမ်းလွှာ

ဆရာတော်သည် တရားဒေသနာ များစွာကို ဟောကြားသွားသော်
လည်း ပြီးပြီးရောဟူ၍ ဟောကြားသောတရား တစ်ပုဒ်မျှမရှိ၊ ပါဠိတော်
အဋ္ဌကထာဋီကာ အာဂုံရွတ်ဆို၍ ခွဲခွဲညားညား ဟောကြားခဲ့သည်ချည်း
ဖြစ်သည်။ တရားတစ်ပွဲဟောချိန် အနည်းဆုံး သုံးနာရီကျော် ကြာသည်။
ဆရာတော်ကျန်းမာရေးကို စိုးရိမ်ကြသော ဒကာ-ဒကာမများက တရား
ဟောချိန်ကို လျှော့ရန် လျှောက်ထားကြသောအခါ ဆရာတော် ရဟန်း
ပြုကာနီးက ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီ ဆက်ကပ်ခဲ့သည့် ယောက်ျားမြတ်တို့
လမ်းစဉ်ပြ အနုတ္တရတနာဓာတမ်းလေးကို အထောက်အထားပြု၍ ငြင်း
ပယ်တော်မူသည်-

“ဘုန်းကြီး၏ အရင်ဘဝက ရရှိခဲ့သော လျှာနှင့်အသံတို့ကို လိမ်ညာ
ပြောခြင်း ဂုံးတိုက်ခြင်း ဆဲရေးခြင်း အပြိန်အဖျင်းပြောခြင်းဆိုတဲ့ ဝစီ
ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများအတွက်သာ အသုံးချခဲ့ရသည်။ ယခုဘဝရရှိသည့်

လျှာနှင့်အသံတို့ကိုကား ဗုဒ္ဓပါဝစန ဘုရားရှင်စကားတော်တို့ကို ရွတ်အံ့ သရဏ္ဍာယ်ခြင်းဖြင့်သာ အသုံးပြုတော့မည်၊ အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို သုံးဖြာသော သာသနာတော်ကြီးအား အပ်နှင်းပြီးဖြစ်၍ တရားဟော နေစဉ် တရားပလ္လင်ပေါ်၌ သေရသော်လည်း သံယုတ်ပါဠိတော်လာ သမဏနတ်သားကို စံနမူနာထားပြီး သာသနာ့အလုပ်ခွင်၌ သေရသည် ဖြစ်၍ ဝမ်းနည်းစရာမဟုတ်ပါ” (ဤသို့ မိန့်ကြားပြီးလျှင် ရဟန်းခံကာနီး တုန်းက ဆရာကြီးဒေါ်ဓမ္မစာရီ ဆက်ကပ်ခဲ့သည့် အနုဂ္ဂရတနာစာတမ်း ကလေးကို ရွတ်ပြတော်မူသည်-)

အတိပိယံ မိမံ ကာယံ သုတ္တမင်္ဂံ သဇီဝိတံ။
နိယျာတယာမိ ယောဓဿ၊ ဇိနဿ ဝိဇိတာဝိနော။

ဘန္တေ - ရွှေဘုန်းတော်နေလ ထိန်ထိန်ပတော်မူပါသော မြတ်စွာ ဘုရား၊ အတိပိယံ - အလွန်ချစ်အပ်စွာသော၊ သုတ္တမင်္ဂံ = (သဥတ္တမင်္ဂံ) - မြတ်သောဦးခေါင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဇီဝိတံ - အသက်နှင့်တကွ ဖြစ် သော၊ ဣမံ ကာယံ - ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို၊ ဝိဇိတာဝိနော - မကြွင်းလုံးစုံ အကုန်အောင်အပ်ပြီးသော စစ်မြေပြင်ရှိတော်မူသော၊ ယောဓဿ - သုံး ဆူလောက ဟူသမျှ၌ တုပမည့်သူ မပြုမရှိ အဓိပတိသူရဲကောင်းကြီး ဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနဿ-မြတ်စွာဘုရားအား၊ နိယျာတယာမိ-အပ်နှင်း စွန့်လှူ ပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

(အလွန်ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်၍ ဦးခေါင်း-အသက်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော ဤခန္ဓာကိုယ်ကို စစ်မြေပြင်အောင်မြင်ပြီး သူရဲကောင်းကြီးဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား အပ်နှင်းစွန့်လှူ ပူဇော်ပါ၏။)

ကိုရင်၊ ရှေးက မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ လွန်စွာ သက်ဝင် ကြည်ညိုကြသည့် ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ ရှိကြကုန်သော အဖိုးထိုက်တန် အမျိုး

မှန်လည်း ဖြစ်ကြကုန်သော ဇာတိကုလပုတ္တ၊ အာစာရကုလပုတ္တ ရာဇကုမာရစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤအထက်ပါဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း ဘုရားရှင်အား အထူးညွတ်ကိုင်း ရည်စူးသမှု ဥဒ္ဓိဿပြုလျက် အသက်နှင့် ခန္ဓာကို အပ်နှင်းစွန့်လှူ ပူဇော်၍ သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်းတော် အဖြစ်ရောက် ကမ်းတစ်ဖက် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင် ပေါက်မြောက်တော်မူကြသတဲ့။

ကိုရင်လည်း ရှေးရှေးသော သူတော်ကောင်းများနည်းတူ သဘောထားပြီး ရဟန်းတက်လုခါနီးမှာ သဒ္ဓါတရားကို တဖွားဖွားဖြစ်စေလျက် အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို သာသနာတော်အား တစ်ခါတည်း အပ်နှင်းစွန့်လှူ ပူဇော်လိုက်စေလိုပါကြောင်း ရိုသေစွာ စာရေး၍လျှောက်ထားပါသည် ကိုရင်။

ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ၏ ဤစာတမ်းလေးသည် ဆရာတော်အဖို့ မိမိအသက်နှင့်ခန္ဓာကိုယ်ကို သာသနာတော်အတွက် အပြည့်အဝ အသုံးချရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုခြင်း၏ ကြီးမားသောအထောက်အပံ့တစ်ခုပင် ဖြစ်၏။ မိမိအသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ကာမဂုဏ်အတွက် အသုံးချနေကြသည့် ကာမဘောဂီ လောကီလူသား တပည့်သာဝကများအား အကောင်းဆုံး ဩဝါဒတစ်ခုကို ပေးလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပညာနောက်သို့ သဒ္ဓါလိုက်

ဆရာတော်ကြီးသည် ကျေးဇူးတရား ထောက်ထားရာ၌ ထူးခြားလှသလို သဒ္ဓါဖြင့် ပညာကို ထိန်းရာ၌လည်း ထူးခြားလှသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် ဉာဏ်ပညာ အလွန်ထက်မြက်သူဖြစ်ကြောင်း အားလုံးသိကြပြီးဖြစ်သည်။ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သူများမှာ ထိုပညာနှင့် ညီမျှသော သဒ္ဓါ

တရား မရှိလျှင် အယူအဆများ လွဲမှားကာ စဉ်းလဲကောက်ကျစ်တတ်ကြသည်။ သာသနာတော်ကိုရော လောကကြီးကိုပါ ကမောက်ကမ ဖြစ်အောင် လုပ်ပစ်တတ်ကြသည်။ “ဉာဏ်ရှိယောကျ်ား၊ မှားလတ်သောခါ၊ ဆေးလွန်နာကို၊ ဆရာနောက်ဆက်၊ အကုခက်သို့” ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ပညာရှိများ မှားပြီဆိုလျှင် ဆေးလွန်သွားသော အနာ အကုရ ခက်သလို မည်သူမှ ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရတော့သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်သွားတတ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သွားသူတွေလည်း အများအပြား ရှိသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးကား ထိုသို့မဟုတ်၊ ပညာကို သဒ္ဓါဖြင့် နိုင်နိုင် နင်းနင်း ထိန်းထားနိုင်သဖြင့် မကောက်မကျစ် အယူမလွဲသည့် ဥဇက ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မြန်မာစာပညာရှိ ဆရာကြီး ဦးဆန်းထွန်းက “အသဋ္ဌော သော အမာယာဝီ၊ သုဟုဇူတိ စ မာနိတော (မင်းကွန်းဆရာတော်သည် မကောက်ကျစ်တတ် မလှည့်ပတ်တတ် အလွန် ဖြောင့်မတ်သူ ဖြစ်သည်)” ဟု ချီးမွမ်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အပြစ်မရှာ ထေရ်ဆရာ

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ မိမိက အနေအထိုင် ကောင်းသည်၊ သီလ ပြည့်စုံသည်၊ စာ ကြိုးစားသည်၊ စာမေးပွဲ အောင်သည်၊ ဂုဏ်ရှိသည် ဆိုလျှင် သူတပါးကို အပြစ်ရှာတတ်သည် အပြစ်လည်း မြင်တတ်သည်။ ‘ငါနှင့် ငါသာ နှိုင်းစရာ’ ဆိုသော မာနမျိုးလည်း ဝင်တတ်သည်။ ဆရာတော်ကြီး မှာကား ‘တစ်မိုးအောက် တစ်ယောက်’ ဆိုရလောက်အောင် ဂုဏ်ပေါင်းစုံ ခ-နေသော်လည်း မာန်မာန လုံးဝမထား၊ သူတပါးကိုလည်း ဘယ်သော အခါမှ အပြစ်မရှာ၊ တစ်ဖက်သား၏ ကောင်းကွက်ကိုသာ အမြဲ ကြည့် တော်မူသည်။ ထိုအချက်မှာ လွန်စွာထူးခြားလှသဖြင့် မြန်မာစာပညာရှိ

ဆရာကြီးဦးဆန်းထွန်း (မန်းတက္ကသိုလ်) က အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်း တင် ဂုဏ်ပြုခဲ့လေသည်—

သဗ္ဗတ္ထ ဗဟုဿုတောပိ၊ နေသော ရန္တဂဝေသကော။

ဘဒြာနုပဿီ သဗ္ဗတ္ထ၊ ဒေသော ဓမ္မဂဝေသကော။

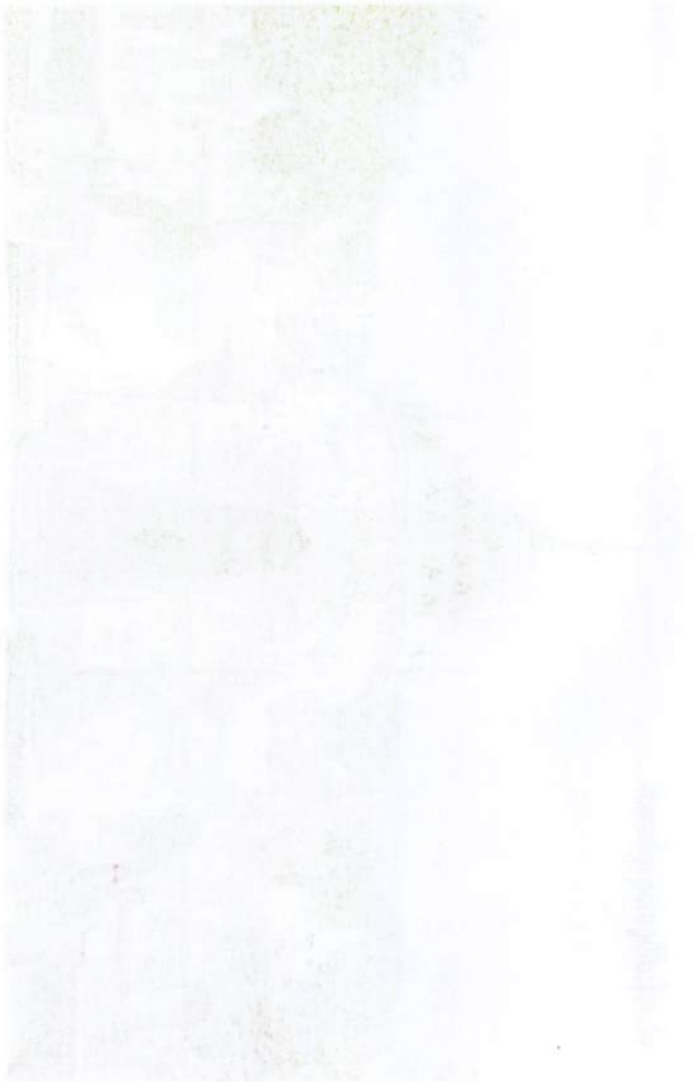
ဒေသော-အဆိုပါအကျော် ထိုဆရာတော်သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အရာရာ၌၊ ဗဟုဿုတောပိ-ဗဟုဿုတ လွန်ကဲလှသော်လည်း၊ န ရန္တဂဝေသကော- အကျကောက်၍ အပေါက်ရှာတတ်သောပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ပါပေ။ သဗ္ဗတ္ထ- အရာရာ၌၊ ဘဒြာနုပဿီ-အကောင်းမြင်ဝါဒ ရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ ဒေသော-အဆိုပါအကျော် ထိုဆရာတော်သည်၊ ဓမ္မဂဝေသကော-ဧတဒဂ် ဝင် အရှင်သုဘူတိအလား တရားသဘောကိုသာ ရှာတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ပါတည်း။

အတတ်စုံလင် တတ်ကျွမ်းကျင်

သဗ္ဗတ္ထ ဗဟုဿုတော-ဟု ဆရာကြီးဦးဆန်းထွန်း ချီးမွမ်းရလောက် အောင် ဆရာတော်ကြီးသည် ဓမ္မစာပေဘက်၌သာမက အခြားပညာရပ် များကိုလည်း တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်၊ ကဗျာလင်္ကာ ဖွဲ့သီ ရာ၌ ထူးချွန်သလို ဗေဒဝိဇ္ဇာပညာကိုလည်း တတ်ကျွမ်းသည်၊ ဂီတအနု ပညာ၊ မဟာဝင် ရာဇဝင် သမိုင်းဘက်၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်သည်၊ ကျောင်း-အိမ် အဆောက်အဦး ဆောက်လုပ်မှု၌လည်း စုံစုံစေ့စေ့ သိ နားလည်သည်၊ အဆောက်အဦးပုံစံ မြင်လိုက်သည်နှင့် သံ-သွပ်-သစ် စသည် ဘယ်လောက်ကုန်မည်ကို အတိအကျ သိသည်၊ ဘီရို၊ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်၊ ကုလားထိုင်ခင်း၊ စကော၊ စကာ၊ တံမြက်စည်း၊ ဖျာကြမ်း၊ သင်ဖျူးဖျာ၊ ခမောက် စသည် အကုန်ပြုလုပ်တတ်သည်၊ သင်္ကန်းချုပ် တတ်သည်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်နေသော်လည်း စာကြည့်မပျက်၊ ချိုင်းကြားထဲ

မင်းကွန်းတိပိဋကထာရု လွှမ်းလော်

တံမြက်စည်းထိုးနေရင်း တစ်ဖက်တွင် စာကြည့်နေသည်။ လက်က ကြိမ်
သပ်နေရင်း မျက်လုံးက စာကြည့်နေသည်။ တကယ်ထူးချွန်၍ မ-ကာရ
လောပ (မသိတာ မတတ်တာ မရှိ၊ မ-အကွရာ ကျေသည်) ခေါ်ဆိုရ
လောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးပါတည်း။

တပေါသုခ ရအောင်ယူ

နေသော ရန္တဂဝေသကော-အရ ဆရာတော်သည် မိမိကိုယ်တိုင်
မည်သူ့ကိုမျှ အပြစ်မရှာခဲ့သလို အခြားသူများကိုလည်း ကပ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
အပြစ်မမြင်ကြရန် သြဝါဒစကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်—

“တပည့်တော်တို့ ယနေ့ လူ့ဘဝသက်တမ်းမှာ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့
နှစ်ပိုင်းကို တွက်ရင် ၄၀-နှစ်ကစပြီး ၇၀-နှစ်အထိ ဒီနှစ်ပေါင်း ၃၀-ဘဲ
တပည့်တော်တို့ လုပ်သက်ရှိပါတယ်။ တာဝတိံသာနတ်သက်နဲ့ ရေတွက်
ရင် တစ်နာရီလောက်ပဲ ရှိမယ်။ ဒီအချိန်တိုကလေးအတွင်းမှာ တစ်ဦးနဲ့
တစ်ဦး ဆန့်ကျင်ဘက် မညီမညွတ် ဖြစ်နေကြရင် တပေါသုခကို ရမှာ
မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ဘာဘဲပြောပြော ဒီအချိန်တိုကလေးအတွင်းမှာ
တပေါသုခကို ရအောင်ယူမယ်။ ယူတဲ့နေရာမှာ မိမိထက် ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
ဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ မိမိအောက် ငယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကဘဲဖြစ်ဖြစ် မိမိအား ဆန့်ကျင်
စကား ပြောကြားလာရင် အဲဒီကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို တိုက်ရိုက်တဲ့တိုး လက်
အုပ်ချိမ့် ရှိခိုးပြီး ‘သည်းခံတော်မူပါဘုရား’ လို့ တောင်းပန်စကား လျှောက်
ထားလိုက်မယ်။ တောင်းပန်ရင် အတောင်းပန်ခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ
တစ်ခါတည်း ကျေနပ်သွားလိမ့်မယ်။

အကယ်၍ မိမိရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအောက် အသက်
ငယ်သူဖြစ်ရင် တပည့်တော်တို့ ဒေသနာကြားတဲ့အခါ ထေရ်ကြီးက

ထေရ်ငယ်အား တိုက်ရိုက်လက်အုပ်မချီဘဲ လွှဲပြီးလက်အုပ်ချီ၍ ဒေသနာကြားသလို လက်အုပ်ကို လွှဲချီပြီး ‘အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော် မှားတာ ရှိရင် သည်းခံတော်မူပါ’ လို့ တောင်းပန်လိုက်မယ်-လို့ ဆောက်တည်ထားတယ်ဘုရား၊ အကယ်၍ ဆန့်ကျင်ဘက် တွေ့ရင်လဲဘဲ ထိုအတိုင်း ကျင့်ပါတယ်။”

ဆရာတော်သည် မိမိဩဝါဒအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ဆောင်ခဲ့သဖြင့် ဆောင်ရွက်သမျှ ကိစ္စတိုင်းလိုလို အောင်မြင်မှု ရခဲ့လေသည်။

အလုပ်လုပ်နိုင်တုံး ကြီးစားလုပ်

နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများအတွက် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးသို့ လှည့်လည်ရေစက်ချပေးနေချိန်တွင် ဆရာတော်ကြီး၏ သက်တော်မှာ ၇၉-နှစ် ရှိခဲ့ပြီ၊ ၇၉-နှစ်ဆိုသော အရွယ်သည် အလွန်အိုမင်းသော ဇရာအရွယ် ဖြစ်သည်။ မျက်စိမှုန်ခြင်း၊ သွားကျိုးခြင်း၊ အရေတွန်းခြင်း၊ တုန်ချိခြင်းစသော ဇရာ၏လက္ခဏာများကို ဆရာတော်ကြီး၏ ခန္ဓာကိုယ်တော်တွင် ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့လာရပြီ ဖြစ်သည်။ နဂိုကပင် ပိန်ချုံးသည့် ခန္ဓာကိုယ်တော်မှာ ပိန်သထက်ပိန်လာသည်။ အစားနည်းသဖြင့် အားအင်များလည်း နည်းပါးဆုတ်ယုတ်လာသည်။ (အခြား ဇရာလက္ခဏာများ ထင်ရှားလာသော်လည်း ဆံပင်များမှာမူ လုံးဝမဖြူဘဲ နက်မှောင်၍နေသည်ကို တအံ့တဩ တွေ့ကြရသည်။)

ဆရာတော်ကြီးကို အလွန်ကြည်ညိုကြသော ဒကာ-ဒကာမများက “ဆရာတော် အသက်ကြီးလှပြီ၊ အိုမင်းရင့်ရော်ခဲ့ပြီ၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ အားမွေးပြီး အေးအေးနေစေချင်ပါသည်” ဟု ဝိုင်းဝန်းလျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်ကြီး မိန့်ကြားသည့် ဩဝါဒတော်မှာ-

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

“လူ့ဘဝ သက်တမ်းတစ်ရာကို ကျမ်းများက ဆယ်နှစ်စီခွဲပြီး ဒသက ဆယ်ပါးရယ်လို့ ပြထားတယ်၊ ပထမအရွယ်က မန္တဒသကတဲ့၊ တစ်နှစ် သားက ဆယ်နှစ်သားအထိ၊ ဒီအရွယ်ဟာ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ရယ်လို့ ဘာမှ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိတတ်သေးဘူး၊ အလွန်နဲ့နှေးတဲ့ အရွယ်ပေါ့၊ ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စ ဘာမှ မတတ်နိုင်တဲ့အရွယ် ဖြစ်တယ်။

ဒီက တစ်ဆင့်တက်လိုက်တော့ ဒိဋ္ဌာဒသကအရွယ်တဲ့၊ ၁၁-နှစ်သား က အသက် ၂၀-အထိပေါ့၊ ဒီအရွယ်မှာ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းက အသားအသွေး တွေ အလွန်တိုးလာတယ်၊ အသားအသွေးတွေ အမြဲလှုပ်ရှားနေရတယ်၊ ကစားပျော်ပါးနေရတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဒိဋ္ဌာဒသကလို့ ခေါ်ရတယ်။

ဒိဋ္ဌာဒသကမှ တစ်ဆင့်တက်လိုက်တော့ ဝဏ္ဏဒသကတဲ့၊ အရောင် အဆင်း လှပပြည့်ဖြိုးတဲ့အရွယ်၊ ဒီအရွယ်မှာ မှန်ကြည့်လိုက် သနပ်ခါး လိမ်းလိုက် ပန်းပန်လိုက် အဝတ်အစားအသစ်တွေ လဲလိုက်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် အလွန် အလှကြည့်နေတဲ့အရွယ်ပေါ့။

ဝဏ္ဏဒသကမှ တစ်ဆင့်တက်လိုက်တော့ ဗလဒသက အားကောင်း တဲ့အရွယ်၊ အသက် ၃၀-မှ ၄၀-အတွင်းပေါ့၊ အဲဒီအရွယ်မှာ ခွန်အားတွေ တိုးလာလို့ ‘ဘယ်သူ့ ဘာထင်ရမှာလဲ’ လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အထင်ကြီးနေ တဲ့အရွယ်။

ကဲ - မွေးလာတဲ့အချိန်က စပြီး တွက်စစ်ခဲ့တာ အခု အသက် ၄၀- ရောက်ခဲ့ပြီ၊ ဒီအသက် ၄၀-အတွင်းမှာ သဘာဝကျကျ ကုသိုလ်အလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ဘူး၊ မန္တအရွယ်က နဲ့နှေးလွန်းလို့ မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး၊ ဒိဋ္ဌာအရွယ် ရောက်တော့ ကစားရတာနဲ့ အချိန်ကုန်တယ်၊ ဝဏ္ဏအရွယ်ကျတော့ အလှ ရှာနေရတာနဲ့ ကုသိုလ်မလုပ်အားဘူး၊ ဗလအရွယ်ကျပြန်တော့လဲ ငါလို လူစား ရှိသေးရဲ့လား-လို့ အတ္တအားကြီးနေရတာနဲ့ ကုသိုလ်အလုပ်ကို

မလုပ်အားဘူး၊ ဟော - အသက် ၄၀ ရှိသွားပြီ၊ ကုသိုလ်အလုပ် လုပ်ဖို့ အချိန်မရသေးဘူး။

တစ်ခါ နောက်ဆုံးဒသကကို ကြည့်စမ်း သယနဒသကတဲ့၊ ဘယ်မှ မသွားမလာနိုင်လို့ အိပ်ရာထဲ လဲနေရတဲ့ အသက် ၉၀-က တစ်ရာအထိ အရွယ်ကြီး၊ ဒီအရွယ်ကြီးကျမှ ဘာကုသိုလ်လုပ်လို့ ဖြစ်အုံးမှာလဲ၊ ဘာ ကုသိုလ်မှ မလုပ်နိုင်တော့တဲ့ ဆန်ကုန်မြေလေးအရွယ်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။

အဲဒီက ပြန်ဆုတ်လိုက်၊ အသက် ၈၀-က ၉၀-အတွင်း အရွယ်အို ကြီး၊ ခါးကို စန့်စန့်မထားနိုင်လို့ ကုန်းနေရှာပြီ၊ ဝက်ဒသကတဲ့၊ ဒီ ၈၀, ၉၀ အရွယ်ကြီးကကော ဘာကုသိုလ်အတွက် လှုပ်လှုပ်ရွရွ လုပ်နိုင်အုံး မှာလဲ။

အဲဒီတော့ တွက်ကြည့်လေ၊ အသက်တစ်နှစ်က ၄၀-အထိ ကုသိုလ် အလုပ် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ အသက် ၈၀-က တစ်ရာအတွင်းမှာလဲ ကုသိုလ် အလုပ် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ကုသိုလ်ရေးအတွက် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား လုပ်ကိုင် သွားလာနိုင်တာက ပညာဒသကဆိုတဲ့ အသက် ၄၀-အရွယ်က အသက် ၈၀-အထိမျှသာ ရှိတယ်၊ အဲဒီအရွယ်ဟာ သာသနာတော် ကြီးပွားစည် ကားဖို့ တကယ့် ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်တဲ့အရွယ် ဖြစ် တယ်၊ ဒီသဘောကို စဉ်းစားမိလို့ ဘုန်းကြီးဟာ သာသနာရေးအတွက် မနေမနား သွားလာလှုပ်ရှားနေခြင်း ဖြစ်တယ်” ။

မပူဇော်ခန

မင်းကွန်းတောင်ရိုးမှ ရန်ကင်းချောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကို အစဉ်အမြဲ အားထုတ်နေသည့် ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်သည်၊ ရန်ကင်းချောင်ဝယ် လေးပင်-နှစ်ပင် သွပ်မိုးကျောင်းကလေး၌

သီတင်းသုံးတော်မူရာ နွေရာသီ နေ့လယ်ပိုင်းတစ်ချိန်က ထိုဆရာတော် ကြီးအား တိပိဋကဓရဆရာတော်က သွားရောက်ဖူးမြော်၍ အာလာပ- သလ္လာပစကား ပြောရင်း “ဆရာတော်၊ ဒီကျောင်းကလေးပေါ် နေရတာ မပူဘူးလားဘုရား” ဟု လျှောက်ထားသည့်အခါ ရန်ကင်းဆရာတော်ကြီး က “မပူအောင် နေရတာပေါ့လေ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ထိုအခါ တိပိဋကဆရာတော်က “မပူအောင် ဘယ်လိုနေပါသလဲ ဘုရား” ဟု ထပ်မံလျှောက်ထားရာ “ဘုန်းကြီးတော့ အလွန်အေးမြတဲ့ ပဒုမ္မာကြာ ရေကန်ကြီးထဲ ဆင်းနေရသလို မှတ်ထင်လိုက်တာဘဲ” ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ ရန်ကင်းဆရာတော်ကြီး၏ စကားမှာ အဓိပ္ပါယ် လေးနက်လှသည်။ ဆရာတော်ကြီးကား အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူ သူတော်ကောင်းကြီးတည်း။ ထိုဆရာတော်ကြီးစကား နာကြားလိုက်ရပြီး နောက် တိပိဋကဆရာတော်သည် ထိုအတိုင်း နှလုံးသွင်းနေထိုင်တော် မူခဲ့သည်။ တိ-နိ သံဃာတော်များအားလည်း ရာသီဥတု ပူပြင်းချိန်ဝယ် ရန်ကင်းဆရာတော်ကြီး၏ နည်းအတိုင်း ‘အလွန်အေးမြတဲ့ ပဒုမ္မာကြာ ရေကန်ကြီးထဲ ဆင်းနေရသလို မှတ်ထင်နေထိုင်ကြဖို့ရန်’ သြဝါဒပေး တော်မူလေသည်။

ခွက်ထိုးခံစဏ္ဍာလ မပြစ်လို

ဆရာတော်ကြီးသည် တရားပွဲများစွာ ဟောကြား၍ သာသနာပြု လုပ်ငန်းများစွာ လုပ်ဆောင်သွားသော်လည်း မိမိတရားပွဲထဲ၌ ငွေဖလား ကြီးဖြင့် ထိုး၍ အလှူခံမှုကို အထူးတားမြစ်တော်မူသည်။ တစ်ခါတရံ ဒါယကာများက တရားပွဲထဲ လိုက်အလှူခံရန် ပြောနေသည်ကို ကြားရ လျှင် ထိုသို့ မလုပ်ဖို့ရန်နှင့် ရန်ပုံငွေ ဘယ်လောက်ရှာပေးပါ-ဆိုလျှင် တခြားနည်းဖြင့် ရှာပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အရှင်အာဒိစ္စဝံသ ရေးခဲ့သလို

“ခွက်ထိုးခံစက္ကာလ” ဖြစ်သွားမှာကို သိပ်ရှက်ကြောင်း မိန့်ကြားပြီး မိမိအား ပကာသနီယကံ ပြုရာ၌ ဦးဆောင်ခဲ့သူတစ်စုကို အရှင်အာဒိစ္စဝံသ ပြန်ပြောသည့် တေးထပ်ကို ရွတ်ပြတော်မူသည်—

ထီး-မ ဟန် နှစ်ကိန်းရ ငစိမ်းက လှူဆော်၊
ငဖိုးဘ မာန်တက်ချော်တယ် ရန်မျက်ပေါ် ပုပ်သိုး၊
ရေဝတ်မိုက် သီလကြောင် ရှင်တုယောင် ရောလိုက်မြှောက်ထိုး၊
ကာဏာရိန် အတွင်းမြှောင် ငလင်းကောင် ငှက်ဆိုး၊
ငရွေဖီ နောက်ပိုးနဲ့ ငဖိုးဝ ရောကျော်
ခွက်ထိုးခံ စက္ကာလ ဥေ ယျနှင့် ပေါင်းစပ်ကြသော်၊
သာသနာ့ရွှေတောင်ပေါ် ထေရ်ပြောင်ကျော် နေမျိုးသို့
ဖလံပိုး မီးပုံတွင် ဆင်းကြသို့သွင်၊
အဋ္ဌာရိ ပြိတ္တာတွင် ရိက္ခာဝင် လှပွဲတဲ့လေး။

(ဤ၌ ဥေ ယျ-ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံကျော်ဓမ္မကထိက သာယာဝတီ ဦးဥေ ယျကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ တရားပွဲထဲ၌ ငွေဖလားကြီးဖြင့် အလှူခံ တတ်သည့်အတွက် သူ့ကို “ခွက်ထိုးခံ စက္ကာလ” ဟု အရှင်အာဒိစ္စဝံသက နာမည်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။)

ဓနမကောင်းစဉ် သံဝေဂလင်္ကာစီရင်

၁၃၁၉-ခုနှစ် အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာတင်နေချိန်က ဆရာတော်မှာ မမျှော်လင့်ဘဲ ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုဖြစ်၍ အလူးအလဲ ခံစားနေရသည်။ တရားဆင်ခြင်၍ ရောဂါဒဏ်ကို သည်းခံနေစဉ်မှာပင် တစုံတစ်ယောက် က ပြောလိုက်သလို ထင်ထင်ရှားရှား အသံတစ်ခုကို ကြားလိုက်ရသည် “နောက် ၂-နာရီလောက်ဆို ဇီဝိတသန္တတိ အစဉ် ပြတ်တော့မည်” တဲ့။ နောက် ၂-နာရီလောက်ဆိုလျှင် သေတော့မည်-ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

သာမန်လူဆို အလွန် တုန်လှုပ်သွားစရာကောင်းသော အသံ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကား မကြောက်လန့်ဘဲ သံဝေဂဉာဏ်ပွား၍ စကား ၃-ခွန်း အမြတ်အစွန်းပင် ရလိုက်ပါသေးသည်—

၁၊ မမေ့မလျော့ကြနဲ့၊

၂၊ ဒို့မှာ သေမင်းနဲ့ အချိန်းအချက် မရှိဘူး၊

၃၊ ပြုသင့်တဲ့ လောကကိစ္စ ဓမ္မကိစ္စများကို ကြိုကြိုတင်တင် ပြုထားကြ-ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အဖိုးတန်လှသည့် ဤစကား ၃-ခွန်းကို အမြတ်ရလိုက်ပြီးနောက် ဆရာတော်မှာ အကြံဖြစ်လာသည် “ဤစကားမှာ မြန်မာစကားပြေ ဖြစ်၍ ကြာလျှင် ပျောက်ပျက်သွားမည်၊ ရွတ်လိုဆိုလိုလွယ်သည့် ဓမ္မလင်္ကာ အဖြစ် ရေးထားရလျှင် ကြာရှည်တည်တံ့နိုင်သည်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကြံဖြစ်ပြီးနောက် ဓမ္မသံဝေဂလင်္ကာ ရေးသားရာ လွယ်လွယ်ကူကူ ပင် ရေး၍ရခဲ့သည်—

ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရတို့၊ ကိုယ်က ဤပုံ၊ ဖြစ်လိုတုံလည်း၊ တဖုံ ဆင်ကွဲ၊ သူတနဲဖြင့်၊ ဖောက်လွဲတတ်စွာ၊ ဓမ္မတာကို၊ ပညာစက္ခု၊ မျှော်ထောက်ရှု၍ -

- ယခုပင်လျှင်၊ မအိုခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြိုးစားပြုလော့၊
- ယခုပင်လျှင်၊ မနာခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြိုးစားပြုလော့၊
- ယခုပင်လျှင်၊ မသေခင်က၊ ကြိုတင်ကောင်းမှု၊ ကြိုးစားပြုလော့၊

ရတုချိန်ထောက်၊ ဤခါရောက်မှ၊ ချုပ်ပျောက်ခန္ဓာ၊ သေပိမ့်ငါဟု၊ သတ္တဝါခပင်း၊ ရှင်သေမင်းနှင့်၊ မိတ်သင်းဖွဲ့လျက်၊ ချိန်းအချက်လျှင်၊ တစက်ကမှ၊ မရှိကြဘူး၊ ‘အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ’၊ ဘုရားစကား၊ လိုက်နာပွားသည်၊ တရား လက်မလွှတ်စေနှင့်။

အပ္ပမာဒ ဓမ္မဂါထာ

ဤလင်္ကာလေးမျှဖြင့် ဓမ္မနယ်ပယ် ပါဠိစာပေနယ်ပယ်သို့ မဝင်နိုင်
သေးသဖြင့် စာပေနယ်ပယ်သို့ ဝင်နိုင်ရန် အပ္ပမာဒ ဓမ္မဂါထာတစ်ပုဒ်ကို
ရေးသားတော်မူခဲ့ပြန်သည်—

**အပ္ပမတ္တာ သဒါ ဟောထ၊ ဥတွာ သင်္ခါရဓမ္မတံ။
သင်္ခါရမနုယုဂ္ဂေါ၊ နတ္ထိ နော မစ္စသင်္ဂရံ။**

သာဓဝေါ - နှလုံးပျော့ပျောင်း အို - သူတော်ကောင်းတို့၊ သာဓဝေါ -
ကိုယ်ကျိုးသူကျိုး ဤနှစ်မျိုးကို ပြည့်ဖြိုးလေအောင် ရွက်ဆောင်ဘိတောင်း
အို - သူတော်ကောင်းတို့၊ သင်္ခါရဓမ္မတံ - ကိုယ်က ဤပုံ ဖြစ်လိုတုံလည်း
တဖုံဆင်ကွဲ သူတန်ဖြင့် ဖောက်လွှဲတတ်စွာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏
ဓမ္မတာကို၊ ဥတွာ = ဇာနာထ - ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က၊ ယခုပင်လျှင်
မနာခင်က၊ ယခုပင်လျှင် မသေခင်က ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် သိမြင်
အောင် အားထုတ်ကြပါကုန်လော၊ ဥတွာ - ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် သိမြင်
အောင် အားထုတ်ကြပြီးလျှင်၊ အပ္ပမတ္တာ - အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်
ထားကြကုန်သည်၊ အပ္ပမတ္တာ - ကုသိုလ်ဆယ်ခု မြတ်ကောင်းမှု၌ ဂရုကတ
ကြိုးလုံ့လသည့် အပ္ပမာဒတရား လက်ကိုင်ထားကြကုန်သည်၊ အပ္ပမတ္တာ -

မမျှော်လင့်ဘဲ သူ၏နဲ့ အိုလဲအိုနေ၏။

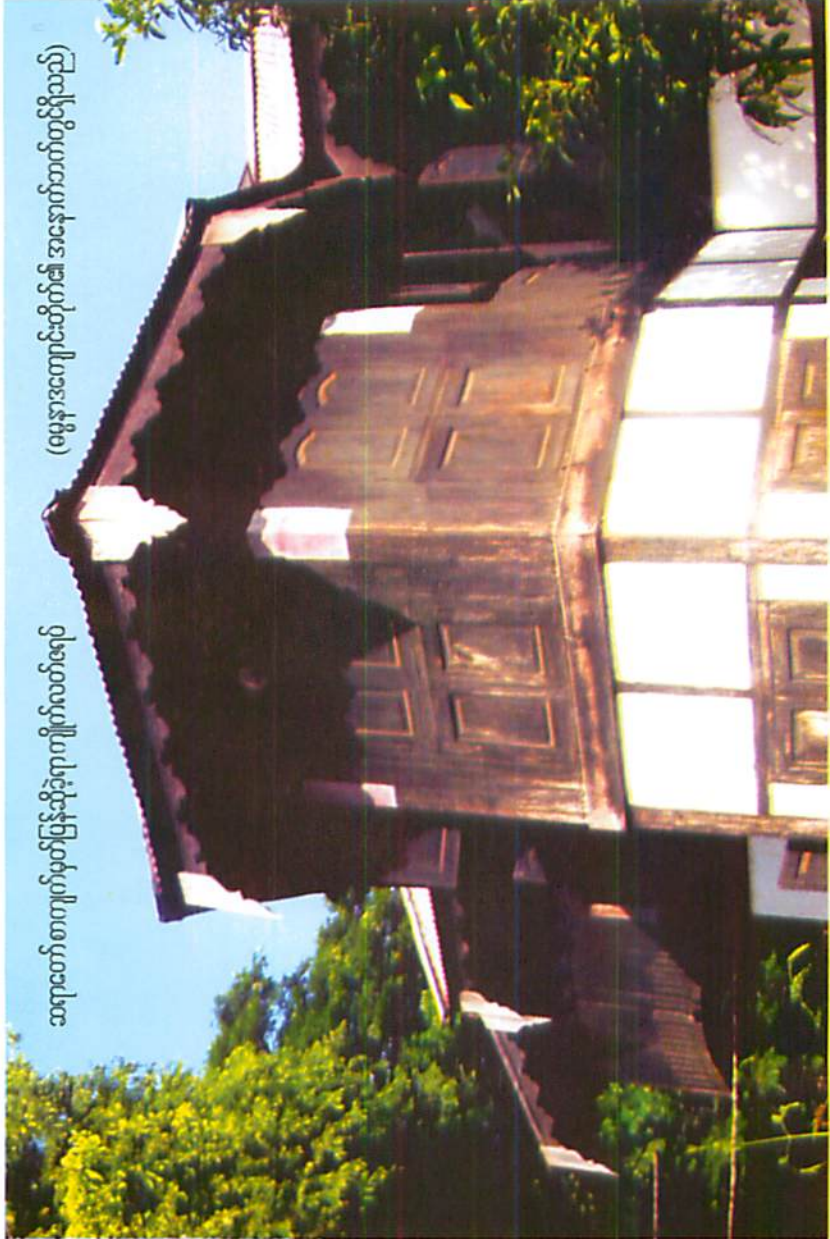
မမျှော်လင့်ဘဲ ဖြန်းကနဲ ရောက်စွဲနာဗျာဓိ။

မမျှော်လင့်ဘဲ ဖြန်းကနဲ ဖောက်လွှဲသေနိုင်၏ - ဟု သတိလှိုက်လှဲ
စိတ်ဝယ်စွဲကြကုန်သည်၊ ဟောထ - မြေလက်ခတ်နဲ့ မလွဲဧကန် အမှန်စင်
စစ် ဖြစ်ကြပါကုန်လော။

နော - တဏှာမာရ်ညွတ် ခန္ဓာဝဋ်မှ ကျွတ်ဆုရည်ဆွေ ဒို့တတွေအား၊
နော - တဏှာတည်းဟူသော မာရ်မင်း၏ညွတ်ကွင်း၊ ခန္ဓာတည်းဟူသော

ဆရာတော်စာကျတ်မြင့်သို့ရုက္ခကျိုက်လတ်ရေပ်

(ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၏ အနောက်ဘက်တွင်ရှိသည်)

သံသရာဝဋ်အတွင်းမှ လွတ်ကင်းရန်ရည်ထွေ ခွဲတတွေအား၊ မစ္စသင်္ဂရံ-မစ္စမည်လျှင်း ရှင်သေမင်းနှင့် အတွင်းကျိတ်ပူး မိတ်ရည်လူး၍ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ချိတ်အဆက်ဖြင့်-

ဤရက်ခါမူ သေအံ့ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ဤလခါမူ သေအံ့ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ဤနှစ်ခါမူ သေအံ့ဟူ၍လည်းကောင်း သဘောတူ ချိန်းအချက်စာချုပ်စာတန်း စာရွက်တို့နှင့်တကွ လက်ဆောင်တံစိုး ထိုး၍ထားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-လူတိုင်းဧကန် မရှိမှန်ပေ၏။ တသွား-ထို့ကြောင့်၊ သင်္ကစုံ-ခုဝတ္တမာန် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန်နောက်နှောင်း တောက်လျှောက်ကောင်းဖို့ ရွယ်ချောင်းဆုပန် စိတ်ရည်သန်သည့် နှစ်တန်သော လောက-ဓမ္မစီးပွားကိုယ့်ကိစ္စများကို၊ အနုယုဉ္ဇဂေါ-လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြပါကုန်လော၊ (ဝါ) သင်္ကစုံမနုယုဉ္ဇဂေါ-ရုပ်နာမ်နှစ်ပြင် ကိုယ်ဖြစ်ချင်သလို မဖြစ်ပဲ သူတို့ဖြစ်ချင်သလိုသာ ဖြစ်ကြသည့် သဘာဝသူညာဉ်ကို သမ္မဇဉ်နှိုင်းညှိ အမှန်အတိုင်းသိကြ၍ မိမိတို့ဆိုင်ရာ နှစ်ဖြာသော လောက-ဓမ္မစီးပွား ကိုယ့်ကိစ္စများကိုဖြင့် ရှည်လျားကာလ အချိန်ကိုမဆွဲကြဘဲ ယခုကပင် အရေးတွင်အောင် ကြိုတင်ကာကြိုးကုတ် ပြည့်စုံအောင်အားထုတ်ကြပါကုန်လော။

လေးကောင်ဓာတ်မြွေ

- ကံမင်းတရား၊ လူခိုးသားကို၊ သုံးပါးဝဋ်နှောင်၊ ဘဝထောင်၌၊ လေးကောင်ဓာတ်မြွေ၊ နှင်းအပ်ပေ၏။

- ပရမေဗုဒ္ဓ၊ မိတ်ကောင်းမ-၍၊ ဘဝဝဋ်ထောင်၊ မြွေလေးကောင်မှ၊ လွတ်အောင်ရုန်းထွက်၊ ပြေးပါလျက်လည်း၊ လက်နက်ကိုယ်စီ၊ စွဲပိုက်ချီ၍၊ လောကီခန္ဓာ၊ ငါးဖြာဟူသား၊ လူသတ်များနှင့်၊ ထံပါးကပ်ကာ၊ သတ်ခွင့်ရှာသည့်၊ တဏှာခေါ်မှတ်၊ တွင်းလူသတ်တို့၊ ထက်ကြပ်မကွာ၊ ကပ်လျက်ပါ၏။

၁၈၆

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

- ရွာယုက်ကြီးနယ်၊ ရှေ့ခြောက်သွယ်ကား၊ ကိုးကွယ်မရာ ဆိတ်သုဉ်းလှ ခဲ့။ ဒါမြတ်သား၊ နောက်ဆက်ပွားသည်၊ ခြောက်ပါးအာယတန၊ သောင်းကျန်း လှ၏။

- သြဃလေးသွယ်၊ မြစ်ပြင်ကျယ်၏၊ ဤဝယ်ဘက်ကျ၊ သက္ကာယကား၊ များလှဘေးဘျမ်း၊ ရန်သူပြွမ်း၏။

- ရှစ်ခန်းသောမင်္ဂ၊ ဖောင်ဖွဲယှက်၍၊ ခြေ-လက် ဝီရိယ၊ ကူးခတ်မှလျှင်၊ ဘဝမှာကမ်း၊ နိဗ္ဗူနန်းသို့၊ ကူးသန်းထုတ်ချောက်၊ ဘေးလွတ်မြောက်မည်၊ ကြိုးထောက်သင့်လှပြီတကား။

တစ်ရာနှင့် တစ်ရက်

အနှစ် တစ်ရာ၊ သက်ရှည်ကြာလည်း၊ ခေမာ အမတ၊ မမြင်ရက၊ ဘဝ ဤဇာတ်၊ ကယ်မမြတ်ဖူး၊ ဝိပဿနာ၊ အခြေပါ၍၊ လေးဖြာမဂ်စု၊ ဉာဏ်စက္ခု ဖြင့်၊ ဓုဝဇကန်၊ နေရဗာန်ကို၊ ဝေဖန်မြင်က၊ တစ်ရက်မျှပင်၊ ဇီဝရှည်လျှင်း၊ တည်နေခြင်းက၊ လွန်မင်းသာစွ၊ မြတ်ထွဋ်လှဟု၊ ဇိနဘုရား၊ ဟောမိန့်ကြား သည်၊ တရား ကြီးသင့်ပြီတကား။ (နေရဗာန်-ဆိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ဆို ခြင်း ဖြစ်သည်။)

အဘိဏ္ဍာရာဟုလောဝါဓ

- မိတ်ကောင်းမှီစေ၊ တောရပ်နေ၊ သုံးလေ မတ္တညူ။
- ပစ္စည်းလေးဖြာ၊ မတွယ်တာ၊ တဏှာငြိမ်းအောင်ပြု။
- ပါတိမောက္ခ၊ သံဝရာ သီလ လုံစေမှု။
- တံခါးခြောက်ထွေ၊ ဣန္ဒြေ၊ ငြိမ်စေပိတ်ဆိုပြု။
- သတိမြဲရာ၊ ကိုယ်၌သာ၊ ခန္ဓာငြီးငွေ့မှု။
- သုဘနိမိတ်၊ ခွါရှောင်ဆိတ်၊ ဈာန်စိတ်ပိုင်အောင်ရှု။
- အနိမိတ္တ၊ ထင်စေမှ၊ မာနကွာအောင်ပြု။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

- ဤနည်းကျင့်ပေ၊ ဝဋ်သုံးထွေ၊ ငြိမ်းလေမှန်ပြီဟု။
- ရာဟုလာအား၊ ဒို့ဘုရား၊ ဟောကြားနေနေမှု။

သမဏသုခ ၈-ပါး

- ဥစ္စာစပါး၊ သိမ်းမထား၊ ရှေ့ဖျားသမဏ မြတ်သုခ။
- အပြစ်ကင်းကွာ၊ ဆွမ်းကိုရှာ၊ ဤမှာသမဏ မြတ်သုခ။
- ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှေး၊ ဆွမ်းတော်အေး၊ ဘုဉ်းပေးသမဏ မြတ်သုခ။
- ပြည်ပိုင်စိုးမင်း၊ ခွန်တုပ်ညှင်း၊ လွတ်ကင်းသမဏ မြတ်သုခ။
- အဆောက်အဦ၊ ငါ့ဟာဟူ၍၊ လူနွယ်နှိုင်းစက်၊ မတပ်မက်၊
မှတ်ချက်သမဏ မြတ်သုခ။
- ခိုးသူလုယက်၊ ဘေးနှိပ်စက်၊ လွတ်ထွက်သမဏ မြတ်သုခ။
- များမတ်စိုးမင်း၊ ရောယှက်ကင်း၊ ငြိမ်းခြင်းသမဏ မြတ်သုခ။
- လေးမျက်နှာရပ် မတားအပ် လွတ်လပ်သမဏ မြတ်သုခ။

ပရိတ်ရွတ်သူ၏အင်္ဂါ

- သဒ္ဓါ-အနက်၊ ယိုယွင်းကွက်၊ ပျက်ဘိ ပယောဂ။
- စိတ်နေယွင်းကွက်၊ လာဘ်ကိုမက်၊ ပျက်ဘိ အာသယ။
- သဒ္ဓါ-နက်ပုံ၊ နှုတ်အာဂုံ၊ ပြည့်စုံ ပယောဂ။
- လာဘ်မငဲ့တုံ၊ မေတ္တာထုံ၊ ပြည့်စုံ အာသယ။
- ပရိတ်ရွတ်သူ၊ အင်္ဂါဟူ၊ မှတ်ယူပဏ္ဍိတ။

မြေလှုပ်ကြောင်း ၈-ပါး

ဓာတ်ချောက်ချားအင်၊ တန်ခိုးရှင်တို့၊ ဘိညာဉ်စွမ်းအား၊ ဈာန်ကစားနှင့်၊
မြတ်ဖျားစိန္တေ၊ ပရမေတို့၊ သန္ဓေယူခါ၊ ဖွားရာတလစ်၊ ဘုရားဖြစ်တည့်၊ မိန့်လှစ်

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

ဓမ္မစက်၊ တစ်ချက်အာယု၊ စွန့်လွှတ်မှုက၊ အနုပါဒီ၊ နိဗ္ဗာန်မို့၊ ရှစ်လီ မြေကြီး
လှုပ်ကြောင်းတည်း။

ချမ်းသာကြောင်းတရား

- အယုတ်နှစ်ပါး၊ မလိုက်စား၊ လမ်းသွားမဖွဲ့မ။
- မမြှောက်မစား၊ မနှိမ်ငြား၊ တရားဟောဖော်ပြ။
- သုခနှစ်ပါး၊ ဉာဏ်ပိုင်းခြား၊ ပွားများ အဇ္ဈတ္တ။
- မျက်မှောက်မျက်ကွယ်၊ ဤနှစ်သွယ်၊ ဆိုဖွယ်သိတတ်လှ။
- မလျင်မဆော၊ စကားပြော၊ ပြေချောမွေ့သိမ်စွ။
- အရပ်စကား၊ မလွန်ငြား၊ ခြောက်ပါးအရဏ။

အောင်ခြင်းရှုစိပါး

- ♣ ဗောဓိညောင်နန်း အောင်ခန်းရိပ်သာ
တစ်ထောင်လက်ရုံး စက်ဘုန်းလှုံဖြာ၊
မာရ်နတ်မင်းနှင့် သင်းပင်းဗိုလ်ပါ
ဒို့ဘုရား တရားတော်ဖြင့်သာ
အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း လက်ဦးစွာ၊
ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။
- ♣ အာဠဝက ယက္ခယုတ်မာ
ညဉ့်သုံးယံလုံး အုံးအုံးကြွက်ညာ၊
လက်နက်မိုးဖြင့် ထစ်ကြိုးတိုက်လာ
ခန္တီထုံး ကျင့်သုံး ဒို့မြတ်စွာ
အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း ဒုတိယာ၊
ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

- ❖ နာဠာဂိရိ မည်ရှိထင်စွာ
 တောမီးမိုးကြိုး စက်မျိုးပမာ၊
 ကြမ်းခက်ရုန့်ရင်း မုန်ဆင်းဆင်သတွာ
 မေတ္တာမိုး ဈေးဖြိုး ဒို့မြတ်စွာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း တတိယာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။
- ❖ လက်ညှိုးစုံပန်း ဆင်မြန်းလျက်သာ
 အဟိသက စောရ လူစွာ၊
 သတ်မည်ကောဟု လျှင်ဆောလိုက်လာ
 တန်ခိုးစွမ်း ဖန်ဆန်း ဒို့မြတ်စွာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း စတုတ္ထာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။
- ❖ ကိုယ်ဝန်စွဲပိုက် ဝမ်းတိုက်တူစွာ
 သစ်သားကိုလုပ် မိယုတ်စိဉ္ဇာ၊
 ပရိသတ်ထဲ စွပ်စွဲလေရာ
 သာယာညှင်း မိန့်လျှင်း ဒို့မြတ်စွာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း ပဉ္စမာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။
- ❖ အမှန်ပယ်ရှား အမှားကိုသာ
 ဝါဒမှန်ကင်း ထောင်လျှင်းစိုက်ကာ၊
 လူပရိပိုင် အမိုက်သစ္စကာ
 ပညာမီး ညှိသီး ဒို့မြတ်စွာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း ဆဋ္ဌမာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။

တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ၏ဖခင်

❖ မဟာနန္ဒော မာန်ပြောထူစွာ
 နဂါးရန်ကြီး ဖျက်ဆီးစိမ့်ငှါ၊
 ဝဲရံထေရ်အား မခြားချိန်ခါ
 လူထိပ်မိုး တန်ခိုးညွှန်ပြကာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း သတ္တမာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။

❖ အယူဖောက်လွဲ မြွေခဲလက်မှာ
 တန်ခိုးရှိန်အား ကြီးမားထင်စွာ၊
 ဗြဟ္မာဗက ဗာလယုတ်မာ
 ဉာဏ်တော်ဆေး တိုက်ကျွေး ခိုမြတ်စွာ
 အခေါင်နင်း အောင်ခြင်း အဋ္ဌမာ၊
 ငါတို့လဲ ထိုနဲ့ အောင်စေပါ။

(မင်းကွန်း အာဒိဝဋ်သကာထေရ်-ဟူသော ကလောင်နာမည်ဖြင့်
 ရေးသားခဲ့သည့် ရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာ ဖြစ်ပါသည်။)

အကျဉ်းချုပ် မေတ္တာပွား

အမျိုးသမီးများကို တွေ့လျှင်-
 -ငါ့မိခင်ဟောင်း၊ ညီမဟောင်း၊ အပေါင်းကိုယ်စိတ် ချမ်းသာစေ၊
 -ဥပဓ် ရန်ဘေး၊ ကင်းစင်ဝေး၊ ငြိမ်းအေးကြပါစေ- ဟု မေတ္တာပွား၍
 အမျိုးသားများကို တွေ့လျှင်-
 -ငါ့ဖခင်ဟောင်း၊ နောင်ညီဟောင်း၊ အပေါင်းကိုယ်စိတ် ချမ်းသာစေ၊
 -ဥပဓ် ရန်ဘေး၊ ကင်းစင်ဝေး၊ ငြိမ်းအေးကြပါစေ- ဟု မေတ္တာပွားရ
 မည်၊ ကလေးငယ်များကို တွေ့လျှင်-

ကမ္ဘာကျော် မင်းကွန်းထေရ်ရှင်

-ငါ့သားသမီးဟောင်း၊ မြေးမြစ်ဟောင်း၊ အပေါင်းကိုယ်စိတ်
 ချမ်းသာစေ။
 -ဥပဒ် ရန်ဘေး၊ ကင်းစင်ဝေ၊ ငြိမ်းအေးကြပါစေ- ဟု မေတ္တာပွားရန်
 နည်းပေးတော်မူသည်။

သံဝေဂဂါထာ

ဟာ သံယောဂါ ဝိယောဂန္တာ၊ ဟာ အနိစ္စာဝ သင်္ခတာ။
 ဟာ ဥပ္ပန္နာ စ ဘင်္ဂန္တာ၊ ဟာ ဟာ သင်္ခါရဓမ္မတာ။

သံယောဂါ - ဆရာ ဒကာ မိတ်သဟာနှင့် ဆွေညှရင်းနှီး သားသမီး
 က ဇနီးမောင်နှံ ဆက်ဆံတူကွ ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသမျှတို့သည်၊ ဝိယော-
 ဂန္တာ - ဒေသဝေးခြား ရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားကွေ့ကွင်းခြင်း၊ ဘဝခြား
 ကာ ကွဲကွာကွေ့ကွင်းခြင်းတည်းဟူသော သေကွဲ ရှင်ကွဲ ဤနှစ်ကွဲလျှင်
 မလွဲနိုင်ဘိ အဆုံးရှိကုန်ရကား၊ ဟာ - သောက ပရိဒေဝ စရှိ ထွေထွေ
 ဒုက္ခပေါင်းပင်လယ်ဝေ ဟင် - ကြောက်လန့်ဖွယ်တို့ပါပေ။ သင်္ခတာ - ကံ
 စိတ်ဥဟာ ကြောင်းလေးဖြာတို့ ပေါင်းကာပြုပြင် စီရင်အပ်သမျှ သင်္ခတ
 တရားအစုတို့သည်၊ အနိစ္စာဝ - အစိုင်အခဲ အမြဲမတည် အခွန်မရှည်ကြ
 ကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ဟာ - သောက ပရိဒေဝ စရှိ ထွေထွေ ဒုက္ခ
 ပေါင်းပင်လယ်ဝေ ဟင် - ကြောက်လန့်ဖွယ်တို့ပါပေ။ ဥပ္ပန္နာ စ - ဥပါဒ်
 မကင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိကြသည့် မြင်သမျှအလုံးစုံ သင်္ခါရအဖုံဖုံတို့သည်
 လည်း၊ ဘင်္ဂန္တာ - ပြိုခြင်း ပျက်ခြင်း ချုပ်ပျောက်ခြင်းလျှင် မငြင်းနိုင် ဘိ
 အဆုံးရှိကုန်ရကား၊ ဟာ - သောက ပရိဒေဝ စရှိ ထွေထွေ ဒုက္ခပေါင်း
 ပင်လယ်ဝေ ဟင် - ကြောက်လန့်ဖွယ်တို့ပါပေ။ သင်္ခါရဓမ္မတာ - ရုပ်နာမ်
 ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ အနိစ္စအခြင်းအရာ ဒုက္ခအခြင်းအရာ အနတ္တအခြင်း
 အရာ သဘောတံထွာ ဓမ္မတာလမ်းရိုးကြီးသည်၊ ဟာ ဟာ - ဒုက္ခသမုတ်

ဝဲလေ့ပုံဝယ် နစ်မြုပ်စေတတ် အကြောင်းရင်းကေန် အခြေခံမှန်လတ် သဖြင့် ဆတ်ဆတ်ပုံသေ ဟင် ဟင် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ်ပေတကား။

အရှုံးသမား

မြတ်စွာဘုရား၊ ဟောဖော်ကြားသည့်၊ တရားတော်လျှင်၊ ဒေသနာစဉ် ဟု၊ ဘောဇဉ် မြိုက်ခဲ၊ ဓမ္မပွဲလျှင်၊ လက်ထဲပုံသေ၊ ဆိုက်ရောက်နေလျက်၊ ရှောင်သွေနှလုံး၊ ကိုယ်မသုံးသော်၊ အရှုံး ကိုယ့်ပြင် ရှိချမှလော။

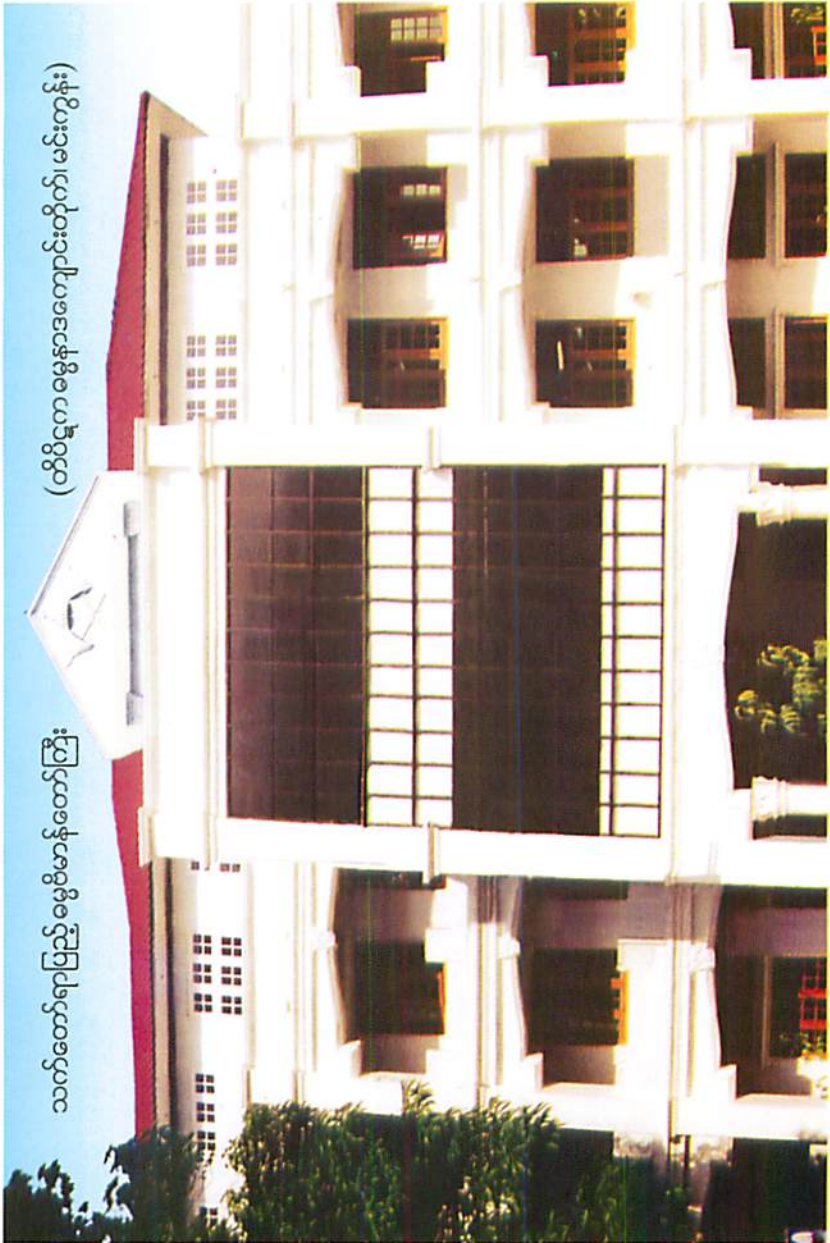
ဝိပဿနာဓမ္မလင်္ကာ

ဤကိုယ် ကာယ၊ တစ်လံမျှ၌၊ နှစ်ဝ နာမ် ရုပ်၊ ဖြစ်၍ ချုပ်၏၊ နာမ် ရုပ် တရား၊ ဤနှစ်ပါးလည်း၊ ရှည်လျားကာလ၊ မတည်ကြဘဲ၊ ခဏဖြစ်လျက်၊ ခဏပျက်၏၊ နှိပ်စက်ခြင်းရာ၊ လိုမပါဘူး၊ သဘာဝအား၊ ဤသုံးပါးကြောင့်၊ ဖြစ်ပွားသမျှ၊ အနိစ္စသည်၊ ဒုက္ခ-အနတ္တ၊ မှန်လှစွာ၏၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့ လိပ်ပြာတို့၊ ဘာတစ်ခုမျှ၊ မဟုတ်ကြသည်၊ ဓမ္မသက်သက်ပါတကား။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏လက်ရာ ဓမ္မဂါထာလင်္ကာများထဲမှ အနည်း ငယ်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်ခဲ့သော ဂါထာလင်္ကာ ရတုကဗျာများမှာ အလွန်များသဖြင့် ဤနေရာတွင် ပြည့် စုံအောင် မဖော်ပြနိုင်ပါ။ ငယ်ရွယ်စဉ် ၁၄-နှစ်သားမှစ၍ ရေးသားခဲ့သမျှ ဓမ္မဂီတိ အမျိုးမျိုးကို စုပေါင်းကာ “တိပိဋကဓရကာဗျမာလာ” ဟူသော စာအုပ်တစ်အုပ် သီးသန့်ထုတ်ဝေထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာ၌ကား ဆရာတော်ကြီးလက်ရာကို သိသာရုံ အမြွက်မျှ ဖော်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်များကို ဒကာ-ဒကာမများ၏ နားထဲ နှလုံးသားထဲ ရောက်အောင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကြံဆောင်ထည့်သွင်းပေးတော်မူခဲ့သော ကျေးဇူးတော်ရှင် ပထမတိပိဋကဓရ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

သက်တော်ရာပြည့် ဓမ္မပိဏ္ဍိတောကြီး

(တိပိဋကဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၊ မင်းကွန်း)

ကြောင်းရာဌုပ္ပတ် ဘဝဇာတ်ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အန္တိမဈာပန ပွဲတော်၌ တပည့်အများတို့ နောက်ဆုံးရွတ်ဆို ပူဇော်ပွားများခဲ့ကြသော ကိသာဂေါတမီ မျက်ရည်သိမ်းလင်္ကာဖြင့် နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါပြီတည်း။

ကိသာဂေါတမီ မျက်ရည်သိမ်းလင်္ကာ

ရုပ်-နာမ် နှစ်ဖြာ၊ ငါးခန္ဓာတို့၊ ဖြစ်လာတိုင်းပင်၊ ကွယ်ချုပ်ဝင်သည်၊ ဤ သင်္ခါရ၊ သဘာဝကား၊ ဌာနနယ်ချိုး၊ တစ်နိဂုံးနှင့်၊ ခေါ်ထုံးဝေါဟာ၊ တစ်မြို့၊ ရွာဝယ်၊ မျက်နှာမဲ့လျှင်း၊ တစ်အိမ်တွင်း၌၊ သင်းသီးသန့်ထား၊ တကန့်သား၍၊ ဖြစ်ပွားလေ့သာ၊ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဗြဟ္မာ လူ နတ်၊ ထုတ်ချင်းခတ်အောင်၊ ဥပါဒ် စ-လျှင်၊ ဌိသို့ ဝင်၍၊ ဘင်္ဂကွဏ၊ မရဏ ဖြင့်၊ ရွှေလှုပ်လှုပ်၊ တချုပ်ချုပ်လျှင်၊ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုး၊ ဖြစ်တိုင်းညှိုးသည်၊

အရိုး အနိစ္စပါတကား၊

အရိုး ဒုက္ခပါတကား၊

အရိုး အနတ္တပါတကား။

(အရိုး-ဆိုသည်မှာ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှသော သင်္ခါရ တရားတို့၏ သဘောဓမ္မတာကို တွေ့မြင်သိရှိလိုက်ရ၍ ထွက်ပေါ်လာသော စကား ဖြစ်ပါသည်။)

မဟာတိပိဋကော ထေရော၊ ဝိစိတ္ထော စိတ္တကထိကော။
ဇောတယိတွာန သဒ္ဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာယိ သော နိရာလယော-တိ။

နောက်ဆက်တွဲ

ကျေးဇူးရှင်များ

မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘဝတစ်သက်တာတွင် ကျေးဇူးကြီးမားသည့် ကျေးဇူးရှင်များ အများအပြားရှိခဲ့ရာ ထိုအထဲမှ ထင်ရှားသော ကျေးဇူးရှင်အချို့မှာ—

ခမည်းတော် ဦးဆုံ

ကျည်းပင်ရွာ ရွာသူကြီး ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်လောင်းလျာ ၄-နှစ် သားအရွယ် ၁၂၇၇-ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။ သူကြီးပီပီ ရပ်ရွာငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေး ကိစ္စများကို မိုက်မိုက်ကန်းကန်း စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့ သဖြင့် မကျေနပ်သော ဒမြအဖွဲ့က လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် အသက် ၃၀-ကျော်သာ ရှိသေးသည်ဟု ဆိုသည်။ ခုနှစ်သက္ကရာဇ် အတိအကျ မသိရချေ။

မယ်တော် ဒေါ်ဆင်

ဆရာတော် တိပိဋကဓရ ဖြစ်ပြီး၊ သင်္ဂါယနာတင်ပြီး မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းကြီး ပြုစုနေချိန် ၁၃၂၃-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် အသက် ၇၄-နှစ်ရှိပြီဟု ဆိုသဖြင့် ၁၂၄၉-ခုဖွား ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ တိပိဋကဓရဆရာတော်၏ မယ်တော်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် တင့်တင့်တယ်တယ် နေသွားရသည်။ ဆရာတော် ၏ အဆိုအရ မယ်တော်ကြီးသည် အင်မတန် လောဘနည်းသူ၊ အလွန် အေးဆေးတည်ငြိမ်သူ၊ ဆေးလိပ်လိပ်ရာ၌ အင်မတန်ထူးချွန်သူ ပါရမီရှင် ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

အဖိုး ဆရာကြီးဦးချယ်

ဆရာတော်အား ငယ်စဉ်မှစ၍ ပြုစုစောင့်ရှောက်ကာ အခြေခံစာစသင်ပေးခဲ့သူ၊ ကျောင်းသွား-ကျောင်းပြန် ပခုံးနှင့်ထမ်း၍ အကြို-အပို့လုပ်ပေးခဲ့သူ မြန်မာဆေးဆရာကြီး ဖြစ်သည်။ သျှောင်ထုံးနှင့်ဖြစ်၍ နှုတ်ခမ်းမွှေး မပါ၊ ခေါင်းပေါင်းလည်း ပေါင်းလေ့မရှိ၊ ဆေးကုရာတွင် အဖိုးသားနား မယူ၊ မေတ္တာစေတနာဖြင့်သာ ကုပေးသည်။ ကု၍ရလောက်သူကိုမှလည်း ဆေးကုသည်။ “ဆီးသော် ဝါ-ချုပ်၊ အစာယုတ်၍၊ ငုတ်တုတ်မထိုင်၊ ခါးဆိုင် ရင်စပ်၊ အောင့်၍ ကြပ်မှု၊ ထိုသူဧကန်၊ သေလိမ့်မှန်၏” ဟူသော လင်္ကာဖြင့် ဆေးကု၍မရနိုင်လောက်သော လူနာ၏ လက္ခဏာကို စစ်ဆေးကြည့်လေ့ရှိသည်။

တစ်ခါသော် - တရုပ်မန်ကျည်းစုရပ်မှ လူနာလာပင့်၍ လိုက်သွားရာ လမ်းတွင် ဓာတ်ပျက်၍ လူနာကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးကုသပေးပြီးသော် “လူနာ စိတ်ချရပြီ၊ ငါ့မှာသာ စိုးရိမ်စရာရှိလို့ ငါ့ကို ငါ့ညီအိမ်ပို့” ဟု ဆိုသဖြင့် ထိုရွာရှိ ဆရာချယ်၏ညီ ဦးနောက်အိမ်သို့ ပို့ပေးကြရာ ထိုအိမ်မှာပင် ဓာတ်ပျက် ဝမ်းပျက်သော ရောဂါဖြင့် ဆုံးပါးကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဖွားသက္ကရာဇ်၊ ကွယ်လွန်သက္ကရာဇ် အတိအကျ မသိရချေ။

ဆရာတော် ဦးသာသန

ဆရာတော်၏ ငယ်ဆရာ ကျည်းပင်ကျောင်းဆရာတော် ဖြစ်သည်။ “နမော ဗုဒ္ဓါယ သိဒ္ဓိမံ” မှ စ၍ သင်ပေးသော ငယ်ဆရာဖြစ်၍ ‘ကန့်ကူလက်လှည့်ဆရာ’ ဟု ဆရာတော်က အမြတ်တနိုး ကင်ပွန်းတပ်တော်မူသည်။ ၁၂၃၄-ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ပြီး သက်တော် ၈၀-ကျော် ၉၀-အတွင်းတွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်။

မင်းကွန်းတိပိဋကဓရေတော်ကြီး၏ ဝိမာန်တော်

ဆရာတော် ဦးသောဘိတ

မြင်းခြံမြို့ မင်းကျောင်းတိုက် ရာဟုထောင့်ကျောင်းဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်လောင်းလျာသည် ထိုဆရာတော်ထံတွင် အသက် ၇-နှစ်သားမှစ၍ ရောက်ရှိခဲ့လို့ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ရှင်သာမဏေဘဝ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖြစ်ပြီး “ရှင်ဝိစိတ္တသာရ” ဟူသော ဘွဲ့တော်ကို ဤဆရာတော်က ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာတော် ဦးပညာစက္က

မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ကြီးကို စတင်တည်ထောင်သွားသူ အာရာမသမုဋ္ဌာပက၊ တိပိဋကဓရဆရာတော်လောင်းလျာကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် စောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်သွားသည့် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ မြင်းခြံမြို့ သပြေပင်ရပ်၌ ၁၂၄၇-ခုနှစ် (သီပေါမင်း ပါတော်မူသည့်နှစ်) တွင် ဖွားမြင်ပြီး ၁၂၉၉-ခုနှစ် တော်သလင်းလဆုတ် ၉-ရက်နေ့တွင် ယုံလွန်တော်မူသည်။ ဓာတ်ခြောက်ပါး သိမ်းဆည်းပုံ၊ နေထွိုလင်္ကာ စသော ကျမ်းများကို ပြုစုသွားသည့်ပြင် ပိဋကသုံးပုံ ပါဠိတော်အုပ်ရေ ၄၀-ကို အခေါက်ပေါင်း ၄၀-ကျော် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သွားခဲ့သည့် ထူးထူးခြားခြား ဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီး ဒေါ်ဓမ္မစာရီ

ဆရာတော် ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ရောက်ရှိချိန်မှစ၍ မွေးစားမိခင်ပမာ အစစအရာရာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့သူ၊ နည်းလမ်းညွှန်ပြပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြို့၌ ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ်တွင် ဖွားမြင်သည် (အဘိဓဇမစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် အသက်တူ)။ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော မျိုးရိုးမှ ဆင်းသက်လာသော်လည်း တရားဓမ္မနှင့် ပျော်မွေ့သဖြင့် ငယ်စဉ်

၁၆-နှစ်သမီးကပင် သီလရှင်ဝတ်ကာ ကောမာရဗြဟ္မစာရိနီ အကျင့်ဖြင့် နေထိုင်သွားသည့် အမျိုးသမီးအာဇာနည် ဖြစ်သည်။ ပညာရှိဆရာသမား တို့ထံ၌ ပညာသင်ကြားခွင့် ရရှိခဲ့သဖြင့် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်တို့ကို ကြည့်ရှု ချောက်ချားနိုင်သည့် အမျိုးသမီးလူရည်ချွန်လည်း ဖြစ်သည်။ မင်းကွန်း ဂူကလေးချောင်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်ပြီး ဓမ္မဒ္ဓာဒတိုက်ကို ကျောင်းရာ မြေမှစ၍ စတည်ပြုစုခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ပါဠိဘာသာဖြင့် ပြောနိုင်- ရေးနိုင်ရုံမက သစ္စဝါဒီဋီကာကိုပင် ပြုစုနိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ၁၃၃၃-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆုတ် ၆-ရက်နေ့ (အသက် ၉၃-နှစ်အရွယ်) တွင် ကွယ်လွန် သည်။

သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင်

ဆရာတော်၏ရဟန်းဒါယကာကြီး ဖြစ်သည်။ ၁၂၄၀-ခု နတ်တော် လဆုတ် ၅-ရက်နေ့တွင် မော်လမြိုင်မြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ သာသနာရေး၊ ဘာသာရေး၊ ပညာရေး၊ ဝိသ္မာန စသည့် လုပ်ငန်းမျိုးစုံကို စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး သစ္စာ-သမာဓိနှင့် အထူးပြည့်စုံခြင်း၊ အဂတိလေးပါး မလိုက်စားခြင်း စသည်တို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆာ-ဘွဲ့ဖြင့် ဂုဏ် ပြုချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓ သာသနာ့ကောင်စီ၊ တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့၊ ဆဌသင်္ဂါယနာ ဖြစ် မြောက်ရေးအဖွဲ့ စသည်တို့၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ် လွတ်လပ်ရေး ဒုတိယနှစ်ပတ်လည်နေ့တွင် “သတိုးသီရိသုဓမ္မ”ဘွဲ့ကို ရရှိ ခဲ့ပြီး ၁၃၂၇-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၂-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ် လွန်သည်။

ဆာဦးသွင်သည် အလှူအတန်း ရက်ရောသူ ဖြစ်၍ ‘သဒ္ဓါဓိက’ ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ (ထိုစဉ်က ဆာဦးသွင်ကို ‘သဒ္ဓါဓိက’ ဟုလည်းကောင်း၊

နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ် သတိုးသီရိသုဓမ္မ ဦးသိန်းမောင်ကို 'ပညာဓိက' ဟုလည်းကောင်း သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ဆာဦးသွင်သည် မိမိထံသို့ ဧည့်သည်လာလျှင် လက်ဆောင်ပစ္စည်းတစ်ခုခု ပေးလိုက်လေ့ရှိသည်။ ဦးသိန်းမောင်ကမူ ဧည့်သည်လာလျှင် ဆုံးမစကား ပြောလွှတ်လိုက်လေ့ရှိသည်။ ထိုဧည့်သည်များ နောက်တစ်ကြိမ် လာသည့်အခါ ဆာဦးသွင်ထံ သွားလျှင် လက်ဆောင်ပစ္စည်းတစ်ခုခု ယူသွားလေ့ရှိပြီး ဦးသိန်းမောင်ထံ သွားလျှင်ကား လက်ချည်းသက်သက် သွားလေ့ရှိကြောင်း ဆိုကြသည်။ လောကကြီးသည် ဓမ္မပဋိသန္တာရထက် အာမိသပဋိသန္တာရကို ပိုမိုဦးစားပေးတတ်ကြောင်း၊ နေရာတိုင်းတွင် အသွား-အပြန် အတုံ့-အလှည့် ရှိတတ်ကြောင်း သိသာသည့်အချက်ပေတည်း။)

မိဘများမှာ ဦးဖန်နှင့် ဒေါ်ယဉ် ဖြစ်သဖြင့် ဆာဦးသွင်သည် မိဘများကို အမှတ်တရ ကျေးဇူးဆပ်သောအားဖြင့် 'ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံ' ဟူသော ဓမ္မာရုံတော်ကြီးကို မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာအတွင်း၌ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ရာ ထိုဓမ္မာရုံတော်ကြီး၌ပင် တိပိဋကဓရရွေးချယ်ရေးစာမေးပွဲကြီးကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။

တိုက်အုပ်ဆရာတော် ဦးဥက္ကံသာဘိဝံသ

ဆရာတော် တိပိဋကဓရဖြစ်အောင်၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မဟာဗုဒ္ဓဝင်တရားဟော သာသနာပြုကိစ္စများ အစစအရာရာ အဆင်ပြေအောင်မြင်အောင် နောက်ပိုင်းမှနေ၍ တိုက်တာကိစ္စအပါအဝင် အောက်ခြေသိမ်းကိစ္စများကို လူမသိ သူမသိ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် ပါရမီဖြည့်ပေးခဲ့သည့် ဓမ္မနာဒတိုက် တိုက်အုပ်ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ပဲခူးတိုင်း ရွှေတောင်မြို့နယ် ဒန်ပူစားရွာ၌ ၁၂၇၈-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ပြီး ရဟန်းဖြစ်စ ၁၂၉၈-ခုနှစ်မှစ၍ မင်းကွန်းဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်သို့

ရောက်ရှိခဲ့သည်။ “သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ ပရိယတ္တိသာသန ဟိတ (သကျသီဟ) ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့များကို ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်မှပင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ကိုယ်ကျင့်သီလ ပြည့်စုံမှု၊ စိတ်သဘောထား ပြည့်ဝဖြူစင်မှု၊ သည်းခံနိုင်မှု၊ စာပေကျမ်းဂန် နှစ်စပ်ကျွမ်းကျင်မှု၊ မာနမထား မထောင်လွှားဘဲ ရိုးရိုးကုတ်ကုတ် နေတတ်မှု၊ ဝီရိယရှိမှု၊ ကဗျာလင်္ကာ ရေးစပ်သီကုံးနိုင်မှု စသည်တို့၌ ဆရာတော်ကို အမှီလိုက်နိုင်သူဟု သတ်မှတ်ကြရသည်။ ဆရာတော်၏ ညာလက်ရုံးတစ်ဆူ အားကိုးအားထားပြုရသူ တိုက်အုပ် ဆရာတော်သည် ၁၃၄၅-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၇-ရက်နေ့တွင် ဘဝ နတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခဲ့ရသည်။ ပျံလွန်ချိန်တွင် သက်တော် ၆၇-နှစ်သာ ရှိသေးသည်။

တိပိဋကကျေးဇူးရှင်များ (စာထောက်)

- ၁၊ ဦးဥက္ကံသ (သိရီဓဇဆရာတော်)
- ၂၊ ဦးဣန္ဒောဘာသ (ကျောင်းမြောင်းဆရာတော်)
- ၃၊ ဦးဣန္ဒာစာရ (ဟင်္သာတ မြို့ကွင်းဆရာတော်)
- ၄၊ ဦးကောဏ္ဍည (တောင်ရင်း ရွှေဘုံသာဆရာတော်)
- ၅၊ ဒေါ်ဣန္ဒစာဂီ (ဖွားဖွားလေး)
- ၆၊ ဒေါ်ဣန္ဒာသိရီ (ဒေါ်ကြီး)။

၎င်းတို့အနက် တောင်ရင်းရွှေဘုံသာဆရာတော် ဦးကောဏ္ဍညမှာ ဆရာတော်နှင့်အတူ တစ်ကျောင်းတည်းနေသဖြင့် ညတာဝန်ယူရသည်။ လျှပ်စစ်မီး မရှိသေးသောကာလ ဖြစ်သဖြင့် ဖယောင်းတိုင်၊ မှန်အိမ်မီးခွက်ဖြင့် စာကြည့်ပေးရသည်။ မျက်ခွက်ကို မီးရောင်မစူးစေရန် လျှပ်စက္ကူ

ကိုက်ပြီး အကော့လေး ပြုလုပ်ကာ ကြေးနန်းကြိုးဖြင့် မှန်အိမ်လည်ပင်း ဆွဲပြီး စာကြည့်ရသည်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ အလှည့်ကျ တစ်နာရီစီ အချိန် ပိုင်းထားသော်လည်း ဦးကောဏ္ဍညကိုကား အချိန်မပိုင်းပေ။ ဆရာတော် သည် ခန္ဓာမပင်ပန်း မနွမ်းနယ်သမျှ ည သန်းခေါင်ကျော်အထိ စာပြန် သည့်အခါ ပြန်သည်။ ခန္ဓာပင်ပန်းနွမ်းနယ်လျှင် ည ၁၀-နာရီ၊ ၁၁-နာရီ အထိ ပြန်သည်။ ဘုန်းကြီးဦးကောဏ္ဍညလည်း ဆရာတော် စာပြန်သမျှ ကြည့်ပေးသည်။ ဆရာတော် စာကျက်-စာပြန်ဟန်ကို ဦးကောဏ္ဍညက ဤသို့ အကျဉ်းချုပ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်—

- ♣ တိပိဋကဓရ၊ လမ်းမဂ္ဂ၊ ထွင်ရ မြတ်ဆရာ။
- ♣ တောကြီးရှုပ်ရှုပ်၊ အတင်းခုတ်၊ ထွင်လုပ်တော့သည်သာ။
- ♣ ပုဒ်နေ ပုဒ်ထား၊ ဝါကျများ၊ ရှင်းသွား မြတ်ဆရာ။

အရိယမဂ္ဂင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များနည်းတူ တိပိဋကကျေးဇူးရှင်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရ မည့်သူမှာ မင်းကွန်း အရိယမဂ္ဂင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘဒ္ဒန္တအရိန္ဒမ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော် တိပိဋကပြန်ဆိုခဲ့သည့် ၄-နှစ်တာ ကာလပတ်လုံး မဂ္ဂင်ဆရာတော်ကြီးသည် ရန်ကုန်အထိ လိုက်ပါစောင့် ရှောက်ပေးတော်မူသည်။ စာချတန်း အားထုတ်နေဆဲဖြစ်သူ တောင်ရင်း ဆရာတော် ဦးကောဏ္ဍညအားလည်း “မင်းလဲ စာမေးပွဲ နားထားအုံး၊ ငါလဲ သူ တိပိဋကဓရ မဖြစ်မချင်း လိုက်စောင့်ရှောက်မယ်” ဟု အမိန့် ရှိကာ တကယ်လည်း စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

တိပိဋကဓရဆရာတော်ကလည်း လှူဖွယ်ပစ္စည်း ထူးထူးဆန်းဆန်း ကလေးများ ရတိုင်း ရတိုင်း မိမိကို သားတပည့်အရင်းတစ်ယောက်ပမာ

စောင့်ရှောက်ပေးတော်မူခဲ့သော မဂ္ဂင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဦးဦးဖျားဖျား ထပ်ဆင့်လှူဒါန်းလေ့ရှိသည်။ မဂ္ဂင်ဆရာတော်ကြီး၏မိန့်စကားကိုလည်း အမြဲတမ်း ဦးထိပ်ထားလေ့ရှိသည်။ တစ်ခါသော်- မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိ-နိ ကျောင်းတိုက် သာသနသောဘိဏီသိမ်သမုတ်ပွဲဝယ် သံဃာ့ပရိသတ်အလယ်၌ မင်းကွန်း ဓမ္မစကြာ သုံးဆယ်ပေး ဆရာတော်ကြီးနှင့် မဂ္ဂင်ဆရာတော်ကြီးတို့ သိမ်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားနေကြသည်တွင် တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားက လက်အုပ်ချီပြီး “တပည့်တော်တော့ ခြင်္သေ့ကြီးနှစ်စီးကြား ရောက်နေတဲ့ ယုန်သူငယ်လေး ဖြစ်နေပါပြီဘုရား” ဟု ရယ်မောလျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

မဂ္ဂင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဆရာတော်ကို တိပိဋကဓရ ဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်ခဲ့ရုံမက ဆရာတော်၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ၌ လည်း ကုသိုလ်ပါဝင်ခဲ့ရာ ဆရာတော် တည်ထောင်သည့် မိုးမိတ် တိ-နိ ကျောင်းတိုက်ကြီးတွင် အရိယမဂ္ဂင်ကျောင်းဆောင်၊ မုခ်ဦးပြာသာဒ်များ၊ စောင်းတန်းများ (မဂ္ဂင်မုခ်ဦး နိဗ္ဗာန်ကူး၊ မဂ္ဂင်စောင်းတန်း နိဗ္ဗာန်လမ်း)၊ နာယကတံတား၊ ကျောက်စာတော်၊ စက်တော်ရာစေတီ (ထပ်မံပြုပြင်)၊ ထာဝရပဒေသာပင်များ စသည်တို့အတွက် လှူဒါန်းခဲ့သလို မင်းကွန်းတိုက်နယ်ဆေးရုံ ဆေးလှူပွဲ၊ စာသင်ကျောင်းအလှူပွဲ စသည်တို့၌လည်း ကုသိုလ်ပါဝင်အားဖြည့် လှူဒါန်းတော်မူခဲ့သည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ရေစက်ချပေးရာတွင် “ငရဲသနင်း ယမမင်းအားလည်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏” ဟု ဆိုပေးပြီးနောက် ရေစက်ချမှုကို ခေတ္တ ရပ်ကာ “သူ့လဲလုပ်ထားအုံးမှကွ၊ မတော်တဆ ငရဲရောက်သွားရင် ဒါမှ သက်သာမှာ” ဟု ဟာသနှော၍ အမှန်သဘောကို မိန့်ကြားပြီးမှ ရေစက်ချကို ဆက်ဆိုပေးတတ်သည်။

မဂ္ဂင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို မကွေးတိုင်း မြိုင်မြို့နယ် ရွှေလင်းဆွဲ
ခေါင်းကွဲရွာ၌ ၁၂၅၂-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၃-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်
ပြီး ၁၂၇၈-ခုနှစ်မှစ၍ မင်းကွန်းတောင်ရိုးသို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံးတော်
မူခဲ့သည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာသဘင်ကြီးတွင် စွမ်းစွမ်းတမံ ပါဝင်ဆောင်ရွက်
ခဲ့ပြီး ၁၃၁၈-ခုနှစ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တော် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၃၄၇-
ခုနှစ် ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁၁-ရက် (သက်တော် ၉၆-နှစ်တွင်း ဝင်ခါစ)
တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်။

ရစနာ ၅-ဂါထာ

ဆရာတော် ဝိနည်းငါးကျမ်း အာဂုံပြန်ဆိုပုံ ကောင်းလွန်းလှသဖြင့်
စာထောက်ဆရာ ပါဠိပါရဂူ ဦးအောင်မိုး ရုတ်တရက် ရေးစပ်သီကုံး၍
ချီးကျူးခဲ့သော ရစနာဂါထာများ—

လဒ္ဓါ ဝဋ်သကာ ယတ္ထ၊ ရတနာပုဉ္ဇနာမကေ။
သာသနမဏ္ဍပေ သဇ္ဇ-သုစ္ဆ သုဒ္ဓံ ပဝါယတိ။
သာသနေ ပါကဋ္ဌာ ပဉ္စ၊ ပုဗ္ဗေ သင်္ဂီတိယော သုတာ။
တာယဇ္ဇ မေ ပဒိဿန္တိ၊ အဟော ဝိစိတ္တဂါယနာ။
ကဒါ တေ ပစိတံ ပုညံ၊ ယော တံ သက္ကောသိ ဂါယိတံ။
သိဒံ သောဒိတံ ကတွာ၊ သီယံ သ သဒ္ဓ သာဓိကံ။
ယထာ ပဉ္စသိခေါ ဝိဏံ၊ ဂီတဿရေန ဂါယတိ။
ဧဝံ ဝိစိတ္တသာရာဘိ-ဝံသော ဝိနယပိဋကံ။
ယထာပိ ဇလ'မာကာသ-ဂင်္ဂါယ ပရိသန္ဓတိ။
ဧဝံ ဝိတ္တာရတော တန္တိ၊ မုခတော ကဝိနန္ဒနံ။

♣ မှတ်တမ်းများ၌ တွေ့ရသည့်အတိုင်း ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ အချို့ ပုဒ်များ၌ ဘာဆိုလိုမှန်း မသိလောက်အောင် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ကြရ ပါလိမ့်မည်။ ရှေးပညာရှင်များ ပြန်ဆိုခဲ့သည့် မြန်မာပြန် အကျဉ်းမှာ—

၁။ မန္တလေးရတနာပုံနေပြည်တော်တလွှား၌ ထင်ရှားကြေညာ ပရိယတ္တိ သကျသီဟ စာမေးပွဲသဘာ၌ ဝဋ်သကာ ဦးဆောက်ပန်းဖြင့် အနုတကြိုင်ကြိုင် သင်းပျံ့၍ လှိုင်တော်မူခဲ့သော ဆရာတော်ဘုရားပါ တကား။

၂။ ရှေးလွန်လေခါ သာသနာ၌ သင်္ဂီယနာ ၅-ကြိမ် ထင်ရှား ချိန်ကို ဉာဏ်ချိန်တွေးဆ ကြားရုံသာ ကြားခဲ့ရပြီး ဒိဋ္ဌယနေမှု ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် ဖြစ်ရပါပြီ။ အရှင်ဝိစိတ္တထေရ်၏ ရွတ်ဆိုပုံကား အံ့ဩဘွယ်ရာ ကောင်းပါပေစွတကား။

၃။ ဘယ်ရှေးပုည ကံထောက်မ၍ နှုတ်ရအာဂုံ ပြန်ဆိုနိုင်ပုံကို ကြည်ယုံသဒ္ဓါ ရွတ်နိုင်ပါဟု ခါခါနှုတ်ဟ ချီးမွမ်းရသော ဆရာတော်မြတ် ပါတကား။

၄။ ပဉ္စသိခ စောင်းသံကြွသကဲ့သို့ နှုတ်ဟတွတ်တွတ် အလွတ် ဆောင်ပြီး ဝိနည်းပိဋကတ် ကျမ်းဂန်မြတ်ကို တတ်အပ်သေချာ ရွတ်နိုင် ပါသော ဆရာတော်ဘုရားပါတကား။

၅။ အာကာသဂင်္ဂါ မြစ်သမုဒ္ဒရာသို့ ဝဲယာစီးဝင် ရေလျှင်မခြား အကျယ်အားဖြင့် နှုတ်ဖျားရွရွ ရွတ်ဆိုပြနိုင်သော ထေရ်ဆရာတော်မြတ် ဘုရားပါတကား။ (ရေတံခွန်ခေါ်တွင် ကောင်းကင်မြစ်ကြီး သွင်သွင်စီး သကဲ့သို့ အရှင်ဝိစိတ္တသာရနှုတ်တော်မှ ပညာရှိတို့ နှစ်သက်လောက်ဖွယ် ပါဠိတော်အစဉ်အတန်း ရေပန်း ရေအလျှင်တို့ တသွင်သွင် တဖြောဖြော ဒလဟော စီးဆင်း၍ နေပါပေသည် တကား။)

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘလ္လာဂါရိက
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ

တရားတော်ကို ပြောကြား

အားဖြင့် ပြောကြားခဲ့ရသူ ဦးစော

ဆရာတော်ဘုရားကြီးဇာတာတော်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးဇာတာတော်

မွေရက် ▶ မြန်မာ ၁၂၇၃ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁ရက်၊ ဝုဗ္ဗဟုနေ့၊
 ၁ရပ် ၁၉၁၁ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ရက်၊ မြန်မာစတော်ဘုရား ၁၅၅၃၊ ၂၀မိနစ် မြင်မြို့၊
 ၄ = 21° 28' N/S ၇ = 95° 24' E/W ချိန် 88နစ် 24 တွက်နိ။

၃	၀၈	၈
	ရာဇာဓိ	
၆	၁၄၅၈	

၃၀	၈	၈
	ဘာဝ	
၆	၁၆	၄၅

၄	၁	
၃၅၈	နဝင်း	၆
၈	၀	၂၆

မြို့ဟ်	၁၆၅	၂၈၇	၃၈၇	၄၈၇	၅၈၇	၆၈၇	၇၈၇	၈၈၇	၉၈၇	၀၈၇	၁၈၇
ရာဇာဓိ	၆	၁၀	၁	၆	၆	၅	၀	၀	၆	၁၁	၈
အံသာ	၁၅	၈	၁၆	၂၀	၂၈	၁	၂၁	၇	၇	၄	၅
လိတ္တာ	၁၈	၅၁	၅၆	၃၈	၅၁	၂၆	၅၄	၄၈	၄၈	၉	၇
မိလိတ္တာ	၃၆	၆	၄၆	၅၇	၄၆	၄၁	၅၈	၂၉	၂၉	၂၉	၂

ဘာဝ	တန	ကဋ္ဌ	သဟ	ဗန္ဓု	ပုဏ္ဏ	အရိ	ဟိရိ	မရုဏ	သုဘ	ကပ္ပ	လာဘ	ရာဇ
ရာဇာဓိ	၁၁	၀	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
အံသာ	၄	၄	၄	၅	၄	၄	၄	၄	၄	၅	၄	၄
လိတ္တာ	၉	၂၈	၄၈	၇	၄၈	၂၈	၉	၂၈	၄၈	၇	၄၈	၂၈
မိလိတ္တာ	၂၉	၄၉	၉	၂၉	၉	၄၉	၂၉	၄၉	၉	၂၉	၉	၄၉

သနိ	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
ရာဇာဓိ	၁၁	၀	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
အံသာ	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉	၁၉
လိတ္တာ	၁၉	၃၈	၅၇	၅၇	၃၈	၁၉	၁၉	၃၈	၅၇	၅၇	၃၈	၁၉
မိလိတ္တာ	၉	၂၉	၄၉	၄၉	၂၉	၉	၉	၂၉	၄၉	၄၉	၂၉	၉

(ဇောတိသဝေဒမဂ္ဂဇင်းမှ)

အံ့ဖွယ် ဝေဒပညာ

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကမ္ဘာကျော်ကြား ထင်ရှားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီး၏ ရှေးဖြစ်-နှောင်းဖြစ်တို့ကို ဝေဒပညာရှင်များကလည်း တတ်စွမ်းသမျှ ဝေဒပညာဖြင့် ပူဇော်ဟောကြားခဲ့ကြသည်။ ထိုအထဲမှ လက္ခဏာပညာရှင် ဂျူပီတာချမ်းမင်းသည် ဆရာတော်ကြီး၏ လက်ဝါးပြင်နှစ်ဖက်ရှိ လက္ခဏာတော်များကို သေချာစွာ စစ်ဆေးကြည့်ရှုကာ အတိတ်ဖြစ်ရပ်များကို ဟောဆိုပြီးနောက် “သက်တော် ၈၀-နှင့် ၈၂-နှစ်ကြားဝယ် ကျန်းမာရေးကျဆင်းပြီး ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူရန် အကြောင်းရှိကြောင်း” ဟောခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဟောချိန်တွင် ဆရာတော်ကြီး၏ ကျန်းမာရေးမှာ ဒေါင်ဒေါင်မြည် ကောင်းမွန်နေပြီး တက္ကသိုလ်ကြီးများ တည်ထောင်ရန် တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ လှည့်လည်တရားဟောနေချိန်ဖြစ်ရာ ထိုဆရာ၏ ဟောပြောချက်ကို မည်သူမှ ယုံကြည်ဟန် မပြကြ။

သို့ရာတွင် ထိုဆရာ ဟောသည့်အတိုင်း သက်တော် ၈၁-နှစ် ပြည့်ခါနီးတွင် ကျန်းမာရေး ရုတ်တရက် ကျဆင်းလာပြီး ၈၁-နှစ် ၃-လတွင် ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူသွားခဲ့ရာ ဝေဒပညာ၏ အံ့ဖွယ်ကောင်းပုံကို တွေ့မြင်သိရှိကြရလေသည်။

ဂျူပီတာချမ်းမင်းသည် သူတွေ့မြင်သည့်အတိုင်း ဟောပြီးနောက် “မိမိခန့်မှန်းဟောကြားခဲ့သည့် သက်တော်ထက် ပိုရှည်စေရန် သာသနာစောင့် လောကစောင့် နတ်များက ဝိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြစေလိုပါကြောင်း” ထပ်လောင်း၍ ဆန္ဒပြုခဲ့သည်။ နတ်များ ကူညီကြမည်ကို သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိသော်လည်း ဆရာတော်ကြီးကား သူဟောသည့်နှစ်အပိုင်းအခြားအတွင်းမှာပင် ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

စိတ်ဓာတ်အင်အား

သာသနာစောင့် ကမ္ဘာစောင့်နတ်များက ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးကြပါလျက် ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူရရာ၌ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တော်တိုင် စိတ်လျှော့လိုက်ခြင်းသည် အဓိကအကြောင်း ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ လူနာကို ဆေးကုသရာ၌ ထိုလူနာ၏ စိတ်အားတင်းထားမှု-စိတ်လျှော့ချလိုက်မှုသည် များစွာအဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ စိတ်တင်းထားလျှင် ကိုယ့်ဘက် တစ်ဝက်လောက် ပါသည်-ဟု ဆရာဝန်များက ဆိုကြသည်။ အလွန်မှန်သည့် အဆိုပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ကြီးအား ဆေးကုပေးနေစဉ် တစ်လျှောက်လုံးဝယ် ဆရာဝန်ကြီးများသည် “ဆရာတော်ကြီး စိတ်တင်းထားတော်မူပါဘုရား” ဟူသောစကားကို အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဆရာတော်ကြီးကား စိတ်မတင်းဘဲ လုံးဝ လျှော့ချလိုက်ဟန် တူသည်။

ထိုသို့စိတ်လျှော့ချလိုက်ခြင်းမှာ အဓိကအားဖြင့် မိမိ၏သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ ပြီးစီးသွားပြီဖြစ်၍ သာသနာတော်အပေါ် တာဝန်ကျေပြီဟု ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ‘မိမိဘဝတစ်သက်တာဝယ် ဘယ်သောအခါမှ ကြုံတွေ့ရလိမ့်မည် မဟုတ်’ ဟု ထင်မှတ်ထားခဲ့သော စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ် ကိစ္စအချို့နှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်းလည်း အကြောင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ပါလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရပေသည်။

❁ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ် ကိစ္စအချို့ ဆိုသည်မှာ- မိမိ၏သာသနာပြုဖော်ဆရာဝန်ကြီး ဦးသာလှနှင့် ပတ်သက်၍ မကောင်းသတင်းများ ထွက်ပေါ်ခြင်း၊ ပတ္တနိက္ကာဇ္ဇနပွဲကြီး ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ ထိုပွဲ၌ အစိုးရက ပညာရှိဆရာတော်များကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းပြီး နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ် ချမှတ်လိုက်ခြင်း၊ မိမိ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို အစိုးရက ဥပေက္ခာပြုထားခြင်း-စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူပြီးနောက်

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူပြီးနောက် သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ရာ တိုက်တာနှင့် အဓိက သာသနာပြုလုပ်ငန်းကြီးများ၏ အခြေအနေမှာ—

ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်

သီတင်းသုံးခဲ့ရာ မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်ကြီးကို တိုက်အုပ်ဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘဒ္ဒန္တသုစိတ္တက တတိယမြောက် ဆရာတော်အဖြစ် ဆက်ခံသည်။ အင်အားချင်း ကွာခြားလှသော်လည်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားထိန်းသိမ်းသဖြင့် စာသံပေသံ တိတ်ဆိတ်ယိမ်းယိုင်သွားသည်အထိ ဖြစ်မသွားခဲ့ပေ။ နောက်ပိုင်း မြင်းခြံတိပိဋကဓရဆရာတော်အား လွှဲအပ်လိုက်ပြီးသည့် နောက်တွင်ကား ကျောင်းတိုက်အခြေအနေမှာ ပြန်လည်တိုးတက်လာသည်။ သာမဏေကျော်ကလေးများကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးပြီး အဆင့်မြင့် စာသင်တိုက်ကြီးတစ်တိုက် ဖြစ်လာအောင် မြင်းခြံဆရာတော်က အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။

တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်

တိပိဋကလောင်းလျာများ သီတင်းသုံး နေထိုင်ရာ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ ဆရာတော်ကြီး ပျံလွန်တော်မူပြီးနောက် ၂-နှစ်ခန့် အနည်းငယ် ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်သွားသည်။ ဆရာတော်ကြီးလည်း မရှိတော့၊ တိပိဋကဓရလည်း မပေါ်ထွက်သေးသဖြင့် ဒကာ-ဒကာမများမှာ အတော် အားလျော့သွားကြဟန် ရှိသည်။ ၁၃၅၆-ခုနှစ် ရေစကြိုဆရာတော် တိပိဋကဓရအောင်မြင်ချိန်ကျမှ စိုစိုပြေပြေ ပြန်ဖြစ်လာသည်။ ယခုအချိန်တွင်ကား ကျောင်းတိုက်ကြီးမှ တိပိဋကဓရ

အမှတ်တရ ပူဇော်မှုများ

၇-ပါးအထိ အောင်မြင်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်၍ အရည်အချင်းအနေဖြင့် များစွာ တိုးတက်လာသလို အရေအတွက်လည်း ပိုမိုများပြားလာသည်။ ကျောင်း အဆောက်အဦးများ တိုးပွားလာသလို လှူဒါန်းသည့် ဒကာ-ဒကာမများ လည်း အလွန်များပြား၍ စည်ကားလာရာ အနာဂတ်တိပိဋကသာသနာ တော်အတွက် အားတက်ဖွယ်ရာပင် ဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများ

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်ကြီးများကို တည်ဆောက် ပေးပြီးနောက် ဆရာတော်ကြီးက နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့သို့ ပြန်လည်လွှဲပြောင်း အပ်နှံခဲ့ရာ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့၏ အစီအမံဖြင့် ပြည်တွင်း-ပြည်ပ သာသနာပြုအရှင်မြတ် အများအပြားကို မွေးထုတ်ပေးနေပြီ ဖြစ်သည်။ မွေးထုတ်ပေးချက်အရ သာသနတက္ကသိုလ် ဓမ္မာစရိယ-နှင့် မဟာဓမ္မာစရိယ-ဘွဲ့ရ အရှင်မြတ် အများအပြားတို့ ပေါ် ထွက်လာ၍ ပြည်တွင်း-ပြည်ပ နေရာအနှံ့အပြား၌ သာသနာပြုနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဒကာ-ဒကာမများက ဆွမ်းကွမ်းကိစ္စ အဆင်ပြေအောင် တာဝန်ယူ လှူဒါန်းပေးနေကြသည်။ ဆရာတော်ကြီး စိုက်ထူပေးထားခဲ့သည့် ပဒေသာပင်များလည်း အများ အပြား ရှိသည်။

အမှတ်တရ ပူဇော်မှုများ

မွေးနေ့နှင့် နှစ်ပတ်လည်

နှစ်စဉ် နှစ်စဉ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့ ရောက်တိုင်း မွေးနေ့တော်ပူဇော်ပွဲကို မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်နှင့် ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋကကျောင်းတော်တို့၌ ကျင်းပပူဇော်ကြသည်။ တပို့တွဲလပြည့်ကျော်

၃-ရက်နေ့ ရောက်တိုင်းလည်း ပျံလွန်တော်မူသည့် နှစ်ပတ်လည် ပူဇော်ပွဲကို ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပပူဇော်ကြသည်။ “ကြာလည်း မမေ့၊ ရှာလည်း မတွေ့၊ ငါလည်း တစ်နေ့” ဟူသော ကဗျာတိုကလေးအတိုင်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာညောင်းသော်လည်း ဂုဏ်တော်-ကျေးဇူးတော်များကို မမေ့သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ငါတို့လည်း တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်ချိန် ဒီလမ်းကို လိုက်ကြရမှာဘဲ-ဟူသော မရဏာနုဿတိဘာဝနာတရားကို ပွားသောအားဖြင့်လည်းကောင်း ကျင်းပပူဇော်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အထိမ်းအမှတ်ဗိမာန်တော်

မင်းကွန်း ပုထိုးတော်ကြီးနှင့် ခေါင်းလောင်းကြီး အကြား၌ ထူးခြားဆန်းကြယ်သော ဒီဇိုင်းပုံစံဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ အန္တိမဈာပန ပူဇာပွဲကြီးအတွက် ဒကာ-ဒကာမများ လျှာဒါန်းထားသော ဝတ္ထုငွေများထဲမှ ပိုလျှံသောငွေများဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ စုပေါင်းကောင်းမှုအဖြစ် တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ တမခ (၃၃) မှ တပ်မမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်ထွတ် (ယခု-သမဝါယမဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးဦးတင်ထွတ်) က ဦးစီးတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဗိမာန်တော်အတွင်း၌ ခန့်ညားသော မတ်ရပ်ကြေးသားရုပ်တုတော်ကြီးနှင့် ပုံတော်မျိုးစုံကို ပူဇော်ထားရှိသည်။

မင်းကွန်းတိပိဋကဓရလွမ်းစေတီ

ဆရာတော်ကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အထွေထွေကို လွမ်းဆွတ် သတိရသောအားဖြင့် မန္တလေး တိ-နိ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ကျောင်းအမကြီး သုဓမ္မသိင်္ဂီ ဒေါ်ရွှေညွန့်က ဦးဆောင်ကာ မိုးမိတ်ကုန်းမြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ တည်ထားခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကြီး၏ ပျံလွန်တော်မူချိန်

သက်တော် ၈၂-နှစ်ကို ရည်မှန်း၍ အမြင့် ၈၂-ပေ ထားရှိသည်။ အတွင်း ဘက်၌ လိုဏ်ပါရှိပြီး ဆရာတော်ကြီး၏ အကြောင်းအရာ ပန်းချီပုံတော် များ ပူဇော်ထားရှိသည်။ နိုင်ငံတော်တလွှား၌ တွေ့ရခဲ့သော ဆန်းဆန်း ကြယ်ကြယ် စေတီပုံစံတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

ထေရုပ္ပတ္တိပြတိုက်

တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်အတွင်း တိပိဋကဓရလွမ်းစေတီ၏ အနောက်ဖက်၌ ကျောင်းအမကြီး ဒေါ်ရွှေညွန့်ကပင် ဦးစီးတည်ဆောက် ထားသည်။ ပြတိုက်အတွင်း၌ ဆရာတော်ကြီး၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်များကို နာမည်ကျော် ပန်းချီဆရာများက ပုံတူပန်းချီကားကြီးများ ရေးဆွဲပူဇော် ထားကြသည်မှာ လွန်စွာ အသက်ဝင်လှသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ပြခန်း

ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်အတွင်းမှ ဆရာတော်ကြီး ခန္ဓာဝန်ချသွားရာ ကျောင်းတော်သည် မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျောင်းတော် ဖြစ်သည်။ (မဟာဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းကြီး ပြုစုရာကျောင်းတော် ဖြစ်၍ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျောင်း ခေါ်သည်။) ထိုခန္ဓာဝန်ချသွားရာ နေရာ၌ ဆရာတော်ကြီး စာကြည့်နေဟန် ရုပ်တု တော်နှင့် ဆင်စွယ်ယပ်ဝန်းတော် အပါအဝင် ဘွဲ့တံဆိပ်တော်အမျိုးမျိုး၊ ဘွဲ့လက်မှတ် နှင့် သာသနာ့အောင်လံတော် အမျိုးမျိုး၊ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး၊ ဓာတ်ပုံအမျိုးမျိုးကို ပြခန်းလုပ်၍ တခမ်းတနား ပြသ ထားသည်။ အိပ်ရာခုတင်ပေါ်၌ စာကြည့်နေဟန် ဆရာတော်ကြီးရုပ်တု တော်သည် အသက်ဝင်လှသဖြင့် ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်သည့်အခါ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင်ပင် သီတင်းသုံးနေလေသလားဟု ထင်မှားကြ ရသည်။

ရွှေရတု ငွေရတု ပူဇော်ပွဲ

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ကြီးသည် ၁၃၁၅-ခုနှစ်က “တိပိဋကဓရ” ဘွဲ့ ရရှိတော်မူခဲ့ရာ ၁၃၆၅-ခုနှစ်တွင် နှစ် ၅၀-ပြည့်မြောက်ခဲ့သည်။ ၁၃၄၀-ခုနှစ် ဝါဆိုဦးက ဆရာတော်ကြီး တည်ထောင်ခဲ့သော မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ကြီးကား ၁၃၆၅-ခုနှစ်တွင် ၂၅-နှစ်ပြည့် မြောက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေရတု ငွေရတု ပူဇော်ပွဲကြီးကို မိုးမိတ်ကုန်း မြေ တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၌ ၁၃၆၅-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၃-ရက်မှ ၈-ရက်နေ့အထိ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ပူဇော်ပွဲအထိမ်းအမှတ်အဖြစ် မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးနှင့် စက်တော်ရာ စေတီတော်တို့အား ရွှေထီးတော်အသစ်များ တင်လှူပူဇော်ခြင်း၊ တိ-နိကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ရွှေရတု ငွေရတု သုံးထပ်ကျောင်းဆောင်တော် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ တိပိဋကကျောင်းတော်အတွင်း၌ တိပိဋက တိုးချဲ့ ၆-ထပ်ကျောင်းဆောင်တော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း၊ ရွှေရတု ငွေရတု အထိမ်းအမှတ်စာအုပ် ထုတ်ဝေခြင်း လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

ထေရုပ္ပတ္တိဇာတ်လမ်းများ

ကမ္ဘာကျော်ကြား၍ ထူးခြားလှသည့် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော်များကို ဂီတအနုပညာရှင်များကလည်း တတ်နိုင်သလောက် ပုံဖော်လိုသဖြင့် ဘဝဖြစ်တော်စဉ် ထေရုပ္ပတ္တိဇာတ်လမ်းများ ရိုက်ကူးပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရုပ်ရှင်အစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ အကယ်ဒမီ ဦးကြည်စိုးထွန်းက ပထမအကြိမ် ရိုက်ကူးခဲ့ပြီး ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာနှင့် သရုပ်ဆောင် ကြည်သာ (ပွဲကြိုက်ခင်) က ဒုတိယ

သက်တော်တစ်ရာ ပြည့်ချိန်ခါ

အကြိမ် ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင်၏ လှုပ်ရှားမှုပုံရိပ်များ၊ သရုပ်ဆောင်များ၏ သရုပ်ဆောင်ကွက်များ၊ အကျိုး-အကြောင်း ပြောပြသူများ၏ ပြောပြချက်များဖြင့် ဖြစ်နိုင်သမျှ ကြိုးစား၍ ရိုက်ကူးတင်ဆက်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘဝဖြစ်တော်စဉ်ကို အကုန်အစင် မတင်ပြနိုင်သော်ငြားလည်း မိမိတို့၏ အနုပညာစွမ်းအားဖြင့် အတော်အတန် ပီပြင်အောင်ကား တင်ပြမှတ်တမ်းရေးထိုး ပူဇော်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

သက်တော်တစ်ရာ ပြည့်ချိန်ခါ

၁၃၇၃-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဆရာတော်ကြီး၏ သက်တော်တစ်ရာ ပြည့်တော့မည်ဖြစ်၍ ရာပြည့်ပူဇော်ပွဲကြီးကို တခမ်းတနား ကျင်းပပူဇော်ကြရန် တပည့်အများ စိတ်အားထက်သန်စွာ စီမံစိုင်းပြင်းနေကြသည်။ သီတင်းသုံးခဲ့ရာ တိပိဋကဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ခမ်းနားကြီးကျယ်လှသည့် “ရာပြည့်ဓမ္မဗိမာန်တော်ကြီး” ကို လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်ခန့်ကပင် ကြိုတင်၍ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြရာ ယခုအခါ ပြီးစီးလှနေပြီ ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များနှင့် လည်းကောင်း၊ ရာပြည့်ပွဲတော်ကြီးနှင့်လည်းကောင်း အလွန်လိုက်ဖက်သော ဓမ္မဗိမာန်တော်ကြီး ဖြစ်သည်။

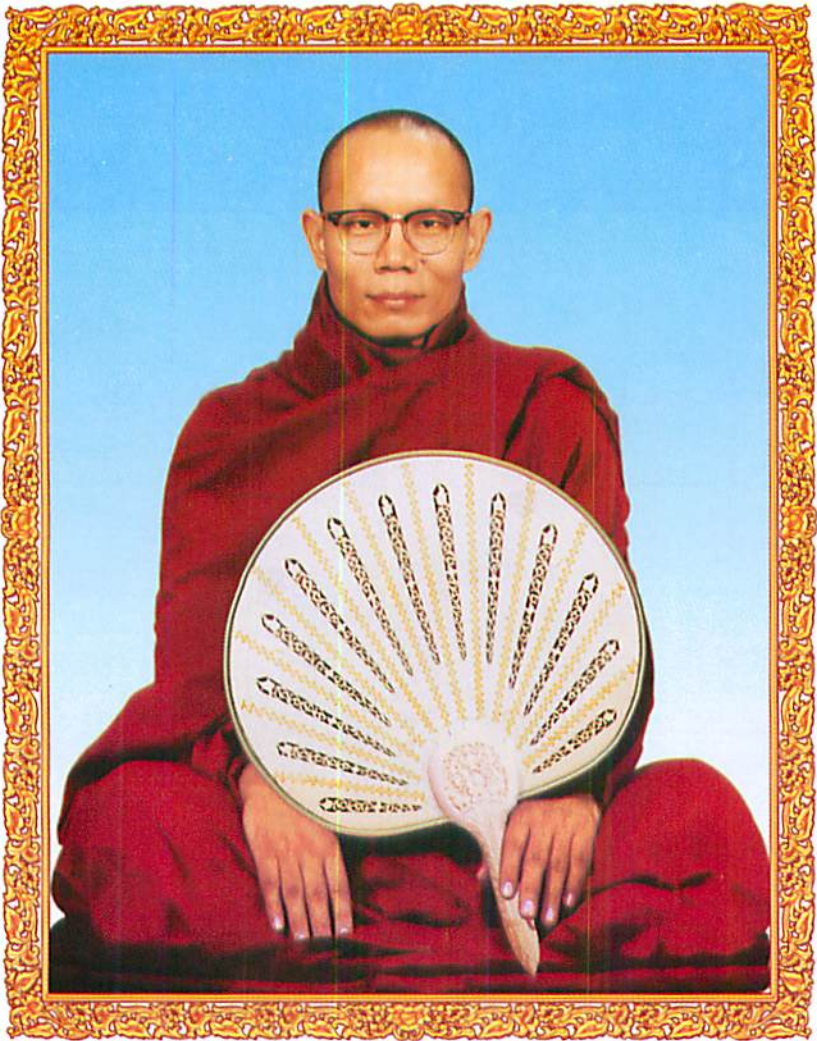
ထို့ပြင် မိုးမိတ်စေတီတော်ကြီးနှင့် တိပိဋကဓရ လွမ်းစေတီတို့အား ရွှေသင်္ကန်းတော်များ ဆက်ကပ်ခြင်း၊ ရာပြည့်စာစောင် ဘဝဖြစ်တော်စဉ် သာသနာပြုလုပ်ငန်း ကျမ်းစာအုပ်များနှင့် ရာပြည့်ပြက္ခဒိန်တို့ကို အမှတ်တရ ထုတ်ဝေပူဇော်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ကြသည်။ နိုင်ငံကျော်ဂီတစာဆို ဘိုကလေးတင့်အောင် အမျိုးပြုသော ဂီတပညာရှင်များကလည်း မိမိတို့ တတ်စွမ်းသော ဂီတပညာဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တစ်ဘဝဇာတ်အဋ္ဌပ္ပတ်ကို သီချင်းများရေးစပ်၍ ပုံဖော်ကာ ပူဇော်ခဲ့ကြလေသည်။

သားတပည့် တိပိဋကဓရ အရှင်မြတ်များ

ကျေးဇူးတော်ရှင် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများစွာအနက် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ အများ အပြား ပေါ်ထွက်လာရေးလုပ်ငန်းမှာ အဓိကလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေ သည်။

သာသနာ့နယ်ပယ်၊ လောကီနယ်ပယ် နယ်ပယ်အသီးသီး၌ ရေရှည် မျှော်ကြည့်တတ်သူ “ဒီယဒဿီ”ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် မိမိတို့၏ တာဝန် များကို လက်ဆင့်ကမ်း ပခုံးပြောင်း ထမ်းဆောင်ကြမည့် မျိုးဆက်သစ် များကို မရအရ ကြိုးစားရှာဖွေ၍ မွေးထုတ်ပေးထားခဲ့လေ့ရှိကြရာ ‘ဒီယ ဒဿီ’ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရား ကြီးသည်လည်း မိမိ၏ သာသနာ့တာဝန်များကို လက်ဆင့်ကမ်း ထမ်း ဆောင်နိုင်ရန် မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၊ ရန်ကုန် တိပိ ဋကကျောင်းတော်၊ ချောက်မြို့၊ ဝှေးချို တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ခွဲ၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့ အနီးစခမ်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်ခွဲများ တည် ထောင်ပြီး အစစအရာရာ လိုလေသေးမရှိ ထောက်ပံ့ဖြည့်ဆည်းကာ တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များကို ကြိုးစားပမ်းစား မွေးထုတ်ပေးတော်မူ သွားသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကြောင်းရာဌပွတ် ဘဝဇာတ်ကို ရေးသားပူဇော်ပြီးသည့်နောက်ဝယ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တိပိဋက နိကာယ သာသနာ့ဥယျာဉ်တော်ကြီးအတွင်းမှ ငွါးငွါးစွင့်စွင့် ဖူးပွင့်လာ ခဲ့သည့် သာသနာ့ကျက်သရေဆောင် ကျောင်းတိုက်ကျက်သရေဆောင် ဂုဏ်ရောင်လျှမ်းတင့် တိပိဋကဓရ အလှပန်းပွင့်တို့ကို အဆင့်ဆင့် စီရရီ ထုတ်ဖော်ရွေးသီ၍ ပြလိုက်ရပါသည်။

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝါယာမိန္ဒာဘိဝံသ

ကျော်စွာဘွဲ့ရသော ပဏ္ဍိတ
အဘိဓမ္မာဘိဝံသကောဝိဒ ဦးစောဝိဒ

**တိ-နိ ကျောင်းတိုက်မှ ပထမဆုံး အောင်မြင်ခဲ့သည့်
ရေစကြိုဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝါယာမိန္ဒာဘိဝံသ
(နှိုင်ငံတော် ဆန္ဒတိပိဋကဓရ)**

(၁၃၁၆ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- မကွေးတိုင်း ရေစကြိုမြို့နယ် ရွှေကျောင်းရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၁၆-ခု တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၈ (၁၆-၃-
၁၉၅၅) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးဘရီ+ဒေါ်အုံး၊
- မွေးချင်း- ၂-ဦး (သားငယ်)
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၃၆-ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀၊
- တိ-နိသို့ ရောက်ချိန်- ၁၃၄၀-ခုနှစ်၊
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၄၀-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၁၈-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ အဂ္ဂမဟာအကျော်၊
သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယပါဠိ
ပါရဂူ၊ အဘိဓမ္မပါဠိပါရဂူ၊ နိကာယ်သာသနာ
တော်ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာ
ဘွဲ့များ၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက၊ အဂ္ဂ
မဟာပဏ္ဍိတ။

သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ-

မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၌ စီမံအုပ်ချုပ်မှု မဟာနာယက အကျိုးတော်ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်၍ ၅-နှစ်တိုင်တိုင် စာပေပို့ချပေးခဲ့၊ တိပိဋက မဟာဂန္ထဝင် နိကာယ်စာသင်တိုက်၊ တိပိဋကသန္တာဝါသ စာသင်တိုက်များ တည်ထောင်၍ စာပေပို့ချပေး၊ တရားတော်များ ဟောကြား၊ နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်း၊ ဆူးလေ အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်များ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းစသည်တို့၏ ဩဝါဒါစရိယ။ တိပိဋကဓရ ဩဝါဒါစရိယ။

ရေးသားပြုစု ကျမ်းစာ-

ပါရာဇိကဏ် ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာ ပို့ချစဉ်ကျမ်း၊ ပါစိတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာ ပို့ချစဉ်ကျမ်း၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နည်းသမုဒ္ဓရာ (ပဋ္ဌာန်းတရားတော်)၊ ရဲဝန်ကြီးပမ်း အောင်ဆုလှမ်း-စသော တရားစာအုပ်ငယ်များ။

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ-

ကိုရင်ဘဝဖြင့် ဓမ္မာစရိယအဂ္ဂမဟာအကျော်ဘွဲ့ရရှိခဲ့၊ သက်တော်အငယ်ဆုံး အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဆိုးလောကခံများကို ကြံကြံခံ သည်းခံ၊ ဖွားရာ ဇာတိမြေ၌ စေတီပုထိုးများ ပြုပြင်၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၊ စာသင်ကျောင်းစသည်တို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ ရပ်ရွာရှိ ရှင်-ရဟန်း မပြုနိုင်သည့် ကလေးသူငယ် ၂၀၀-ကျော်တို့ကို ရှင်-ရဟန်းပြုပေး။

သားတပည့် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ

နမူနာယူစရာများ-

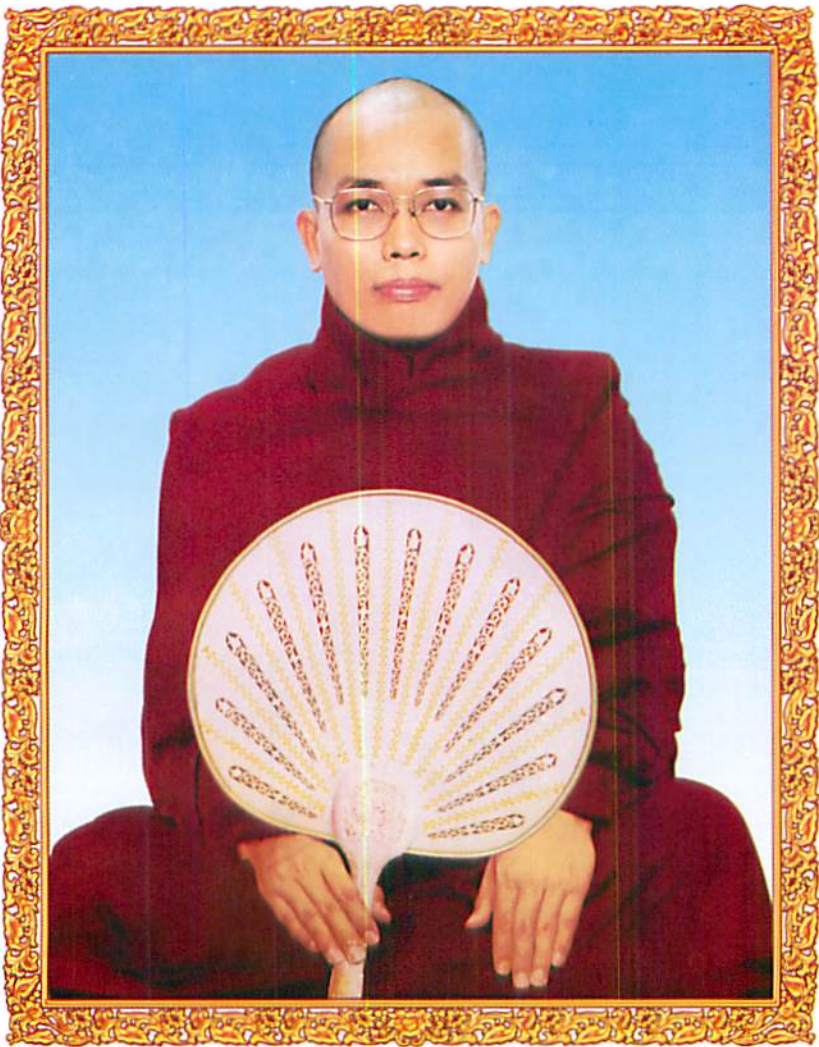
အဆိုးလောကခံ ကြံ့ကြံ့ခံ၊ ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယ ကြီး
မား၊ ကိုယ့်မွေးရပ်မြေအား ကျေးဇူးပြန်ပြု။

ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန-

ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဂုံမြို့သစ် (အရှေ့ပိုင်း) တိပိဋက
မဟာဂန္ထဝင် နိကာယ်စာသင်တိုက်နှင့် မန္တလေး
မြို့၊ တိပိဋကသန္တာဝါသစာသင်တိုက်။

၅၀၂. ဝေဠာသီလဝိပဿနာ (၁) ဝေဠာသီလ

ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ
ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ
ဝေဠာသီလ (ဝေဠာသီလ) ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ
ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ
ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ ဝေဠာသီလ

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ

ကဗိန္ဒရားပျဉ်း နေရာပုံ
ဆင်္ဂါဝေဒနာဆင်္ဂါဝေဒနာ ဝိသုဒ္ဓိ

သတ္တမတိပိဋကဓရ မော်ကျွန်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တသီလက္ခန္ဓာဘိဝံသ

(၁၃၂၅ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- ရောဝတီတိုင်း မော်ကျွန်းမြို့နယ် ပန်းတောစုရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၂၅-ခု ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁၂ (၁၀-၁-၁၉၆၄) သောကြာနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးထွန်းတင်+ဒေါ်သန်းရီ၊
- မွေးချင်း- ၇-ဦး (သားဦး)
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၄၅-ခု နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၈၊
- တိ-နိ သို့ ရောက်ချိန်- ၁၃၄၈-ခုနှစ်၊
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၃၆-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၁၅-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- သုဓမ္မာပရိယတ္တိဓမ္မာစရိယ၊ သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယပါဠိပါရဂူ၊ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂပါဠိပါရဂူ၊ ဒီယနိကာယပါဠိပါရဂူ၊ အဘိဓမ္မပါဠိပါရဂူ၊ (တိပိဋကပါဠိပါရဂူ) နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာဘွဲ့များ၊ မစိုးရိမ်ဆရာတော်ကြီး၊ မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီး၊

နောက်ဆက်တွဲ

ခြောက်ထပ်ကြီးဆရာတော်ကြီးတို့၏ ထူးချွန်ဆု
၄-ဆု၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက။

သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ-

အင်းစိန်ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊ တောင်-ဒဂုံ
ပိဋကသုံးပုံ နိကာယ်စာသင်တိုက်တို့၌ စာဝါများ
ပို့ချ၊ မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်
စီမံအုပ်ချုပ်မှု မဟာနာယက အကျိုးတော်ဆောင်
အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်၍ ၃-နှစ်တိုင်တိုင် စာပေပို့
ချပေး၊ နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေး
အသင်း၊ ဆူးလေ အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊
မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပုညကုသလအသင်း၊ ပရိ
ယတ္တိသာသနာနဂ္ဂဟ ရန်ကုန်ဆန်လှူအသင်း၊
တောင်-ဒဂုံ အောင်ဗောဓိစေတီတော် စသည်
တို့၏ သြဝါဒါစရိယ၊ အခါအားလျော်စွာ တရား
ဟောကြား။

ရေးသားပြုစု ကျမ်းစာ-

နည်းပြပါဠိပါရဂူ၊ ဝိနယပါဠိပါရဂူ၊ ပါရာဇိက
ကဏ္ဍဋီကာသာရ၊ ပါစိတ္တိယဋီကာသာရ၊ မဟာ
ဝဂ္ဂဋီကာသာရ၊ စူဠဝဂ္ဂဋီကာသာရ၊ ပရိဝါရဋီကာ
သာရ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီဋီကာသာရ၊ ဝိဘင်္ဂဋီကာသာရ၊
ဓာတုကထာဒီဋီကာသာရ၊ ယမက-ပဋ္ဌာနဋီကာ
သာရ (သုတ္တန္တ) မဟာဝဂ္ဂဋီကာသာရ၊ ပါထိက
ဝဂ္ဂဋီကာသာရ၊ တိပိဋကဓရပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်များ၊
ဘဝနှင့်မှတ်တမ်းများ၊ သုတဗုဒ္ဓဝင်၊ ကမ္ဘာကျော်
မင်းကွန်းထေရ်ရှင်နှင့် ပွားများထိုက်စွာ မေတ္တာ
ဘာဝနာ-စသော တရားစာအုပ်ငယ်များ။

သားတပည့် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ- ပါဠိပါရဂူဘွဲ့ အများဆုံး ရရှိ၊ ပိဋကသုံးပုံအနက် သုတ္တန္တ၊ အဘိဓမ္မ နှစ်ပုံကို ဂုဏ်ထူးဖြင့် ပြန်ဆို အောင်မြင်၊ ဖွားဇာတိမြေ၌ စေတီပုထိုး တည်၊ ဘုရားတန်ဆောင်း၊ စာသင်ကျောင်းများ၊ သင် ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ၊ ကျန်းမာရေးဆေးခန်း၊ ချောင်းကူးတံတားများ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ ရပ်ရွာဝန်းကျင်မှ ရှင်မပြုနိုင်သည့် ကလေးငယ် ၁၂၀-ကျော်အား ရှင်ပြုပေး၊ သက်ကြီးဘိုးဘွား များအား လှူဒါန်းပူဇော်၊ စစ်ကိုင်း-မင်းကွန်း ကားလမ်း ကတ္တရာခင်းမှု ညီနောင်တိပိဋကဓရ များနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြီး တိုက်ခတ်စဉ်က ဒုက္ခသည်များအား ကူညီပံ့ပိုး ထောက်ပံ့၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှန် လေ့လာစုဆောင်း မှု၊ ဂီတအနုပညာနှင့် စစ်တုရင်ကစားမှု ဝါသနာ ပါ။ တောင်-ဒဂုံ နိကာယ်စာသင်တိုက်အတွင်း ရွှေရတု ကုသိုလ်ဖြစ် အခမဲ့ဆေးခန်းဖွင့်လှစ်ပေး၊ ရွှေရတု ကုသိုလ်ဖြစ် ပညာဒါန စာသင်ကျောင်း ဖွင့်လှစ်။

နမူနာယူစရာများ- ဇွဲလုံ့လဝီရိယ ကြီးမား၊ ဗဟုသုတများအောင် ကြိုးစား၊ ပရဟိတလုပ်ငန်းများ စွမ်းနိုင်သလောက် လုပ်၊ ကိုယ့်မွေးရပ်မြေအား ကျေးဇူးပြန်ပြု။

ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန- ရန်ကုန်မြို့ ဒဂုံမြို့သစ် (တောင်ပိုင်း) ပိဋကသုံးပုံ နိကာယ်စာသင်တိုက်။

1. Introduction

The first step in the process of understanding the Buddhist path is to understand the nature of suffering. The Buddha taught that suffering is caused by craving, and that the only way to end suffering is to eliminate craving. This is the Four Noble Truths, the foundation of the Buddhist path.

The second step is to understand the nature of the mind. The Buddha taught that the mind is constantly changing, and that it is the source of all our thoughts and actions. We must learn to observe our thoughts and actions without attachment, and to cultivate a mind that is free from greed, hatred, and delusion.

The third step is to understand the nature of the body. The Buddha taught that the body is made of five elements, and that it is constantly changing. We must learn to observe our body without attachment, and to cultivate a body that is healthy and strong.

The fourth step is to understand the nature of the world. The Buddha taught that the world is full of suffering, and that the only way to end suffering is to follow the Buddhist path. We must learn to observe the world without attachment, and to cultivate a heart that is free from greed, hatred, and delusion.

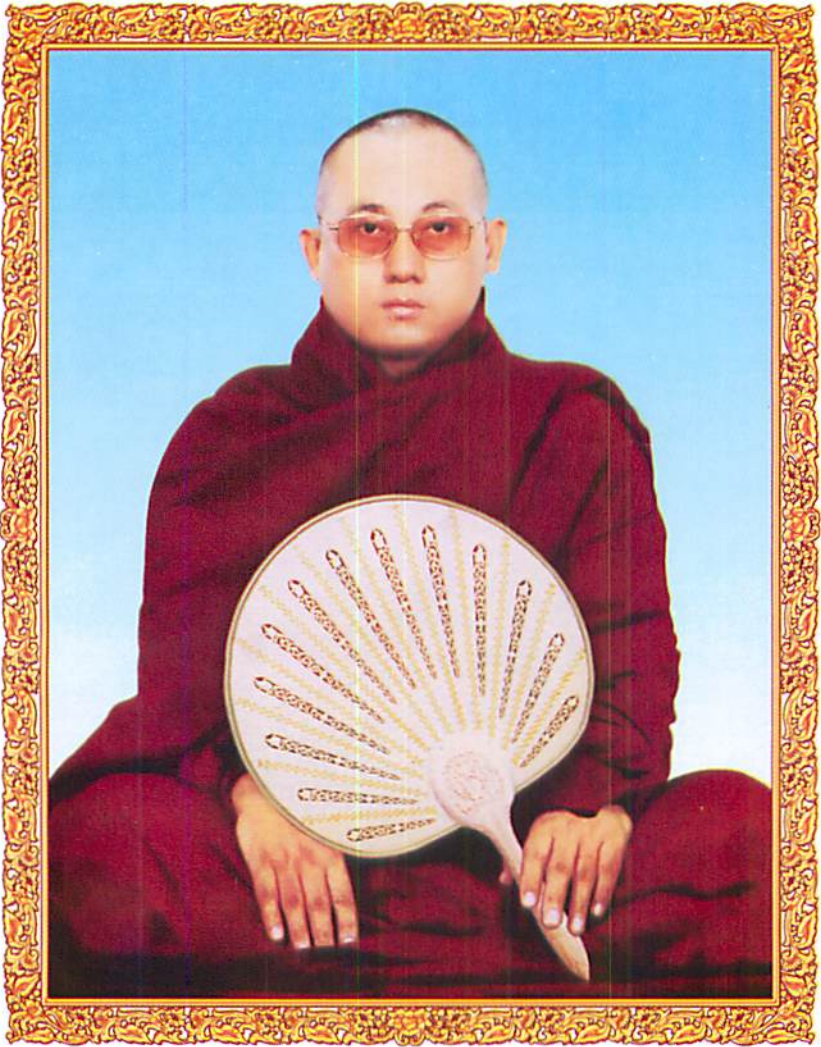
6.

The fifth step is to understand the nature of the path. The Buddha taught that the path is a way of life, and that it is the only way to end suffering. We must learn to follow the path with faith, and to cultivate a heart that is free from greed, hatred, and delusion.

The sixth step is to understand the nature of the goal. The Buddha taught that the goal is a state of peace and happiness, and that it is the only way to end suffering. We must learn to strive for the goal with determination, and to cultivate a heart that is free from greed, hatred, and delusion.

The seventh step is to understand the nature of the teacher. The Buddha taught that the teacher is a guide, and that it is the only way to end suffering. We must learn to follow the teacher with respect, and to cultivate a heart that is free from greed, hatred, and delusion.

The eighth step is to understand the nature of the community. The Buddha taught that the community is a support, and that it is the only way to end suffering. We must learn to live in the community with harmony, and to cultivate a heart that is free from greed, hatred, and delusion.

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော် တစ္ဆန္တဝံသပါလာလင်္ကာရ

တစ်စုံတစ်ရာကို ပြောရမည်
ပထမဦးစွာ ဝိညာဉ်ကောင်းကင်က
အလင်းတို့ကို ဝိညာဉ်ကောင်းကင်က

အဋ္ဌမတိပိဋကဓရမြင်းမူဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝံသပါလာလင်္ကာရ

(၁၃၂၇ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- စစ်ကိုင်းတိုင်း မြင်းမူမြို့နယ် ခွက်ခွင်းရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၂၇-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၀ (၃-၁၁-
၁၉၆၅) ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးကျော်+ဒေါ်ကျင်မြိုင်၊
- မွေးချင်း- ၆-ဦး (တတိယသား)
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၄၆-ခု တပေါင်းလပြည့်နေ့၊
- တိ-နိ သို့ ရောက်ချိန်- ၁၃၄၉-ခုနှစ်၊
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၃၄-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၁၅-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- ပရိယတ္တိသာသနာလင်္ကာရ သာမဏေကျော်၊
သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ နိကာယ်သာသနာ
တော် ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာ
ဘွဲ့များ၊ ပြည်တိပိဋကဓရဆရာတော်၏ ထူးချွန်
ဆု၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက။
- သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ- မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက် စီမံ
အုပ်ချုပ်မှု မဟာနာယက တွဲဖက်အကျိုးတော်

နောက်ဆက်တွဲ

ဆောင်, အကျိုးတော်ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်
၍ တိပိဋကစာဝါများ ပို့ချပေး၊ ကျောင်းတိုက်နှင့်
ပတ်သက်သည့် ရေစက်ချပွဲများ, တရားပွဲများ
တာဝန်ယူဟောကြားပေး၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်
သို့ လှည့်လည်တရားဟော၊ မန္တလေးမြို့ အရှေ့
ခင်မကန်တိုက်အတွင်း၌ ရွှေရတုတိပိဋက ပဲခူး
ကျောင်းစာသင်တိုက်, ရန်ကုန် မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်
ရွှေနံ့သာ စံပြကျေးရွာ၌ တိပိဋက မိဘမေတ္တာ
အောင်ရတနာကျောင်း တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်၊
နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်း
စသည်တို့၏ ဩဝါဒါစရိယ။

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ-

ကိုရင်ဘဝဖြင့် ဓမ္မာစရိယဘွဲ့ရ၊ သုတ္တန္တပိဋကကို
ဂုဏ်ထူးဖြင့် ပြန်ဆိုအောင်မြင်၊ မျက်စိတစ်ဖက်
သိပ်မကောင်းလှဘဲ တိပိဋကဓရပန်းတိုင်သို့
အရောက်လှမ်းနိုင်ခဲ့၊ ဖွားဇာတိမြေ၌ ဘုန်းတော်
ကြီးကျောင်း, စာသင်ကျောင်းများ, သင်ထောက်
ကူပြုပစ္စည်းများ, သီတဂူ တိပိဋက အာယုပါလ
ဆေးရုံတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ ရွာလမ်း
ခင်းပေး၊ ရပ်ရွာ၌ လျှပ်စစ်မီး တယ်လီဖုန်းများ
ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေး၊ ရပ်ရွာဝန်းကျင်မှ ရှင်
မပြုနိုင်သည့် ကလေးငယ် ၁၂၀-ကျော်အား ရှင်
ပြုပေး၊ စစ်ကိုင်း-မင်းကွန်း ကားလမ်း ကတ္တရာ
လမ်းခင်းမှ ညီနောင်တိပိဋကဓရများနှင့် လက်
တွဲဆောင်ရွက်၊ ဂီတအနုပညာ ဝါသနာပါ၊ စိတ်
သဘောထား နူးညံ့၍ ပြည့်ဝဖြူစင်၊ သူတပါးကို

သားတပည့် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ

အပြစ်မမြင်တတ်၊ လူချစ်လူခင် ပေါများ၊ သီတင်းသုံးဖော် အချင်းချင်း ကြည်ညိုလေးစားခံရ။

နမူနာယူစရာများ- ရရှိသည့်အခြေအနေအတွင်းမှ အကောင်းဆုံး ဖြစ်အောင် ကြိုးစား၊ စိတ်သဘောထား ပြည့်ဝ ဖြူစင်၊ သူတပါးကို အပြစ်မရှာတတ်၊ ပရဟိတ လုပ်ငန်းများ စွမ်းနိုင်သလောက် လုပ်၊ ကိုယ့်မွေး ရပ်မြေအား ကျေးဇူးပြန်ဆပ်။

ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန- မင်းကွန်းတောင်ရိုး မိုးမိတ်တုန်းမြေ တိပိဋက နိကာယကျောင်းတိုက်။

၆၁၆

အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ

သိတော်မူပါ။ အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ
 အာရုံစိုက်ရာအရပ်အရပ်ကို နှိပ်စားရာ

အာရုံစိုက်ရာ

အာရုံစိုက်ရာ

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဂန္ထမာလာလင်္ကာရ

www.dhammadownload.com

နဝမတိပိဋကဓရမြင်းခြံဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဂန္ဓမာလာလင်္ကာရ

(၁၃၂၉ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- မန္တလေးတိုင်း မြင်းခြံမြို့နယ် လေးအိမ်တန်းရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၂၉-ခု တပေါင်းလဆန်း ၆ (၄-၃-၁၉၆၈)
တနင်္လာနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးထင်ပေါ်+ဒေါ်ပွား၊
- မွေးချင်း- ၄-ဦး (ဒုတိယသား)
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၄၉-ခု ဝါဆိုလဆန်း ၈၊
- တိ-နိ သို့ ရောက်ချိန်- ၁၃၅၀-ပြည့်နှစ်၊
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၃၃-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၁၄-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- ပရိယတ္တိသာသနာလင်္ကာရ သာမဏေကျော်၊
သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ နိကာယ်သာသနာ
တော် ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာ
ဘွဲ့များ၊ ပြည်တိပိဋကဓရဆရာတော်၏ ထူးချွန်
ဆု၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက။
- သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ- မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက် စီမံ
အုပ်ချုပ်မှု မဟာနာယက တွဲဖက်အကျိုးတော်

နောက်ဆက်တွဲ

ဆောင်, အကျိုးတော်ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်၍ တိပိဋကစာဝါများ ပို့ချပေး၊ ကျောင်းတိုက်နှင့် ပတ်သက်သည့် ရေစက်ချပွဲများ, တရားပွဲများ တာဝန်ယူဟောကြားပေး၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်တရားဟော၊ မင်းကွန်း တိပိဋက ဓမ္မနာဒပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၌လည်း စာချပေး၊ တရားစခမ်းများ ဖွင့်လှစ်ပေး၊ မန္တလေးမြို့ မတ္တရာတိုက်အတွင်း၌ ရွှေစင်တိပိဋက စာသင်တိုက်, ရန်ကုန် မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၌ မဟာအတုလဝေယံ ဘုံသာ တိပိဋက ရွှေပါရမီကျောင်းတိုက်များ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ပေး၊ နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်း, မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပုညကုသလအသင်း, ဂျပန်နိုင်ငံ နာဂိုယာမြို့ ဗြဟ္မဝိဟာရကျောင်း, အမေရိကန်နိုင်ငံ အော်ရီဂွန်ပြည်နယ် ပို့တလန်မြို့ သီရိမင်္ဂလာကျောင်း, အမေရိကန်နိုင်ငံ ဝါရှင်တန်မြို့ ဆီရယ်တယ် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းနှင့် တိပိဋကကျောင်း, တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ အင်ချွန်းမြို့ ဗောဓိရိပ်သာတို့၏ ဩဝါဒါစရိယ။

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ- ကိုရင်ဘဝဖြင့် ဓမ္မာစရိယဘွဲ့ရ၊ တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး အကျအရှုံးမရှိခဲ့၊ မျက်စိအင်အား သိပ်မကောင်းလှဘဲ တိပိဋကဓရပန်းတိုင်သို့ အရောက်လှမ်းနိုင်ခဲ့၊ ဖွားဇာတိမြေ၌ လျှပ်စစ်မီးရအောင် ဆောင်ရွက်ပေး၊ စာသင်ကျောင်းများ, သင်ထောက်ကူပြုပစ္စည်းများ,

သားတပည့် တိပိဋကဓရအရှင်မြတ်များ

ကျန်းမာရေးဆေးခန်းများ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ ရွာဝန်းကျင်မှ ရှင်မပြုနိုင်သည့် ကလေးသူငယ် ၁၂၀-ကျော်အား ရှင်ပြုပေး၊ စစ်ကိုင်း-မင်းကွန်း ကားလမ်း ကတ္တရာလမ်းခင်းမှု ညီနောင်တိပိဋကဓရများနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်၊ မင်းကွန်း ဓမ္မနာဒကျောင်းတိုက်၌ နှစ်စဉ် သင်္ကြန်တွင်း တရားစခန်းပွဲများ ကျင်းပပေး၊ ကိုယ်တိုင်လည်း တစ်ခါတရံ ဝင်ရောက်တရားအားထုတ်၊ ကွန်ပျူတာ သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပေး၊ တိပိဋကဓရ ဆရာတော်များ ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မားရေးအတွက် ဆင်းရဲဒုက္ခ အမျိုးမျိုးခံကာ နိုင်ငံခြားသို့ ကြွရောက်၍ အင်္ဂလိပ်စာသင်ယူ။

နမူနာယူစရာများ-

ရရှိသည့်အခြေအနေအတွင်းမှ အကောင်းဆုံး ဖြစ်အောင် ကြိုးစား၊ အဆိုးဘက်မှ အကောင်းဘက်သို့ ရောက်အောင် ပြောင်းလဲယူ၊ သတ္တိရှိရှိ ပြတ်ပြတ်သားသား အလုပ်လုပ်၊ အများအတွက် အဆင်းရဲခဲ၊ ပရဟိတလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်၊ မွေးရပ်မြေအား ကျေးဇူးပြန်ဆပ်။

ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန-

မင်းကွန်းတောင်ရိုး တိပိဋကဓမ္မနာဒ ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်။

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဣန္ဒဝိပလ

နိဗ္ဗာန်သို့ ပရိယတ္တိ
ပရိယတ္တိ - နိဗ္ဗာန်သို့

ကောသလမတိပိဋကဓရေရမ္မာဝတီဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တဣန္ဒြိယ

(၁၃၂၂ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- ရခိုင်ပြည်နယ် ရမ်းဗြဲမြို့နယ် မန်ကျည်းကျွန်းရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၂၂-ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၀ (၁၇-၇-၆၀) တနင်္ဂနွေနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးငွေတင်အောင်+ဒေါ်ပဲစိန်၊
- မွေးချင်း- ၄-ဦး (သားဦး)
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၄၂-ခု ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၈၊
- တိ-နိ သို့ ရောက်ချိန်- ၁၃၄၅-ခုနှစ်၊
- တိပိဋကဓရဖြစ်ချိန် သက်တော်- ၄၃-နှစ်၊
- တိပိဋကစာမေးပွဲဝင် သက်တမ်း- ၂၁-နှစ်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ၊ နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်း၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာဘွဲ့များ၊ ပြည်တိပိဋကဓရဆရာတော်၏ ထူးချွန်ဆု၊ တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက။
- သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ- မင်းကွန်း တိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက် စီမံအုပ်ချုပ်မှု မဟာနာယက တွဲဖက်အကျိုးတော်

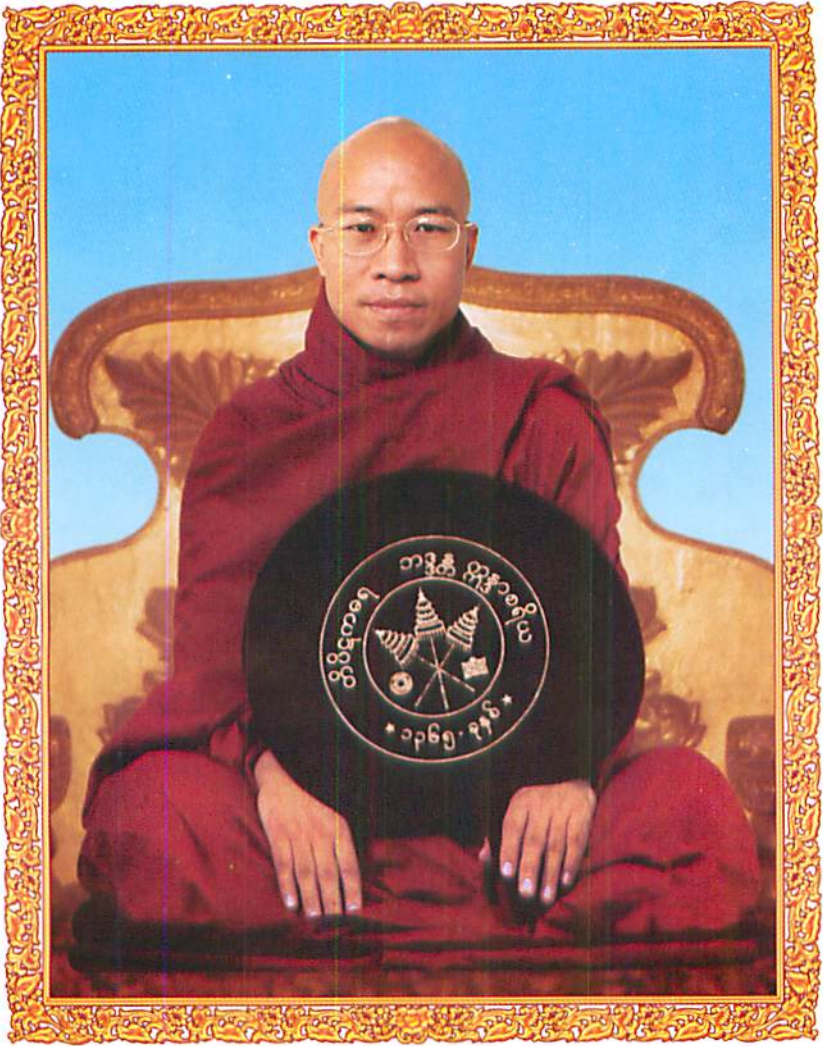
နောက်ဆက်တွဲ

ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် တိပိဋကစာသင်သားများအား စာပေပို့ချပေး၊ အနယ်နယ်အရပ်ရပ် လှည့်လည် တရားဟော၊ နိကာယ်သာသနာတော် ထွန်းကား ရေးအသင်း စသည်တို့၏ ဩဝါဒါစရိယ။

ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများ- ကျန်းမာရေး သိပ်မပြည့်စုံသည့်ကြားမှ တိပိဋက ပန်းတိုင်သို့ အရောက်လှမ်းတက်နိုင်ခဲ့၊ မန္တလေး မြို့၌ တိပိဋက ထိန်လင်း ပရိယတ္တိစာသင်တိုက် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်၊ ရမ်းဗြိုမြို့၌ ရမ္မာဝတီသဒ္ဒမ္ပ ပါလစာမေးပွဲ ကျင်းပပေး၊ ကျေးရွာဆေးရုံကြီး ဆောက်လုပ်၍ ဆေးရုံသုံးပစ္စည်းများ ဖြည့်ဆည်း ပံ့ပိုးပေး၊ အခြေခံပညာ မူလတန်း အလယ်တန်း ကျောင်းများ ဖြစ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပေး၊ စာသင်ဆောင်များ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၊ ချောင်း ကူးတံတားများ တည်ဆောက်ပေး၊ ရန်ကုန်မြို့ ပုလဲမြို့သစ်၌ တိပိဋက ပုလဲရောင်ရှိန် စာသင် တိုက် တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းနေ။

နမူနာယူစရာများ- ကိုယ့်ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်သို့ ရောက်အောင် ဇွဲကောင်းကောင်းဖြင့် ချီတက်၊ ဖွားရာဒေသအား ကျေးဇူးပြန်ပြု၊ အများကောင်းကျိုး တတ်နိုင် သလောက် သယ်ပိုး။

ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန- မန္တလေးမြို့ တိပိဋကထိန်လင်း ပရိယတ္တိစာသင် တိုက်၊ မင်းကွန်းတိပိဋကနိကာယကျောင်းတိုက်၊ ရန်ကုန် တိပိဋကကျောင်းတော်နှင့် ပုလဲမြို့သစ် တိပိဋကပုလဲရောင်ရှိန်စာသင်တိုက်။

တိပိဋကဓရ

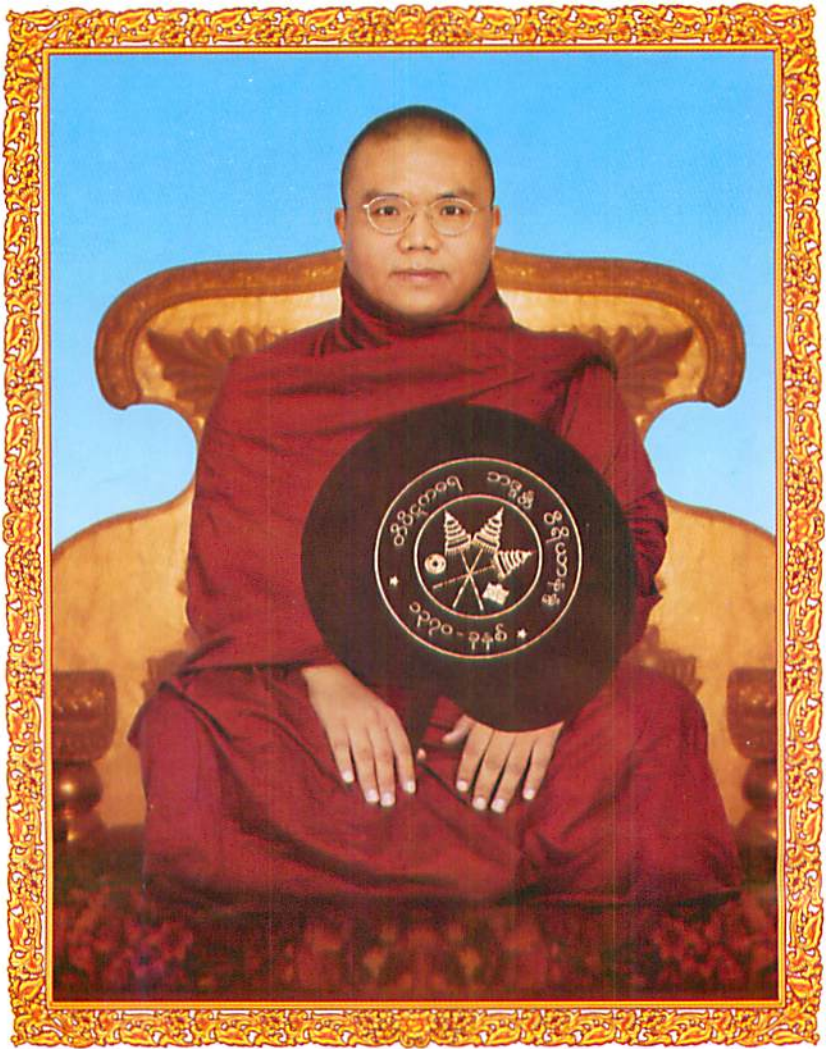
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဣန္ဒာဝရီယ

တိပိဋကဓရ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဘူတလင်ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဣန္ဒြာဓရိယ

(၁၃၂၆ -)

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

- ဖွားရာဇာတိ- စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ဘူတလင်မြို့နယ်၊ မြူးတူးရွာ၊
- ဖွားသက္ကရာဇ်- ၁၃၂၆-ခု နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၈ (၂၇-၁၂-၆၄) တနင်္ဂနွေနေ့၊
- မိဘအမည်- ဦးဘိုဟန်+ဒေါ်မြို့ကြည်၊
- ရဟန်းဖြစ်ချိန်- ၁၃၄၆-ခု နှောင်းတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၇-ရက်၊
- အခြားဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ- သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ နိကာယ်အသင်းများ၏ နိကာယ်ဆိုင်ရာဘွဲ့များ။
- သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ- တိပိဋကကောဝိဒ-ဘွဲ့တော် ရရှိနိုင်ရန် ယမိုက်-ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းတော်ကြီးများ၏ ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ-ဋီကာ-အရကောက် စသည်တို့ကို ကြည့်ရှု လေ့လာအားထုတ်နေ၊ တိ-နိ ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာနာယက။
- ယခု သီတင်းသုံးရာဌာန- ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဂုံမြို့နယ် စကားဝါလမ်း တိပိဋကကျောင်းတော်။

တိပိဋကဓရ

ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဝိရိယာနန္ဒ

ပုဂံ

၁၉၅၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့